

RHYBUDD O GYFARFOD

Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

Jonathan Cawley

Prif Weithredwr

Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

Penrhyndeudraeth

Gwynedd LL48 6LF

Ffôn: (01766) 770274

E-bost: parc@eryri.llyw.cymru

Cyfarfod: Pwyllgor Cynllunio a Mynediad

Dyddiad: Dydd Mercher 21 Ionawr 2026

Amser: 10.00 y.b.

Man Cyfarfod: Swyddfa'r Parc Cenedlaethol,
Penrhyndeudraeth a thrwy Zoom

***Gofynnir i'r Aelodau ymuno â'r cyfarfod 15 munud cyn yr amser
cychwyn dynodedig***

Aelodau wedi'u penodi gan Gyngor Gwynedd

*Y Cynghorwyr: Elwyn Edwards, Delyth Lloyd Griffiths,
Annwen Hughes, Louise Hughes, Edgar Wyn Owen,
Elfed Powell Roberts, John Pughe Roberts,
Meryl Roberts, Einir Wyn Williams;*

Aelodau wedi'u penodi gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

Y Cynghorwyr Ifor Glyn Lloyd, Jo Nuttall, Nia Owen;

Aelodau wedi'u penodi gan Lywodraeth Cymru

*Mr. Rhys Evans, Salamatu Fada, Mr. Tim Jones,
Ms. Delyth Lloyd, Ms. Naomi Luhde-Thompson,
Mr. Wyn Thomas.*

R H A G L E N

Rhifau
Tudalen

1. **Ymddiheuriadau am absenoldeb a Datganiadau'r Cadeirydd**
Derbyn unrhyw ymddiheuriadau am absenoldeb a datganiadau'r Cadeirydd.
2. **Datgan Diddordeb**
Derbyn unrhyw ddatganiadau o ddiddordeb gan aelodau neu swyddogion mewn perthynas ag unrhyw eitem fusnes.
3. **Cofnodion** 3 - 7
Bydd y Cadeirydd yn cynnig bod cofnodion cyfarfod y Pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 12 Tachwedd 2025 yn cael eu harwyddo fel cofnod cywir (Copi yma) a derbyn y materion sy'n codi, er gwybodaeth.
4. **Adroddiadau gan y Cyfarwyddwr Cynllunio a Partneriaethau** 8 - 167
Cyflwyno adroddiadau gan y Cyfarwyddwr Cynllunio a Partneriaethau am y ceisiadau a ddaeth i law. (Copïau yma)
5. **Diweddariad ar Lwyth Achosion Cydymffurfiaeth a Pherfformiad** 168 - 173
Cyflwyno adroddiad gan y Prif Swyddog Cynllunio. (Cydymffurfiaeth) (Copi yma)
6. **Adroddiadau Diweddaru** 174 - 180
Cyflwyno adroddiadau diweddaru, er gwybodaeth. (Copïau yma)
7. **Penderfyniadau a Ddirprwywyd** 181 - 190
Cyflwyno rhestr o geisiadau sydd wedi cael eu penderfynu yn unol ag awdurdod a ddirprwywyd, er gwybodaeth. (Copi yma)
8. **Penderfyniadau Apêl** 191 - 198
 - (1) (a) Cyflwyno adroddiad llafar gan y Cyfarwyddwr Cynllunio a Partneriaethau ar benderfyniad yr Arolygydd i wrthod apêl gan Sunbourne Limited yn erbyn penderfyniad yr Awdurdod i wrthod caniatâd cynllunio ar gyfer estyniad i'r safle carafannau gwyliau i ddarparu (a) prif fynedfa newydd i'r safle gyda ffordd fynediad fewnol a man amwynder; ailddosbarthu carafannau gwyliau sydd eisioes wedi cael caniatad, ac ailddatblygu o fewn y safle carafannau gwyliau presennol i ddarparu (b) 24 o garafannau gwyliau statig/cabanau gyda thirlunio; (c) 12 carafán gwyliau statig/cabanau yn lle tŷ annedd; a (d) 3 carafán gwyliau sefydlog yn lle siop yr hen safle. Gellir gosod hyd at 455 o garafannau gwyliau ar y safle carafannau gwyliau.
(Amgaeir copi o benderfyniad yr Arolygydd – Copi yma)

(2) (a) (Apel a)

Cyflwyno adroddiad llafar gan y Cyfarwyddwr Cynllunio a Partneriaethau ar benderfyniad yr Arolygydd i ganiatáu apêl gan Mr. Gareth Roberts yn erbyn penderfyniad yr Awdurdod i rhoi cydsyniad adeilad rhestredig yn ddarostyngedig i amodau ar gyfer trosi golchdy a gweithdy i ffurfio 2 uned wyliau a gosod ffenestri to, Llanfendigaid, Rhoslefain, Tywyn, Gwynedd. LL36 9LS

(Amgaeir copi o benderfyniad yr Arolygydd – Copi yma)

(Apel B)

Cyflwyno adroddiad llafar gan y Cyfarwyddwr Cynllunio a Partneriaethau ar benderfyniad yr Arolygydd i ganiatáu apêl gan Mr. Gareth Roberts yn erbyn penderfyniad yr Awdurdod i rhoi caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig i amodau ar gyfer trosi golchdy a gweithdy i ffurfio 2 uned wyliau a gosod ffenestri to ar y to blaen a'r to cefn, Llanfendigaid, Rhoslefain, Tywyn, Gwynedd. LL36 9LS

(Amgaeir copi o benderfyniad yr Arolygydd – Copi yma)

(b) (Cais A am gostau)

Cyflwyno adroddiad llafar gan y Cyfarwyddwr Cynllunio a Partneriaethau ar benderfyniad yr Arolygydd i wrthod cais costau gan Mr. Gareth Roberts am ddyfarniad llawn o gostau yn erbyn penderfyniad yr Awdurdod i roi caniatâd adeilad rhestredig yn ddarostyngedig i amodau, Llanfendigaid, Rhoslefain, Tywyn, Gwynedd LL36 9LS.

(Amgaeir copi o benderfyniad yr Arolygydd – Copi yma)

(Cais B am gostau))

Cyflwyno adroddiad llafar gan y Cyfarwyddwr Cynllunio a Partneriaethau ar benderfyniad yr Arolygydd i wrthod cais am gostau gan Mr. Gareth Roberts am ddyfarniad llawn o gostau yn erbyn penderfyniad yr Awdurdod i roi caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig i amodau, Llanfendigaid, Rhoslefain, Tywyn, Gwynedd LL36 9LS.

(Amgaeir copi o benderfyniad yr Arolygydd – Copi yma)

- (3). (a) Cyflwyno adroddiad llafar gan y Cyfarwyddwr Cynllunio a Partneriaethau ar benderfyniad yr Arolygydd i wrthod apêl gan Kath Sylvester yn erbyn penderfyniad yr Awdurdod i wrthod caniatâd cynllunio ar gyfer newid defnydd y llawr gwaelod o ddefnydd cymysg Preswyl C3 a bwyty A3, i ddefnydd Preswyl C3, Gwalia, Stryd Fawr, Harlech, Gwynedd. LL46 2YB

(Amgaeir copi o benderfyniad yr Arolygydd – Copi yma)

- (b) Cyflwyno adroddiad llafar gan y Cyfarwyddwr Cynllunio a Partneriaethau ar benderfyniad yr Arolygydd i wrthod cais costau gan Kath Sylvester am ddyfarniad llawn costau yn erbyn penderfyniad yr Awdurdod i wrthod caniatâd Cynllunio ar gyfer newid defnydd llawr gwaelod o ddefnydd cymysg preswyl C3 a bwyty A3, i ddefnydd preswyl C3, Gwalia, Stryd Fawr, Harlech, Gwynedd. LL46 2YB

(Amgaeir copi o benderfyniad yr Arolygydd – Copi yma)

**COFNODION
PWYLLGOR CYNLLUNIO A MYNEDIAD
PARC CENEDLAETHOL ERYRI
Dydd Mercher 12 Tachwedd 2025**

PRESENNOL:

Aelodau wedi eu penodi gan Gyngor Gwynedd

Cynghorwyr Elwyn Edwards (Cadeirydd), Delyth Lloyd Griffiths, Annwen Hughes, Edgar Wyn Owen, Elfed Powell Roberts, John Pughe Roberts, Einir Wyn Williams;

Aelodau wedi eu penodi gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy

Cynghorwyr Ifor Glyn Lloyd, Nia Owen;

Aelodau a benodwyd gan Lywodraeth Cymru

Rhys Evans, Salamat Fada, Tim Jones, Delyth Lloyd, Naomi Luhde-Thompson, Wyn Thomas.

Swyddogion

Iwan Jones, Keira Sweeney, Ben Jones, Aled Lloyd, Eva Jones, Eifion Jones.

Hefyd yn bresennol:

Ms Sioned Edwards, Asiant Ymgeisydd Eitem 4.(1)

Cynghorodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol y byddai'r cyfarfod yn cael ei we-ddarlledu ac y byddai hefyd ar gael ar-lein yn ddiweddarach.

- Ymddiheuriadau am absenoldeb a Datganiadau'r Cadeirydd**
Derbyniwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorwyr Louise Hughes, Jo Nuttall.
- Datgan Diddordeb**
Ni chafwyd datganiad o ddiddordeb.
- Cofnodion**
Mabwysiadwyd cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Cynllunio a Mynediad a gynhaliwyd ar 15 Hydref 2025, ac arwyddodd y Cadeirydd hwy fel rhai cywir.
- Adroddiadau gan y Cyfarwyddwr Cynllunio a Phartneriaethau**
Cyflwynwyd adroddiadau gan y Cyfarwyddwr Cynllunio a Phartneriaethau am y ceisiadau a ddaeth i law. Gweler yr Atodlen o Benderfyniadau Cynllunio sydd ynghlwm.

5. **Adroddiadau Diweddaru**

- 5.1 *Cyflwynwyd* adroddiadau diweddaru gan y Cyfarwyddwr Cynllunio a Phartneriaethau ar geisiadau cynllunio a Chytundebau Adran 106.
- 5.2 *Cyflwynwyd* adroddiadau diweddaru gan y Cyfarwyddwr Cynllunio a Phartneriaethau ar geisiadau na phenderfynwyd arnynt ers 13 wythnos a mwy.

Adroddwyd:

- NP5/59/495C Tir ger Pont-yr-afon-gam, Llan Ffestiniog – *Esboniwyd* mai'r bwriad gwreiddiol oedd cyflwyno'r cais i'r cyfarfod presennol ond na dderbyniwyd gwybodaeth angenrheidiol mewn pryd. Yr oedd y wybodaeth honno bellach wedi ei derbyn a'r bwriad felly oedd cyflwyno'r cais yng nghyfarfod mis Ionawr. Yng ngoleuni'r oedi a fu cyn cyflwyno'r cais awgrymwyd y byddai'n ddefnyddiol petai ymweliad safle yn cael ei drefnu i'r holl Aelodau cyn y cyfarfod hwnnw (yn hytrach nag ar ei ôl) rhag gorfod gohirio'r penderfyniad eto.

Argymhellwyd: – trefnu ymweliad safle i'r tir ger Pont-yr-afon-gam, i'r holl Aelodau, i'w drefnu rhywbryd cyn cyfarfod y Pwyllgor Cynllunio a Mynediad ym mis Ionawr 2026

Penderfynwyd: — **derbyn** yr argymhelliad.

- NP5/62/LB297B Capel Gwynfryn, Llanbedr – *Nodwyd* bod sgaffaldiau tu allan i'r adeilad ers amser a bod y mynediad i fynwent y capel yn beryglus.

Eglurwyd bod trafodaethau gyda'r ymgeisydd a'r asiant yn parhau, bod pensaer cadwraeth allanol yn edrych ar y cynlluniau a bod gwaith newid arnynt, a bod hyn wedi cymryd fwy o amser nag a ddisgwyliwyd.

6. **Penderfyniadau a Ddirprwywyd**

Cyflwynwyd rhestr o geisiadau y penderfynwyd arnynt yn unol ag awdurdod a ddirprwywyd.

Daeth y cyfarfod i ben am 10:25

ATODLEN O BENDERFYNIADAU CYNLLUNIO – 12 TACHWEDD 2025

4. Adroddiad gan y Cyfarwyddwr Cynllunio a Phartneriaethau

Cyflwynwyd:

- (1) NP5/76/323U – Ymestyn y cyfnod amser ar gyfer defnyddio tir a gymeradwywyd o dan ganiatâd cynllunio NP5/76/323R dyddiedig 03/01/2024 tan 30ain Mehefin 2028, Tir yn Blaen Cefn, Penrhyndeudraeth. LL48 6NA.

Cyflwynwyd adroddiad gan y Pennaeth Rheolaeth Datblygu a Chydymffurfiaeth

Adroddwyd:

- bod y cais wedi dod gerbron y Pwyllgor oherwydd bod y Cyfarwyddwr Cynllunio a Phartneriaethau yn ei ystyried yn Ddatblygiad Mawr ac yn wriad o bolisïau mabwysiedig Cynllun Datblygu Lleol Eryri;
- bod parhad y defnydd dros dro, mewn egwyddor, yn parhau i fod yn groes i bolisïau'r CDLI a fabwysiadwyd, ac yn wriad o'r CDLI; serch hynny, roedd rhaid ystyried pob cais cynllunio ar ei rinweddau ei hun ac, yn yr achos hwn, roedd y swyddogion o'r farn bod ystyriaethau cynllunio perthnasol yn parhau a oedd yn cyfiawnhau parhad y defnydd dros dro am gyfnod cyfyngedig pellach, er mwyn sicrhau cwblhau'r Prosiect DEG a dadfudo wedi hynny.

Nodwyd:

- bod anghysondeb mewn cynnwys un sleid rhwng y Gymraeg a'r Saesneg. Cadarnhawyd mai'r gwir sefyllfa oedd mai:
 1. NP5/77/336B dyddiedig 24 Medi 2021 oedd rhif y Cais Cynllunio ar gyfer Prosiect Darpariaeth Effaith Weledol (DEG) Eryri, a oedd yn cynnwys:
 - 1) Adeiladu tŷ pen twnnel dwyreiniol (gan gynnwys y cyfansoddyn adeiladu cysylltiedig), cyfansoddyn pen selio, a mynediad parhaol; a
 - 2) Cyfansoddyn pen selio (SEC) newydd i gysylltu'r ceblau tanddaearol a'r llinell uwchben.
 2. NP5/76/323R dyddiedig 03 Ionawr 2024 oedd y Cais Cynllunio i gefnogi'r gwaith o gyflawni hyn, sef i gymeradwyo lletai byw dros dro oddi ar y safle a chyfleusterau cysylltiedig o dan ganiatâd cynllunio, darparu lletai i hyd at 100 o weithwyr nad oeddynt yn gweithio gartref, llawer ohonynt yn contractwyr arbenigol oedd eu hangen ar y safle ar fyr rybudd neu yn ystod cyfnodau adeiladu estynedig;
 3. NP5/76/323U dyddiedig 18 Awst 2025 oedd y cais i ymestyn y cyfnod amser ar gyfer defnyddio'r tir a gymeradwywyd o dan ganiatâd cynllunio NP5/76/323R tan 30ain Mehefin 2028

Gwahoddwyd Ms Sioned Edwards, Asiant yr Ymgeisydd i annerch yr Aelodau. Nododd:

- y bu oedi gyda dechrau'r gwaith tyllu'r twnnel am resymau tu hwnt i reolaeth yr ymgeisydd, a bod yr amserlen ar gyfer angen llety wedi newid yn sgil hynny;
- bod y safle bellach wedi bod yn gweithredu yn ddidrafferth ers rhai misoedd gyda bron i 100 o weithwyr ar y safle ar y pryd;
- bod yr ymgeisydd yn hyderus y byddai'r gwaith o dylu'r twnnel wedi ei gwblhau erbyn diwedd 2026, fan bellaf, ac yn sicr o fewn y cyfnod amser y gofynnwyd amdano yn y cais.

Argymhellwyd: – bod Aelodau'r Awdurdod yn **RHOI caniatâd** i'r cais yn ddarostyngedig i'r amodau a restrwyd.

Penderfynwyd: — **derbyn** yr argymhelliad.

<u>Rhif Eitem / Item No.</u>	<u>Cyfeirnod / Reference No.</u>	<u>Disgrifiad / Description.</u>	<u>Swyddog Achos / Case Officer</u>
1	NP3/12/9L	Gosod dau gyfleuster toiled cyhoeddus heb unrhyw ollyngiad, un wedi'i orchuddio â phren, un wedi'i orchuddio â dur a wrinalau di-ddŵr allanol. Maes Parcio Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri, Llyn Cwellyn, Rhyd Ddu. LL54 7YT / Installation of two zero discharge replacement public toilet facilities, one timber clad, one steel clad and external waterless urinals, Eryri National Park Authority Car Park, Llyn Cwellyn, Rhyd Ddu. LL54 7YT.	Mr. Richard Thomas
2.	NP5/53/AD8N	Caniatâd Arddangos Hysbyseb am sgrin arddangos digidol, Co-op Store, 78-86, Stryd Fawr, Y Bala. LL23 7AD / Advertisement Consent for digital display screen, Co-op Store, 78-86, High Street, Bala. LL23 7AD	Ms. Sophie Berry
3.	NP5/59/495C	Cynllun cynhyrchu trydan dŵr arfaethedig i gynhyrchu hyd at (600kW) yn Afon Cynfal, i gynnwys llwybr pibelli, cored mewn lif, pwl echdynnu, llifddor o dan y ddaear (tua 1.2km), adeilad tyrbin, adeilad mesuryddion, newidiadau i'r mynediad presennol ac ail-osod lleoli mynedfa priffordd bresennol, ardaloedd gosod i lawr, compownd adeiladu dros dro, gwyriad llwybr troed dros dro a chysylltiad pŵer trydan uwchben ac o dan y ddaear i'r grid cenedlaethol (tua 600m) (Ail-gais) / Proposed hydro-electric generation scheme to generate up to (600kW) at Afon Cynfal, to include pipe route, intake weir, extraction pond, below ground penstock (circa 1.2km), turbine building, metering building, alterations to existing access and re-positioning of an existing highway access, laydown areas, temporary construction compound, temporary footpath diversion and above and below ground electric power connection to national grid (circa 600m), (Re-submission)	Mr. Aled Lloyd

4.	NP5/59/814A	Newid defnydd o dŷ annedd C5 i dŷ annedd (C5) a llety i'w osod tymor byr masnachol (C6) Garreg Lwyd, Bont Newydd, Ffestiniog. LL41 4PT / Change of use from C5 dwellinghouse to dwellinghouse (C5) and commercial short-term letting accommodation (C6), Garreg Lwyd, Bont Newydd, Ffestiniog. LL41 4PT.	Mr. Aled Lloyd
----	-------------	---	----------------

**Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri –
Pwyllgor Cynllunio a Mynediad**

Dyddiad: 21/01/2026

Cais rhif: NP3/12/9L

Dyddiad Cofrestru: 27/08/2025

Cymuned: Betws Garmon

Cyfeirnod Grid: 256431 355050

Swyddog Achos: Mr. Richard Thomas

Lleoliad:

Maes Parcio Awdurdod Parc Cenedlaethol
Eryri, Llyn Cwellyn, Rhyd Ddu.

Ymgeisydd:

Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri,
Swyddfa'r Parc Cenedlaethol,
Penrhyndeudraeth,
Gwynedd.
LL48 6LF

Disgrifiad:

Gosod dau gyfleuster toiled cyhoeddus
newydd heb unrhyw ollyngiadau
amgylcheddol i ddisodli'r rhai presennol, un
wedi'i orchuddio â phren, un wedi'i
orchuddio â dur ac wrinalau di-ddŵr allanol.

Crynodeb o'r argymhelliad:

RHOI caniatâd yn ddarostyngedig i amodau sy'n ymwneud â:

Dechrau gweithio o fewn 5 mlynedd.
Ei fod yn unol â chynlluniau cymeradwy.
Amddiffyniadau ecolegol
Sampl carreg
Wedi'i adeiladu i safonau BS a dyfais rhybuddio lefel wedi'i gosod
Archwiliadau lefel tanc gweledol yn ystod cyfnodau brig

Rheswm(au) Pam fod y Cais yn cael ei adrodd i'r Pwyllgor:

Cais gan APCE

Mae'r datblygiad wedi bod yn destun barn sgrinio a ddaeth i'r casgliad nad datblygiad AEA
yw'r datblygiad.

Dynodiadau / Cyfyngiadau Tir:

Cefn gwlad agored

Disgrifiad o'r Safle:

Mae'r safle sy'n destun y cais hwn wedi'i leoli mewn maes parcio cyhoeddus sy'n eiddo i APCE ac fe'i rheolir ganddo. Fe'i lleolir ar lan Llyn Cwellyn gyfagos i'r A4085 tua 7.5km (4.8 milltir) i'r gogledd o Feddgelert.

Mae'r maes parcio yn darparu parcio i ymwelwyr i gael mynediad at lwybr poblogaidd i fyny'r Wyddfa a'r llwybr pren a phicnic ger glan y llyn. Mae Hostel Snowdon Ranger wedi'i leoli gyferbyn y maes parcio hwn.

Mae'r maes parcio wedi'i farcio yn ffurfiol i allu cynnig lle i tua 30 o gerbydau ac mae wedi'i sgrinio'n dda o'r briffordd gyhoeddus gyda llystyfiant naturiol presennol. Ar hyn o bryd mae cyfleusterau toiled cyhoeddus ar gael yn y lleoliad hwn.

Datblygiad arfaethedig:

Mae'r cais hwn yn cynnig uwchraddio'r cyfleuster toiledau presennol trwy osod dau doiled lle nad oes unrhyw ollyngiadau amgylcheddol i ddisodli'r rhai presennol.

Cynigir gosod y toiledau dim gollyngiadau amgylcheddol hyn y tu ôl i'r wal sgrin gerrig bresennol gydag un wedi'i orchuddio â phren ac un wedi'i orchuddio â thaflenni proffil dur.

Dangosir bod wal y sgrin gerrig wedi'i hail-alinio a'i hailbroffilio i ganiatáu mynediad i'r cyfleuster newydd.

Polisiâu Cynllunio Perthnasol:

Cynllun Datblygu Lleol Eryri 2016-2031

DP1: Egwyddorion Datblygu Cyffredinol

SPD: Amgylchedd Naturiol

DP6: Dylunio a Deunyddiau Cynaliadwy

DP 18: Y Gymraeg a Gwead Cymdeithasol a Diwylliannol Cymunedau

Polisi Cenedlaethol

- Cymru'r Dyfodol: Cynllun Cenedlaethol 2040
- Polisi Cynllunio Cymru (Argraffiad 12) 2024

Nodiadau Cyngor Technegol

- Nodyn Cyngor Technegol 5: Cadwraeth a Chynllunio Natur

Cylchlythyr Llywodraeth Cymru - 008/2018 Gofynion cynllunio mewn perthynas â'r defnydd o garthffosiaeth breifat mewn datblygiadau newydd, sy'n ymgorffori tanciau septig a gweithfeydd trin carthffosiaeth bach.

Ymgynghoriadau:

Cyngor Cymuned/Tref: Ni dderbyniwyd unrhyw sylwadau

Cyfoeth Naturiol Cymru: Dim gwrthwynebiadau, darparwyd sylwadau a chyngor

Diogelu'r Cyhoedd: Dim sylwadau wedi'u derbyn

Ecoleg APCE: Dim gwrthwynebiadau, cyngor a sylwadau wedi'u gwneud

Ymateb i Gyhoeddusrwydd:

Mae'r cais wedi cael ei gyhoeddi drwy hysbysiad safle a llythyrau hysbysu cymdogaion.

Ar adeg ysgrifennu, nid oedd unrhyw sylwadau wedi'u derbyn.

1. Asesiad:

Egwyddor Datblygu

- 1.1 Y polisïau perthnasol yn yr achos hwn fyddai polisïau CDLIE sy'n amddiffyn rhag niwed gweledol neu amgylcheddol. Yn yr achos hwn, ystyrir bod polisïau DP1 a 6 yn berthnasol gan eu bod yn ceisio amddiffyn rhag unrhyw niwed gweledol o ganlyniad i ddatblygiad. Ystyrir bod Polisi SP D yn berthnasol gan ei fod yn ceisio amddiffyn rhag niwed i faterion o bryder ecolegol.
- 1.2 Nid yw'r CDLIE yn cynnwys polisi penodol o ran dewis gwaredu carthffosiaeth, fodd bynnag, mae Cylchlythyr 008/2018 Llywodraeth Cymru yn cyfeirio at ofynion cynllunio mewn perthynas â'r defnydd o garthffosiaeth breifat mewn datblygiadau newydd, gan ymgorffori tanciau septig a gweithfeydd trin carthffosiaeth bach.
- 1.3 Mae'r sylwadau a dderbyniwyd gan CNC yn cydnabod bod y system a gynigir fel rhan o'r cynllun hwn yn dechnegol yn bwl carthion. Mae Cylchlythyr 008/2018 yn cynghori y dylid cyfiawnhau'r defnydd o bwl carthion neu systemau preifat eraill. Yn yr achos hwn, mae'r safle wedi'i leoli y tu allan i ardal garthffosiaeth ac felly nid yw'n opsiwn. Yn unol â'r Cylchlythyr, mae'r ymgeisydd wedi ystyried gwaith trin pecyn a thanc septig hefyd, ond oherwydd agosrwydd y safleoedd at Afon Gwyrfa (ACA) a Llyn Cwellyn (SoDdGA (mae Llyn Cwellyn hefyd yn ffynhonnell dŵr yfed Dŵr Cymru) bu'n rhaid diystyru'r opsiynau hyn gan y gallai arwain at gynnydd mewn maetholion i'r ACA o'r dewisiadau amgen hyn.
- 1.4 Dylid rhoi ystyriaeth i'r sefyllfa bresennol a bod darpariaeth toiledau cyhoeddus presennol ar y safle. Mae'r cynnig yn ceisio uwchraddio'r gwasanaethau presennol ar y safle. Nid yw'r cynnig yn ceisio caniatâd i gynyddu'r ddarpariaeth barcio bresennol nac ychwaith ar gyfer gwneud y safle yn fwy deniadol mewn ffordd a fyddai'n tynnu mwy o ddefnydd o'r toiledau. Gellir felly ddod i'r casgliad na fyddai'r cynnig, fel y'i cyflwynwyd, yn cynyddu cyfaint y gollyngiadau budr o'r safle yn nhermau cynllunio.
- 1.5 Mae'r wybodaeth a dderbyniwyd yn cydnabod bod y ddarpariaeth toiledau bresennol yng Nghwellyn yn annymunol mewn tywydd poeth/llaith, heb ddŵr rhedeg yn dibynnu'n llwyr ar gemegau i ddiheintio a dad-arogli yr unedau cludadwy. Mae angen gwasanaeth o leiaf ddwywaith yr wythnos i wagio'r gwastraff ac ail-gyflenwi'r cemegau yn ystod y tymor brig. Mae hyn yn cael ôl troed carbon uniongyrchol ac anuniongyrchol sylweddol wrth gludo gwastraff, trin oddi ar y safle yn ogystal â chynhyrchu a chludo cemegau ar gyfer glanweithdra.
- 1.6 Mae'r portalws presennol yn cael eu gwagio gan ddarparwr masnachol sy'n gludwr gwastraff cofrestredig i waith dŵr gwastraff cyhoeddus priodol i'w trin ymhellach. Bydd y trefniant hwn yn parhau i fod ar waith ar gyfer y cynnig presennol. O ystyried hyn a'r dulliau trin a gwaredu a ddefnyddir, mae'n annhebygol y bydd yn cael effaith sylweddol ar ACA afon arall neu'n peri mwy o risg amgylcheddol.

- 1.7 Bydd y cynnig yn sicrhau manteision amgylcheddol gan nad oes angen cemegau. Mae'n opsiwn mwy cynaliadwy gan fod y gyfradd llenwi yn araf, gan arwain at lawer llai o deithiau i wagio'r tanciau. Mae gwybodaeth gan y darparwr yn nodi na ddylai 1000 o ddefnyddiau godi'r lefel o fwy na 100mm. Yn seiliedig ar y defnydd presennol, bydd angen gwagio'r tanciau arfaethedig dair gwaith y flwyddyn, sy'n sylweddol llai na'r sefyllfa bresennol.
- 1.8 Ar ôl ystyried yr uchod, ystyrir bod cyfiawnhad dros y dulliau arfaethedig o waredu carthffosiaeth yn yr achos hwn a bod yr egwyddor o ddatblygu yn dderbyniol.

Dylunio ac Effeithiau Gweledol

- 1.9 Mae'r cyfleuster presennol yn y lleoliad hwn yn darparu ar gyfer tri thoiled math 'portalw' y tu ôl i sgrin wal gerrig pwrpasol. Er nad yw'r portalws yn nodweddion deniadol, maent wedi'u sgrinio'n dda ac yn anymwithiol.
- 1.10 Y cynnig sydd o'n blaen yw disodli'r portalws hyn gyda thoiledau caeedig pwrpasol sydd wedi'u cynllunio i fod:
- yn fwy hygyrch i bobl o bob gallu,
 - darparu gwell darpariaeth i ymwelwyr,
 - bod yn fwy cyfeillgar i'r amgylchedd,
 - ychydig o alw o ran cynnal a chadw
 - darparu rhwyddineb mynediad a gwagio.
- 1.11 Bydd y thoiledau newydd wedi'u lleoli y tu ôl i'r sgrin wal gerrig bresennol a byddant fel y cyfryw yn anymwithiol ac ni fyddant yn cael eu hystyried yn ymwithiol yn weledol. Ystyrir, o ystyried y sgrinio presennol a'r arfaethedig, na fyddai unrhyw wrthdaro â pholisïau CDLIE DP1 a 6 yn deillio.

Bioamrywiaeth a Materion Ecolegol

- 1.12 Nid yw Ecolegydd yr Awdurdod a Chyfoeth Naturiol Cymru wedi codi unrhyw wrthwynebiadau i'r cynnig hwn gan roi sylwadau a chynghor. Yn unol â gofynion PCC, cyflwynwyd Datganiad Seilwaith Gwyrdd (GIS). Mae'r GIS yn dod i ben gyda darparu gwelliannau bioamrywiaeth sy'n cynnwys creu ffoaduriaid a'r ddarpariaeth ar gyfer adar ac ystlumod sy'n nythu.
- 1.13 Nodwyd, gan fod y gwaith arfaethedig wedi'i leoli ger Afon Gwyrfa (ACA) a Llyn Cwellyn (SoDdGA). Rhaid i'r Awdurdod hwn, fel yr Awdurdod cymwys, o dan y Rheoliadau Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau gynnal prawf o Effeithiau Sylweddol Tebygol ar gyfer y datblygiad arfaethedig.
- 1.14 Cynhaliwyd Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd gyda'r casgliad y gellir osgoi effaith andwyol ar uniondeb yr ACA trwy fabwysiadu mesurau atal llygredd ac amodau cynllunio safonol. Ymgynghorwyd â CNC a chytunwyd â chasgliad yr Awdurdodau.
- 1.15 Os caiff ei gymeradwyo, ac er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth â Chylchlythyr 008/2018, dylid gosod amodau. Mae CNC yn cynghori y dylai'r system fodloni gofynion Safon Brydeinig BS 6297 a dylid gosod dyfais rhybuddio lefel arni i nodi pryd mae angen gwagio'r tanc. Mae'r gwneuthurwr wedi cynghori y gall dyfeisiau rhybuddio lefel fod yn annibynadwy ac y dylid cynnal archwiliadau gweledol gyda dyfais mesur laser llaw. Mae'r ymgeisydd wedi cadarnhau bod staff yn ymweld â'r

safle yn ystod cyfnodau brig ac y gellir cynnal a chofnodi archwiliadau gweledol unwaith yr wythnos i sicrhau nad yw'r system yn gorlifo. Bydd gwagio yn cael ei drefnu ar gapasiti 70-75% i sicrhau digon o le ar gyfer gwagio. Gyda gosod amodau, ystyrir bod y cynnig yn cydymffurfio â PCC, Cylchlythyr 008/2018 a pholisïau CDLIE DP1 a DP 6.

Ystyriaethau Iaith

- 1.16 Polisi DP 18: Mae'r Gymraeg a Ffabrig Cymdeithasol a Diwylliannol Cymunedau yn annog i'r holl arwyddion gan gyrrff cyhoeddus a chwmnïau masnachol a busnes i fod yn ddwyieithog neu yn Gymraeg yn unig, er mwyn diogelu a hyrwyddo amwynder diwylliannol unigryw y Parc Cenedlaethol.
- 1.17 O ystyried bod y cynnig yn cael ei gyflwyno gan gorff cyhoeddus a bydd yn cael ei weithredu ganddo, mae gofynion polisi DP 18 yn berthnasol. Ystyrir ei bod yn rhesymol gosod amod i sicrhau bod gwybodaeth a ddangosir mewn cysylltiad â'r cynnig hwn yn Gymraeg neu'n ddwyieithog er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth â pholisi DP 18 ac i helpu i ddiogelu gwead cymdeithasol a diwylliannol cymunedau.

4. Casgliad

- 4.1 Ar ôl ystyried yr holl ystyriaethau cynllunio perthnasol, sy'n cynnwys Polisi a Chanllawiau Cynllunio Lleol a Chenedlaethol, ystyrir bod y cynnig yn dderbyniol a gellir rhoi argymhelliad i'w gymeradwyo.

ARGYMHELLIAD: RHOI caniatâd yn ddarostyngedig i'r amodau canlynol:

Amodau:

1. (01) Dylid dechrau ar y datblygiad a ganiateir drwy hyn cyn pen PUM mlynedd o ddyddiad y penderfyniad hwn.
2. (06) Bydd y datblygiad a ganiateir drwy hyn yn cael ei wneud yn unol â'r cynlluniau cymeradwy canlynol:
 - 2025-14D L1+01Cynllun Lleoliad
 - 2012-012 B1+01 01: Cynllun safle arfaethedig
 - 2012-012 B1+2.00 diw 01: Drychiadau arfaethedig
 - CT-FA-002 diw A: Drychiadau adeiladau pren arfaethedig
 - Drychiadau blaen a chefn adeilad metel arfaethedig
 - 2012-12 B1+04 00 diw 01: Cynllun safle Seilwaith Gwyrdd
3. (34) Cyn i unrhyw waith cerrig ddechrau ar y safle, dylid adeiladu panel gwaith cerrig prawf gan gynnwys pwyntio dim llai na 2.00 m². Ni ddylid cyflawni unrhyw weithrediadau adeiladu mewn cerrig ar y safle oni bai bod y panel prawf wedi'i archwilio a'i gymeradwyo drwy gais ffurfiol i'r Awdurdod Cynllunio Lleol. Bydd y gwaith cerrig yn cael ei adeiladu yn unol â'r sampl cymeradwy.

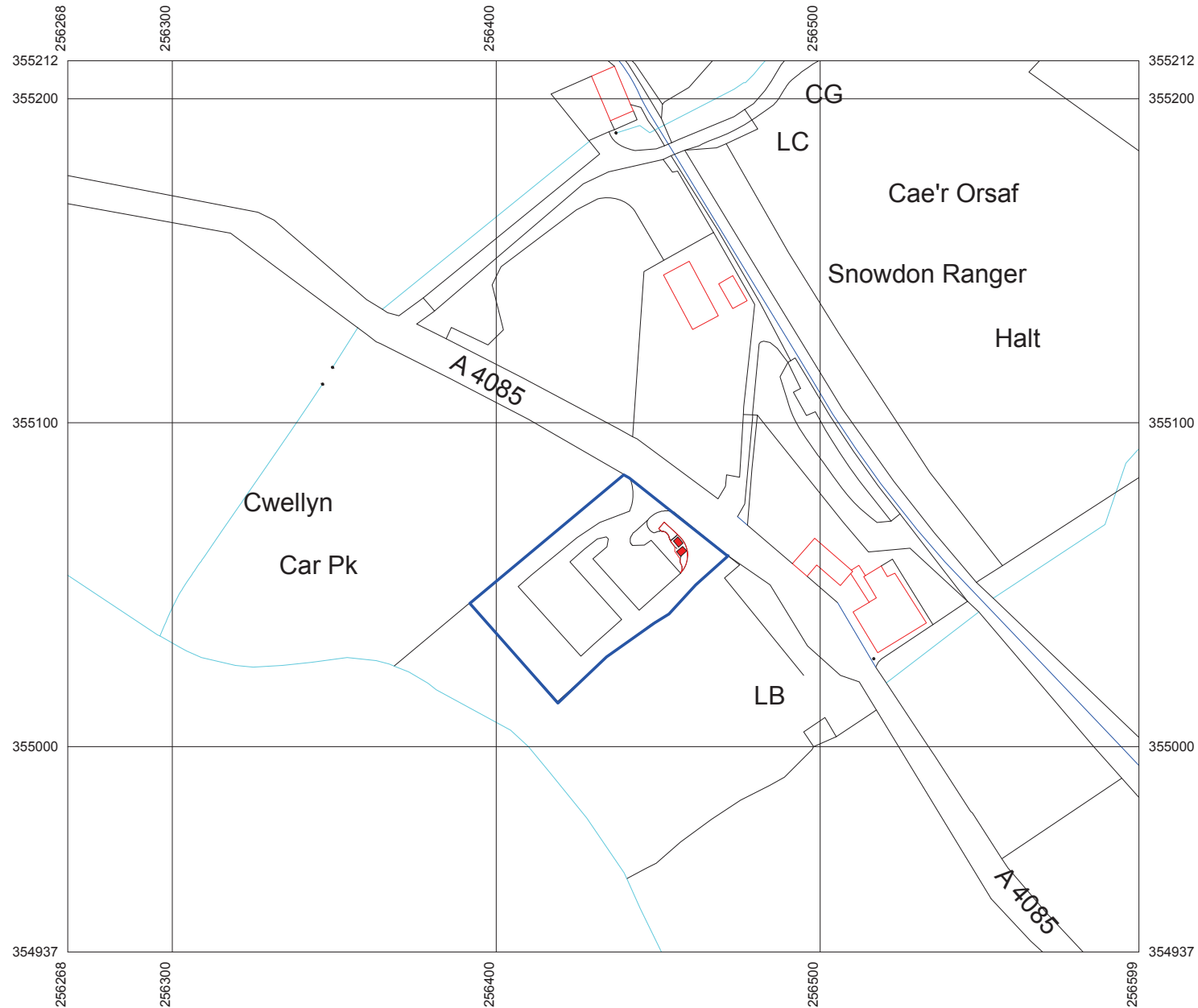
4. Rhaid i'r system dim gollyngiadau amgylcheddol fodloni gofyniad Safon Brydeinig BS 6297 a bydd dyfais rhybuddio lefel yn cael ei ffitio i nodi pryd mae angen gwagio'r tanc.
5. Yn ystod oriau brig ymwelwyr (ysgol a gwyliau cyhoeddus) bydd lefelau'r tanciau yn cael eu gwirio'n weledol yn wythnosol a chofnodir lefelau'r tanciau. Bydd gwagio yn cael ei drefnu fel bo'r angen i sicrhau nad oes gorlif. Bydd y gofrestr yn cael ei chynnal ac fe sicrhau ei bod ar gael i'r Awdurdod Cynllunio Lleol ei harchwilio yn ôl yr angen rhesymol.
6. Rhaid i unrhyw arwyddion neu wybodaeth a ddangosir ar neu o amgylch y safle mewn cysylltiad â'r datblygiad hwn fod yn Gymraeg neu'n ddwyieithog gyda blaenoriaeth i'r Gymraeg.

Rhesymau:

1. Er mwyn cydymffurfio ag adran 91 (fel y'i diwygiwyd) o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990.
2. I ddiffinio'r caniatâd ac er mwyn osgoi amheuaeth.
3. I sicrhau safon foddhaol o ran ymddangosiad y datblygiad a'r defnydd o ddeunyddiau adeiladu lleol priodol, yn unol â Pholisïau Cynllun Datblygu Lleol Eryri ac yn benodol polisïau A, 1, 6.
4. Er mwyn diogelu'r amgylchedd a sicrhau cydymffurfiaeth â Pholisïau Cynllun Datblygu Lleol Eryri DP1 a DP 6 a Chylchlythyr 008/2018 Llywodraeth Cymru.
5. Er mwyn diogelu'r amgylchedd a sicrhau cydymffurfiaeth â Pholisïau Cynllun Datblygu Lleol Eryri DP1 a DP 6 a Chylchlythyr 008/2018 Llywodraeth Cymru.
6. Er mwyn cydymffurfio â pholisi DP 18 o Gynllun Datblygu Lleol Eryri.

Nodiadau Cynghori:

1. Tynnir sylw'r ymgeisydd/datblygwr at y llythyr gan Cyfoeth Naturiol Cymru dyddiedig 02 Hydref 2025 ac a gyfeiriwyd at yr Awdurdod hwn
2. Rhaid i'r ymgeisydd/datblygwr sicrhau bod y Mesurau Osgoi Rhesymol (MOR) sy'n ymwneud â mamaliaid daearol yn cael eu creu lle bo'n berthnasol. Dylai'r rhain gynnwys rampiau dianc ar oledf (ysgolion mamaliaid) ar gyfer moch daear, draenogod (a mamaliaid eraill o bosibl yn cael eu pasio drwy'r safle), y gellir eu cyflawni drwy broffilio ffosydd/cloddio ymylon neu drwy ddefnyddio planciau wedi'u gosod ynddynt ar ddiwedd pob diwrnod gwaith.

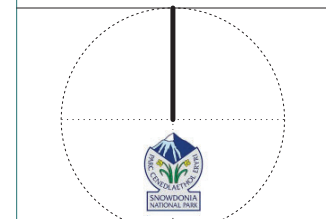

PENSEIRI ARCHITECTS

dobson:owen
 penseiri:architects
 3 Thomas Buildings, Pwllheli LL53 5HH
 T : (0) 1758 614181 • F : (0) 1758 614388
 e : post@dobsonowen.com

CLIENT :
 NODIADAU • NOTES

Licence Information
 Purchase Reference: 001048275
 Vendor: Dobson Owen
 Customer Name: Derec Jones
 Products: Location Map
 Centre Coords: X: 256433 Y: 355074
 Area Licensed: 0.091 sq km (9.1 ha)
 Supplied Data Format: DWG
 Customer Organisation: Dobson :Owen
 Licence:
 Products and service using Ordnance Survey data are subject to Ordnance Survey terms and conditions. More information is available on the Ordnance Survey web site:
<https://www.ordnancesurvey.co.uk/oswebsite/using-our-data/index.html>

TEITL PROSIECT • PROJECT TITLE
 PROSIECT

2025-14D

1:1250 @ A3

1:1250

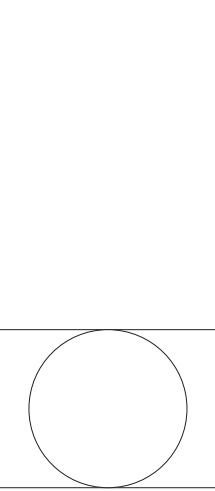
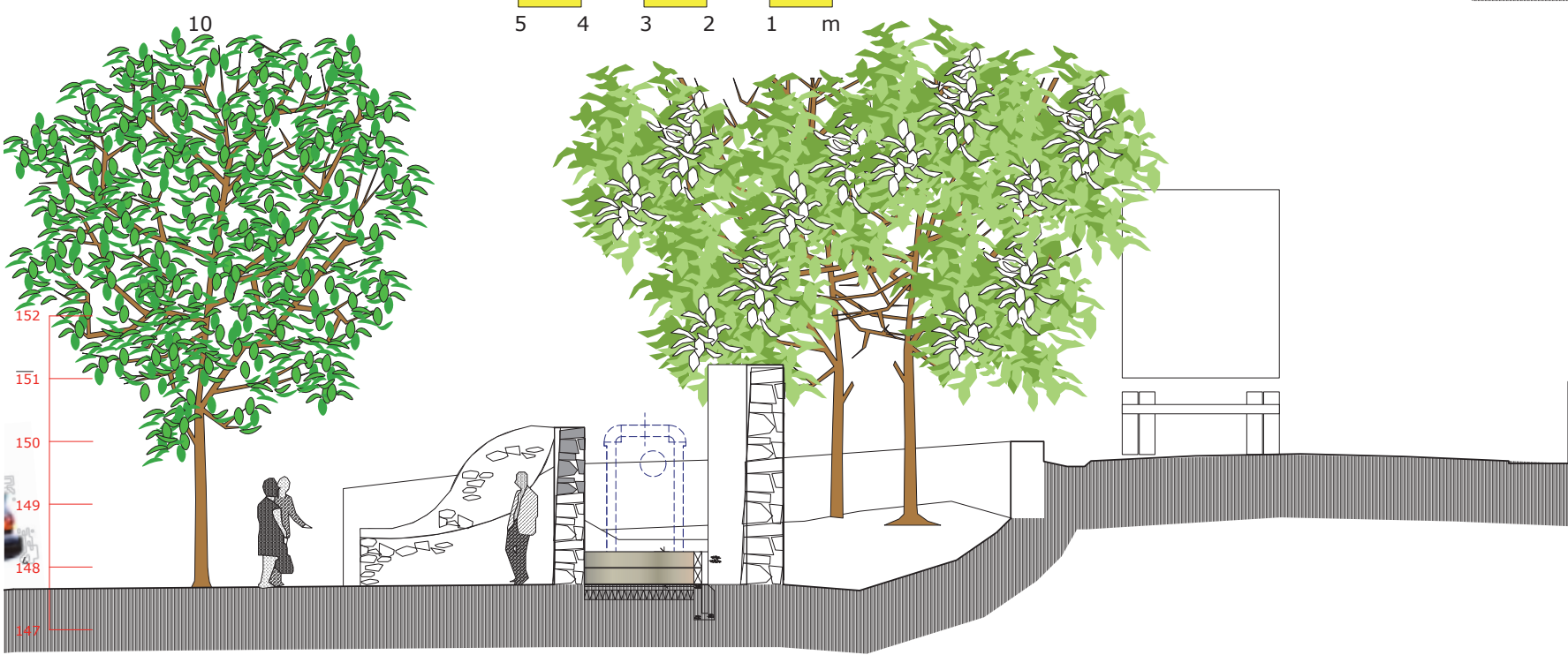
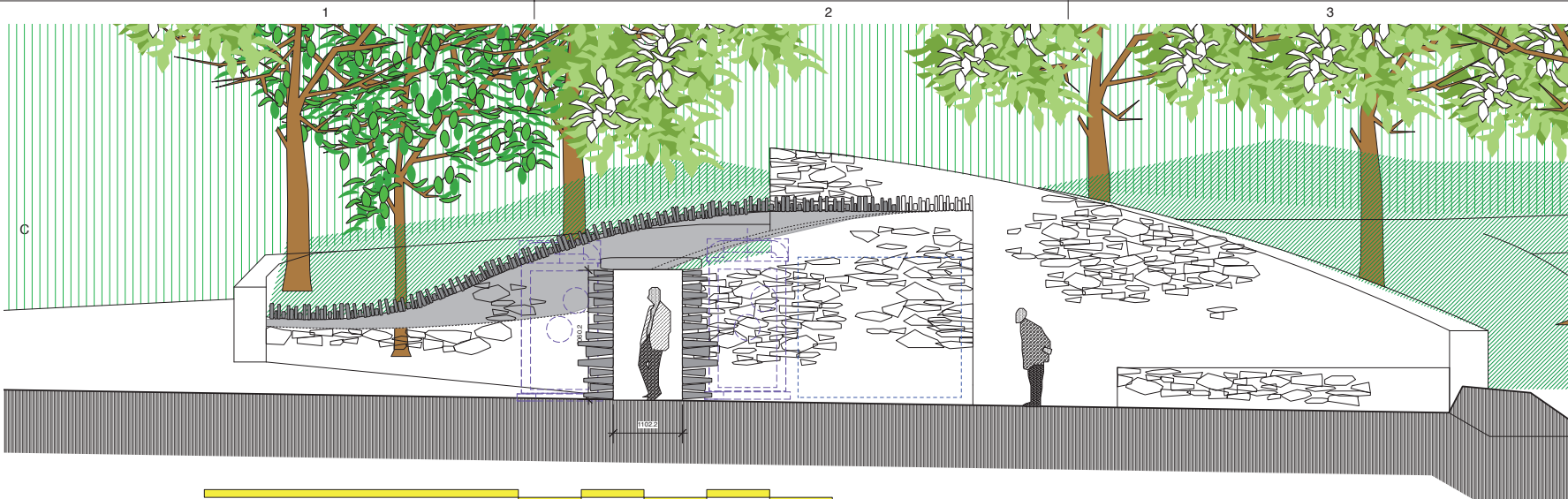
DOSBARTHMYD | ISSUED FOR : **PLANNING**

DYDDI AD DISGRIFIAD

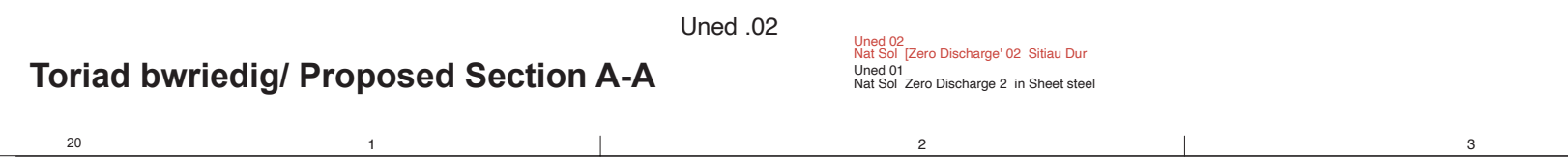
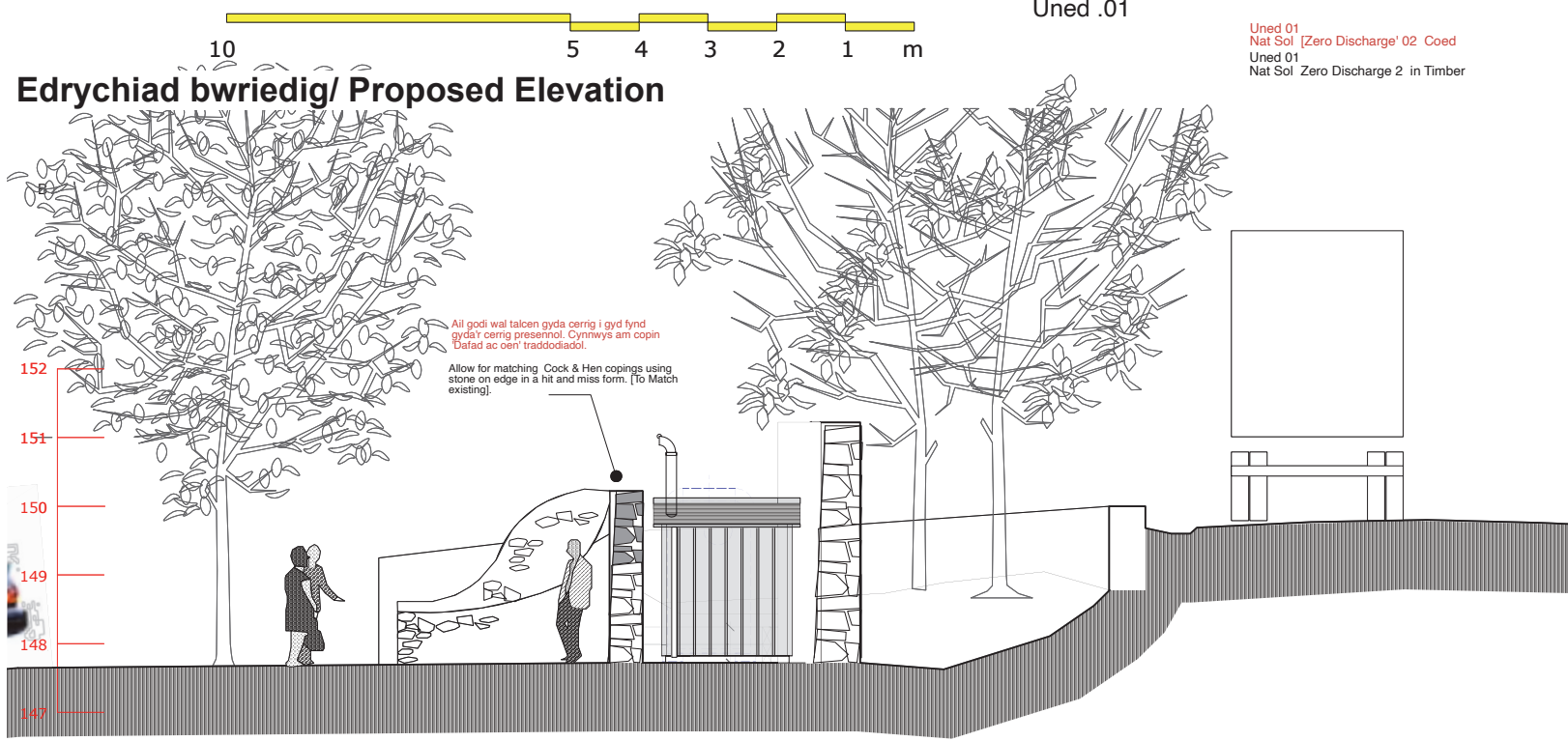
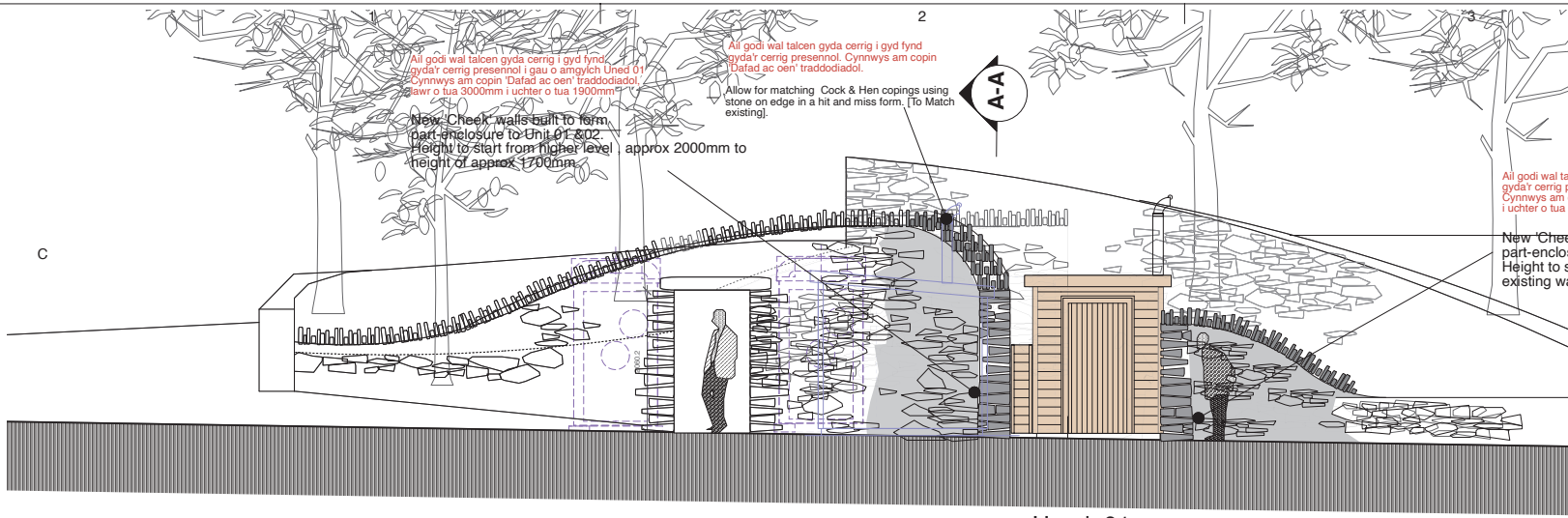
Adolygiad
 Revision 00
 ID project
 Project ID 2025-14D
 Mafn papur
 Paper size A3
 Disgrifiad gen
 Drawn by GD
 Cwrtwyd gan
 Checked by -

TEITL • TITLE

LLEOLIAD / LOCATION
 RHIF CYNLLUN • DRAWING NO.

Date	Description
01	Adolygiad
2012-012	Abwrsion
A2	Proiect ID
GD	Disenwr
GD	Darlunwydd gan
-	Gwilymwyd gan
-	Chwiliwyd by

DOBSON:OWEN

PENSEIRI • ARCHITECTS

3 Thomas Buildings, Patwell LL35 9J4
T : (0) 1756 614181 • F : (0) 1756 614388
e : post@dobsonowen.com

TOILEDDAU CWELLYN II TOILETS
NODIADAU • NOTES

2330mm uchter x 1200mm o led a 1200mm o ddyfnder Toiled symudol chemegol [Thal Mondo neu debyg].
2330mm high x 1200mm wide and 1200mm deep Thal Mondo Single Chemical Toilet or similar.

PARC CENEDLAETHOL ERYRI

SNOWDONIA NATIONAL PARK AUTHORITY

PROJECT • PROYECT
TOILEDDAU CWELLYN II TOILETS
202514D
1:50 @ A2
10.07.2025
ISSUED FOR: TENDER

Date	Description
10.07.2025	Issued for Tender

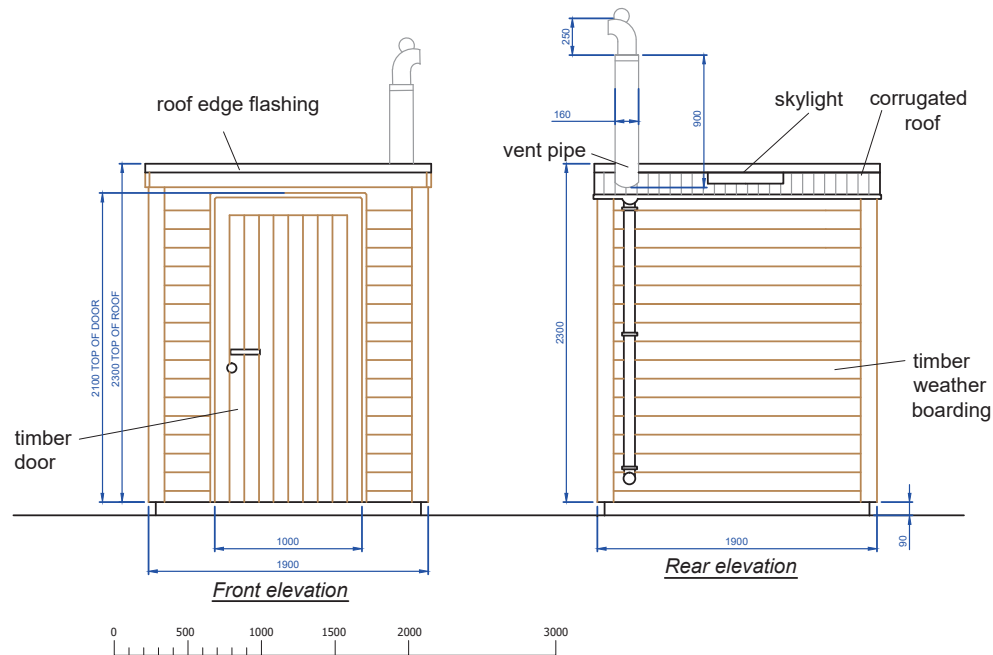
Adolygiad 01
Rhestru 2012-012
Project ID A2
mewn awr GD
Darlunwyd gan GD
Cynnwys am copin Dafad ac oen' traddodiadol, i uchter o tua 1700mm

TEITL • TITLE
EDRYCHIADAU/ ELEVATIONS

B1+02.00

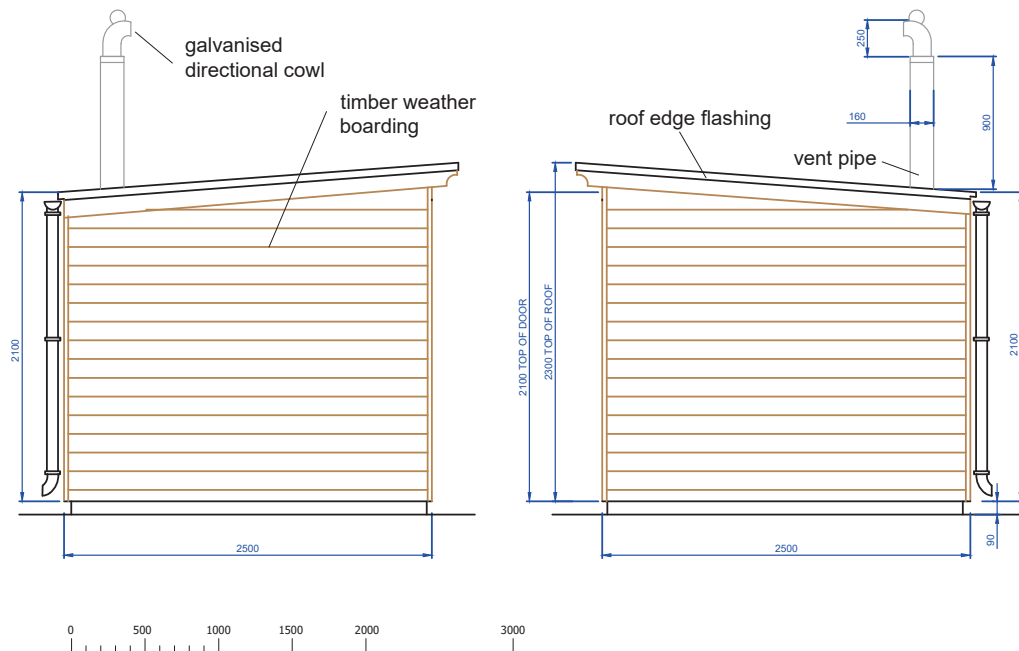
Toriad bwriedig/ Proposed Section B-B

NOT TO BE USED FOR CONSTRUCTION

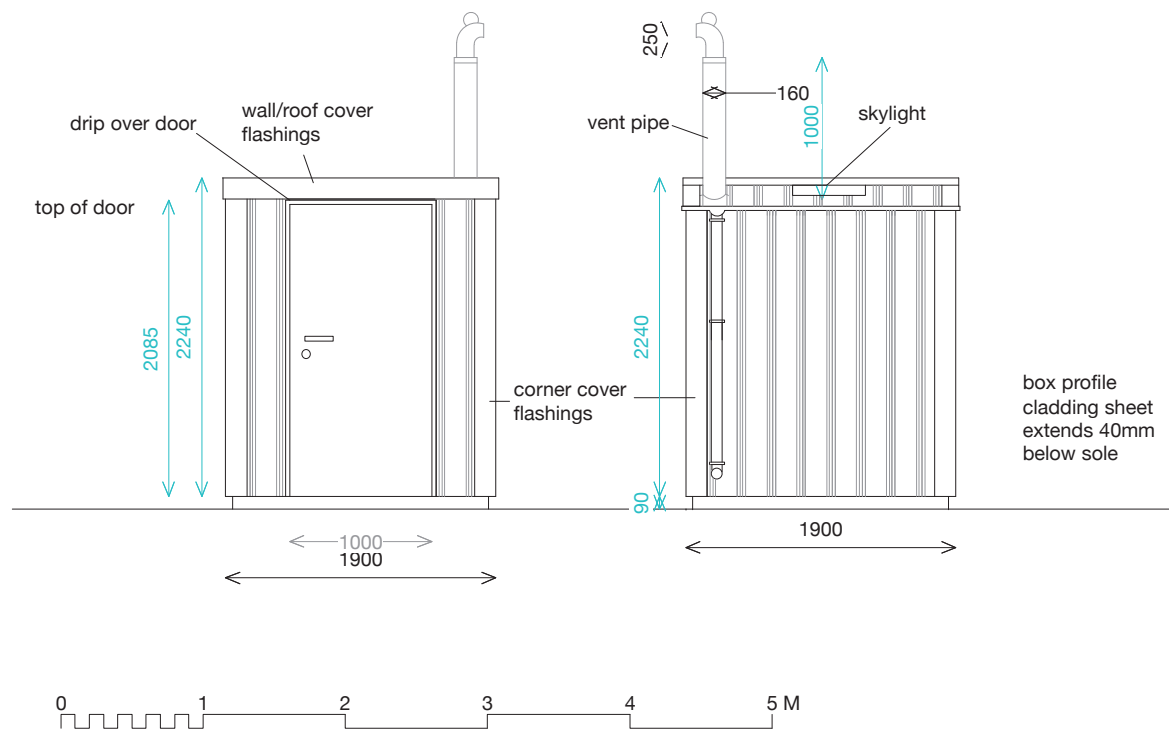

A	Scale and notes added	14.12.21	
0	First issue	03.09.10	
Rev.	Description	Date	
 Natsol Ltd Tel: 01686 412653 www.natsol.co.uk		FRONT & REAR ELEVATIONS OF TIMBER BUILDING	
		Compus twin - Full access	
		Date 03.09.10	Scale 1:50 @ A4
		Drm by. MB	Rev: A
		Drg N°. CT-FA-002	

NOT TO BE USED FOR CONSTRUCTION

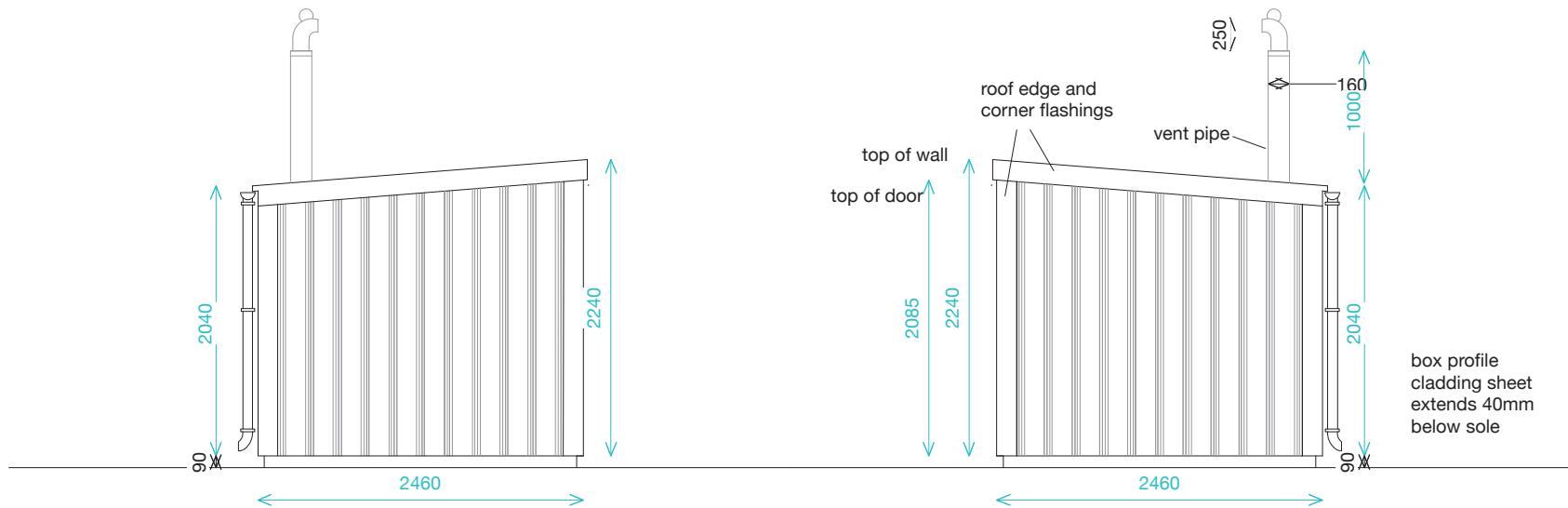

A	Scale and notes added	14.12.21	
0	First issue	03.09.10	
Rev.	Description	Date	
		SIDE ELEVATIONS OF TIMBER BUILDING	
		Compus twin - Full access	
Natsol Ltd Tel: 01686 412653 www.natsol.co.uk		Date 09.04.08	Scale 1:50 @ A4
		Drm by. MB	Rev: A
		Drg N°. CT-FA-003	

NOT TO BE USED FOR CONSTRUCTION PURPOSES

Natsol Ltd Tel: 01686 412653 www.natsol.co.uk		Combus Twin - Full Access	
		Metal front and rear	
		Date 03.09.10	Scale 1:50
		Drg. No.	
		Drm. B.Wade	

Natsol Ltd Tel: 01686 412653 www.natsol.co.uk		Compus Twin - Full Access	
		Metal side elevation	
		Date 10.02.09	Scale 1:50
		Drg. No.	
		Drm. B.Wade	

**Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri –
Pwyllgor Cynllunio a Mynediad**

Dyddiad: 21-Ionawr-2026

Rhif y Cais: NP5/53/AD8N

Dyddiad Cofrestru'r Cais: 03/04/2025

Cymuned: Y Bala

Cyfeirnod Grid: 292546 335878

Swyddog Achos: Miss Sophie Berry

Lleoliad:

Siop y Co-op, 78-86, Stryd Fawr, Y Bala.
LL23 7AD

Ymgeisydd:

Ms. Abbie Bannerman
Co-op
78-86 Stryd Fawr,
Bala,
Gwynedd,
LL23 7AD

Disgrifiad:

Caniatâd Hysbysebu ar gyfer sgrin
arddangos ddigidol.

Crynodeb o'r Argymhelliad:

RHOI caniatâd yn ddarostyngedig i amodau sy'n ymwneud â:

- Ei symud ymaith o fewn 10 mlynedd
- Ei fod yn unol â chynlluniau cymeradwy.
- Oriau goleuou
- Lefel y goleuo

Rheswm(au) pam yr adroddwyd y cais i'r Pwyllgor:

Cynllun Dirprwyo - Mae'r Cyngor Cymuned wedi mynegi barn groes i'r argymhelliad, yn seiliedig ar resymau cynllunio cadarn, a dderbyniwyd o fewn y cyfnod ymgynghori.

Dynodiadau Tir / Cyfyngiadau:

Ffin anheddiad.
Ardal fanwerthu
Ardal Gadwraeth
Ardal Rheoli Hysbysebion Arbennig

Disgrifiad o'r Safle:

Mae safle'r cais yn siop y Co-op wedi'i leoli ar Stryd Fawr y Bala, Ardal Fanwerthu a Chadwraeth ddynodedig. Mae'n union wrth ymyl Tafarn Ye Old Bulls Head, Adeilad Rhestredig Gradd II.

Datblygiad Arfaethedig:

Mae'r cynnig yn ceisio caniatâd hysbysebu i arddangos sgrin totem ddigidol fewnol o fewn ffenestr siop yr adeilad, sy'n wynebu'r Stryd Fawr.

Bydd yr hysbyseb yn sefyll ar ei phen ei hun a chynigir iddi fesur 1.8m o uchder wrth 0.56m o led gyda dyfnder o 0.08m. Mae'n cynnwys ffrâm alwminiwm du gyda sgrin hysbysebu ddigidol yn meddiannu'r hanner uchaf (0.97m). Ni fyddai'r hysbyseb yn cael ei gosod ar y ffenestr ond yn cael ei lleoli y tu mewn ac ychydig yn ôl, oherwydd bod traed y ffrâm yn ei hatal rhag cael ei harddangos yn wastad yn erbyn y ffenestr. Bydd y goleuo'n ysbeidiol i uchafswm o 700 candela fesul metr sgwâr.

Mae'r ymgeisydd wedi cadarnhau y bydd yr hysbyseb wedi'i diffodd y tu allan i oriau masnachu ac felly ni fydd wedi'i goleuo. Bydd y goleuadau hefyd yn addasu i amodau goleuo allanol h.y. yn fwy disglair yng ngolau'r haul ac yn pylu yn ystod oriau tywyllach.

Polisiau'r Cynllun Datblygu :

Mae Adran 38 o Ddeddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 yn ei gwneud yn ofynnol, wrth benderfynu ar gais cynllunio, ei fod yn unol â'r Cynllun Datblygu oni bai bod ystyriaethau perthnasol yn nodi fel arall. Mae'r Cynllun Datblygu ar gyfer yr ardal yn cynnwys Dyfodol Cymru a Chynllun Datblygu Lleol Eryri (CDLI) 2016-2031 a fabwysiadwyd yn ffurfiol gan yr Awdurdod ar 06 Chwefror 2019 ac y mae'r polisiau canlynol yn berthnasol ynddynt:

Cynllun Datblygu Lleol Eryri 2016-2031:

- SP A Phwrpasau'r Parc Cenedlaethol a Datblygu Cynaliadwy
- Egwyddorion Datblygu Cyffredinol DP 1
- Amgylchedd Hanesyddol SP Ff
- DP 6 Dylunio a Deunyddiau Cynaliadwy
- Hysbysebion ac Arwyddion DP10
- DP 18 Yr Iaith Gymraeg a Ffibr Cymdeithasol a Diwylliannol Cymunedau
-

Cymru'r Dyfodol: Cynllun Cenedlaethol 2040

Polisi/Canllawiau Eraill

Canllawiau Cynllunio Atodol:

- CCA 2 Ystyriaethau Datblygu Cyffredinol

Polisi/Canllawiau Cenedlaethol

- Polisi Cynllunio Cymru (PCC), Rhifyn 12 Chwefror 2024
- NCT 7: Rheoli Hysbysebion Awyr Agored
- Dylunio NCT 12

- NCT 20: Cynllunio a'r Iaith Gymraeg
- NCT 24 Yr Amgylchedd Hanesyddol

Ymgynghoriadau:

Cyngor Cymuned Bala	Yn gwrthwynebu'r cais gan na fyddai'r datblygiad yn gweddu i gymeriad y Stryd Fawr ac o bosibl yn effeithio ar elfennau cadwraeth y dref.
Priffyrdd Gwynedd	Mae'r safle wedi'i leoli ar Gefnffordd yr A494 ac felly nid yw'n cynnig gwneud argymhelliad.
Llywodraeth Cymru - Priffyrdd	Does dim cyfarwyddyd wedi'i gyhoeddi

Ymateb i Gyhoeddusrwydd:

Mae'r cais wedi cael ei gyhoeddi drwy hysbysiad ar y safle.

Ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn nid oedd unrhyw wrthwynebiadau wedi dod i law.

Hanes Cynllunio

NP5/53/ADL8F	Caniatâd i arddangos un arwydd ffascia allanol wedi'i oleuo	Caniatawyd gydag amodau Tachwedd 2011
NP5/53/ADL8H	Caniatâd Hysbyseb ar gyfer dau arwydd ffascia (wedi'u goleuo'n allanol) ac un arwydd sy'n ymwthio allan (wedi'i oleuo'n fewnol)	Caniatawyd gydag Amodau – Mai 2010
NP5/53/ADL8K	Caniatâd Hysbyseb i arddangos arwydd ffascia wedi'i oleuo'n rhannol, arwydd a logo sy'n ymwthio allan wedi'i oleuo ac arwyddion alwminiwm	Caniateir gydag Amodau – Mawrth 2017

	heb eu goleuo wedi'u gosod ar bost a wal	
NP5/53/AD8D	Caniatâd i Arddangos un hysbyseb ddwbl wedi'i goleuo ar ei phen ei hun	Gwrthodwyd - Mai 2017
NP5/53/8M	Gosod uned oeri newydd	Caniatawyd gydag amodau Medi 2024
NP5/53/8J	Gosod uned oergell newydd, uned storio allanol a ffens, drws newydd ac ailaddurno'r ffrynt	Caniatawyd gydag amodau Ionawr 2017

Asesiad:

1. Cefndir

- 1.1. Yn hanesyddol, mae sawl math o hysbysebu wedi cael eu cymeradwyo ar y safle, gan gynnwys arwyddion wedi'u goleuo'n fewnol ac yn allanol. Bu un gwrthodiad (NP5/53/AD8D), fodd bynnag, arwydd annibynnol oedd hwn i'w osod ar y llwybr troed y tu allan i'r siop.

2. Egwyddor Datblygu

- 2.1. Y prif ystyriaethau yn yr achos hwn yw: Effaith yr hysbyseb ar gymeriad ac ymddangosiad yr Ardal Gadwraeth, a diogelwch priffyrdd.
- 2.2. Ni chafwyd unrhyw wrthwynebiadau o ran diogelwch priffyrdd, ac ymgynghorwyd ag Adran Priffyrdd Gwynedd ac Adran Priffyrdd Llywodraeth Cymru, ac ni chafwyd unrhyw sylwadau. Bwriad DP10 yw ymwneud ag arwyddion ar gyfer atyniadau twristaidd llai, yn hytrach na datblygiadau manwerthu, ac mae'n gwahardd arwyddion wedi'u goleuo'n fewnol yn yr achosion hynny. Felly, y prif Bolisi yn yr achos hwn yw SPFf, sy'n nodi y bydd datblygiad a fydd yn effeithio'n andwyol ar asedau treftadaeth, gan gynnwys Ardaloedd Cadwraeth, yn cael ei wahardd. O'r herwydd, ystyrir bod yr hysbyseb arfaethedig yn dderbyniol mewn egwyddor.

3. Asesiad Cynllunio

- 3.1. Y prif faterion sy'n effeithio ar dderbynioldeb y cynllun hwn yw:
- yr hysbyseb ar gymeriad ac ymddangosiad yr Ardal Gadwraeth
 - effaith ar ddiogelwch priffyrdd

Effaith ar gymeriad ac ymddangosiad yr Ardal Gadwraeth

- 3.2. Mae'r hysbyseb arfaethedig yn fach o ran maint ac mae i'w gosod ar du mewn ffenestr y siop lle bydd wedi'i goleuo a'i gweld o'r briffordd gyhoeddus. Mae'r asiant wedi cadarnhau bod "lefelau goleuedd yn lefel sefydlog o oleuo (700cd/m²), fodd bynnag mae hyn yn addasu'n awtomatig yn dibynnu ar olau dydd". Fel y nodwyd uchod, ni fydd yn cael ei osod ar y ffenestr, felly bydd y goleuedd a ganfyddir o'r tu allan, o'i gymharu ag arddangosfa wedi'i gosod yn allanol, yn cael ei leihau. Mae ei ffrâm i'w gorffen mewn lliw enciliol a bydd ei gosodiad yn ôl o flaen y siop yn sicrhau na fydd yn ymddangos yn ymwithiol o fewn golygfa'r stryd. Mae'r fformat digidol yn angenrheidiol i leihau'r angen am bosteri ac arwyddion printiedig lluosog gan leihau annibendod gweledol. Yn ogystal, bydd y goleuadau'n cael eu diffodd y tu allan i oriau masnachu.
- 3.3. Oherwydd ei faint, ei leoliad a'i ddyluniad, ni ystyrir y byddai'n ymddangos yn ymwithiol o fewn golygfa'r stryd ac na fyddai'n cael effaith andwyol ar gymeriad na golwg yr ardal Gadwraeth na'r asedau treftadaeth cyfagos.

Effaith ar Ddiogelwch Priffyrdd

- 3.4. Nid oes unrhyw wrthwynebiadau gan ymgylgoreion priffyrdd mewn perthynas â'r hysbyseb, ac felly ystyrir na fydd unrhyw niwed andwyol i ddiogelwch priffyrdd o ganlyniad i'r cynnig.

Ystyriaethau leithyddol

- 3.5. Mae Polisi DP 18: Yr Iaith Gymraeg a Ffibr Cymdeithasol a Diwylliannol Cymunedau yn annog pob arwydd gan gyrff cyhoeddus a chwmnïau masnachol a busnes i fod yn ddwyieithog neu yn y Gymraeg yn unig er mwyn amddiffyn a hyrwyddo amwynder diwylliannol nodedig y Parc Cenedlaethol.
- 3.6. O ystyried natur yr arwydd arfaethedig lle gall y cynnwys newid ynghyd â'r ystyriaethau cyfyngedig y gellir eu cymhwyso wrth ystyried cais am ganiatâd hysbysebu (amwynder a diogelwch priffyrdd), ni ystyrir y gellir gosod amod yn yr achos hwn. Fodd bynnag, bydd gwybodaeth yn cael ei gosod, os rhoddir caniatâd, yn annog defnyddio arwyddion yn y Gymraeg yn unol â pholisi DP 18.

Materion Eraill

- 3.7. Mae'r Cyngor Cymuned wedi gwrthwynebu ar y sail na fydd yn gweddu i gymeriad y Stryd Fawr, ac o bosibl yn effeithio ar elfennau cadwraeth y dref.
- 3.8. Er gwaethaf y farn hon, mae swyddogion o'r farn, oherwydd ei ddyluniad, ei faint a'i leoliad a'i allu i bennu oriau goleuo, na fydd yr hysbyseb yn cael effaith andwyol ar ymddangosiad na chymeriad yr Ardal Gadwraeth na'r amwynder cyhoeddus.

4. Casgliad

- 4.1. Mae'r penderfyniad i argymhell caniatâd cynllunio wedi'i wneud yn unol ag Adran 38 o Ddeddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004, sy'n ei gwneud yn ofynnol, wrth benderfynu ar gais cynllunio, fod yn unol â'r Cynllun Datblygu oni bai bod ystyriaethau perthnasol yn nodi fel arall. Mae'r Cynllun Datblygu ar gyfer yr ardal yn cynnwys Dyfodol Cymru a Chynllun Datblygu Lleol Eryri 2016-2031.
- 4.2. O ystyried polisïau Cynllun Datblygu Lleol Eryri SP A, SP Ff, DP 1, DP6 a DP10, DP18, DP19 a DP21, mae'r datblygiad yn gydnaws â chynhwysedd a chymeriad y safle a'r ardal y mae wedi'i leoli ynddi, nid yw'n rhy amlwg yng nghyd-destun yr Ardal Fanwerthu ac ni fydd yn ymddangos yn ymwithiol o fewn yr Ardal Gadwraeth. Ar ben hynny, nid oes unrhyw bryderon diogelwch priffyrdd. O'r herwydd, ystyrir bod y datblygiad yn dderbyniol yn amodol ar gydymffurfio â'r amodau perthnasol.
- 4.3. Ystyrir bod y penderfyniad yn cydymffurfio ag amcanion llesiant yr Awdurdod a'r egwyddor datblygu cynaliadwy yn unol â gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 .

ARGYMHELLIAD: RHOI caniatâd yn ddarostyngedig i'r amodau canlynol:

- 1) Rhaid symud yr hysbyseb ac unrhyw ffitiadau cysylltiedig o'r safle yn ei gyfanrwydd o fewn 10 mlynedd o ddyddiad y penderfyniad hwn neu 10 mlynedd ar ôl dyddiad cwblhau'r gweithrediadau adeiladu, pa un bynnag sy'n digwydd gyntaf.
- 2) Rhaid cadw'r datblygiad a ganiateir drwy hyn yn unol â'r cynlluniau a'r dogfennau cymeradwy canlynol:
 - 9251 Y Bala, tudalennau 01 i 03
- 3) 15 Dim ond rhwng yr oriau 7:00 - 23:00 o ddydd Llun i ddydd Sadwrn a 10:00 a 16:00 ar ddydd Sul y caiff yr hysbyseb ei goleuo.
- 4) Ni ddylai lefel y goleuo fod yn fwy na 700 candela y metr sgwâr ar unrhyw adeg.

Rhesymau:

- 1) Er mwyn cydymffurfio â Rheoliad 13(5) o Reoliadau Cynllunio Tref a Sir (Rheoli Hysbysebion) 1992.
- 2) I ddiffinio'r caniatâd ac er mwyn osgoi amheuaeth.

- 3) Er mwyn diogelu amwynderau gweledol yr ardal ac yn unol â Pholisïau Cynllun Datblygu Lleol Eryri ac yn benodol Polisi Datblygu 10
- 4) Er mwyn diogelu amwynderau gweledol yr ardal ac yn unol â Pholisïau Cynllun Datblygu Lleol Eryri ac yn benodol Polisi Datblygu 10

Er mwyn cydymffurfio â Rheoliad 13(5) o Reoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Rheoli Hysbysebion) 1992 sy'n cynnwys 5 amod safonol:

- i. Ni ddylid arddangos unrhyw hysbyseb heb ganiatâd perchennog y safle neu unrhyw berson arall sydd â buddiant yn y safle sydd â hawl i roi caniatâd.
- ii. Ni ddylid lleoli na harddangos unrhyw hysbyseb yn y fath fodd, petai'n:
 - a) peryglu personau sy'n defnyddio unrhyw briffordd, rheilffordd, dyfrffordd, doc, harbwr neu faes awyr (sifil neu filwrol);
 - b) cuddio, neu rwystro dehongliad rhwydd o, unrhyw arwydd traffig, signal rheilffordd neu gymorth i lywio ar ddŵr neu yn yr awyr; neu
 - c) rhwystro gweithrediad unrhyw ddyfais a ddefnyddir at ddibenion diogelwch neu wylidwriaeth neu ar gyfer mesur cyflymder unrhyw gerbyd.
- iii. Rhaid cynnal unrhyw hysbyseb a arddangosir, ac unrhyw safle a ddefnyddir i arddangos hysbysebion, mewn cyflwr nad yw'n amharu ar amwynder gweledol y safle.
- iv. Rhaid cynnal unrhyw strwythur neu hysbysfwrdd a godir neu a ddefnyddir yn bennaf at ddiben arddangos hysbysebion mewn cyflwr nad yw'n peryglu'r cyhoedd.
- v. Pan fo'n ofynnol cael gwared ar hysbyseb o dan y Rheoliadau hyn, rhaid gadael y safle mewn cyflwr nad yw'n peryglu'r cyhoedd nac yn amharu ar amwynder gweledol.

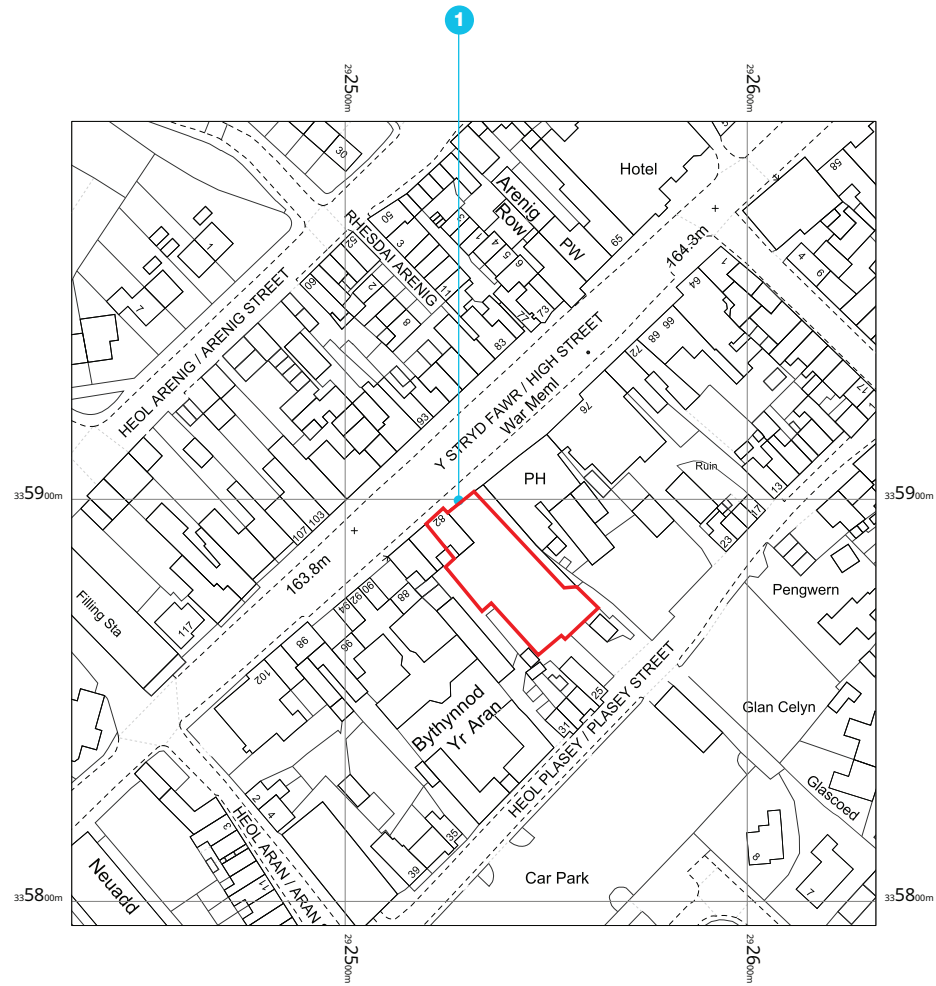
Cyngor:

Er mwyn cydymffurfio â pholisi DP 18, dylai cynnwys arwyddion fod yn Gymraeg neu'n ddwyieithog gyda blaenoriaeth yn cael ei rhoi i'r iaith Gymraeg.

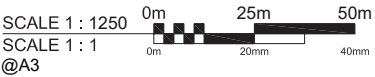
9251 BALA

SITE LOCATION PLAN

Rhif Cais NP5/53/AD8N / Application No. NP5/53/AD8N

Licence no: 100041041

No. 31905V33
Issue 01 - 28-02-25
Page 03 of 03
Client Co-op
Project 9251 Bala
Location LL23 7AD

Created 28-02-25
Designer B Carter
Approved D Hurley

This scheme is a visual representation of our signage proposal. Sizes, colours and original attributes of the actual signage may vary due to the limitations of the manufacturing process.
This document is the property of Omega Signs Ltd and must not be issued on to third parties without prior consent. Any unauthorised use of this document will result in a design being shared.
Copyright © Omega Signs 2025.

Omega Signs Limited
Newmarket Approach,
Leeds, LS9 0RJ
0113 240 3000
info@omega-signs.co.uk
www.omega-signs.co.uk

9251 BALA

PROPOSED ELEVATION

EXISTING ELEVATION

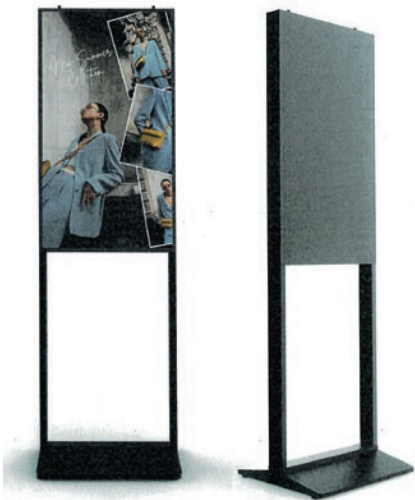
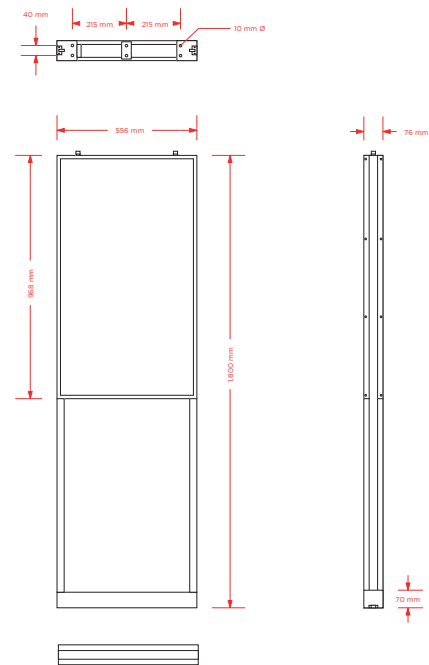
This scheme is a visual representation of our signage proposal. Sizes, colours and physical attributes of the actual signage may vary due to the limitations of the manufacturing process.
This document is the property of Omega Signs Ltd and must not be issued on to third parties without prior consent. Any unauthorised use of this document will result in a design fee being charged.
Copyright © Omega Signs 2025.

Omega Signs Limited
Newmarket Approach,
Leeds, LS9 0RJ
0113 240 3000
info@omega-signs.co.uk
www.omega-signs.co.uk

9251 BALA

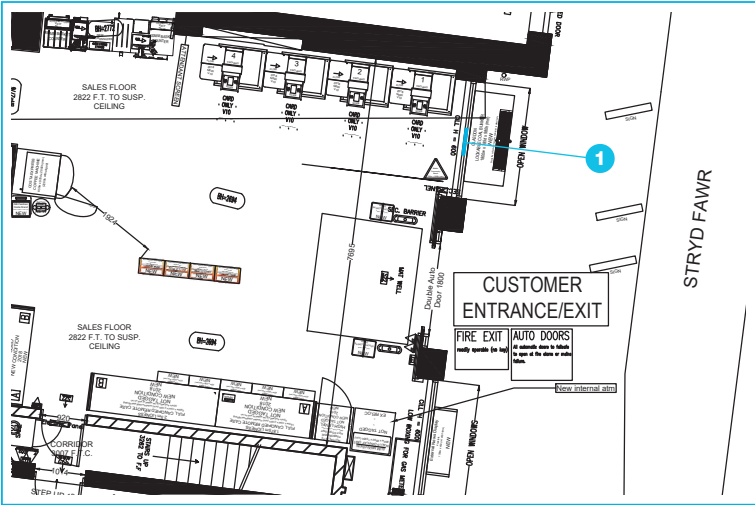
Item 01
01No. 43" Versi Indoor Digital Screen Totem
Size: 556mm x 1800mm
Scale: 1:20

LOCATION INSIDE STORE WINDOW

FLOOR PLAN

No. 31905v33
Issue 01 - 28-02-25
Page 01 of 03
Client Co-op
Project 9251 Bala
Location LL23 7AD

Created 28-02-25
Designer B Carter
Approved D Hurley

This scheme is a visual representation of our signage proposal. Sizes, colours and original attributes of the actual signage may vary due to the limitations of the manufacturing process.
This document is the property of Omega Signs Ltd and must not be issued on to third parties without prior consent. Any unauthorised use of this document will result in a design fee being charged.
Copyright © Omega Signs 2025.

Omega Signs Limited
Newmarket Approach,
Leeds, LS9 0RJ
0113 240 3000
info@omega-signs.co.uk
www.omega-signs.co.uk

**Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri –
Pwyllgor Cynllunio a Mynediad**

Dyddiad: 21-Ionawr-2026

Cais rhif: NP5/59/495C

Dyddiad Cofrestru: 17/07/2024

Cymuned: Ffestiniog

Cyfeirnod Grid: 274007 341714

Swyddog Achos: Mr. Aled Lloyd

Lleoliad:

Tir ger Pont yr Afon Gam, Llan Ffestiniog.

Ymgeisydd:

MED Dafydd,
d/o 4 Tai Rhos,
Parc,
Bala,
Gwynedd, LL23 7YW

Disgrifiad:

Cynllun cynhyrchu trydan dŵr arfaethedig i gynhyrchu hyd at (600kW) yn Afon Cynfal, i gynnwys llwybr pibellau, cored mewnlf, pwll tynnu dŵr, cyflenwad dŵr tanddaearol (tua 1.2 cilomedr), adeilad tyrbin, adeilad mesuryddion, newidiadau i'r fynedfa bresennol ac ail-leoli mynedfa'r briffordd bresennol, mannau storio, safle adeiladau dros dro, dargyfeirio llwybr troed dros dro a chysylltiad pŵer trydan uwchben a thanddaearol â'r grid cenedlaethol (tua 600m) (Ailgyflwyno)

Crynodeb o'r argymhelliad:

RHOI caniatâd,

- Dechrau o fewn 5 mlynedd
- Yn unol â chynlluniau cymeradwy
- Dyddiad y caniatâd yn dod i ben
- Deunydd toi adeiladau'r tyrbin a mesuryddion
- Cymeradwyo Gwaith Maen
- Gwanhau sŵn adeilad y tyrbin
- Cyflwyno Cynllun Rheoli Amgylcheddol Adeiladu (CEMP)
- Croesfannau Cwrs Dŵr
- Clerc Gwaith Ecollegol
- Pegio allan y biblinell
- Mesur lliniaru
- Effeithiolrwydd tirlunio ar ôl adeiladu
- Oriau gwaith craidd
- Cydymffurfio â thrwydded Tynnu Dŵr
- Rhaglen o waith Archaeolegol
- Cyflwyno Cynllun Goleuo
- Cynllun Rheoli Deunyddiau a Gwastraff (MWNP)

- Arwyddion a dehongliad Cymraeg / dwyieithog.
- Rheoli traffig.

Rheswm (rhesymau) pam y rhoddwyd gwybod i'r Pwyllgor am y cais: Cynllun Dirprwyo

Mae'r cais yn un y mae'r Cyfarwyddwr Cynllunio a Phartneriaethau yn ei ystyried yn Ddatblygiad Mawr neu'n un sydd angen Datganiad Effaith Amgylcheddol.

Datblygiad Mawr

Mae Adran 17 o Ddeddf Cynllunio (Cymru) 2015 a Gorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Gweithdrefn Rheoli Datblygu) (Cymru) 2012 (DMPWO), fel y'i diwygiwyd, yn ei gwneud yn ofynnol i ymgeiswyr gynnal ymgynghoriad cyn-ymgeisio ar gyfer datblygiad mawr. Mae datblygiad mawr yn cynnwys datblygiad a wneir "ar safle sydd ag arwynebedd o 1 hectar neu fwy" ac, felly, mae'r datblygiad arfaethedig yn dod o fewn y gofynion ymgynghori cyn-ymgeisio. Rhaid gwahaniaethu rhwng hyn â'r diffiniad o 'Ddatblygiad Mawr' ym Mholisi Strategol B y CDLI – sy'n cyfeirio at ddatblygiadau o arwyddocâd mawr yng nghyd-destun y DU, e.e. rhaglenni adeiladu ffyrdd mawr, neu brosiectau ynni mawr. Nid yw hwn yn cael ei ystyried yn gynnig mawr yn y cyd-destun penodol hwnnw.

Ymgynghoriad Cyn-ymgeisio

Gan fod y cais yn ddatblygiad mawr yn unol â'r Ddeddf Cynllunio, mae'n ofynnol cynnal ymgynghoriad cyn-ymgeisio (PAC) gyda'r gymuned leol a rhanddeiliaid.

Dechreuodd yr ymgynghoriad cyn-ymgeisio mewn perthynas â'r datblygiad arfaethedig ar 13 Hydref, a daeth i ben ar 25 Medi 2023.

Asesiad Effaith Amgylcheddol

Ceir Datganiad Amgylcheddol (DA) ac atodiadau technegol ynghlwm â'r cynnig, gan gynnwys Asesiad Geotechnegol, arolygon Ecolegol, Arolygon Adar sy'n Bridio, Asesiad Bryoffytau, Datganiad Seilwaith Gwyrdd, Asesiad Effaith Tirwedd a Gweledol, Asesiad Effaith Treftadaeth, Asesiad Archaeoleg, Cynllun Rheoli Traffig, fframwaith Cynllun Rheoli Amgylcheddol Adeiladu (CEMP), Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (ARhC) Cysgodol, ac adolygiad ecoleg annibynnol a gomisiynwyd gan yr Awdurdod.

Sgrinio

Mae'r cynllun arfaethedig yn dod o dan ddatblygiad atodlen 2 y Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Asesiad Effaith Amgylcheddol) (Cymru) 1999, (a ddiweddarwyd wedi hynny i Reoliadau Cynllunio Gwlad a Thref (Asesiad Effaith Amgylcheddol) (Cymru) 2017). Ym mis Rhagfyr 2019, cadarnhaodd yr Awdurdod fod angen Datganiad Amgylcheddol ar y cynllun arfaethedig gan

fod y safle'n gorwedd gerllaw ac yn rhannol o fewn safleoedd Natura 2000 ac o fewn Parc Cenedlaethol Eryri, a bod potensial i'r cynllun gael effeithiau sylweddol ar sawl maes amgylcheddol gan gynnwys ecoleg, treftadaeth ddiwylliannol a thirwedd.

Cwmpasu

Mae cwmpasu yn nodi'r materion i'w hystyried o fewn y broses AEA, gweithdrefn ragarweiniol bwysig sy'n gosod y cyd-destun ar gyfer yr AEA. Ym mis Medi 2020, yn dilyn ymgynghori â Chyfoeth Naturiol Cymru, Cadw, Gwasanaethau Cynllunio Archaeolegol Gwynedd, Dŵr Cymru, Priffyrdd Gwynedd, a Swyddog Coed a Choetiroedd Parc Cenedlaethol Eryri, cytunwyd ar gwmpas yr AEA, ac mae'r AEA yn cwmpasu'r ystod ganlynol o bynciau:

- Sensitifrwydd treftadaeth ac archaeolegol;
- Effaith ar y dirwedd ac effaith weledol;
- Effaith ar goed a llystyfiant;
- Effaith ar gynefinoedd a bioamrywiaeth;
- Effaith ar yr amgylchedd dŵr gan gynnwys dŵr daear; ac
- Effaith ar risg llifogydd.

Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (ARhC):

Fel yr 'Awdurdod Cymwys' at ddibenion Rheoliadau Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017, mae'n ofynnol i'r Awdurdod gynnal Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd.

Cynhaliwyd Asesiad o dan y Rheoliadau Cynefinoedd. Cytunodd Cyfoeth Naturiol Cymru â chanfyddiadau'r Awdurdodau nad yw'r datblygiad yn debygol o gael effaith andwyol ar gadernid yr ACA/AGA o ystyried y mesurau lliniaru a nodir yma.

Y Safle a'r Cyffiniau

Mae'r safle tua 1.2 cilomedr i'r gorllewin o'r gyffordd â'r B4407, a 3.8 cilomedr i'r dwyrain o Lan Ffestiniog. Mae Afon Cynfal, a fyddai'n cyflenwi dŵr i'r cynllun trydan dŵr arfaethedig, yn llifo'n gyffredinol o'r dwyrain i'r gorllewin ac mae'n isafon i Afon Dwryd, gyda chydliwiad i fyny'r afon o Faentwrog.

Mae'r cynnig ar dir ar Fferm Cwm sydd ar gyrion ucheldiroedd y Migneint. I'r dwyrain, mae Afon Cynfal a'i hisafonydd, gan gynnwys Afon Gam, Nant y Groes a Nant Y Pystyll-gwyn, yn casglu yn nyffrynnoedd mawnog cymharol fas Llwyfandir y Migneint sydd rhwng 370 a 500 metr uwchben y data ordnans (AOD). I'r gorllewin, mae Afon Cynfal yn llifo tua'r gorllewin ar hyd dyffryn llydan.

Mae'r safle'n croesi'r trawsnewidiad rhwng Llwyfandir ucheldir a thir isel trwy ddyffryn afon â rhychau dwfn. Dros y trawsnewidiad hwn, mae Afon Cynfal yn disgyn 120 metr, o 340 metr AOD i tua 220m AOD, mewn llai na chilomedr.

Porfa ucheldir heb goedwig yn bennaf yw dalgylch yr afon, ac eithrio ardal i'r de o'r lleoliad mewn lif arfaethedig, sy'n goedwig gonifferaidd. Mae'r dalgylch hwn yn cwmpasu tua 9.5 km² gydag uchder cyfartalog o 448m AOD Mae'r glawiad blynyddol cyfartalog yn 2.2 metr (tua 86 modfedd).

Mae dwy brif isafon i Afon Cynfal: Afon Gam a Nant y Groes. Yna mae Afon Cynfal yn ymuno ag Afon Dwyrdd tua 6 cilomedr i lawr yr afon o Raeadr y Cwm, ar ôl mynd dros y Rhaeadr Cynfal adnabyddus (tua 4 cilomedr i lawr yr afon o Raeadr y Cwm).

Afon ucheldir serth yw Afon Cynfal sy'n draenio i'r de-ddwyrain o Lan Ffestiniog trwy geunant dwfn a thros raeadr enwog Rhaeadr y Cwm cyn llifo yn ei blaen at system Dwyrdd. Mae'r dyffryn yn cynnal mosaig o borfa garw agored, glaswelltir asidig a rhostir gyda brigiadau creigiog a thir gwlyb, ac mae'n rhan o Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) Cwm Cynfal a safle ehangach ACA/AGA Migneint–Arenig–Dduallt, a gydnabyddir yn rhyngwladol am ei gorgors, rhostir ucheldir a ffawna cysylltiedig, yn ogystal â chasgliadau o bryoffytau cefnforol sy'n nodweddiadol o geunentydd llaith. Mae'r safle'n gorwedd yn gyfan gwbl o fewn Parc Cenedlaethol Eryri ac o fewn Tirwedd Hanesyddol o Ddiddordeb Eithriadol Ardudwy. Mae hefyd o fewn ardal graidd Gwarchodfa Awyr Dywyll Ryngwladol.

Mae Llwybr Llechi Eryri a Hawliau Tramwy Cyhoeddus eraill yn croesi ac yn edrych dros y ceunant, gan ddarparu golygfeydd o'r rhaeadrau a'r dyffryn. Mae gan y dirwedd ddiwylliannol gysylltiadau cryf â'r Mabinogi (Lleu Llaw Gyffes a Blodeuwedd), a adlewyrchir mewn dehongliadau lleol ac enwau lleoedd.

Mae mynediad presennol yn cynnwys llwybrau fferm a giatiau; nid oes seilwaith modern amlwg yn y lleoliad. Mae eiddo cyfagos yn ffermydd gwasgaredig, sydd ar wahân i safle'r tyrbîn ac ar uchder sylweddol oddi wrtho.

Mae'r coridor llinell goch yn ymestyn tua 1.2 cilomedr ar hyd ochr ogleddol y dyffryn o'r mewn lif arfaethedig i fyny'r afon o'r prif raeadrau i lawr at leoliad pwerdy bach ar dir is. Mae perchnogaeth tir yn amaethyddol, gyda rhannau o dir Mynediad Agored. Mae rhannau o'r coridor gweithio yn gorgyffwrdd â'r SoDdGA; mewn mannau, mae ffin yr ACA/AGA yn rhedeg trwy/wrth ymyl y coridor.

Mae'r safle yn dir pori uchel anghysbell sy'n cael ei bori gan ddefaid ar hyn o bryd ac wedi'i ddynodi'n dir Mynediad Agored. Gerllaw, mae ardal o dir Comin cofrestredig. Byddai'r cynllun arfaethedig yn gorwedd yn gyfan gwbl o fewn y tir Mynediad Agored. Mae Hawl Tramwy Cyhoeddus (HTC), Llwybr Troed Rhif 22, yn mynd trwy'r safle am lawer o'r ffordd ar ffurf trac sy'n croesi llethr serth Cwm Cynfal yn wynebu'r de ac yn ffurfio rhan o Llwybr Llechi Eryri (llwybr pellter hir presennol).

Yn hanesyddol, bu cloddio am gopr yn yr ardal ac mae sawl nodwedd o'r gweithgaredd hwn yn parhau. Mae'r rhain yn y rhan gulaf a mwyaf serth o Gwm Cynfal, gyda mynedfa tua 19 metr o dan y llwybr ac ardaloedd eraill o

aflonyddwch, o bosibl sborion mwyngloddio uwchben y llwybr i'r gorllewin ac oddi tano i'r dwyrain. Nodwyd bod yr hyn a dybir sy'n siafft awyru ar ymyl ogleddol y llwybr.

Mae Cwm Cynfal yn lleoliad o ddiddordeb hanesyddol sylweddol. Mae ardal Fferm Cwm yn cynnwys sawl nodwedd o ddiddordeb treftadaeth archaeolegol. Ceir man gwyllo cyhoeddus yn yr ardal, ynghyd â maes parcio sy'n edrych dros Raeadr y Cwm.

Mae cored mewnlf y cynllun arfaethedig a'r rhan gyntaf o'r biblinell yn gorwedd o fewn ffin orllewinol Ardal Gwarchodaeth Arbennig (AGA) Migneint-Arenig-Dduallt ac Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA) Migneint-Arenig-Dduallt. Mae'r un ardal o'r cynllun arfaethedig yn gorwedd o fewn ffin ogleddol Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig Cwm Cynfal (SoDdGA).

Dynodiadau Tir / Cyfyngiadau:

- Cefn Gwlad Agored
- Tir Mynediad Agored
- Yn rhannol o fewn Ardal Gwarchodaeth Arbennig (AGA) Migneint-Arenig-Dduallt ac Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA) Migneint-Arenig-Dduallt a Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) (cored mewnlf a rhan gyntaf y biblinell)
- O fewn tir a ddynodwyd o dan Adran 3 o Ddeddf Bywyd Gwylt a Chefn Gwlad 1985
- Llwybr troed Hawliau Tramwy Cyhoeddus rhif 22 sy'n rhan o Lwybr Llechi Eryri
- Parth Craidd Awyr Dywyll.

Y Datblygiad Arfaethedig

Mae Cynllun Hydro Cwm Cynfal yn bwriadu adeiladu a gweithredu cynllun hydrodrydanol i gynhyrchu trydan i'w allforio i'r grid lleol.

Mae'r cais yn ceisio caniatâd ar gyfer hydro 'llif afon' hyd at 600 kW gyda chynhyrchu blynyddol cymedrig disgwylidig o tua 2 GWh (sy'n cyfateb yn ddangosol i alw trydan blynyddol tua 700 o gartrefi).

Byddai gan y cynllun hydro oes weithredu ddisgwylidig o leiaf 50 mlynedd cyn y byddai angen unrhyw waith adnewyddu mawr.

Bydd y datblygiad yn cynnwys rhai nodweddion parhaol a rhai nodweddion dros dro; yn ei hanfod, bydd y nodweddion parhaol yn cynnwys yr elfennau canlynol:

Mewnlif:

Byddai'r mewnlif yn cynnwys adeiladu argae coffr dros dro i eithrio dŵr o wely'r afon, gyda chored goncrit gyfnerthedig barhaol a waliau asgell gyda strwythur mewnlif o fewn yr afon ar y pwynt tynnu dŵr.

Er nad yw Afon Cynfal yn llif mudol i bysgod, mae dyluniad y cynllun yn ymgorffori mesurau ar gyfer llwybr diogel i bysgod mudol. Byddai llwybr llyswennod a phwll plymio, gyda dyfnder lleiaf o 300 milimetr, yn cael eu ffurfio ar draws lled y cwrs dŵr yn union i lawr yr afon o'r gwaith mewnlif a'r gored arfaethedig.

Byddai'r gored yn rhannu'r llif rhwng yr afon a mewnlif y generadur hydro. Byddai'r prif raniad llif yn cael ei reoli gan fylchau petryalog a ffurfir yng nghribau'r gored goncrit. Yna byddai dŵr mewnlif yn mynd trwy sgrin pysgod/maluron i danc neu siambr lonyddu a swmp.

Piblinell i gludo dŵr o'r pwynt tynnu dŵr i'r tŷ tyrbin –

Byddai llwybr y bibell arfaethedig yn ymestyn ar draws y tir pori presennol am oddeutu 1220m (tua 1.2 cilomedr) i'r pwynt gollwng terfynol, a byddai wedi'i gladdu'n llwyr o'r gored mewnlif i'r tŷ tyrbin h.y. o dan y ddaear. Byddai darn byr o bibell wedi'i chladdu yn mynd â dŵr o'r tŷ tyrbin i'r ollyngfa.

Byddai llwybr y bibell yn dechrau ar ochr ddeheuol yr afon wrth ymyl y gored. Yma mae'r afon yn cael ei chulhau i droelli trwy doriad cul mewn brigiad o graig galed ac yna gostwng yn serth y tu draw ar yr ochr ddeheuol. Yma mae'n rhaid i'r bibell basio i'r de-orllewin trwy'r wal graig a gostwng yn ddigonol i ganiatáu iddi groesi o dan sianel yr afon. Byddai'r bibell sy'n croesi o dan yr afon angen toriad 30m o hyd a 4m o ddyfnder. Er mwyn caniatáu i gloddiwr allu mynd trwy'r toriad yn y graig i gloddio ffos bibell i mewn yn y ddaear, rhaid iddi fod yn 5m o led. Ar ôl gosod y bibell, byddai'r ffos a'r toriad yn cael eu hól-lenwi a'u hadfer i'r proffil daear gwreiddiol.

Ar ôl croesi o dan yr afon, byddai'r bibell yn troi tua'r gogledd-orllewin i osgoi ardal o lystyfiant glan yr afon ac yna'n ailgychwyn ar gwrs mwy gorllewinol, ymhell yn ôl o lan yr afon ar aliniad crwm; wedyn, byddai'n mynd ar draws ochr ddeheuol darn o dir ychydig yn uwch mewn toriad bas am 300m pellach. Erbyn y pwynt hwn, byddai gwrthdro'r bibell wedi gostwng i tua 3m islaw'r pwynt tynnu dŵr a byddai'r llwybr tua 120m i'r gogledd o'r afon, sy'n disgyn yn serth trwy gyfres o raeadrau i mewn i geunant Cwm Cynfal.

Byddai'r darn nesaf o bibell yn disgyn yn gyflym, tua 130 metr, tuag at y tŷ tyrbin trwy groesi llethr gogleddol serth y ceunant. Byddai'r llwybr yn cydgyfeirio'n raddol â chwrs y trac, ac wedi hynny, yn ei ddilyn. Mae'r trac yn amrywio o ran lled o 2.5 i 3m ac yn cael ei gynnal gan ragfur carreg sych ar ei ochr ddeheuol. Byddai'r bibell yn cael ei chladdu ar ymyl y trac, i fyny'r llethr. Tua diwedd y disgyniad byddai'r bibell yn gadael cwrs y trac ac yn cyrraedd y tŷ tyrbin, tua 120m islaw'r pwynt tynnu dŵr. Efallai y bydd angen strwythur cynnal byr, isel, ar ochr ddeheuol y trac, i ganiatáu i'r bibell basio'r adfail.

Ar ochr ddeheuol y Tŷ Tyrbîn, byddai ffrwd isaf yn arwain at ollyngfa. Byddai'r ffrwd isaf yn cynnwys pibell 1200mm neu gapasiti cyfatebol wedi'i ffurfio o bibellau lluosog a fyddai'n cael eu gosod o dan y ddaear rhwng y tŷ tyrbîn a strwythur yr ollyngfa. Byddai'r ffrwd isaf tua 10m o hyd. Byddai'r ollyngfa yn cynnwys swmp a thryledwr. Byddai cerrig mawr yn cael eu gosod islaw'r ollyngfa i atal tandorri glan yr afon a'i gwely.

Adeiladau parhaol (Tŷ tyrbîn ac Adeilad Mesuryddion)

Byddai'r cynllun yn cynnwys adeiladu dau adeilad bach parhaol, ar wahân, ar yr hanner gorllewinol.

Tŷ tyrbîn

Byddai'r tŷ tyrbîn yn adeilad ffrâm ddur gyda waliau bloc concrit â chladin pren, gyda dimensiynau allanol o 5.4m o uchder, 8m o led ac 8m o ddyfnder. Byddai'r to yn un proffil boc. Byddai'r drws yn amsugno sŵn ac yn cael ei osod i wynebu'r afon er mwyn lleihau sŵn ac effaith weledol. Byddai'r adeilad yn eistedd ar lain goncrit a fyddai'n cael ei thorri i'r llethr ar yr ochrau gogleddol a dwyreiniol.

Y tu mewn i'r tŷ tyrbîn, byddai generadur y tyrbîn, trawsnewidydd ac offer rheoli

Adeilad mesuryddion

Byddai'r adeilad mesuryddion yn cael ei adeiladu i uchder o 3.8m, gyda waliau bloc concrit a chladin wal allanol mewn carreg leol gyda tho llechi. Byddai lefel llawr yr adeilad yn cael ei osod 750mm islaw lefel y ddaear a byddai clawdd pridd yn cael ei ffurfio ar yr ochrau gorllewinol, gogleddol a deheuol gyda llethrau bas yn cael eu ffurfio yn wynebu at allan i efelychu llethrau naturiol.

Lleolir y ddau adeilad arfaethedig yn unol â gofynion technegol cynllun cynhyrchu trydan.

Cysylltiad grid:

Cebl tanddaearol o tua 600m i'r pwynt cysylltu rhwydwaith 11 kV lleol.

Adeiladu: mannau storio ac adeiladau safle dros dro,

Storio deunyddiau a dargyfeiriad dros dro i HTC am resymau iechyd a diogelwch, i gyd i'w hadfer. Amcangyfrifir y bydd y cyfnod adeiladu yn 8–10 mis, gydag adferiad graddol o'r coridor gweithio.

Adfer/Gwella:

Adfer priddoedd, tyweirch a micro-dirffurfiau; mesurau plannu a chynefinoedd o dan Gynllun Gwella a Monitro Bioamrywiaeth (BEMP).

Mynediad ac adeiladu'r safle

Mae'r safle o fewn tir dynodedig 'Mynediad Agored' ac mae Hawl Tramwy Cyhoeddus (HTC) ar hyd y dyffryn, sy'n dilyn trac presennol wrth iddo ddringo allan o Gwm Cynfal.

Yn ogystal â'r nodweddion parhaol, mae'n anochel y ceir nodweddion nad ydynt yn barhaol a fydd yn angenrheidiol yn ystod unrhyw gyfnod adeiladu'r datblygiad. Bydd y rhain yn cynnwys hybiau adeiladu, mannau storio rwbel a thraciau mynediad dros dro.

Byddai angen ffurfio pwyntiau mynediad cerbydau dros dro newydd a lle caled o fewn y safle oddi ar y B4391.

Pwynt Mynediad Dwyreiniol

Ym mhen dwyreiniol y cynllun, byddai mynediad dros dro ar y B4391 ar gyfer danfon deunyddiau i adeiladu'r cyfleuster tynnu dŵr, tua 4 metr i'r dwyrain o'r grid gwartheg (gweler Ffigur 8001). Byddai'r llwybr mynediad hwn hefyd yn cael ei ddefnyddio ar gyfer cloddio a gosod rhan o'r biblinell. Ar ôl cwblhau'r Cynllun, byddai'r mynediad a'r llawr caled yn cael eu tynnu, a phriddoedd a llystyfiant yn cael eu hadfer.

Pwynt Mynediad Canolog

Rhan o'r ffordd ar hyd y cynllun, bydd giât mynediad amaethyddol bresennol yn cael ei hadleoli 80m i'r dwyrain i ddarparu mynediad parhaol i'r safle. Yn y lleoliad hwn, bydd prif hwb y safle/man storio yn cael ei hadeiladu. Bydd yr holl beiriannau, offer a deunyddiau yn cael eu danfon i'r pwynt hwn cyn cael eu defnyddio ar draws y safle i adeiladu'r gored, y biblinell a'r tŷ tyrbin. Gellir cyrraedd llwybr y biblinell hyd at y tŷ tyrbin a'r ollyngfa o'r fan hon drwy ddefnyddio'r trac. Ar ôl ei gwblhau, byddai'r llawr caled yn cael ei leihau i bwynt mynediad parhaol tua 80 metr i'r dwyrain o'r giât bresennol ar gyfer rheoli'r fferm a chynnal a chadw'r cynllun pŵer dŵr. Byddai'r wal a'r ffens ar ochr y ffordd bresennol yn cael eu hadfer, a byddai'r priddoedd a'r llystyfiant yn cael eu hadfer.

Pwynt Mynediad Gorllewinol

Byddai mynediad adeiladu dros dro wrth giât bresennol y cae ar y B4391 tua 70 metr i'r gorllewin o'r maes parcio cyhoeddus. Byddai'r pwynt mynediad hwn yn cael ei ddefnyddio yn ystod gosod ceblau a chodi'r adeilad mesuryddion. Mae trac fferm ar hyn o bryd o'r giât i lawr at Hafod-Offeiriad. Ar ôl ei gwblhau, byddai'r fynedfa hon yn cael ei defnyddio'n anaml yn unig, dim ond i wirio'r adeilad mesuryddion. Byddai darlleniadau'r mesuryddion yn cael eu cymryd o bell, ac felly ni fyddai angen mynediad fel arfer.

Byddai'r mynediadau i'r pwynt tynnu dŵr, y biblinell, a'r cebl claddedig yn rhai dros dro eu natur. Os oes ffensys a giatiau'n cael eu tynnu i lawr i alluogi adeiladu a mynediad, cânt eu hadfer ar ôl i'r gwaith gael ei gwblhau.

Dogfennau

Cyflwynwyd y dogfennau canlynol fel rhan o'r cais ac maent ar gael ar Wefan yr Awdurdod yn ystod cyfnod ystyried y cais:

- Llythyr Eglurhaol
- Adroddiad Cyn-ymgeisio (PAC)
- Datganiad Dylunio a Mynediad
- Datganiad Seilwaith Gwyrdd
- Asesiad Effaith Treftadaeth.

Datganiad Amgylcheddol sy'n cynnwys yr atodiadau canlynol:

- Asesiad Geodechnegol
- Asesiad Canlyniadau Llifogydd
- Arolygon Ecolegol
- Arolygon Adar sy'n Bridio
- Asesiad Bryoffytau
- Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd
- Asesiad Effaith Tirwedd a Gweledol
- Asesiad Archaeoleg
- Cynllun Rheoli Amgylcheddol Adeiladu.

Deddfwriaeth a Pholisi Cynllunio

Cynllun Datblygu Lleol Eryri 2016-2031

- SP A: Dibenion y Parc Cenedlaethol a Datblygu Cynaliadwy
- SP C: Strategaeth Datblygu Gofodol
- DP 1: Egwyddorion Datblygu Cyffredinol
- SP Ch: Seilwaith Cymdeithasol a Ffisegol mewn datblygiad newydd
- DP 2: Datblygu a'r Dirwedd
- SP D: Amgylchedd Naturiol
- SP Dd: Newid Hinsawdd
- DP 3: Ynni
- SP Ff: Amgylchedd Hanesyddol
- DP 6: Dylunio a Deunyddiau Cynaliadwy
- DP 8: Diogelu Safleoedd Heb eu Dynodi
- SP H: Economi Leol Gynaliadwy
- SP L: Hygyrchedd a Thrafnidiaeth
- DP 18: Yr Iaith Gymraeg a Ffibr Cymdeithasol a Diwylliannol Cymunedau
- DP 20 Arallgyfeirio Amaethyddol.

Canllawiau Cynllunio Atodol

- CCA 1: Dylunio Cynaliadwy ym Mharciau Cenedlaethol Cymru
- CCA 2: Ystyriaethau Datblygu Cyffredinol
- CCA 6: Cadwraeth Natur a Bioamrywiaeth
- CCA 7 Tirwedd Llechi Gogledd-orllewin Cymru Safle Treftadaeth y Byd
- CCA 7 Tirwedd a Morweddau Eryri
- CCA 10 Ynni Adnewyddadwy a Charbon Isel
- CCA 12 Galluogi Datblygu Cynaliadwy ym Mharciau Cenedlaethol Cymru
- CCA 13 Asesiad Sensitifrwydd a Chapasiti Tirwedd
- CCA 14 Goleuadau Ymwthiol (Llygredd Golau)

Polisi Cenedlaethol

- Cymru'r Dyfodol (CD): Y Cynllun Cenedlaethol 2040
- Polisi Cynllunio Cymru (Argraffiad 12) 2024

Nodiadau Cyngor Technegol

- Nodyn Cyngor Technegol 5: Cadwraeth Natur a Chynllunio
- Nodyn Cyngor Technegol 6: Cynllunio ar gyfer Cymunedau Gwledig Cynaliadwy (2010)
- Nodyn Cyngor Technegol 11:Sŵn
- Nodyn Cyngor Technegol 12:Dylunio
- Nodyn Cyngor Technegol 15: Datblygu a Pherygl Llifogydd
- Nodyn Cyngor Technegol 18:Trafnidiaeth
- Nodyn Cyngor Technegol 24:Amgylchedd Hanesyddol

Cafodd y TAN 8 blaenorol Cynllunio ar gyfer Ynni Adnewyddadwy ei ddirymu ym mis Chwefror 2021 ar y sail bod y canllawiau gofodol a thechnegol diwygiedig sydd ynddo bellach yn cael eu darparu o fewn Polisi CD 17.

Dyletswyddau a Nodau Deddfwriaethol

Mae'r ddeddfwriaeth ganlynol yn gosod dyletswyddau neu nodau sy'n berthnasol i ystyriaeth o'r datblygiad arfaethedig.

- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, sy'n cynnwys dyletswydd datblygu cynaliadwy a saith nod llesiant.
- Mae Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 (fel y'i diwygiwyd) yn gosod dyletswydd bioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau (Rhan 1 adran 6) a dyletswydd gwella (adran 7). Gosodir targed allyriadau sero net i'w gyflawni erbyn 2050 (Rhan 2 adran 29) a sefydlir y broses ar gyfer cyllidebau carbon yng Nghymru (Rhan 2).

Polisi Cenedlaethol: Ynni

Mae'r strategaethau a'r cynlluniau cenedlaethol canlynol yn berthnasol i'r cais:

- Chwyldro Carbon Isel: Datganiad Polisi Ynni Cymru (2010)
- Strategaeth Newid Hinsawdd Cymru (2010)
- Ynni Cymru: Pontio i Garbon Isel (2012)
- Ynni Cymru: Cynllun Cyflawni Pontio i Garbon Isel (2014)
- Targedau Cynhyrchu Ynni i Gymru: Datganiad i Aelodau'r Cynulliad (2017, fel y'i hadolygwyd wedi hynny, gan ystyried yr Ymchwiliad Dwfn Ynni Adnewyddadwy (2021-22), sy'n nodi arafu twf defnyddio ynni adnewyddadwy)
- Datganiad argyfwng hinsawdd (2019)
- Datganiad Polisi: Perchnogaeth Leol ar Gynhyrchu Ynni yng Nghymru – Er Budd Cymru Heddiw ac i Genedlaethau'r Dyfodol (2020)
- Rhaglen Lywodraethu (2021)
- Cymru Sero Net (2021)
- Datganiad argyfwng natur (2021)
- Canllawiau i ddatblygwyr, cymunedau lleol a phenderfynwyr – Perchnogaeth leol a pherchnogaeth a rennir ar brosiectau ynni yng Nghymru (2022)
- Adroddiad Cynhyrchu Ynni yng Nghymru 2022 (2023)

Mae'r strategaethau a'r cynlluniau hyn ar gyfer ynni yn disgrifio gweledigaeth i Gymru lle mae angen twf sylweddol mewn capasiti cynhyrchu adnewyddadwy i gyflawni uchelgais sero net Cymru, gan sicrhau bod y llywodraeth yn *'[ymgorffori] ein hymateb i'r argyfwng hinsawdd a natur ym mhopeth a wnawn'* ac yn adeiladu *'economi gryfach, fwy gwyrdd wrth i ni wneud y cynnydd mwyaf tuag at ddatgarboneiddio'* (Rhaglen Lywodraethu 2021).

Polisi Cenedlaethol: Cynllunio

Mae Polisi Cynllunio Cymru (PCC) yn darparu cefnogaeth fanwl ar gyfer datblygu ynni adnewyddadwy a charbon isel yn y termau canlynol:

- Mae paragraff 5.9.1 ynghyd â 5.9.19 yn cynghori penderfynwyr cynllunio i hwyluso datblygiad ynni adnewyddadwy a charbon isel a sicrhau gwneud y mwyaf o botensial ardal a sicrhau bod targedau'n cael eu cyflawni.
- Mae paragraffau 5.9.16-18 yn atgyfnerthu'r polisi lleoliadol ar gyfer datblygiad ynni gwynt ar raddfa fawr yn CD, trwy ddynodi PAAs lle mae rhagdybiaeth o blaid datblygiad ynni gwynt ar raddfa fawr.
- Mae paragraff 5.9.20 yn cynghori penderfynwyr i nodi mesurau i reoli a lliniaru effeithiau andwyol datblygiad ynni gwynt.
- Mae paragraffau 5.9.24-28 yn fframio cefnogaeth Llywodraeth Cymru i gynlluniau budd cymunedol a pherchnogaeth gymunedol, gan egluro mai'r system gynllunio sydd i asesu'r manteision sy'n gysylltiedig â datblygiad, ond i beidio ag ystyried hunaniaeth perchnogion/perchnogaeth, gan nad yw'r rhain yn ystyriaethau perthnasol.

- Cefnogir ynni adnewyddadwy yn gryf o fewn **terfynau amgylcheddol**, a rhaid i gynigion osgoi niwed sylweddol i safleoedd dynodedig a dangos **budd net** i fioamrywiaeth yn unol â'r adran ar **leoedd nodedig a naturiol**

Mae Polisi Cynllunio Cymru yn nodi'r fframwaith polisi ar gyfer cadwraeth bioamrywiaeth ac asedau naturiol anadnewyddadwy:

- Mae paragraffau 6.4.10-15 yn ymwneud â dyletswyddau adran 6 ac adran 7 o dan Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 ac yn ei gwneud yn ofynnol i benderfynwyr ddilyn dull cam wrth gam i gynnal a gwella bioamrywiaeth, adeiladu rhwydweithiau ecolegol gwydn a darparu manteision net i fioamrywiaeth. Mae Ffigur 12 yn crynhoi'r dull cam wrth gam lle, fel cam cyntaf, y dylid osgoi effeithiau andwyol, yna eu lleihau, eu lliniaru ac, fel dewis olaf, eu digolledu ar y safle ac yna oddi ar y safle os na ellir osgoi niwed neu golled. Rhaid cyflawni gwelliant ar y safle neu'n agos ato a dylai hwn fod yn ychwanegol at unrhyw ofyniad am liniaru neu ddigolledu.
- Mae paragraff 6.4.15 a Throednodyn 129 yn egluro bod rhaid atal niwed i rai cynefinoedd ac asedau naturiol anadnewyddadwy yn y dull cam wrth gam trwy osgoi.

Mewn perthynas â'r amgylchedd hanesyddol, mae Polisi Cynllunio Cymru yn darparu fel a ganlyn:

- Mae paragraff 6.1.20 yn ceisio diogelu ardaloedd ar y gofrestr o dirweddau hanesyddol.

Cymru'r Dyfodol – Y Cynllun Cenedlaethol 2040 yw'r fframwaith cenedlaethol.

- Mae **Polisi 17** yn cefnogi cynhyrchu ynni adnewyddadwy a charbon isel ledled Cymru
- Mae **Polisi 9** yn hyrwyddo **rhwydweithiau ecolegol gwydn** a gwella bioamrywiaeth fesuradwy

Ymgylgoreion ac Ymatebion

Cyngor Tref Ffestiniog	Cefnogaeth – Ni roddwyd rheswm cynllunio
Cyngor Cymuned Ysbyty Ifan	Cefnogaeth - Gan fod Cyngor Cymuned Ysbyty Ifan yn gymdogion agos iawn i'r cynllun, mae'r aelodau'n teimlo bod cael y cynllun hwn yn fantais fawr i'r targed o gyflawni Cymru sero net ac yn fantais i gael ynni rhatach yn y dyfodol trwy ddefnyddio adnoddau naturiol. Dyma'r mathau o

	brosiectau sydd angen mwy ohonynt.
Cyfoeth Naturiol Cymru	Sylwadau (15/10/24) Mae gennym bryderon ynghylch y cais fel y'i cyflwynwyd oherwydd na ddarparwyd digon o wybodaeth i gefnogi'r cynnig. Er mwyn goresgyn y pryderon hyn, dylech geisio rhagor o wybodaeth gan yr ymgeisydd ynghylch safleoedd gwarchodedig a geomorffoleg afonydd. Os na ddarperir yr wybodaeth hon, byddem yn gwrthwynebu'r cais cynllunio hwn. Darperir rhagor o fanylion isod. Rydym hefyd yn cyngori, yn seiliedig ar yr wybodaeth a gyflwynwyd hyd yma, y dylid atodi amodau ynghylch safleoedd gwarchodedig a rhywogaethau gwarchodedig i unrhyw ganiatâd cynllunio a roddir. Heb gynnwys yr amodau hyn, byddem yn gwrthwynebu'r cais cynllunio hwn. <i>Ymateb 30/04/25</i> Rydym yn parhau i fod â phryderon ynghylch y cais fel y'i cyflwynwyd. Fodd bynnag, rydym yn fodlon y gellir goresgyn y pryderon hyn drwy atodi'r amodau canlynol i unrhyw ganiatâd cynllunio a roddir: Amod 1: Safleoedd Gwarchodedig a Rhywogaethau Gwarchodedig Amod 2: Geomorffoleg Afonol. <i>Ymateb (19/12/24)</i> Nodwn fod y cynllun wedi'i ddiweddarau (CYN 3001. Gwybodaeth ychwanegol 25/11/2024 ardal cynllun bloc arfaethedig RML1) yn dangos yr ardal waharddedig o amgylch ac i fyny'r bryn oddi wrth y bryoffyt prin <i>Barbilophozia kunzeana</i>. Mae hyn yn mynd i'r afael â'r pryderon a godwyd yn ein hymateb blaenorol (CAS-262044-K7C3 dyddiedig 15/10/2024) ynghylch y mater

	hwn. Nodwn gadarnhad y datblygwr na ddilynir y syniad o groesfan afon 'uwchben y ddaear'. Nodwn hefyd y wybodaeth ychwanegol ynghylch pwyntiau croesi tanddaearol y biblinell a'r cebl, a ddisgrifir fel rhai sydd 'o dan wely presennol yr afon.' Fodd bynnag, mae gennym bryderon ynghylch y dull cloddio ffosydd arfaethedig i greu'r groesfan danddaearol, gan y byddai'n arwain at gael gwared ar nodweddion craigwely naturiol gwely'r afon yn barhaol. Ar ben hynny, gall concrit gracio dros amser, a gall hefyd arwain at nodwedd gwely artiffisial ar ôl oes ddylunio'r cynllun. Yn ogystal, mae dulliau torri agored mewn daeareg drifft ynni-uchel yn peri risg uchel o erydu ac ansefydlogi'r sianel. Felly, rydym yn cynghori'r datblygwr i archwilio dichonoldeb croesfannau drilio cyfeiriadol (1 i 2 fetr islaw lefel y gwely) ar bwyntiau 8, 16, a 17, gan osod y pyllau lansio a derbyn ymhell yn ôl o'r sianeli. Ar gyfer croesfan 8, prif afon Cynfal, rydym yn cynghori bod y pwll lansio yn cael ei osod ar ochr ogleddol y nant, y tu allan i'r ACA a'r SoDdGA. Rydym hefyd yn cynghori'r datblygwr i archwilio mesurau lliniaru i osgoi difrod i'r cynefin rhostir ar ochr ddeheuol y groesfan. Rydym hefyd yn nodi'r pwyntiau a godwyd ynghylch PCC 12. Mae ein cyngor yn parhau heb newid, sef mai mater i'ch Awdurdod yw ystyried a ellir cyfiawnhau'r cynnig o fewn SoDdGA wrth gymhwyso'r dull cam wrth gam a pharagraff 6.4.27 o PCC.
Cyngor Gwynedd - Priffyrdd	Dim ymateb
Cyngor Gwynedd - Gwasanaeth Rheoli Llygredd a Thrwyddedu	Sylwadau – Argymell amodau wrth roi caniatâd cynllunio i gyflwyno Cynllun Rheoli Amgylcheddol Adeiladu (CEMP), Cynllun Rheoli Sŵn ac oriau pan fydd gwaith adeiladu yn cael ei wneud.

Cyngor Gwynedd – Hawliau Tramwy Cyhoeddus	Mae dargyfeiriad dros dro yn dderbyniol mewn egwyddor yn amodol ar broses gyfreithiol/caniatâd ar wahân, llwybrau diogel, ffensio ac arwyddion, ac adferiad llawn i'r safon y cytunwyd arni ar ôl y gwaith.
Cyngor Gwynedd - Swyddog Safle Treftadaeth y Byd	Dim ymateb
Dŵr Cymru	Dim sylwadau
SaB	Sylwadau - Mae'r cynigion yn cynnwys newidiadau i gwrs/gyrsiau dŵr cyffredin trwy osod strwythurau mewnlf a chroesfannau ceuffos. Bydd angen Caniatâd Cwrs Dŵr Cyffredin ar gyfer gweithgareddau o'r fath a dylid cysylltu â FCRMU@gwynedd.llyw.cymru am gyngor pellach.
Gwasanaeth Cynllunio Archaeolegol Gwynedd	Sylwadau – Cymerir camau lliniaru archaeolegol priodol a chymeradwyr amodau ar gyfer manyleb rhaglen o waith archaeolegol.
Cadw	Dim sylwadau
RSPB	Dim ymateb
Ecoleg	Sylwadau - Mae'r Safle yn rhannol o fewn a gerllaw Ardal Gwarchodaeth Arbennig (AGA) ac Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA) Migneint-Arenig-Ddualt ac o fewn 30 cilomedr i dair ACA sydd ag ystlumod fel nodwedd gymhwyso: ACA Coedydd Derw a Safleoedd Ystlumod Meirion; ACA Mwyngloddiau Coedwig Gwydyr; ac ACA Glynllifon. Mae polisi cynllunio cenedlaethol (Polisi Cynllunio Cymru (PCC)) yn nodi bod rhagdybiaeth yn erbyn pob math o ddatblygiad mewn SoDdGA fel mater o egwyddor, ac eithrio datblygiadau sy'n angenrheidiol i reoli'r SoDdGA a datblygiadau bach sy'n angenrheidiol i sicrhau rôl y SoDdGA fel tirwedd fyw. Felly mae angen canfod a yw'r Cynnig yn cael ei gyfiawnhau yng nghyd-destun amgylchiadau cwbl eithriadol, a dim ond lle ystyrir ei fod yn

	briodol ac nad yw'n debygol o niweidio SoDdGA. Os ystyrir ei fod yn gyfiawn, yna fel rhan o'r cynnig mae angen cytundeb eang a chlir ar gyfer lliniaru a gwella. Ymhellach, er bod y Datganiad Amgylcheddol a'r CMS yn cynnwys mesurau ar gyfer adfer cynefinoedd ar ôl cwblhau pob adran o'r gwaith, sy'n cynnwys cynefinoedd sy'n nodweddion o'r SoDdGA, dylid darparu mwy o fanylion am sut y bydd yr adferiad hwnnw'n cael ei wneud a'i fonitro i sicrhau ei fod yn llwyddiannus, ynghyd â manylion adfer/creu cynefinoedd addas i ddangos enillion net bioamrywiaeth, er mwyn darparu cytundeb clir ar gyfer lliniaru a gwella sy'n ofynnol o dan Bolisi Cynllunio Cymru. Cynefinoedd Blaenoriaeth Cofnodwyd parseli o gynefinoedd blaenoriaeth ar y Safle. Deellir y byddai mai problem dros dro fyddai unrhyw golled o'r cynefinoedd hyn, heblaw am ardal fach o feddiannu tir parhaol o gymuned glaswelltir asidig ar gyfer lledu'r trac. Dylid cadw a gwarchod yr holl gynefin blaenoriaeth lle bo modd, a'i newid ar sail gyfatebol fan leiaf lle nad yw hyn yn bosibl. Dylid cynnwys manylion yn y CEMP o sut y bydd cynefin a gedwir yn cael ei warchod, sut y bydd cynefin yr effeithir arno yn cael ei adfer, a sut y gwneir iawn am golled barhaol. Cynefinoedd eraill ar y safle Rwy'n cytuno â'r asesiad yn y Datganiad Amgylcheddol ynghylch cynefinoedd eraill ar y Safle o werth lleol ac yn croesawu'r mesurau lliniaru a amlinellir yn y Datganiad Amgylcheddol a fyddai'n amddiffyn pob cynefin. Rhywogaethau Gwarchodedig Ystlumod Cofnodwyd un goeden sycamorwydden gyda'r potensial i gynnal ystlumod yn clwydo, er na nodwyd lleoedd clwydo presennol mewn arolygon. Cadarnhawyd bod mynedfa'r mwynglawdd yn lle ar gyfer gaeafgysgu i ystlumod pedol lleiaf, a hefyd yn debygol o gael ei defnyddio gan ystlumod
--	--

	eraill ar gyfer gaeafgysgu (cofnodwyd ystlumod bach cyffredin, ystlumod bach soprano ac ystlumod clustiog brown yn ystod arolygon synhwyrdd statig). Ar ben hynny, defnyddir y cynefin glannau afonydd ar y Safle gan ystlumod cymudo ac mae'n nodwedd gynefin cysylltu bwysig. Mae'r cynefin glannau afonydd a'r goeden sycamorwydden i'w cadw a'u diogelu o dan y cynllun arfaethedig. Fodd bynnag, gallai gwaith gerllaw achosi aflonyddwch os oes ystlumod yn bresennol. Mae potensial hefyd am aflonyddwch anuniongyrchol i fynedfa'r mwynglawdd trwy sŵn a dirgryniad. Mae'r Datganiad Amgylcheddol yn darparu manylion am fesurau lliniaru priodol ar gyfer ystlumod, y dylid manylu ar bob un ohonynt yn y CEMP; mae hyn yn cynnwys gwiriadau cyn-adeiladu o'r goeden a monitro statig o fynedfa'r mwynglawdd ac ymrwymiad i beidio â gweithio yn ystod y nos/defnyddio goleuadau artiffisial. Adar sy'n Bridio Nododd arolygon adar bridio, ymhlith pethau eraill, bedair rhywogaeth sy'n nodweddion cymwys o SoDdGA Migneint-Arenig-Dduallt. Ni chofnodwyd unrhyw diriogaethau o nodweddion cymwys AGA o fewn y Safle na'r parth byffer 500m. Hefyd, cofnodwyd tiriogaethau rhywogaethau Adran 7, ynghyd â rhywogaethau ychwanegol, sy'n digwydd yn fwy cyffredin. Fel y nodwyd yn y Datganiad Amgylcheddol, er mwyn osgoi tarfu ar adar bridio, dylid cynnal gwaith y tu allan i dymor bridio'r adar lle bo modd. Os nad yw hyn yn bosibl, dylid cynnal gwiriadau cyn-adeiladu priodol a chreu byffer nythod gweithredol. Fel yr amlinellwyd yn ymateb ymgynghori CNC, dylid manylu ar y mesurau hyn yn y CEMP a chynnwys y darpariaethau canlynol:
--	---

Ymatebion i Gyhoeddusrwydd:

Rhoddwyd cyhoeddusrwydd i'r cais drwy hysbysiadau safle, llythyr hysbysu cymdogion i 17 eiddo preswyl cyfagos.

Ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, roedd 592 o sylwadau wedi dod i law ar y cais fel y'i cyflwynwyd. O'r 592 o sylwadau, nododd 453 wrthwynebiadau, gyda 139 yn cefnogi'r cynnig. O'r 453 o wrthwynebiadau, roedd 411 yn gyflwyniadau union yr un fath yn dilyn ymgyrch ar-lein.

Dylid nodi, serch hynny, fod yr adroddiad hwn yn ystyried ac yn rhoi pwysau yn y cydbwysedd cynllunio i bob mater sy'n ystyriaethau cynllunio perthnasol, o fewn y fframwaith a sefydlwyd gan y gyfraith a'r polisi cymwys.

Gwrthwynebiadau:

- Risg i gynefinoedd ceunentydd sy'n llawn bryoffytau (SoDdGA/ACA); tanamcangyfrif posibl o newid yn y rhaeadr/newid canfyddiadol; risg geomorffolegol wrth groesi'r afon; dirywiad y Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr (WFD); absenoldeb/annigonolrwydd budd net bioamrywiaeth amlwg; aflonyddwch HTC a phrofiad ymwelwyr; "diwydiannu" dyffryn gwylt; a chynsail o fewn Parc Cenedlaethol.
- Mae Cwm Cynfal yn lle sydd wedi ysbrydoli adroddwyr straeon, artistiaid a beirdd ers dros fileniwm. Yn ddwfn yn y ceunant, ceir un o raeadrau mwyaf mawreddog Eryri, ac ar hyn o bryd, nid yw wedi ei difetha o gwbl. Cafodd ei llifeiriant ei anfarwoli yn nyfrlliw eiconig yr arlunydd tirwedd Fictoraidd David Cox yn 1836, sydd i'w weld yn yr Amgueddfa Brydeinig.
- Tanamcangyfrifiwyd yr effaith weledol ar y rhaeadrau o dynnu dŵr oherwydd methodoleg asesu annigonol. Cafodd effeithiau acwstig ac effeithiau synhwyraidd eraill eu hepgor o'r ystyriaeth, yn ogystal â chyfle yn y dyfodol i hyrwyddo'r safle ar gyfer hamdden yn unol â pholisi - cyfle a fyddai'n cael ei leihau pe bai'r rhaeadr yn dod yn brofiad synhwyraidd llai trawiadol. Dylai APCE dynnu'n ôl y safbwynt a gyrhaeddodd ar y materion hyn yn 2016, ac ail-ystyried gyda meddwl ffres ac agored.
- Roedd bryoffytau (llysiau'r afu a mwsoglau) a oedd yn bresennol ar hyd y ceunant yn rheswm allweddol dros ddynodiad y SoDdGA. Mae ansicrwydd sylweddol ynghylch a fydd y lefel arfaethedig o dynnu dŵr yn niweidio'r bryoffytau, felly dylid defnyddio'r Egwyddor Ragofalus, yn unol â'r Egwyddorion Cynllunio Allweddol ar dudalen 17 o Bolisi Cynllunio Cymru 12 (Chwefror 2024, PCC), sy'n nodi:
- Yn groes i honiad yr ymgeisydd yn seiliedig ar dystiolaeth fregus, ni fydd y cynllun yn darparu Budd Net i Fioamrywiaeth (NBB). Mae hyn ynddo'i hun yn sail dros wrthod

- Nid oes gan APCE ddigon o wybodaeth i fod yn hyderus na fydd y groesfan bibell yn creu difrod erydiad lleol sylweddol a llygredd gwaddod i'r cwrs dŵr a'r SoDdGA i lawr yr afon, yn groes i sawl polisi cynllun datblygu perthnasol.
- Nid yw'r cynnig ar gyfer 'clwb ynni lleol' i ddarparu trydan rhatach i'r gymuned leol wedi'i sicrhau gan rwymedigaeth gynllunio nac unrhyw ddulliau cyfreithiol rhwymol eraill. Mae'n rhy gymhleth i'w sicrhau drwy amod cynllunio. Felly nid yw'r cynnig hwn yn ystyriaeth berthnasol ddilys wrth benderfynu ar y cais. Efallai bod llawer o ymgynghorion lleol yn ystod y cyfnod ymgynghori cyn y cais wedi cael eu camarwain (yn anfwriadol, yn ddiamau), gan ei gwneud yn amhriodol rhoi llawer o bwyslais ar yr ymatebion hynny.
- Yn gyffredinol yn gefnogol i gynlluniau cynhyrchu trydan dŵr bach lle gall y rhain gyfrannu at gynhyrchu ynni adnewyddadwy mewn safleoedd sy'n osgoi difrod sylweddol i'r dirwedd, cymeriad nant neu fwynderau amgylcheddol. Parhau i wrthwynebu'r prosiect ar y sail ei bod yn bosib iawn y byddai'n creu difrod gweledol sylweddol i'r rhaeadr a'i chyd-destun tirwedd unigryw, gan arwain at golled mewn mwynderau hamdden yn ogystal â difrod ecolegol posibl.

Cefnogaeth

- Pwysleisio cyfraniad at ddatgarboneiddio, arallgyfeirio amaethyddol, cyflogaeth leol, gwydnwch ynni ac arddangos dylunio sensitif a dulliau adfer o fewn tirwedd warchodedig.
- Cydnabyddir bod gan y lleoliad bwysigrwydd diwylliannol a threftadaeth sylweddol, ond nid wyf wedi gweld unrhyw beth yn y dystiolaeth ategol gyda'r cais cynllunio ar gyfer cynllun microhydrodrydanol yn y lleoliad hwn a fyddai'n niweidiol, a byddwn yn erfyn i'r penderfyniad cynllunio gael ei arwain gan dystiolaeth.
- Yn gyffredinol, mae PCE wedi bod yn gefnogol iawn i ddatblygiadau fel hyn, sydd â dylanwad economaidd cadarnhaol ac sy'n hyrwyddo llesiant, tra'n parchu gofynion sensitif ac amgylcheddol yr ardaloedd dan sylw.
- Mae'n hanfodol i fusnesau gael y cyfle a'r gefnogaeth i ddatblygu cynlluniau ynni gwyrdd yn ardaloedd gwledig PCE. Mae'r datblygiad hwn yn un o stiwardiaeth, gan orwedd yn daclus ac yn gytûn â'r ardal wledig hardd o'i gwmpas heb dynnu oddi ar harddwch Cwm Cynfal o gwbl. Mae'r cynlluniau'n dangos ymwybyddiaeth amgylcheddol ofalus a thrylwyr, ac yn sicrhau nad yw'r datblygiad yn effeithio'n negyddol ar unrhyw fioamrywiaeth o fewn yr ardal ddynodedig.

1.0 Egwyddor Datblygu

1.1 Mae **Cynllun Datblygu Lleol Eryri (2016–2031)** yn cynnwys y prif bolisiâu gwneud penderfyniadau. Mae'n briodol ystyried y cynnig yn erbyn Polisi Strategol A, D, Ff a Pholisiâu Datblygu 1, 3, 6, a 20.

- **Polisi Strategol D (Amgylchedd Naturiol) a Pholisi Datblygu 1 (Egwyddorion Datblygu Cyffredinol)** – amddiffyn a gwella bioamrywiaeth, dŵr, pridd ac amwynder; gofyn am reoli adeiladu arfer gorau.
- **Polisi Datblygu 2 (Tirwedd)** – parchu haenau LANDMAP a rhinweddau arbennig; amddiffyn y dynodiad Awyr Dywyll Rhyngwladol.
- **Polisi Datblygu 3 (Ynni)** – Cefnogir cynlluniau ynni adnewyddadwy ar gyfer microgynhyrchu (o dan 50kw) ac ar Raddfa Is-Awdurdod Lleol (hyd at 5MW) lle nad ydynt yn achosi niwed i asedau tirwedd, amwynder, cadwraeth natur a threftadaeth.
- **Polisi Datblygu 6: Dylunio a Deunyddiau Cynaliadwy**
- **Polisi Datblygu 20 (Arallgyfeirio Amaethyddol)** Yn nodi cefnogaeth gyffredinol i gynigion arallgyfeirio amaethyddol ar ffermydd a'r ystyriaethau cynllunio.

1.2 Mae Polisi Datblygu 3 yn gysylltiedig â CCA 10 sy'n cyfeirio at Ynni Adnewyddadwy a Charbon Isel. Mae paragraff 3.19 – 3.30 yn cyfeirio'n benodol at gynlluniau hydro a microhydro. Yn ogystal â hyn, mae CCA 1 hefyd yn cydnabod y canlynol:

“Mae cynhyrchu ynni drwy ddŵr, neu bŵer dŵr, yn dechnoleg hen sydd wedi ei phrofi. Cydnabyddir pŵer dŵr ar raddfa fach fel un hynod effeithlon gydag effeithiau amgylcheddol isel. Oherwydd eu topograffeg, mae rhannau helaeth o Barciau Cenedlaethol Cymru yn ddelfrydol ar gyfer cynlluniau pŵer dŵr ar hyd yr afon ar raddfa briodol. Gall cynlluniau microhydro fod yn ffordd ddeniadol a chost-effeithiol o gynhyrchu trydan mewn ardaloedd â llif dŵr addas. Mae angen trwyddedau tynnu dŵr ar gyfer cynlluniau pŵer dŵr ac mae angen ystyried effeithiau ecolegol posibl.”

Mae hefyd yn cynnwys y paramedrau dylunio perthnasol ar gyfer ynni adnewyddadwy, sy'n cynnwys microhydro.

1.3 Mae Polisi Datblygu 3 yn nodi “Lle bo'n briodol, dylai ceisiadau cynllunio gael eu hategu gan Ddatganiad Ynni naill ai ar wahân neu fel rhan o'r Datganiad Dylunio a Mynediad a dylent ystyried dogfennau'r Canllawiau Cynllunio Cenedlaethol ar Ddylunio Cynaliadwy ac Ynni Adnewyddadwy.

- 1.4 Mae'r cais yn cynnwys Datganiad Dylunio a Mynediad ac Adroddiad Modelu Ynni Lleol Adolygiad 3 a map, sydd ynghyd â'r Datganiad Amgylcheddol a gyflwynwyd yn cynnwys digon o wybodaeth i gydymffurfio â pholisi DP 3.
- 1.5 Hefyd, dylid ystyried Polisi Cynllunio Cenedlaethol. Mae Polisi 17 Cymru'r Dyfodol yn cyfeirio at Ynni Adnewyddadwy a Charbon Isel a Seilwaith Cysylltiedig. Mae'r polisi'n glir bod Llywodraeth Cymru yn cefnogi'n gryf yr egwyddor o ddatblygu ynni adnewyddadwy a charbon isel o bob technoleg ac ar bob graddfa i ddiwallu ein hanghenion ynni yn y dyfodol. Wrth benderfynu ar geisiadau cynllunio ar gyfer datblygu ynni adnewyddadwy a charbon isel, mae'r polisi'n ei gwneud yn ofynnol rhoi pwyslais sylweddol ar yr angen i gyflawni ymrwymïadau rhyngwladol Cymru a'n targed i gynhyrchu 70% o'r trydan a ddefnyddir drwy ddulliau adnewyddadwy erbyn 2030 er mwyn mynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd.
- 1.6 Mae'r polisi, ymhlith pethau eraill, yn ei gwneud yn ofynnol i bob cynnig ddangos na fydd ganddo effaith andwyol annerbyniol ar yr amgylchedd. Asesir effeithiau amgylcheddol y datblygiad a gynigir yn yr achos hwn yn gynhwysfawr yn ddiweddarach yn yr adroddiad hwn. Mae'r polisi'n cydnabod na ddylid caniatáu datblygiadau gwynt a solar ar raddfa fawr mewn Parciau Cenedlaethol; fodd bynnag, nid yw'n gwahardd mathau eraill o gynhyrchu ynni adnewyddadwy a charbon isel o fewn Parciau Cenedlaethol.
- 1.7 Mae paragraff 6.3.10 Polisi Cynllunio Cymru yn nodi na ddylai datblygiadau mawr ddigwydd mewn Parciau Cenedlaethol nac AHNE'oedd ac eithrio mewn amgylchiadau anarferol. Gall hyn godi lle, ar ôl archwiliad trylwyr, dangosir bod angen cyhoeddus hollbwysig, a byddai gwrthod yn niweidiol iawn i'r economi leol; hefyd, lle nad oes potensial i leoli'r datblygiad yn rhywle arall, neu i ddiwallu'r angen mewn rhyw ffordd arall. Rhaid cynnal safonau amgylcheddol uchel yn achos unrhyw waith adeiladu ac adfer.
- 1.8 Mae cynlluniau trydan dŵr yn dibynnu ar adnoddau naturiol a thopograffeg. Felly, derbynnir bod datblygiadau o'r fath yn ddarpariaeth seilwaith angenrheidiol a fyddai'n cael eu cyfiawnhau mewn lleoliad gwledig o'r fath. Adlewyrchir hyn yn y fframwaith polisi caniatool ar lefel genedlaethol a lleol mewn amgylchiadau lle canfyddir bod effeithiau amgylcheddol yn dderbyniol i gynllun o'r natur a'r raddfa hon. Er y bernir bod y cynllun yn ddatblygiad mawr o ystyried yr arwynebedd tir sydd ei angen, mae'n gymedrol o ran graddfa ffisegol, yn dibynnu'n sylweddol ar seilwaith claddedig, ac yn ymgorffori safon uchel o liniaru ac adfer.
- 1.9 Ar ôl ystyried y cyfraniad tuag at y targedau ynni adnewyddadwy, ynghyd â'r fframwaith polisi caniatool, ystyrir bod yr amgylchiadau cwbl anarferol sydd eu hangen i gyfiawnhau'r datblygiad wedi'u bodloni. Felly, byddai'r cynnig yn cydymffurfio'n fras â PCC o ran datblygiadau

mawr ac yn dderbyniol mewn egwyddor, yn amodol ar gydymffurfio â'r meini prawf polisi manwl a drafodir isod a lle gellir rheoli unrhyw effeithiau amgylcheddol yn foddhaol trwy amodau.

2.0 Asesiad

Effaith ar y dirwedd ac effeithiau gweledol

- 2.1 Cyflwynodd yr ymgeisydd Asesiad Effaith ar y Dirwedd ac Effeithiau Gweledol (LVIA) fel rhan o'r Datganiad Amgylcheddol (DA).
- 2.2 Yn rhinwedd y dynodiad Parc Cenedlaethol, a'r gwerthusiad LANDMAP, mae'r dirwedd yn werthfawr iawn. Mae'n agored iawn i newid ac mae sensitifrwydd nodweddion y safle, y dirwedd yn y cyffiniau uniongyrchol, yn ogystal ag o fewn ardaloedd cymeriad y dirwedd ehangach, wedi cael eu hasesu fel un uchel.
- 2.3 *Mae ceunant a rhaeadrau Cwm Cynfal o sensitifrwydd uchel iawn. Mae'r LVIA yn asesu derbynyddion allweddol:*
- 2.4 Defnyddwyr Llwybr y Llechi yn Rhaeadr y Cwm neu gerllaw; mannau gwyllo ar ymyl y dyffryn; a golygfeydd rhostir pellach. Yn ystod y gwaith adeiladu, bernir bod yr effeithiau'n andwyol bach-cymedrol o ystyried agoriad coridor gwaith dros dro a phresenoldeb adeiladau/offer. Yn dilyn adfer (trin priddoedd, adfer tyweirch, ail-broffilio micro-dirffurfiau ac adfer llystyfiant), asesir effeithiau gweddilliol fel andwyol bach, wedi'u cyfyngu'n bennaf i gyffiniau uniongyrchol y pwerdy lle bydd gwaith cerrig a phlannu gofalus yn meddal ffurf a thôn. Nid oes goleuadau allanol, gan ddiogelu'r dynodiad Awyr Dywyll.
- 2.5 Mae'r asesiad yn ystyried effeithiau ar y dirwedd ac effeithiau gweledol ar dderbynyddion gan gynnwys cerddwyr ar y B4391, ar yr HTC ac mewn ardaloedd mynediad agored. Hefyd, ystyrir modurwyr ar ffyrdd cyhoeddus a maes parcio'r olygfan.

Effeithiau adeiladu ar y dirwedd

- 2.6 Byddai effeithiau adeiladu yn rhai dros dro a thymor byr gan yr amcangyfrifir mai rhwng 8-10 mis fydd y cyfnod adeiladu cyfan. Byddai effeithiau andwyol mawr-cymedrol ar y dirwedd o fewn y safle ac yn ei gyffiniau uniongyrchol, er y byddai hyn yn gyfyngedig i ardal leol iawn. Byddai effaith gymedrol-bach ar y nodweddion o fewn y safle gydag aflonyddwch dros dro i'r llystyfiant glaswelltir/rhostir presennol, ond ni cholli unrhyw goed na nodweddion o werth. Byddai effeithiau andwyol cymedrol-bach ar ardaloedd cymeriad y dirwedd ehangach, o ystyried mai bach fyddai maint a graddfa'r newid, a'i fod yn cael ei brofi dros ardal ddaearyddol fach.

Effeithiau tymor hir ar y dirwedd

- 2.7 Byddai'r effeithiau tymor hir ar y dirwedd yn ystod y cyfnod gweithredu yn ddibwys. Byddai'r llystyfiant yr aflonyddwyd arno yn ystod y cyfnod adeiladu yn cael ei adfer yn y tymor byr a byddai plannu ychydig o goed ychwanegol yn fuddiol. Mae'r strwythurau parhaol uwchben y ddaear wedi cael eu lleoli'n sensitif ac yn cyd-fynd â'r dirwedd o ran eu graddfa a'u hymddangosiad. Byddai effeithiau'n cael eu profi ar lefel y safle ac o fewn cyffiniau uniongyrchol y safle.

Effeithiau gweledol posibl

- 2.8 Mae'r rhai sy'n ymweld â golygfan rhaeadr Cynfal ac yn cerdded ar yr HTC ac o fewn y tir mynediad agored yn dderbynyddion gweledol sensitif iawn. Mae modurwyr sy'n teithio ar y B4391 ac yn defnyddio'r maes parcio yn dderbynyddion gweledol sensitif uchel-canolog.

Effeithiau gweledol y cam adeiladu

- 2.9 Yn ystod y cyfnod adeiladu, byddai rhai effeithiau andwyol tymor byr, mawr-cymedrol, dros dro ar olygfeydd o'r man gwyllo ac o'r tir mynediad agored a HTC 22. Byddai'r effaith ar olygfeydd o lwybrau HTC eraill yn andwyol cymedrol-bach o ystyried mai dim ond yn rhannol weladwy fyddai'r gwaith adeiladu, neu y byddai'n weladwy o bellter fel rhan o olygfa ehangach. Ni fydd yr effeithiau gweledol yn parhau'n hirach na 10 mis, ac efallai'n llai na hynny.

Effeithiau gweledol tymor hir

- 2.10 Byddai effeithiau gweledol tymor hir y cynllun arfaethedig yn gyffredinol fach neu'n ddibwys o ystyried y byddai'r llystyfiant ar hyd llwybr y biblinell/ceblau yn cael ei adfer, a byddai'r adeiladau a'r strwythurau arfaethedig yn gydnaws â chymeriad y cyffiniau o ran graddfa ac ymddangosiad.

Astudiaeth Lluniau Llif

- 2.11 Gwerthusodd yr astudiaeth lluniau/llif effaith tynnu dŵr ar gyfer y cynllun trydan dŵr arfaethedig ar werth amwynder Rhaeadr y Cwm. Mae'r amrywiad topograffig tir garw, wynebau'r clogwyni, y ceunant dwfn a'r golygfeydd pellgyrhaeddol tuag at y môr yn drawiadol. Fodd bynnag, mae siâp a nodweddion Rhaeadr y Cwm a dwyster y dŵr gwyn yn cyfrannu at amwynder gweledol Cwm Cynfal yn ei gyfanrwydd. Mae'r asesiad llif yn defnyddio ffotograffau o'r rhaeadr mewn gwahanol amodau llif i efelychu llif wrth dynnu dŵr a heb dynnu dŵr.

Crynodeb o Dynnu Dŵr

- 2.12 Mae trwydded tynnu dŵr nad yw'n defnyddio dŵr ar gyfer y cynllun hydro eisoes wedi'i rhoi gan CNC yn dilyn ymgynghoriad ag APCE i dynnu dŵr o afon Cynfal i gynhyrchu trydan. Dim ond pan fydd digon o ddŵr ar ôl yn yr afon i gynnal yr hyn y mae CNC yn ei ystyried yn llif digonol, a elwir yn 'Llif Annibynnol' (Hands Off Flow, HOF), y byddai tynnu dŵr yn digwydd. Pan fydd mwy na'r HOF yn yr afon, ni ellir tynnu mwy na 70% o'r llif ychwanegol. Y swm mwyaf o ddŵr y gellir ei dynnu yw 45,619.2 metr ciwbig y dydd, sy'n cyfateb i 16,651.008 metr ciwbig y flwyddyn. Ni chaiff y gyfradd tynnu dŵr fynd y tu draw i 528 litr yr eiliad (l/e)
- 2.13 Mae'r drwydded tynnu dŵr gan Gyfoeth Naturiol Cymru (CNC) yn nodi cyfyngiadau a gofynion ynghylch faint a dynnir o'r cwrs dŵr. Y rhain yw:
- Ni chaniateir tynnu dŵr oni bai bod cyfradd llif Afon Cynfal yn union i lawr yr afon o'r pwynt tynnu awdurdodedig ... yn hafal i neu'n fwy na 45 litr yr eiliad ac ni chaiff y tynnu achosi i'r llif yn union i lawr yr afon o'r pwynt tynnu hwnnw ostwng islaw'r gyfradd honno.
 - Ni chaniateir tynnu mwy na 70% o'r llif sydd ar gael yn Afon Cynfal sy'n fwy na 45 litr yr eiliad. Mae 45 litr yr eiliad yn amcangyfrif o'r Q95 sef y llif y disgwylir iddo gael ei ragori yn y cwrs dŵr naturiol 95% o'r amser. Mae'r ymgynghorwyr annibynnol wedi cadarnhau'r amcangyfrif hwn.
- 2.14 Y gyfradd tynnu dŵr uchaf yw 528 litr yr eiliad. Er mwyn i'r tynnu dŵr mwyaf ddigwydd, byddai angen i 799 litr yr eiliad (528+45+226) lifo yn Afon Cynfal yn y pwynt tynnu dŵr er mwyn bodloni gofyniad y drwydded na ddylai faint o ddŵr a dynnir fod yn fwy na 70% o'r llif sydd ar gael yn Afon Cynfal sy'n fwy na 45 litr yr eiliad. Mae hyn yn cyfateb i lif y disgwylir iddo gael ei gyflawni tua 20% o'r amser yn y cwrs dŵr naturiol.
- 2.15 Mae'r cynnig yn nodi na fydd y tynnu dŵr yn dechrau nes bod 15% o'r gyfradd uchaf ar gael. Hyn yw ~80l/e. Er mwyn i 80l/e fod ar gael i lifo drwy'r tyrbin, byddai angen i'r llif yn Afon Cynfal fod yn ~160l/e i ganiatáu i'r amod Q95 a thynnu dŵr o raniad llif 70:30 uwchlaw'r Q95 gael ei gyflawni (gan adael 80l/e yn y cwrs dŵr i lifo dros y rhaeadr). Mae hyn yn cyfateb i lif y disgwylir iddo gael ei gyflawni tua 60% o'r amser yn y cwrs dŵr naturiol.

- 2.16 Mae profiad canfyddiadol y rhaeadr ar waith wedi'i ddadansoddi ac mae'n dod i'r casgliad:
- mae trothwyon llif gweddilliol/golchi ac annibynnol yn cynnal presenoldeb a sŵn dŵr drwy gydol y flwyddyn; o dan lif naturiol isel mae rhywfaint o ostyngiad yn y llif bas yn anochel ond mae'r dŵr yn parhau i fod yn weledol amlwg..

Gwerthusiad Gweledol Tirwedd Annibynnol ac Arolwg Llif/Lluniau ar gyfer Rhaeadr y Cwm

- 2.17 Wrth ystyried y cais, comisiynodd yr Awdurdod Hydrolegydd a Phensaer Tirwedd annibynnol i adolygu'r effaith ar y rhaeadr a darparu asesiad o effaith bosibl tynnu dŵr ar Rhaeadr y Cwm i gynorthwyo'r Awdurdod i benderfynu ar y cais.
- 2.18 Daeth yr adroddiad i'r casgliad, *“Yn gyffredinol, mae angen cydbwysu effaith weledol y tynnu dŵr ar y cwrs dŵr yn erbyn manteision posibil ffynhonnell adnewyddadwy o gynhyrchu pŵer. Mae'r dystiolaeth yn awgrymu y bydd rhaedrau gwyn yn parhau i fod yn weladwy ar bwynt llif lleiaf y gallai'r cynllun ei weithredu yng nghyswllt Rhaeadr y Cwm, ond y bydd y llif mwy trawiadol yn digwydd am gyfran lai o'r flwyddyn.*

Os hoffai Awdurdod PCE gael mwy o hyder, byddem yn awgrymu casglu ffotograffiaeth fwy helaeth o fannau edrych allweddol ar Rhaeadr y Cwm ar wahanol gyfraddau llif i'w cymharu. Yn ogystal, byddai taith gerdded o amgylch y safle ar lif isel ac uchel yn ychwanegu at y ddealltwriaeth o'r profiadau (gan ystyried chwistrelliad a sŵn) i ymwelwyr ar wahanol lifau.”

- 2.19 Mae'r Awdurdod wedi ystyried y sylwadau, yn ogystal â sylwadau trydydd parti dilynol yng ngoleuni hyn gan roi pwysau priodol iddynt wrth ystyried y cais.
- 2.20 Fel y trafodwyd mewn rhannau eraill o'r adroddiad hwn, ystyrir y gellir rheoli a lliniaru'r effeithiau amgylcheddol a gweledol yn ddigonol trwy amodau llym yn ystod y cyfnod adeiladu ac ar ôl adeiladu - safbwynt a gefnogir gan yr ymatebion gan ymgynghoreion statudol nad ydynt wedi mynegi gwrthwynebiadau i'r cynllun arfaethedig. Ystyrir bod digon o bwerau gan yr amrywiol asiantaethau gan gynnwys Cyfoeth Naturiol Cymru ac Awdurdod y Parc Cenedlaethol i sicrhau nad oes unrhyw niwed hirdymor yn groes i bolisi cynllunio perthnasol. Felly ystyrir bod digon o wybodaeth gerbron yr Awdurdod Cynllunio Lleol i wneud penderfyniad cynllunio cytbwys.

Adolygiad o Agweddau Tirwedd a Gweledol

- 2.21 Mae hon yn dirwedd werthfawr a sensitif iawn gyda sensitifrwydd uchel i newid. Mae'r Parc Cenedlaethol wedi'i ddynodi i warchod a gwella harddwch naturiol, bywyd gwyllt a threftadaeth ddiwylliannol ac i hyrwyddo cyfleoedd i'r cyhoedd ddeall a mwynhau rhinweddau arbennig parciau cenedlaethol. Mae nentydd a rhaedrau cyflym yn nodweddion allweddol o'r dirwedd.
- 2.22 Ystyrir bod ymwelwyr â mannau gweld y rhaeadr, ar yr Hawliau Tramwy Cyhoeddus ac o fewn y tir mynediad agored, yn dderbynyddion gweledol sensitif iawn. Mae'r Hawliau Tramwy Cyhoeddus yn rhan o '*Lwybr Llechi Eryri*,' gan ddenu cerddwyr ar y llwybr pellter hir hwn trwy'r hyn a fu unwaith yn ganolfan y diwydiant llechi. Mae rhaeadr y Cwm a'r lleoliad tirwedd yn cael eu gwerthfawrogi gan y rhai sy'n gwerthfawrogi'r golygfeydd ac yn ymwneud â hamdden. Mae dŵr gwyn y rhaeadr o werth allweddol i brofiad yr ymwelydd.
- 2.23 Mae'r Asesiad Tirwedd a Gweledol (LVA) a gyflwynwyd fel rhan o'r Asesiad Amgylcheddol yn cynnwys rhan ganolog y safle lle mae golygfeydd tua'r dwyrain at Rhaeadr y Cwm, gan gynnwys golygfan 17 o'r olygfan gydnabyddedig ar y B4391 sy'n darparu golygfeydd panoramig o'r ceunant creigiog a'r rhaeadr a golygfannau 8 a 9 o HTC Ffestiniog 22. Mae'r LVA yn nodi nad yw Rhaeadr y Cwm yn weladwy'n eang o ardaloedd eraill oherwydd ffurf y dirwedd.
- 2.24 Mae'r LVA a gyflwynwyd yn cwmpasu'r cynllun llawn ac yn dod i'r casgliad y byddai'r effeithiau gweledol hirdymor yn gyffredinol yn fach ac yn ddibwys. Mae trafodaeth gyfyngedig ar effaith weledol yng nghyswllt y llif dros y rhaeadr ond mae cyfeiriad at yr Arolwg Llif/Lluniau sy'n crynhoi, '*Ni fydd y cynllun hydro arfaethedig yn cael effaith arwyddocaol ar amwynder gweledol Rhaeadr y Cwm gan nad oes unrhyw effaith ar siâp a nodwedd y rhaeadr a dim ond gwahaniaeth bach yn nwyster y dŵr gwyn o bryd i'w gilydd.*'
- 2.25 Mae'r cyflwyniad yn dangos y bydd y cynllun hydro arfaethedig yn lleihau cyfran y flwyddyn y mae gan Rhaeadr y Cwm gyfraddau llif canolig-uchel, a bydd cyfraddau is yn amlach. Er y bydd dŵr gwyn yn parhau i fod yn weladwy yn ôl y dystiolaeth a gyflwynwyd a bod lefel dibwys o newid yn yr agwedd weledol o'r olygfan gydnabyddedig, gall y rhaeadr ymddangos yn llai dramatig. Mae Sylwadau a dderbyniwyd hefyd yn cyfeirio at effeithiau synhwyraidd a lefelau is o sŵn a grëir gan y rhaeadr yn enwedig ar adegau o lif uchel.
- 2.26 O ystyried gwerth uchel y golygfeydd hyn ac ymateb posibl ymwelwyr i unrhyw newid i'r golygfeydd, mae gan unrhyw effeithiau gweledol uwchlaw'r dibwys y potensial i arwain at effeithiau gweledol sylweddol, a gallent effeithio ar fawredd gweledol y rhaeadr.

- 2.27 At ei gilydd, mae angen cydbwysu effaith (gweledol a sŵn) y tynnu dŵr ar y cwrs dŵr yn erbyn manteision posibl ffynhonnell adnewyddadwy o gynhyrchu pŵer a'r gefnogaeth i gynlluniau o'r fath sydd wedi'u cynnwys o fewn Polisi cynllunio Lleol a Chenedlaethol. Mae'r dystiolaeth yn awgrymu y bydd rhaeadrau gwyn yn parhau i fod yn weladwy ar bwynt y llif lleiaf y gallai'r cynllun ei weithredu i Raeadr y Cwm, ond bydd llif mwy trawiadol yn digwydd am gyfran lai o'r flwyddyn.
- 2.28 Yn gryno, mae'r dystiolaeth yn dod i'r casgliad na fyddai'r datblygiad arfaethedig yn cael unrhyw effeithiau sylweddol ar dirweddau a warchodir yn statudol.
- 2.29 Byddai'r effeithiau hirdymor ar y dirwedd yn ystod y cyfnod gweithredu yn ddibwys. Byddai'r llystyfiant yr aflonyddwyd arno yn ystod y cyfnod adeiladu yn cael ei adfer yn y tymor byr a byddai plannu ychydig o goed ychwanegol yn fuddiol. Mae'r strwythurau parhaol uwchben y ddaear wedi'u lleoli'n sensitif ac yn gweddu i'r dirwedd o ran eu graddfa a'u hymddangosiad. Byddai effeithiau'n cael eu profi ar lefel y safle ac yng nghyffiniau agos y safle.
- 2.30 Ystyrir bod y datblygiad arfaethedig wedi'i leoli a'i gynllunio i osgoi niwed i'r tirweddau a ddynodwyd yn statudol. Fel gyda phob datblygiad, dylid cydnabod y bydd effaith ond, yn yr achos hwn, nid ystyrir y byddai graddfa'r effaith yn ddigonol i gyfiawnhau gwrthod y cynnig hwn sydd fel arall yn cael ei gefnogi gan bolisi Cynllunio Lleol a Chenedlaethol.

Llwybr y biblinell

- 2.31 *Torri trwy graig a siambr lonyddu.* Byddai angen toriad 4m o led trwy graig ar gyfer y 30m cyntaf o'r biblinell, gan orffen mewn siambr lonyddu. Byddai angen i ddyfnder a lled y cloddio fod yn ddigonol i beiriant cloddiwr fynd i'r lle. Ar ôl ei gwblhau, byddai'r toriad yn cael ei ail-lenwi a'r priddoedd a'r tyweirch yn cael eu gosod yn ôl ar yr wyneb.
- 2.32 Byddai coridor adeiladu 6m o led yn cael ei osod ar y safle ac o fewn hwn mae angen coridor gweithio o 3.6m o led. Yn ogystal, byddai angen man gweithio ar ochr ogleddol llwybr y biblinell i dderbyn cyflenwad pibellau, eu pentyrru, ac yna eu weldio'n ddarnau parhaus.
- 2.33 Byddai'r biblinell yn cael ei gosod fesul darn y gellir ei gwblhau'n rhesymol mewn un diwrnod. Ar gyfer pob diwrnod, byddai pridd uchaf yn cael ei gloddio a thywarchen yn cael ei thynnu i'w storio o fewn y coridor adeiladu 6m. Yna byddai'r is-briddoedd yn cael eu cloddio i'r dyfnder gofynnol a'r bibell yn cael ei gosod yn y ffos. Byddai gosod y biblinell yn cynnwys cloddio olynol i ganiatáu i'r bibell gael ei gosod yn y ffos a'i chladdu o dan ddeunydd addas, ac yna priddoedd a'r tyweirch gwreiddiol.

- 2.34 Ar hyd y trac presennol lle mae llwybr y bibell arfaethedig ar ei gulaf dros hyd o 350m, y bwriad yw torri'n fas i'r llethr ar yr ochr ogleddol i ffurfio'r coridor gweithio 3.6m o led, sydd ychydig yn lletach na'r trac presennol, sy'n amrywio rhwng 2m a 3.5m. Er y bydd coridor adeiladu 6m o led yn cael ei osod, ni ragwelir y byddai unrhyw aflonyddwch yn digwydd y tu allan i'r coridor gweithio 3.6m o led oherwydd y dopograffeg. Bydd y deunydd a gloddir yn cael ei wasgaru'n gyfartal i'w storio dros dro ar y trac. Bydd y bibell yn cael ei gosod i orwedd ar y rhan a dorwyd ar y tir newydd ei gloddio, ac yna byddai'r deunyddiau a gloddiwyd yn cael eu gosod yn ôl dros y bibell i adfer y llethr gwreiddiol. Dim ond peiriannau ac offer fydd yn defnyddio'r hyd hwn. Ni fydd ffrwydro ffosydd dan reolaeth yn cael ei ystyried yma oherwydd dyfnder bas y cloddio a'r angen i osgoi gweithfeydd mwyngloddio/ceuffydd hysbys.

Tŷ tyrbîn a phibell ollwng

- 2.35 Byddai 'platfform' adeiladu yn cael ei gloddio i'r llethr naturiol a'r deunydd a ddeilliodd o'r gwaith yn cael ei storio gerllaw. Yna byddai ffrâm ddur yn cael ei gosod ar sylfaen concrit, a waliau blociau a tho yn cael eu hadeiladu gyda deunyddiau a gludir i'r safle drwy ddefnyddio'r pwynt mynediad canolog ar y B4391.
- 2.36 Byddai angen cloddio ffos o'r tŷ tyrbîn i lan yr afon i'r strwythur gollyngfa. Er mwyn lleihau'r risg o waddod a sment crog yn mynd i mewn i'r afon, byddai'r ardal adeiladu ar lan yr afon yn cael ei chynnwys o fewn pilen anhydraidd a gynhelir gan wal o fagiau tywod. Byddai pwmp dŵr ar gael i drosglwyddo dŵr halogedig i danc gwaddodi neu lagŵn. Dim ond o fewn y rhwystr hwn y tywelltir concrit. Ar ôl cwblhau'r gwaith, byddai'r rhwystr a'r bagiau tywod yn cael eu tynnu oddi yno, a glan yr afon yn cael ei hadfer.

Cysylltiad â'r grid

- 2.37 Byddai cebl tanddaearol yn cael ei osod o'r tŷ tyrbîn i'r adeilad mesuryddion ger y B4391 ac yna'n parhau tua'r gogledd uwchben neu o dan y ddaear yn ôl yr angen i fodloni cysylltiad grid Lleol SPEN. Byddai rhan o hyn ar draws tir trydydd parti. Byddai coridor gweithio 3.6m o led yn cael ei ddiffinio gan byst marcio dros dro i fyny ochr serth y dyffryn. Gallai'r ffos gebl a gloddir ffurfio sianel ar gyfer dŵr wyneb. Er mwyn lleihau'r effaith hon, byddai'r gwaith o osod y cebl yn cael ei gwblhau mewn camau y gellir eu cyflawni mewn un diwrnod. Drwy'r dull hwn, dim ond y darn lleiaf o dir fyddai'n gorfod cael ei glirio o lystyfiant a'i adael yn agored i erydiad pridd a chasglu gwaddod. Byddai gwaith pob diwrnod ar y llethr serth yn cael ei gwblhau a phridd uchaf a thyweirch yn cael eu gosod ar ddiwedd y diwrnod gwaith.
- 2.38 Rhaid i'r cebl claddedig groesi cwrs dŵr bach wrth ymyl adeiladau adfeiliedig Hafod-Offeiriad. Y bwriad yw amddiffyn y cebl mewn ceuffos a osodir o dan sianel y cwrs dŵr. Byddai argae coffer, sef strwythur

bach dros dro a adeileidir trwy ddefnyddio bagiau tywod a philen dal dŵr addas, yn cael ei ffurfio i fyny'r afon o groesfan y cwrs dŵr a phibell yn cael ei defnyddio i ddargyfeirio dŵr ar draws hyd a lled yr ardal waith. Byddai ffos ar draws y sianel yn cael ei chloddio a'r geuffos yn cael ei osod. Byddai'r ffos yn cael ei hól-lenwi gydag amddiffyniad i sianel y cwrs dŵr er mwyn atal erydiad yr ôl-lenwad newydd.

Adeilad mesuryddion

- 2.39 Byddai platfform adeiladu a man gwaith yn cael eu cloddio i'r tir naturiol a'r gwastraff yn cael ei storio gerllaw, byddai'r sylfeini'n cael eu gosod, a byddai'r adeilad yn cael ei godi i gynnwys to llechi, gyda waliau cerrig allanol a drysau pren.
- 2.40 Ystyrir bod y dyluniad a'r defnydd o ddeunyddiau ar yr adeilad mesuryddion yn dderbyniol a sicrheir y bydd yn integreiddio â'r dirwedd leol.

Cymeriad ac ansawdd y dirwedd ehangach

- 2.41 Bydd y cynnig yn gynllun sydd wedi'i leoli'n briodol ac wedi'i gynllunio'n dda, ac yn cael ei reoli drwy amodau priodol sy'n cynnig manteision sylweddol o ran ynni adnewyddadwy.

Effeithiau gweledol ar dderbynyddion

- 2.42 Cydnabyddir bod cerddwyr yn ymweld â'r ardal yn aml ac mae'n weladwy o fannau cyhoeddus.
- 2.43 Wedi dweud hynny, nid yw safle'r cais a'i amgylchoedd yn boblog iawn. Ystyrir bod y trefniant lleoli arfaethedig fel y caiff ei nodi yn yr amodau argymelledig yn ddigonol i osgoi niwed sylweddol i unrhyw dderbynyddion lleol.
- 2.44 Ystyrir bod y datblygiad arfaethedig wedi'i leoli a'i gynllunio i osgoi niwed i dirweddau â dynodiad statudol, a gellir rhoi pwysau niwtral i'r mater hwn yn y cydbwysedd cynllunio.

Asesiad Rheoliadau Bioamrywiaeth a Chynefinoedd

- 2.45 ***Dynodiadau: Mae rhannau o'r coridor gweithio o fewn SoDdGA Cwm Cynfal***; mae'r ardal ehangach yn gorwedd o fewn/gerllaw ACA/AGA Migneint–Arenig–Ddualt. Derbynyddion allweddol: cymunedau bryoffytau cefnforol mewn cilfachau ceunentydd llaith; gorgors a rhostir ucheldirol; dyfrgwn; ystlumod (gan gynnwys ystlumod pedol lleiaf ar raddfa ranbarthol); ac adar ysglyfaethus AGA (boda tinwyn, cudyll bach, hebog tramor).

- 2.46 Fel yr 'Awdurdod Cymwys' at ddibenion Rheoliadau Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017, mae'n ofynnol i'r Awdurdod hwn gynnal Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd. Cynhaliwyd Asesiad o dan y Rheoliadau Cynefinoedd. Cytunodd Cyfoeth Naturiol Cymru â chanfyddiadau'r Awdurdodau nad yw'r datblygiad yn debygol o gael effaith andwyol ar gadernid yr ACA/AGA, o ystyried y mesurau lliniaru a nodir ynddynt y gellir eu sicrhau trwy amod/au cynllunio.

Safleoedd Gwarchodedig

- 2.47 Mae'r cynnig yn rhannol o fewn SoDdGA Migneint – Arenig – Dduallt. Mae'r SoDdGA yn cynnwys nifer o nodweddion hysbysedig. Rhoddodd Cyfoeth Naturiol Cymru gyngor i'r ymgeisydd yn yr ymateb cyn-ymgeisio statudol, a oedd yn cynnwys cyngor technegol ar fesurau i osgoi difrod i'r SoDdGA. Ers derbyn y cyngor hwn, cyhoeddwyd Polisi Cynllunio Cymru (Argraffiad 12, dyddiedig Chwefror 2024). Bellach, mae'r safbwynt polisi ar ddiogelu SoDdGA wedi'i nodi yn PCC.
- 2.48 Blaenoriaeth genedlaethol allweddol o fewn Cymru'r Dyfodol yw datblygu ecosystemau cryf trwy ddarparu rhwydweithiau ecolegol gwydn a seilwaith gwyrdd. Mae Polisi 9 yn rhoi pwyslais ar ddiogelu a chreu neu wella rhwydweithiau ecolegol. Mae diogelu ardaloedd yn cynnwys nodi tir sy'n bwysig ar gyfer ehangu neu gysylltu rhwydweithiau ecolegol. Mae ffocws y polisi ar greu rhwydweithiau ecolegol ar raddfa fawr, gwydn, a swyddogaethol. Nodir bod safleoedd gwarchodedig (megis SoDdGA) yn hanfodol bwysig i wydnwch hirdymor ein hecosystemau.
- 2.49 Mae Adrannau 6.4.25 - 6.4.27 Polisi Cynllunio Cymru yn nodi bod rhagdybiaeth yn erbyn pob math o ddatblygiad mewn SoDdGA fel mater o egwyddor, ac eithrio datblygiadau sy'n angenrheidiol i reoli'r SoDdGA a datblygiadau bach sy'n angenrheidiol i sicrhau rôl y SoDdGA fel tirwedd fyw. Yn unol â hynny, wrth gymhwyso'r dull cam wrth gam a pharagraff 6.4.27 o Bolisi Cynllunio Cymru, bydd yn gwbl eithriadol i'r rhan fwyaf o ddatblygiadau gael eu cyfiawnhau o fewn SoDdGA.
- 2.50 Dylai'r Awdurdod Cynllunio Lleol, fel y penderfynwr, ystyried polisi cynllunio cenedlaethol a phenderfynu a yw'r datblygiad arfaethedig yn:
- angenrheidiol i reoli'r SoDdGA; neu
 - yn ddatblygiad bach sy'n angenrheidiol i sicrhau ei rôl fel tirwedd fyw (lle gellir ystyried bod effeithiau ar y nodweddion arbennig – y rhai y dynodwyd y safle o'u herwydd - yn dderbyniol); neu
 - yn gallu cael ei gyfiawnhau yng nghyd-destun amgylchiadau cwbl eithriadol a dim ond lle ystyrir ei fod yn briodol ac nad yw'n debygol o niweidio SoDdGA a lle mae cytundeb eang a chlir ar gyfer lliniaru a gwella fel rhan o gynllun datblygu.

- 2.51 O ran y pwynt bwled cyntaf, nid yw'r cynnig yn angenrheidiol i reoli'r SoDdGA ac nid yw'n gwbl angenrheidiol ychwaith i sicrhau ei rôl fel tirwedd fyw.
- 2.52 O ystyried yr uchod, rhaid i'r Awdurdod ddod i benderfyniad p'un a yw'r cynnig yn cael ei gyfiawnhau, ac os daw i'r casgliad ei fod, rhaid clymu amodau digonol wrth y datblygiad i sicrhau bod cadernid y safle yn cael ei ddiogelu, a bod unrhyw effaith yn cael ei lliniaru'n briodol.
- 2.53 Mae canran fach o safle'r cais yn cynnwys gwaith dros dro (fel ardaloedd storio) a gwaith parhaol cyfyngedig iawn (y tu mewn i ffiniau gorllewinol eithaf y SoDdGA a ddynodwyd yn 2002).
- 2.54 Nid cholir unrhyw gynefin yn barhaol nac yn uniongyrchol, na rhywogaethau SoDdGA dynodedig yn yr ardal storio ogleddol arfaethedig ar gyfer y prosiect. Mae'r golled uniongyrchol barhaol o gynefin yn cael ei hosgoi trwy greu ardaloedd storio tymor byr yn unig. Mae parth gwaharddedig 10 metr arfaethedig yn warchodaeth ychwanegol i nodwedd arbennig y bryoffyt.
- 2.55 Nododd CNC yn eu hymateb dyddiedig 30/04/25 "Os rhoddir sylw digonol i'r llwybrau effaith y cyfeiriwyd atynt ar gyfer y nodweddion ACA/AGA hynny, rydym yn ystyried y bydd y nodweddion hynny o'r SoDdGA hefyd yn cael eu diogelu'n ddigonol."
- 2.56 Wrth ystyried y cais, cyflwynwyd cynllun wedi'i ddiweddarau (CYN 3001. Gwybodaeth ychwanegol 25/11/2024 ardal cynllun bloc arfaethedig RML1) yn dangos yr ardal waharddedig o amgylch ac i fyny'r bryn oddi wrth y bryoffyt prin *Barbilophozia kunzeana*. Mae hyn yn mynd i'r afael â'r pryderon a godwyd yn ymateb CNC (CAS-262044-K7C3 dyddiedig 15/10/2024).
- 2.57 Mae'r Datganiad Amgylcheddol (DA) yn nodi y gallai cynefinoedd sy'n nodweddion o'r SoDdGA (er enghraifft y gymuned M6c ar lwybr y biblinell ger y mewnlif, ynghyd â glaswelltir asidig) gael eu heffeithio. Mae'r DA a'r Datganiad Dull Adeiladu yn cynnwys mesurau i adfer cynefinoedd ar ôl cwblhau pob rhan o'r gwaith. Bydd yn rhaid nodi mesurau adfer cynefinoedd manwl, yn ogystal â mesurau atal llygredd, yn glir yn y Cynllun Rheoli Amgylcheddol Adeiladu (CEMP). Gellir sicrhau hyn trwy amodau.
- 2.58 Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn ystyried bod gan y cynigion y potensial i effeithio ar nodweddion biolegol y SoDdGA ac wedi dod i'r casgliad, ar yr amod bod llwybrau effaith nodweddion yr ACA yn cael sylw digonol, ac yn amodol ar weithredu Cynllun Rheoli Asedau Arbennig (CEMP) cymeradwy, y bydd nodweddion y SoDdGA hynny hefyd yn cael eu diogelu'n ddigonol.
- 2.59 *ACA Migneint, Arenig, Dduallt* - Mae'r cynnig yn rhannol o fewn yr ACA sy'n bwysig oherwydd ei chynefinoedd gan gynnwys gorgors, rhostir

sych a gwlyb, a choedwigoedd derw. Mae gan y datblygiad y potensial i effeithio ar yr ACA yn ystod cyfnodau adeiladu a gweithredol y datblygiad.

- 2.60 Daeth Adroddiadau Arolwg Adar sy'n Bridio (dyddiedig 2019 a 2023; BiOME Consulting Limited) i'r casgliad na welwyd unrhyw diriogaethau yr hebog tramor, boda tinwyn na chudyll bach o fewn parth byffer 500m. Daeth yr ARhC i'r casgliad nad oedd unrhyw effeithiau andwyol ar nodweddion yr AGA o ganlyniad i'r prosiect arfaethedig.
- 2.61 Croesawodd CNC y mesurau lliniaru i osgoi'r posibilrwydd o ddifrod i nythod adar gweithredol ac/neu aflonyddwch ar rywogaethau Atodlen 1 sy'n nythu. Cynghorasant y dylid nodi mesurau lliniaru manwl yn glir yn y CEMP.
- 2.62 *ACA Coedydd Derw a Safleoedd Ystlumod Meirion* - Mae ystlumod pedol lleiaf yn nodwedd o'r ACA cyfagos, sef Coedydd Derw a Safleoedd Ystlumod Meirion. Dangosodd arolwg ystlumod a gynhaliwyd gan RML V2: 23/08/2023 fod mwynglawdd cyfagos yn lle gaeafgysgu i ystlumod pedol lleiaf ac mae'n debygol iawn y bydd rhywogaethau ystlumod eraill yn ei ddefnyddio ar gyfer gaeafgysgu. Mae gan sŵn/dirgryniad (gan gynnwys ffrwydro, os oes angen) y potensial i darfu ar ystlumod. Mae'r DA yn nodi mesurau osgoi rhesymol, gan gynnwys gwiriadau cyn-adeiladu. Gellir sicrhau mesurau osgoi rhesymol manwl, ynghyd â manylion dulliau adeiladu (gan gynnwys mewn perthynas ag unrhyw ffrwydro) yn y CEMP trwy amod.
- 2.63 *Geomorffoleg Afonol* - Yn dilyn sylwadau gan CNC, cyflwynwyd cyflwyniad y "Dull Cloddio ar Draws Nentydd ac Afonydd" gan Waterco, dyddiedig 17/03/2025, i gefnogi'r cais. Mae CNC wedi cadarnhau nad oes ganddynt unrhyw wrthwynebiad i groesi Afon Cynfal, ar yr amod bod y mesurau a nodir yn adran "Casgliadau ac Argymhellion" yr adroddiad yn cael eu dilyn, neu os penderfynir yn y pen draw ar ôl caniatâd bod datrysiad Drilio Cyfeiriadol Llorweddol (HDD) yn ymarferol. Gellir gosod amodau i ymdrin â hyn.
- 2.64 Fel y nodwyd eisoes, mae amgylchiadau cwbl eithriadol yn angenrheidiol i gyfiawnhau'r datblygiad hwn o fewn SoDdGA. Yn y cyd-destun hwn, mae'n amlwg yn berthnasol nodi y byddai'r datblygiad yn gwneud cyfraniad cadarnhaol tuag at gyrraedd targedau uchelgeisiol Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru ar gyfer cynhyrchu ynni adnewyddadwy. O ystyried yr argyfwng hinsawdd, mae hyn yn pwysu'n sylweddol o blaid y cynnig. Er bod sylwadau wedi dod i law yn nodi pryderon ynghylch y cynllun a'r effaith bosibl ar safleoedd gwarchodedig, mae digon o wybodaeth wedi'i chyflwyno i ddangos y gellir rheoli'r risgiau'n ddigonol, y gellir sicrhau adferiad, ac mae hyn yn cael ei adlewyrchu yn y cyngor a roddir gan Gyfoeth Naturiol Cymru. Wrth gydbwysu materion o'r fath, ystyrir bod y cyfraniad tuag at dargedau ynni adnewyddadwy, ynghyd â'r mesurau amddiffyn ac adfer

a gynigir, yn cyfateb i'r amgylchiadau cwbl eithriadol sydd eu hangen i gyfiawnhau'r datblygiad. Felly, byddai'r cynnig yn cydymffurfio'n fras â Pholisi Cynllunio Cymru a fframwaith y cynllun datblygu yn hyn o beth. Gydag amodau, mae'r cynnig hefyd yn cydymffurfio â pholisïau Cynllun Datblygu Lleol Eryri DP 1, DP 3, SP D, DP 8 ac SP A.

Perygl Llifogydd

- 2.65 Mae'r cais yn cynnig datblygiad llai agored i niwed ar gyfer gosod cynllun trydan dŵr a gwaith cysylltiedig. O ystyried bod y cais wedi'i ddilysu cyn 31 Mawrth 2025, yn unol â datganiad ysgrifenedig Llywodraeth Cymru dyddiedig 31 Mawrth 2025, mae'r cais wedi'i asesu yn seiliedig ar Nodyn Cyngor Technegol 15 (TAN15), Gorffennaf 2004.
- 2.66 Mae'r Map Risg Llifogydd yn cadarnhau bod y safle'n rhannol o fewn Parth C2 y Map Cyngor Datblygu (DAM) sydd wedi'i gynnwys yn TAN15 ac mae'r Map Llifogydd ar gyfer Cynllunio (FMfP) yn nodi bod safle'r cais mewn perygl rhannol o lifogydd ac yn dod o fewn Parth Llifogydd 2/3 Afonydd. Mae Adran 6 o TAN15 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod Cynllunio Lleol benderfynu a yw'r datblygiad yn y lleoliad hwn yn cael ei gyfiawnhau. Mae Adran 5 yn cydnabod y gellir ystyried rhai defnyddiau fel eithriadau i'r rheol gyffredinol gan eu bod yn ofynnol mewn lleoliad afonol, llanwol, neu arfordirol yn rhinwedd eu natur. Gellir ystyried y cynnig hwn fel eithriad. Nid yw eithriadau'n ddarostyngedig i ran gyntaf y profion cyfiawnhad yn adran 6 ond maent yn ddarostyngedig i ran canlyniadau derbyniol y prawf fel yr amlinellir yn adran 7 a gofynion atodiad 1.
- 2.67 Mae cyflwyno Asesiad Canlyniadau Llifogydd (FCA) yn dangos bod tŷ'r tyrbin wedi'i leoli y tu allan i'r digwyddiad llifogydd afonol 0.1% (1 mewn 1000 o flynyddoedd) ac yn eistedd tua 1.2m uwchben rhychwant y llifogydd ar gyfer y senario hwn. Mae'r FCA hefyd yn dangos bod y safle adeiladu y tu allan i'r digwyddiad llifogydd afonol 0.1% (1 mewn 1000 o flynyddoedd). Roedd y cais hefyd yn cynnwys adroddiad yn seiliedig ar fodelu hydrologig ac mae'n rhan o Atodiad 17 i'r Datganiad Amgylcheddol (Nodyn Technegol Modelu Hydrologig Waterco, Chwefror 2024).
- 2.68 Mae'r modelu/adroddiad yn ystyried effaith y gored a'r effaith gefnllif gysylltiedig h.y. cynnydd yn y risg llifogydd i fyny'r afon o'r gored arfaethedig. Mae'r model wedi ystyried digwyddiad llifogydd gyda chyfnod dychwelyd o debygolrwydd gormodiant blynyddol o 1% (1 mewn 100) gyda lwfans addas ar gyfer effaith newid hinsawdd ar lifau. Mae'r effaith yn lleol ac wedi'i chadarnhau i 32m i fyny'r afon, a bydd llifogydd yn parhau i fod o fewn sianel yr afon (oherwydd y dopograffeg a nodweddion y sianel).
- 2.69 Mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi cadarnhau bod y risg llifogydd sy'n gysylltiedig â'r cynnig wedi'i asesu, a dangoswyd ei fod yn dderbyniol yn yr achos hwn. Felly, ystyrir y gellir cyfiawnhau'r cynnig a'i fod yn bodloni gofynion TAN 15 a Pholisi Strategol A a DP 1 o'r CDLI.

Effeithiau'r camau adeiladu

- 2.70 Mae'r gwaith arfaethedig yn rhannol o fewn yr ACA. Fodd bynnag, mae'r "*Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd Cysgodol - Adroddiad Sgrinio*" (RML Tachwedd 2023) yn nodi na fydd cynefinoedd sy'n nodweddion o'r ACA yn cael eu heffeithio gan y gwaith arfaethedig. Er y gallai cynefinoedd Atodiad 1 gael eu heffeithio mewn rhai adrannau, mae'r adroddiad yn nodi bod yr ardaloedd hyn y tu allan i'r ACA.
- 2.71 Mae gan y gwaith arfaethedig hefyd y potensial i effeithio ar gynefinoedd ar y safle trwy'r risg o lygredd. Mae hyn wedi cael sylw yn y Datganiad Dull Adeiladu a gyflwynwyd (Baileys & Partners, Medi 2023). Fodd bynnag, ar gyngor Cyfoeth Naturiol Cymru, mae angen mesurau atal llygredd pellach y dylid eu nodi mewn CEMP, i'w gymeradwyo gan yr Awdurdod Cynllunio Lleol (ACLI), mewn ymgynghoriad â CNC, fel amod ar gyfer unrhyw ganiatâd cynllunio.
- 2.72 ArhC Cysgodol: Ni chanfuwyd unrhyw effaith arwyddocaol debygol ar gynefinoedd/rhywogaethau cymwys gyda lliniaru wedi'i ymgorffori yn y sgrinio; serch hynny, cynhelir Asesiad Priodol gan yr Awdurdod i gadarnhau nad oes unrhyw effaith andwyol ar gadernid (NAEI), gan ystyried cyfundrefnau llif gweithredol (trwyddedau CNC), ynysu gwaith yn y sianel ac atal llygredd, a monitro ar ôl adeiladu.
- 2.73 Bryoffytau a chwistrelliad y rhaeadr: Mae gwrthwynebwyr yn ofni y gallai llif llai newid y lleithder/microhinsawdd sy'n cynnal bryoffytau sensitif. Mae tystiolaeth yn dangos bod rhywogaethau cefnforol allweddol yma'n gysylltiedig â lleithder ceunant a diferiadau y tu hwnt i'r côn chwistrellu uniongyrchol; mae llif gweddilliol yn cynnal presenoldeb gweledol ac acwstig yn y rhaeadr. Serch hynny, argymhellir Cynllun Monitro a Rheoli Addasol Bryoffytau: monitro cwadrat sefydlog ar gyfer Blynnyddoedd 1–5 (a Blynnyddoedd 7/10 os caiff ei sbarduno), gyda chamau adferol wedi'u cytuno â Chyfoeth Naturiol Cymru os eir y tu draw i'r trothwyon.
- 2.74 Gydag adleoli'r ardal storio, parth byffer 10 m, CEMP cadarn, BEMP a monitro, mae'r cynnig yn osgoi niwed i fuddiannau SoDdGA ac yn sicrhau budd net mesuradwy ar gyfer bioamrywiaeth, yn unol â PCC12 a Pholisi 9 Cymru'r Dyfodol.
- 2.75 Roedd yr Awdurdod fel yr Awdurdod cymwys wedi cynnal asesiad o dan y Rheoliadau Cynefinoedd. Fel sy'n ofynnol dan y rheoliadau, rhaid ymgynghori â Chyfoeth Naturiol Cymru ar yr asesiad a rhaid ystyried eu barn cyn y gellir rhoi caniatâd cynllunio.
- 2.76 Ymgynghorwyd â CNC ac maent wedi darparu'r ymateb canlynol:

"Dylid ystyried ein hymateb fel sylwadau ffurfiol CNC, fel y corff cadwraeth natur priodol, i'ch asesiad priodol (AA) NP5/59/495C Cofnod o Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd) o dan Reoliad 63 o Reoliadau

Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017, fel y'u diwygiwyd.

O ystyried y mesurau lliniaru y manylir arnynt, rydym yn cytuno â'ch casgliad nad yw'r datblygiad yn debygol o gael effaith andwyol ar gadernid yr ACA/AGA."

Gwelliannau Bioamrywiaeth – Amrywiaeth, Graddfa, Cyflwr, Cysylltedd ac Agweddau (DECCA)

- 2.77 Mae'r Datganiad Seilwaith Gwyrdd yn amlinellu'r dull cam wrth gam a ddilynwyd i gynnal a gwella bioamrywiaeth, adeiladu rhwydweithiau ecolegol gwydn, a darparu manteision net i fioamrywiaeth. Mae llwybr llyswennod, blychau ystlumod a phlannu coed wedi'u cynnwys yn y Cynnig fel gwelliannau a dangoswyd y bydd cysylltedd cynefinoedd yn dychwelyd i'w gyflwr cyn-adeiladu ar ôl y gwaith adeiladu. Mae asesiad o'r Cynnig yn erbyn fframwaith DECCA hefyd wedi'i gwblhau.

Amgylchedd dŵr, geomorffoleg a'r Gyfarwydddeb Fframwaith Dŵr (WFD)

- 2.78 Mae rheolaethau tynnu dŵr/cronni dŵr yn cael eu rheoleiddio gan drwyddedu CNC, gan gynnwys llif annibynnol (hands-off).
- 2.79 Croesi afon: Mae angen Datganiad Dull Geomorffoleg Afonol i nodi technegau ynysu (e.e., argaeau coffr lle bo angen), dyfnder mewnosod ac amddiffynfeydd gwely'r afon wedi'u teilwra i ddylunio digwyddiadau llifogydd, rheoli rwbél ac adfer deunydd gwely, gyda chyfundrefn archwilio ar ôl digwyddiad a monitro 5 mlynedd. Mewnllif/gollyngfa: I'w naturiolio a'i ddylunio i osgoi sgwrio lleol ac erydiad glannau; arolygon fel y'u hadeiladwyd i gael eu cyflwyno.
- 2.80 CEMP: Atal llygredd a rheoli silt (capasiti setlo, ffensio silt, sbardunau ffenestr tywydd), rheolaethau tanwydd/gwaith a phrotocolau ymateb i ddigwyddiadau. Gellir gosod amodau i sicrhau hyn.
- 2.81 Gyda'r mesurau hyn, mae swyddogion yn fodlon bod y cynnig yn osgoi dirywiad WFD ac yn cynnal amcanion y corff dŵr. O ystyried yr uchod, mae'r cynnig yn cydymffurfio â pholisïau mabwysiedig Cynllun Datblygu Lleol Eryri.

Gwarchodfa awyr dywyll

- 2.82 Mae'r safle o fewn parth craidd gwarchodfa awyr dywyll Er nad oes unrhyw oleuadau wedi'u cynnig ar hyn o bryd fel rhan o'r cynllun, rhoddwyd amod ar gyflwyno cynllun dylunio goleuadau i sicrhau nad oes unrhyw effaith barhaol ar statws yr Awyr Dywyll ac i sicrhau cydymffurfiaeth â CDLIE DP 2 pe bai'r sefyllfa'n newid ac y canfyddir bod angen goleuadau.

Treftadaeth ddiwylliannol a thirwedd hanesyddol

- 2.83 Mae'r Asesiad Effaith Treftadaeth yn nodi archaeoleg wasgaredig (llwybrau blaenorol, ffiniau, nodweddion mwynloddio). Ni ragwelir unrhyw effaith uniongyrchol ar henebion cofrestredig nac adeiladau rhestredig. Bydd Cynllun Ymchwilio Ysgrifenedig (WSI) a briff gwylio yn mynd i'r afael â darganfyddiadau ar hap ac yn sicrhau lliniaru trwy ficroleoli lle bo'n briodol. Mae deunyddiau a gwaith maen y pwerdy yn ymateb i'r diwylliant brodorol lleol; cynigir panel deongliadol bach i esbonio naratifau diwylliannol Cwm Cynfal. Mae'r cynnig yn gwarchod arwyddocâd treftadaeth ddiwylliannol ac yn cyfrannu at ail bwrpas statudol y Parc (dealltwriaeth a mwynhad). Gyda gosod amodau cynllunio, mae'r cynnig yn cydymffurfio â pholisïau CDLIE DP 3, SP A, DP 1, SP Ff a DP 8.

Hawliau Tramwy Cyhoeddus a hamdden

- 2.84 Cynigir dargyfeiriad dros dro i HTC yn ystod y gwaith adeiladu er mwyn iechyd a diogelwch. O ystyried natur dros dro'r dargyfeiriad, nid ystyrir y bydd yn effeithio'n annerbiniol ar amwynder na mynediad ac mae'n cydymffurfio â pholisïau SP L, DP 3 a DP1 y Cynllun Datblygu Lleol.

Priffyrdd a thraffig adeiladu

- 2.85 Mae'r Cynllun Rheoli Traffig (Mehefin 2024) yn nodi llwybrau o'r A470/B4391, mathau o gerbydau, amseriad danfon nwyddau, arolygwyr offer/cerbydau, amddiffyniad ymylon ac arolygon cyflwr. Mae traffig yn gymedrol a dros dro. Bydd y Cynllun Rheoli Traffig (CTMP) yn cael ei sicrhau trwy amod gan gynnwys arolygon cyflwr ffyrdd cyn ac ar ôl gwaith ac adferiad a bydd yn cydymffurfio â pholisïau CDLIE SP L a DP 1.
- 2.86 Ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, ni chafwyd unrhyw ymateb gan Briffyrdd Gwynedd. Fodd bynnag, derbyniwyd sylwadau yn ystod y broses PAC a chyflwynwyd gwybodaeth ychwanegol yng ngoleuni hyn.
- 2.87 Ystyrir mai dim ond effaith dros dro fydd ar briffordd y B4391. Bydd rhaid i'r Awdurdod Priffyrdd gydsynio â gwaith sy'n effeithio ar y briffordd.

Sŵn, llwch ac amwynderau adeiladu.

- 2.88 Bydd CEMP yn sicrhau oriau gwaith, dewis offer tawel, atal llwch, trin priddoedd, a chysylltu â'r gymuned. Disgwylir i sŵn gweithredol fod yn isel; mae amod gwirio acwstig wedi'i gynnwys i gadarnhau perfformiad yn y fan a'r lle a chaniatáu leinio adferol os oes angen. Gyda gosod amodau, ystyrir y gellir rheoli'r effeithiau'n addas i sicrhau nad yw'r cynllun yn effeithio'n negyddol ar amwynder a sicrhau cydymffurfiaeth â pholisïau Cynllun Datblygu Lleol Eryri DP 1 a DP 3.

Canlyniadau economaidd-gymdeithasol a'r iaith Gymraeg

- 2.89 Mae'r cynnig yn cefnogi fferm ucheldir weithredol i arallgyfeirio incwm, cadw sgiliau o fewn yr economi leol a chyfrannu at wydnwch ynni. Nodir y bydd gostyngiadau tariff trwy glwb "Ynni Lleol" cymunedol ond ychydig o bwysau cynllunio a roddir i hynny onid yw'n digwydd mewn gwirionedd; serch hynny, mae'r cynhyrchiad adnewyddadwy y gellir ei allforio o'r grid ei hun yn ystyriaeth berthnasol sylweddol. Ni ragwelir unrhyw effaith andwyol ar yr iaith Gymraeg; mae'r defnydd o fyrddau dehongli dwyieithog yn elfen gadarnhaol ac yn cydymffurfio â Pholisi Datblygu 18 CDLIE.

Effeithiau cronrus a chynsail

- 2.90 Mae ôl troed y cynllun yn fach ac yn benodol i'r safle; mae effeithiau cronrus ar y dirwedd yn gyfyngedig o ystyried mai gwaith claddedig yw'r elfen gryfaf ac o ystyried safonau adfer uchel. Ni fyddai cymeradwyo yn creu cynsail cyffredinol ar gyfer ynni dŵr mewn mannau eraill yn y Parc; mae pob achos yn dibynnu ar ei rinweddau, ei ddynodiadau a'i sensitifrwydd ei hun.

3.0 Cydbwysedd cynllunio

- 3.1 Cyffredinol: Gydag adleoli'r man storio a'r byffer 10 m, CEMP wedi'i alinio â CNC, a BEMP wedi'i feintio i rheolaeth fonitro/addasol, ystyrir y bydd yr effeithiau'n gyfyngedig ac yn gyffredinol yn adferadwy, ac yn cael eu gorbwyso gan fanteision cyhoeddus cynhyrchu ynni adnewyddadwy a gweithredu ar yr hinsawdd. Mae ARhC yr Awdurdod yn cadarnhau nad oes unrhyw effaith andwyol ar gadernid y safle. Mae'r cynnig yn cyd-fynd â PCC 12, Polisiâu Cymru'r Dyfodol 9, 17 a 18, amcanion Cynllun Eryri, a CDLI SP, A, B D, Ff, H a DP 1, DP 2, DP 3, DP 6, DP 8 a DP 20.

4. Casgliad

- 4.1 Mae'r datblygiad arfaethedig yn darparu capasiti cynhyrchu trydan adnewyddadwy ychwanegol sy'n cyd-fynd â chwmpas polisiâu ynni a hinsawdd Cenedlaethol ac yn cefnogi'r targedau rhyngwladol a chenedlaethol ar gyfer ynni adnewyddadwy. Felly, rhaid rhoi pwysau cadarnhaol sylweddol i fanteision ynni adnewyddadwy'r datblygiad arfaethedig a'r cyfraniad y bydd hyn yn ei wneud at gyflawni amcanion polisi Cenedlaethol.
- 4.2 Wrth ddod i'r canfyddiad hwn, nodir, gyda'r amodau a argymhellir, nad oes unrhyw effeithiau gweledol annerbyniol ar gymunedau na thai cyfagos, ar safleoedd cadwraeth natur a ddynodwyd yn rhyngwladol neu'n genedlaethol na'u nodweddion, a bod gwelliant bioamrywiaeth yn cael ei gynnig. Mae'r amodau a argymhellir hefyd yn darparu na fydd unrhyw effeithiau annerbyniol o ran tirwedd, asedau treftadaeth adeiledig a warchodir yn statudol, sŵn, ac effeithiau ar y rhwydwaith

trafnidiaeth hefyd yn cael eu rheoli'n ddigonol, a bod deunyddiau adeiladu yn cael eu cyrchu a'u rheoli'n briodol.

- 4.3 Roedd adroddiad ARhC cysgodol yn cyd-fynd â'r datblygiad arfaethedig. Cynhaliodd yr Awdurdod, fel yr Awdurdod cymwys, ei ARhC ei hun ac ymgynghorodd â Chyfoeth Naturiol Cymru yn ôl yr angen.
- 4.4 Mae ymateb CNC yn nodi "*Wrth ystyried y mesurau lliniaru y manylwyd arnynt, rydym yn cytuno â'ch casgliad nad yw'r datblygiad yn debygol o gael effaith andwyol ar gadernid yr ACA/AGA.*"
- 4.5 Gyda'r amodau a argymhellir, ni nodwyd bod unrhyw lwybrau i effeithiau arwyddocaol yn deillio o'r datblygiad arfaethedig yng nghyswllt unrhyw safle cadwraeth natur y Rhwydwaith Cenedlaethol..
- 4.6 Wrth ystyried y cydbwysedd cynllunio, edrychwyd ar bob mater arall sy'n codi o'r cyflwyniadau ysgrifenedig, ond ar y cyfan canfyddir, er bod y materion a godwyd wedi cael pwysau priodol wrth ystyried y cais, nad oes yr un ohonynt, yn unigol nac yn gronnus, yn gorbwyso manteision ynni adnewyddadwy'r datblygiad arfaethedig fel y'u fframiwyd yn y polisi cynllunio perthnasol. Nodwyd effeithiau'r datblygiad arfaethedig, a chynigwyd amodau priodol ac angenrheidiol i reoli'r rhain.
- 4.7 Ar y cyfan, ystyrir bod y cais yn dderbyniol, ac felly argymhellir ei gymeradwyo.

ARGYMHELLIAD: RHOI caniatâd cynllunio yn amodol ar yr amodau canlynol a'r ymgeisydd yn ymrwymo i Gytundeb Adran 106.

1. Rhaid cychwyn y datblygiad a ganiateir drwy hyn cyn pen PUM mlynedd o ddyddiad y penderfyniad hwn.
2. Rhaid cyflawni'r datblygiad a ganiateir drwy hyn yn unol â'r cynlluniau cymeradwy canlynol:

Disgrifiad	Cyfeirnod llun	Fersiwn	Dyddiad y llun	Rhif adolygiad
Cynllun Lleoliad – gyda chynlluniau mewnosod yn ôl rhan o'r llwybr	CYN-2001	009	03/09/2019	Adolygiad 010
Cynlluniau bloc				
Ardal 1	CYN-3001	009	03/09/2019	Adolygiad 010
Ardal 2	CYN-3002	009	03/09/2019	
Ardal 3	CYN-3003	009	03/09/2019	

Ardal 4	CYN-3004	009	03/09/2019	
Ardal 5	CYN-3005	009	03/09/2019	
Strwythur ac Adeiladau Pibell/Pont Mynediad	CYN-5001	002	01/09/2018	
Adeilad Mesuryddion				
Cynlluniau	CYN-5002	004	09/09/2019	
Gweddlluniau	CYN-5003	003	05/09/2019	
Tŷ Tyrbin				
Cynllun lleoliad	CYN-5004	003	04/09/2019	
Cynllun y Safle	CYN-5005	003	04/09/2019	
Gweddlluniau	CYN-5007	004	30/09/2019	
Gweddlluniau y Tŷ Tyrbin yn ei le	CYN-5009	004	30/09/2019	
Gwaith Peirianeg				
Lledu Trac	CYN-6002	005	28/10/2019	
Adran ffos pibell	CYN-6004	006	04/11/2019	
Cynllun mewnlif ac Adran A-A	CYN-6005	003	28/10/2019	
Cynllun lleoliad mewnlif	CYN-6006	004	04/11/2019	
Adrannau mewnlif B-B, C-C a D-D	CYN-6007	002	28/10/2019	
Ollyngfa	CYN-6008	002	28/10/2019	
Nodweddion 16 a 17 Croesfan Nant - gwybodaeth ychwanegol	CYN-6009		10/11/2024	Adolygiad 1
Nodweddion 8 – Croesfan Afon y Bibell - gwybodaeth ychwanegol	CYN6010		10/11/2024	Adolygiad 1

Dull Cloddio i Groesi Nentydd ac Afonydd	15414		17/03/2025	
Mynediad				
Mynedfa'r Safle - mewnlif	CYN-8001	002	24/09/25	
Mynedfa'r Safle - prif	CYN-8002	001	10/09/2019	
Mynedfa'r Safle – Adeilad Mesuryddion	CYN-8003	001	10/09/2019	
Llwybr Troed Cyhoeddus – Dargyfeiriad Dros Dro	CYN-9001	002	04/09/2019	
Cynlluniau Rheoli Traffig				
Mynedfa'r Safle - mewnlif				
Mynedfa'r Safle – prif Adeilad Mesuryddion				
Mynedfa'r Safle – prif welededd				

3. Mae'r caniatâd hwn am gyfnod o 50 mlynedd o ddyddiad y caniatâd, neu hyd nes y bydd y tyrbîn yn rhoi'r gorau i weithredu am gyfnod parhaus o ddim llai na 12 mis, pa un bynnag sydd gyntaf. O fewn 3 mis o'r amser hwnnw, rhaid datgymalu'r coredau, y tŷ tyrbîn a phob strwythur arall ar neu uwchben y ddaear, symud y deunyddiau o'r safle ac adfer y safle i foddhad yr Awdurdod Cynllunio Lleol, oni bai bod yr Awdurdod Cynllunio Lleol yn rhoi caniatâd i amrywiad.
4. Rhaid gorffen y dalennau to ar gyfer yr adeilad tyrbîn a gymeradwyir drwy hyn mewn lliw llwyd llechi/BS18 B29.
5. Rhaid gorchuddio to'r adeilad mesuryddion â llechi llwydlas o ardal Blaenau Ffestiniog, neu lechi â nodweddion lliw, gwead a hindreuliad cyfatebol, a rhaid darparu a chymeradwyo manylion amdanynt yn ysgrifenedig gan yr Awdurdod Cynllunio Lleol a'u cadw wedi hynny.

6. Cyn dechrau unrhyw waith cerrig ar y safle, rhaid adeiladu panel prawf o waith maen, gan gynnwys pwyntio o leiaf 2.00 m². Ni ddylid cynnal unrhyw weithrediadau adeiladu mewn carreg ar y safle oni bai a hyd nes y bydd y panel prawf wedi'i archwilio a'i gymeradwyo trwy gais ffurfiol i'r Awdurdod Cynllunio Lleol. Rhaid adeiladu gwaith maen yr adeilad mesuryddion yn unol â'r sampl a gymeradwywyd.
7. Rhaid adeiladu'r tŷ tyrbin a ganiateir drwy hyn i wanhau sain yn erbyn y sŵn a gynhyrchir yn fewnol i safon nad yw'n achosi unrhyw golled resymol o amwynder i drigolion eiddo cyfagos.
8. Os derbynnir unrhyw gwynion am lefelau sŵn cyffredinol a chydannau sŵn tôn sy'n deillio o'r pwerdy, rhaid i'r ymgeisydd/datblygwr drefnu i ymgynghorydd acwstig cymwys addas gael ei gytuno'n ysgrifenedig gyda'r Awdurdod Cynllunio Lleol cyn cynnal asesiad sŵn a thôn cyffredinol llawn o'r sŵn a gynhyrchir gan y datblygiad. Rhaid cyflwyno'r asesiad sŵn i'r Awdurdod Cynllunio Lleol. Os canfyddir bod angen mesurau lliniaru sŵn, rhaid cynnal y rhain yn unol â chais yr Awdurdod Cynllunio Lleol ac o fewn amserlen i'w chytuno'n ysgrifenedig.
9. **Cyn cychwyn y datblygiad**, rhaid cyflwyno Cynllun Rheoli Adeiladu ac Amgylcheddol (CEMP) wedi'i ddiweddarau drwy gais ffurfiol i'r Awdurdod Cynllunio Lleol. Rhaid i'r CEMP gynnwys:
 - Dulliau adeiladu: manylion deunyddiau, sut y bydd y gwastraff a gynhyrchir yn cael ei reoli;
 - Rheolaeth Safle Cyffredinol: manylion y rhaglen adeiladu gan gynnwys yr amserlen, manylion clirio'r safle; manylion draenio wrth adeiladu'r safle, ardaloedd cynnwys, parthau byffer o faint priodol rhwng ardaloedd storio (ar gyfer gwastraff, olew, tanwydd, cymysgu concrit ac ardaloedd golchi) ac unrhyw gwrs dŵr neu ddraen wyneb.
 - Diogelu rhywogaethau: Manylion mesurau osgoi a lliniaru (gan gynnwys mewn perthynas ag ystlumod, dyfrgwn ac adar Atodlen 1), manylion monitro ystlumod, manylion archwiliad cydymffurfiaeth ecolegol.
 - Diogelu cynefinoedd: Manylion mesurau ar gyfer adfer cynefinoedd yn ystod y gwaith.
 - Rhywogaethau ymledol: Manylion mesurau i reoli a dileu unrhyw rywogaethau ymledol ar y safle.
 - Rheoli Pridd: manylion am y strided pridd uchaf, storio a gwella ar gyfer ailddefnyddio.
 - Uwchgynllun CEMP: manylion maint a chyfnod y datblygiad; lleoliad adnoddau tirwedd ac amgylcheddol; cynigion dylunio ac amcanion ar gyfer mesurau integreiddio a lliniaru.

- Rheoli Niwsans: manylion cyfyngiadau i'w defnyddio yn ystod y gwaith adeiladu, gan gynnwys amseriad, hyd ac amlder y gwaith; manylion mesurau i leihau gweithgareddau sŵn a dirgryniad (wedi'u llywio gan strategaeth ffrwydro os oes angen), er enghraifft, rhwystrau acwstig; manylion mesurau rheoli llwch; mesurau i reoli gollyngiadau golau.
- Rheoli Adnoddau: manylion storio a chynnwys tanwydd a chemegau; manylion cynhyrchu gwastraff a'i reoli;
- Rheoli Traffig: manylion cyflenwadau i'r safle, yr offer ar y safle, cyfleusterau golchi olwynion,
- Atal Llygredd: dangos sut y bydd Canllawiau perthnasol ar gyfer Atal Llygredd ac arfer gorau yn cael eu gweithredu, gan gynnwys manylion gweithdrefnau gollyngiadau brys a chynllun ymateb i ddigwyddiadau.
- Manylion y bobl a'r cyrff sy'n gyfrifol am weithgareddau sy'n gysylltiedig â'r CEMP a manylion cyswllt brys.
- Clerc gwaith amgylcheddol i sicrhau bod y gwaith adeiladu yn cydymffurfio â chynlluniau cymeradwy a rheoliadau amgylcheddol.

Dylid gweithredu'r CEMP fel y'i cymeradwywyd yn ystod cyfnodau paratoi'r safle ac adeiladu'r datblygiad.

10. **Ni fydd unrhyw ddatblygiad yn cychwyn** nes bod manylion terfynol croesfannau cyrsiau dŵr yn lleoliadau 8, 16 a 17 yn cael eu cyflwyno i'r Awdurdod Cynllunio Lleol trwy gais cynllunio ffurfiol a'u cymeradwyo'n ysgrifenedig gan yr Awdurdod Cynllunio Lleol`.
11. **Ni fydd unrhyw ddatblygiad yn digwydd** nes bod Clerc Gwaith Ecolegol cymwys wedi'i benodi i oruchwylio'r datblygiad cyfan.

Bydd y Clerc Gwaith Ecolegol penodedig yn:-

- i) goruchwylio'r gwaith ar y safle wrth iddo fynd rhagddo a bydd yn cynghori ar y dulliau o liniaru neu leihau niwed a allai godi o ganlyniad i'r broses adeiladu barhaus, gan gynnwys llwybr a ffurfiant y trac mynediad ar ei hyd i gyd, o'r pwerdy i'r mewnlf.

- ii) goruchwyllo gweithrediad y Datganiad Dull Adeiladu ac Amgylcheddol (CEMP) a'r Cynllun Rheoli Amgylcheddol a'r Cynllun Adfer cymeradwy.
 - iii) Cyflwyno adroddiadau cynnydd wythnosol i'r Awdurdod Cynllunio Lleol.
12. **Ni fydd unrhyw ddatblygiad yn cychwyn** nes bod y biblinell ddŵr rhwng y mewnlif a'r Tŷ Tyrbin a ddangosir ar y cynlluniau a gyflwynwyd, gan gynnwys cloddio ffosydd, wedi cael ei phegio allan ar y ddaear dan oruchwyliaeth y Clerc Gwaith Ecolegol.
 13. Rhaid i'r ymgeisydd/datblygwr sicrhau bod yr holl fesurau lliniaru ac osgoi yn cael eu dilyn a'u gweithredu'n llawn.
 14. O fewn 12 mis fan bellaf ar ôl cwblhau'r gwaith adfer, rhaid cyflwyno adroddiad gan berson cymwys addas yn asesu effeithiolrwydd adfer y dirwedd ac yn gwneud unrhyw argymhellion ar gyfer newidiadau, gwaith pellach neu welliannau ac amserlen ar gyfer y gwaith hwnnw, trwy gais ffurfiol i'r Awdurdod Cynllunio Lleol. Rhaid cyflawni unrhyw argymhellion yn yr adroddiad yn unol â'r amserlen.
 15. Ni chaiff gwaith adeiladu sy'n glywadwy ar ffin unrhyw dderbynnydd preswyl ddigwydd y tu allan i'r oriau 7:00am i 7:00pm o ddydd Llun i ddydd Gwener a 7:00am i 1:00pm ddydd Sadwrn. Ni ddylid cynnal unrhyw waith adeiladu ar ddydd Sul na Gwyliau'r Banc. Er gwaethaf yr oriau hyn a nodwyd, caniateir gwaith y tu allan i'r oriau hyn, ond bydd hynny'n gyfyngedig i waith brys yn unig.
 16. Rhaid tynnu a chronni dŵr yn llwyr unol ag unrhyw 'Drwydded i Dynnu' a 'Drwydded i Gronni' fel y'u cyhoeddir gan Gyfoeth Naturiol Cymru.
 17. Ni chaiff unrhyw ddatblygiad (gan gynnwys y strïbed pridd uchaf neu waith tir arall) ddigwydd nes bod manyleb ar gyfer rhaglen o waith archaeolegol wedi'i chyflwyno i'r Awdurdod Cynllunio Lleol a'i chymeradwyo'n ysgrifenedig ganddo. Rhaid cyflawni'r datblygiad a chwblhau'r holl waith archaeolegol yn llwyr unol â'r manylion cymeradwy.
 18. Rhaid cyflwyno adroddiad manwl ar y gwaith archaeolegol, fel sy'n ofynnol dan amod 15, i'r Awdurdod Cynllunio Lleol a'i gymeradwyo'n ysgrifenedig ganddo o fewn chwe mis i gwblhau'r gwaith maes archaeolegol.
 19. Ni chaniateir gosod unrhyw oleuadau allanol heb gyflwyno cynllun goleuo ffurfiol ymlaen llaw trwy gais ffurfiol i'r awdurdod i'w gymeradwyo. Dylai'r cynllun goleuo hwn ystyried goleuadau presennol ac arfaethedig ynghyd ag unrhyw ollyngiadau sy'n deillio o leoliadau mewnol. Dylai'r gofynion hyn gynnwys:

- Manylion y goleuadau i'w defnyddio yn ystod ac ar ôl y gwaith adeiladu
- Cynlluniau sy'n dangos lleoliad a math y goleuadau
- Cynlluniau sy'n dangos pwyntiau ymddangos ystlumod a ragwelir neu a gedwir; ynghyd â nodweddion a gedwir neu a gynigir a gynlluniwyd i'w defnyddio'n swyddogaethol gan ystlumod at ddibenion chwilota bwyd/gwasgaru
- Archwiliad cydymffurfiaeth ecolegol o ddangosyddion perfformiad allweddol goleuadau allanol.
- Monitro goleuadau ar ôl y gwaith adeiladu
- Rhaid i ddarpariaethau'r cynllun gydymffurfio â darpariaethau'r Sefydliad Gweithwyr Proffesiynol Goleuo ac Ymddiriedolaeth Cadwraeth Ystlumod **Nodyn Canllaw 08/23: Ystlumod a Goleuadau Artiffisial yn y Nos**

20. Ac eithrio unrhyw ymchwiliadau safle, ni fydd unrhyw ddatblygiad yn dechrau nes bod Cynllun Rheoli Deunyddiau a Gwastraff (MWMP) wedi ei gyflwyno i'r Awdurdod Cynllunio Lleol perthnasol a'i gymeradwyo'n ysgrifenedig ganddo. Rhaid gweithredu'r Cynllun Rheoli Deunyddiau a Gwastraff cymeradwy fel y'i cymeradwywyd am hyd y cyfnod adeiladu a rhaid iddo ddarparu manylion am:

- a) enwau a rhifau cyswllt y personél sy'n gyfrifol am lynu wrth y Cynllun Rheoli Gwastraff Dŵr;
- b) ardaloedd y safle lle bydd gwaith cloddio;
- c) maint a chyfansoddiad (pridd uchaf, isbridd, gorsborion, cerrig, ac ati) y deunydd a gloddiwyd fel rhan o'r datblygiad;
- d) maint a chyfansoddiad y deunydd y bwriedir ei aildddefnyddio fel rhan o'r datblygiad;
- e) os bwriedir aildddefnyddio deunydd ar y safle, y fethodoleg o addasrwydd y deunydd yn nodi:
 - i. a oes angen prosesu neu ailgylchu'r deunydd ar y safle / oddi ar y safle cyn ei aildddefnyddio,
 - ii. y lleoliadau / ardaloedd ar y safle lle mae'r deunydd i'w aildddefnyddio, ac
 - iii. ardaloedd lle mae deunydd i'w storio / prosesu yn ystod y cyfnod adeiladu a sut mae'r ardaloedd i'w hadfer ar ôl cwblhau'r gwaith;
- f) maint a chyfansoddiad y deunydd sydd i'w waredu oddi ar y safle fel gwastraff / neu ei adfer oddi ar y safle fel cynnyrch;
- g) y dull (Safle a ganiateir, CL:AIRE DoWCoP, Esemptiadau ac ati) a chyfleusterau oddi ar y safle lle mae'r deunydd / gwastraff i'w waredu / ei adfer; a
- h) lleoliad gwaredu unrhyw wastraff dŵr budr, yn unol â'r Adroddiad Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd Cysgodol a gyflwynwyd.

21. Rhaid i unrhyw arwyddion neu wybodaeth ddehongli, sy'n llywio ac yn hyrwyddo'r datblygiad o fewn a thu allan i'r safle, fod yn Gymraeg neu'n ddwyieithog gan roi blaenoriaeth i'r iaith Gymraeg.

22. Ni fydd y cynllun arfaethedig yn cychwyn nes bod Cynllun Rheoli Traffig Adeiladu (CTMP) wedi'i gyflwyno i'r Awdurdod Cynllunio Lleol a'i gymeradwyo ganddynt. Bydd y CTMP yn manylu ar y cynigion ar gyfer symud traffig adeiladu ar gyfer y cynllun.

Y rhesymau dros benderfyniad yr Awdurdod i roi caniatâd i'r datblygiad yn amodol ar gydymffurfio â'r amodau a nodwyd yma o'r blaen yw:

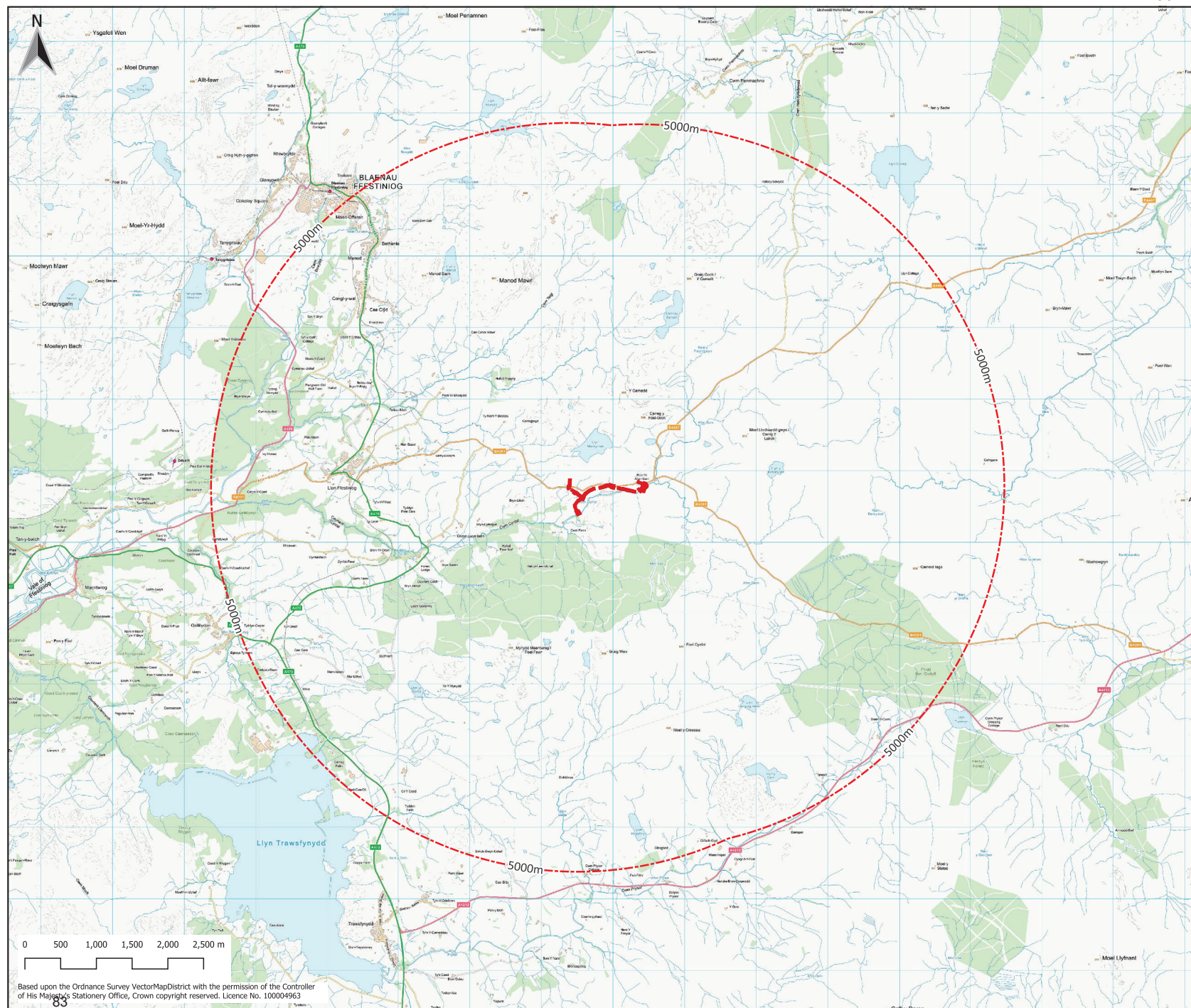
1. I gydymffurfio ag Adran 91 (fel y'i diwygiwyd) o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990.
2. I ddiffinio'r caniatâd ac osgoi amheuaeth.
3. I ddiogelu amwynderau gweledol yr ardal yn unol â Chynllun Datblygu Lleol Eryri ac yn benodol Polisi 1.
4. I sicrhau safon foddhaol o ran ymddangosiad y datblygiad a defnyddio deunyddiau adeiladu lleol priodol, yn unol â pholisïau Cynllun Datblygu Lleol Eryri ac yn benodol polisïau A, 1 a 6.
5. I sicrhau safon foddhaol o ran ymddangosiad y datblygiad a defnyddio deunyddiau adeiladu lleol priodol, yn unol â pholisïau Cynllun Datblygu Lleol Eryri ac yn benodol polisïau A, 1 a 6.
6. I sicrhau safon foddhaol o ran ymddangosiad y datblygiad a defnyddio deunyddiau adeiladu lleol priodol, yn unol â pholisïau Cynllun Datblygu Lleol Eryri ac yn benodol polisïau A, 1 a 6.
7. I ddiogelu mwynderau gweledol yr ardal a thrigolion cyfagos yn unol â pholisi Cynllun Datblygu Lleol Eryri 2016-2031, Polisi1.
8. I ddiogelu mwynderau gweledol yr ardal a thrigolion cyfagos yn unol â pholisi Cynllun Datblygu Lleol Eryri 2016-2031, Polisi1.
9. I sicrhau rheolaeth briodol o'r effeithiau amgylcheddol yn ystod cyfnod adeiladu'r datblygiad a diogelu amwynderau.
10. I nodi llwybr manwl gywir y biblinell er mwyn diogelu'r Ecoleg yn unol â Chynllun Datblygu Lleol Eryri ac yn benodol polisi D.
11. I osgoi amheuaeth ac er mwyn diogelu bioamrywiaeth, amgylchedd yr ardal a'r effaith weledol ar y dirwedd ehangach yn unol â Pholisïau Cynllun Datblygu Lleol Eryri ac yn benodol polisïau 1 ac A.
12. I nodi llwybr manwl gywir y biblinell er mwyn diogelu'r Ecoleg yn unol â Chynllun Datblygu Lleol Eryri ac yn benodol polisi D.

13. I sicrhau safon foddhaol o ddatblygiad a lleihau'r risg o niwed neu aflonyddwch annerbyniol i rywogaethau gwarchodedig yn unol â Pholisïau Cynllun Datblygu Lleol Eryri ac yn benodol Polisi D.
14. I sicrhau safon foddhaol o ddatblygiad a lleihau'r risg o niwed neu aflonyddwch annerbyniol i rywogaethau gwarchodedig yn unol â Pholisïau Cynllun Datblygu Lleol Eryri ac yn benodol Polisi D.
15. I leihau colli amwynder eiddo cyfagos a'r ardal gyfagos yn gyffredinol, yn unol â Pholisïau Cynllun Datblygu Lleol Eryri ac yn benodol Polisi 1.
16. I sicrhau bod llif y dŵr yn yr afon yn cael ei gynnal yn ddigonol.
17. I sicrhau bod rhaglen briodol o liniaru archaeolegol yn cael ei gweithredu yn unol â gofynion Polisi Cynllunio Cymru 2018 a TAN24: Yr Amgylchedd Hanesyddol.
18. I sicrhau y bydd y gwaith yn cydymffurfio â Rheoli Prosiectau Archaeolegol (MAP2) a Safonau a Chanllawiau Sefydliad Siartredig yr Archaeolegwyr (CIfA).
19. I sicrhau safon foddhaol o ddatblygiad a lleihau'r risg o niwed neu aflonyddwch annerbyniol i rywogaethau gwarchodedig a Pharth craidd Awyr Dywyll yn unol â Pholisïau Cynllun Datblygu Lleol Eryri ac yn benodol Polisi D.
20. I sicrhau bod y datblygiad yn cael ei gyflawni gyda'r effaith leiaf ar yr amgylchedd a bod y safle'n cael ei ddatblygu'n gywir. I gynorthwyo monitro effeithiol o'r datblygiad yn ystod y cyfnod adeiladu ac ymdrechu i leihau faint o wastraff sy'n gysylltiedig â'r datblygiad yn unol â pholisï CDLIE DP1.
21. Er budd yr Iaith Gymraeg ac yn unol â Pholisïau Cynllun Datblygu Lleol Eryri ac yn benodol Polisi 18.
22. Er budd diogelwch priffyrdd ac amwynder cyhoeddus yn unol â pholisïau Cynllun Datblygu Lleol Eryri ac yn benodol polisïau SP A, DP 3, DP 1.

Nodiadau Cyngori

1. I sicrhau nad oes unrhyw lygredd yn deillio o'r datblygiad arfaethedig hwn, rhaid i'r ymgeisydd/datblygwr bob amser lynu wrth y canllawiau atal llygredd safonol fel y'u cyhoeddwyd gan Gyfoeth Naturiol Cymru yn y cyhoeddiadau canlynol:
 - GPP 5: Gwaith a chynnal a chadw mewn dŵr neu gerllaw dŵr
 - GPP 6: Gweithio ar safleoedd adeiladu a dymchwel

2. Bydd angen i'r ymgeisydd/asiant gysylltu â Chyngor Gwynedd fel yr Awdurdod Llifogydd Lleol Arweiniol i gael caniatâd ar gyfer adeiladu'r gored o dan Ddeddf Draenio Tir 1991.
3. Dylid cyngori'r ymgeisydd i wneud cais ysgrifenedig i'r Rheolwr Gwaith Stryd am y caniatâd angenrheidiol, fel sy'n ofynnol o dan Adran 171/184 o Ddeddf Priffyrdd 1980, i wneud gwaith o fewn y briffordd ar gyfer ffurfio mynedfeydd dros dro a pharhaol. Fel arall, cysylltwch ag Uned Gwaith Stryd Cyngor Gwynedd ar 01766 771000 am y ffurflenni cais perthnasol.
4. Ni fydd yr Awdurdod Priffyrdd yn gyfrifol am unrhyw ddŵr wyneb ffordd sy'n mynd i mewn i'r safle o ganlyniad i'r datblygiad.
5. Bydd Llwybr Troed Cyhoeddus rhif 22 Cymuned Ffestiniog gerllaw'r safle yn cael ei ddiogelu yn ystod ac ar ôl y datblygiad hwn. Cyngorir yr ymgeisydd i gysylltu ag Uned Hawliau Tramwy Cyngor Gwynedd yn Nolgellau ar 01766 771000 er mwyn trafod unrhyw ddargyfeiriadau dros dro neu gau angenrheidiol i ymgymryd ag adeiladu ar neu gerllaw unrhyw hawliau tramwy cyhoeddus.

Client / Client:

MED DAFYDD

Enw project / Project name:

CWM CYNFAL HYDRO SCHEME

Teitl lluniad / Drawing title:

**Site Location Plan
Figure 2.1**

Eglurhad / Key:

- Planning Boundary
- Fixed Distance Buffer

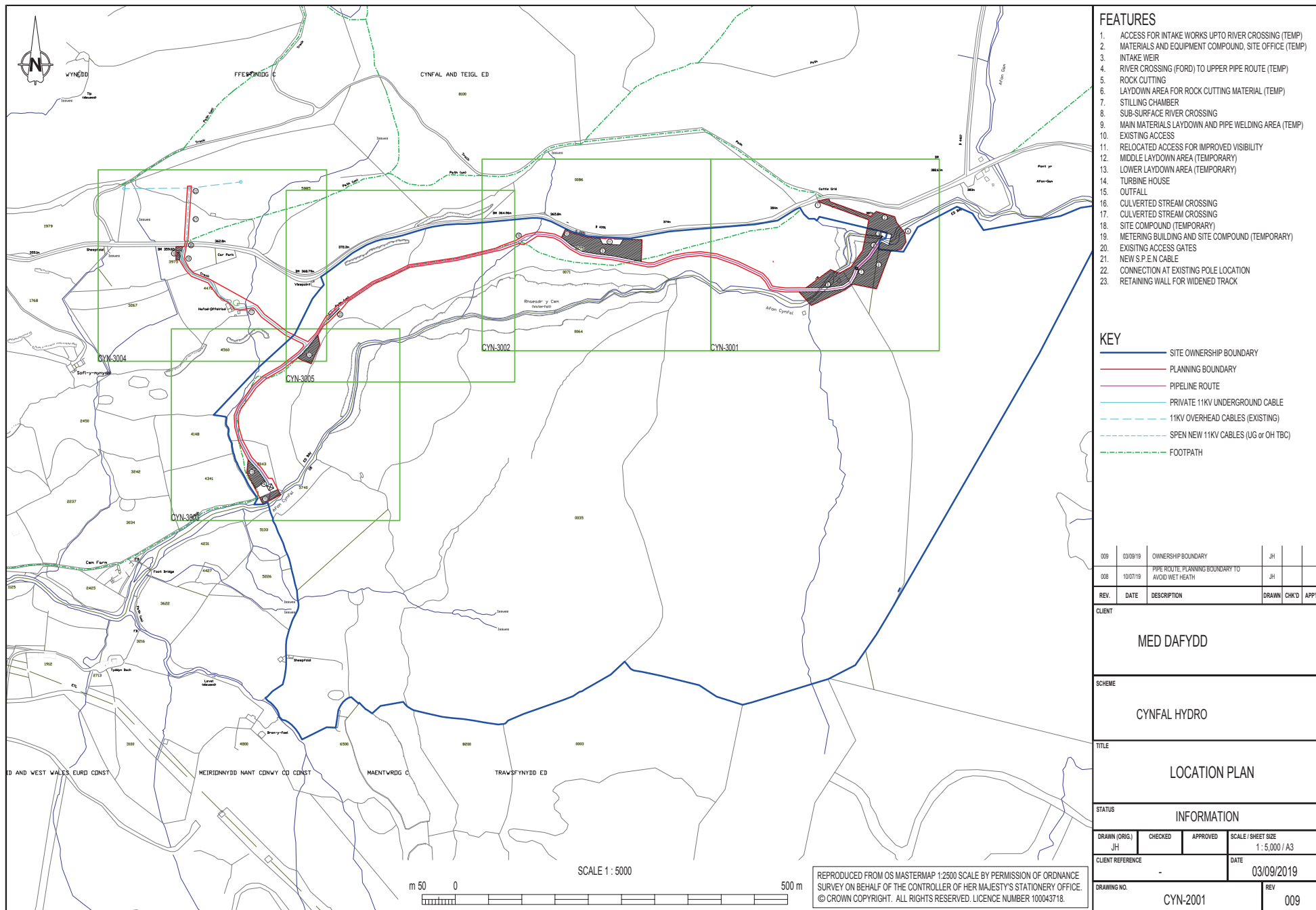
02	05/12/2023	Planning issue	RJ	SWJ	APS
Cwm, Rhif	Dyddiad Date	Disgrifiad Description	Glen By	Gwlad Cymro	Cymro App

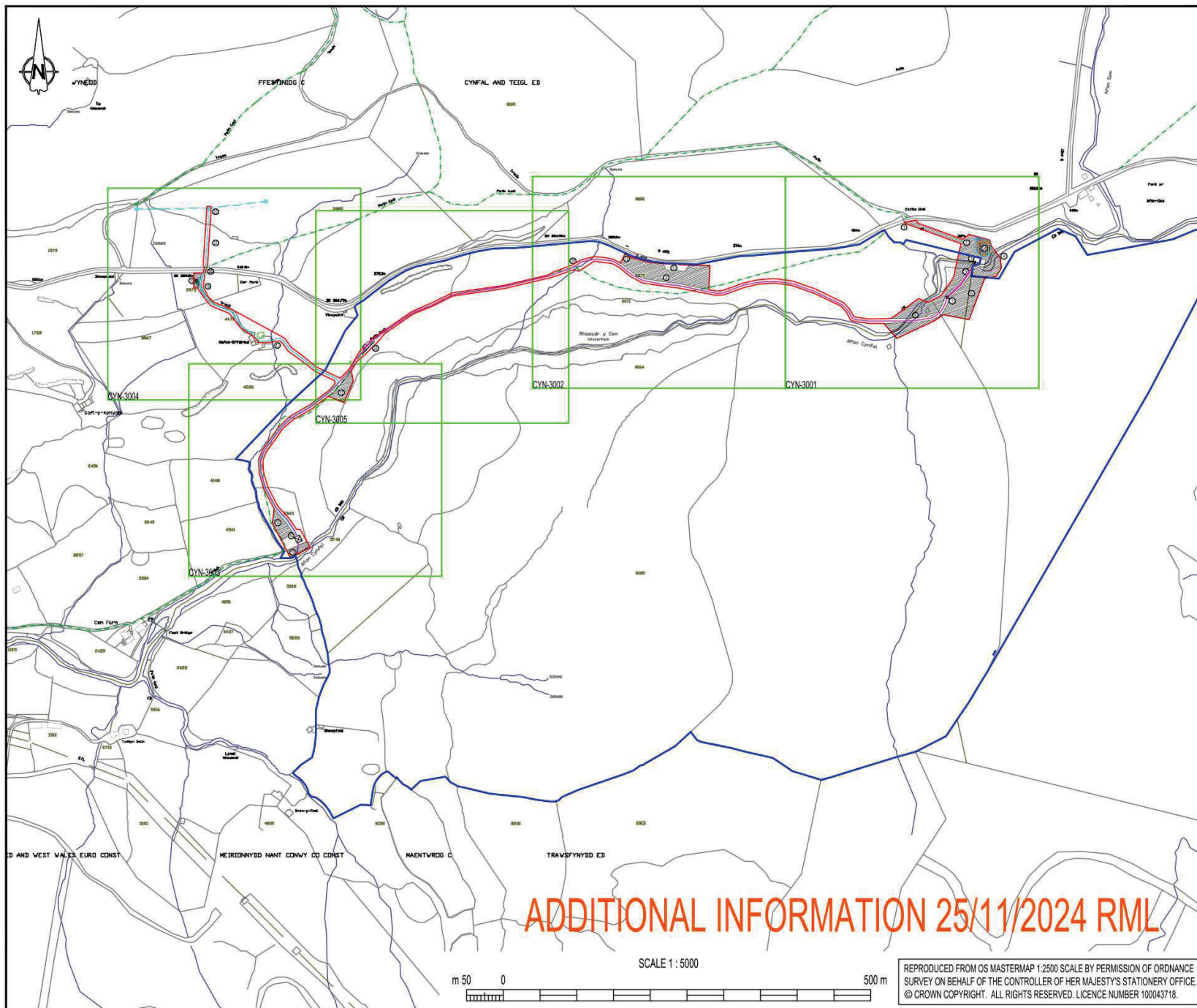
PLANNING

Graddfa / Scale (A3): 1:50,000 @ A3	Dyddiad / Date: Jul 2023	RSJ
Rhif lluniad / Drawing number: 3261-RML-DR-L-101	APCS	02

Darparwyd gan / Prepared by:

FEATURES

1. ACCESS FOR INTAKE WORKS UP TO RIVER CROSSING (TEMP)
2. MATERIALS AND EQUIPMENT COMPOUND, SITE OFFICE (TEMP)
3. INTAKE WEIR
4. RIVER CROSSING (FORD) TO UPPER PIPE ROUTE (TEMP)
5. ROCK CUTTING
6. LAYDOWN AREA FOR ROCK CUTTING MATERIAL (TEMP)
7. STILLING CHAMBER
8. SUB-SURFACE RIVER CROSSING
9. MAIN MATERIALS LAYDOWN AND PIPE WELDING AREA (TEMP)
10. EXISTING ACCESS
11. RELOCATED ACCESS FOR IMPROVED VISIBILITY
12. MIDDLE LAYDOWN AREA (TEMPORARY)
13. LOWER LAYDOWN AREA (TEMPORARY)
14. TURBINE HOUSE
15. OUTFALL
16. CULVERTED STREAM CROSSING
17. CULVERTED STREAM CROSSING
18. SITE COMPOUND (TEMPORARY)
19. METERING BUILDING AND SITE COMPOUND (TEMPORARY)
20. EXISTING ACCESS GATES
21. NEW S.P.E.N CABLE
22. CONNECTION AT EXISTING POLE LOCATION
23. RETAINING WALL FOR WIDENED TRACK
24. 10M EXCLUSION ZONE AROUND BARBILOPHOZIA KUNZEANA SH7445441799

KEY

- SITE OWNERSHIP BOUNDARY
- PLANNING BOUNDARY
- TEMPORARY WORKS AREA
- TEMPORARY EXCLUSION ZONE
- PIPELINE ROUTE
- PRIVATE 11KV UNDERGROUND CABLE
- 11KV OVERHEAD CABLES (EXISTING)
- SPEN NEW 11KV CABLES (UG OR OH TBC)
- FOOTPATH
- FENCING AROUND EXCLUSION ZONE AND UPSLOPE GROUND

REV.	DATE	DESCRIPTION	DRAWN	CHKD	APPD
010	10/11/24	FEATURE 24 ADDED		MC	
009	03/09/19	OWNERSHIP BOUNDARY		JH	
008	10/07/19	PIPE ROUTE, PLANNING BOUNDARY TO AVOID WET HEATH		JH	

CLIENT

MED DAFYDD

SCHEME

CYNFAL HYDRO

TITLE

LOCATION PLAN

STATUS

INFORMATION

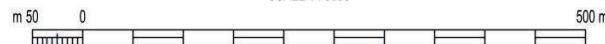
DRAWN (ORIG.)	CHECKED	APPROVED	SCALE / SHEET SIZE
JH			1:5,000 / A3

CLIENT REFERENCE	DATE
-	03/09/2019

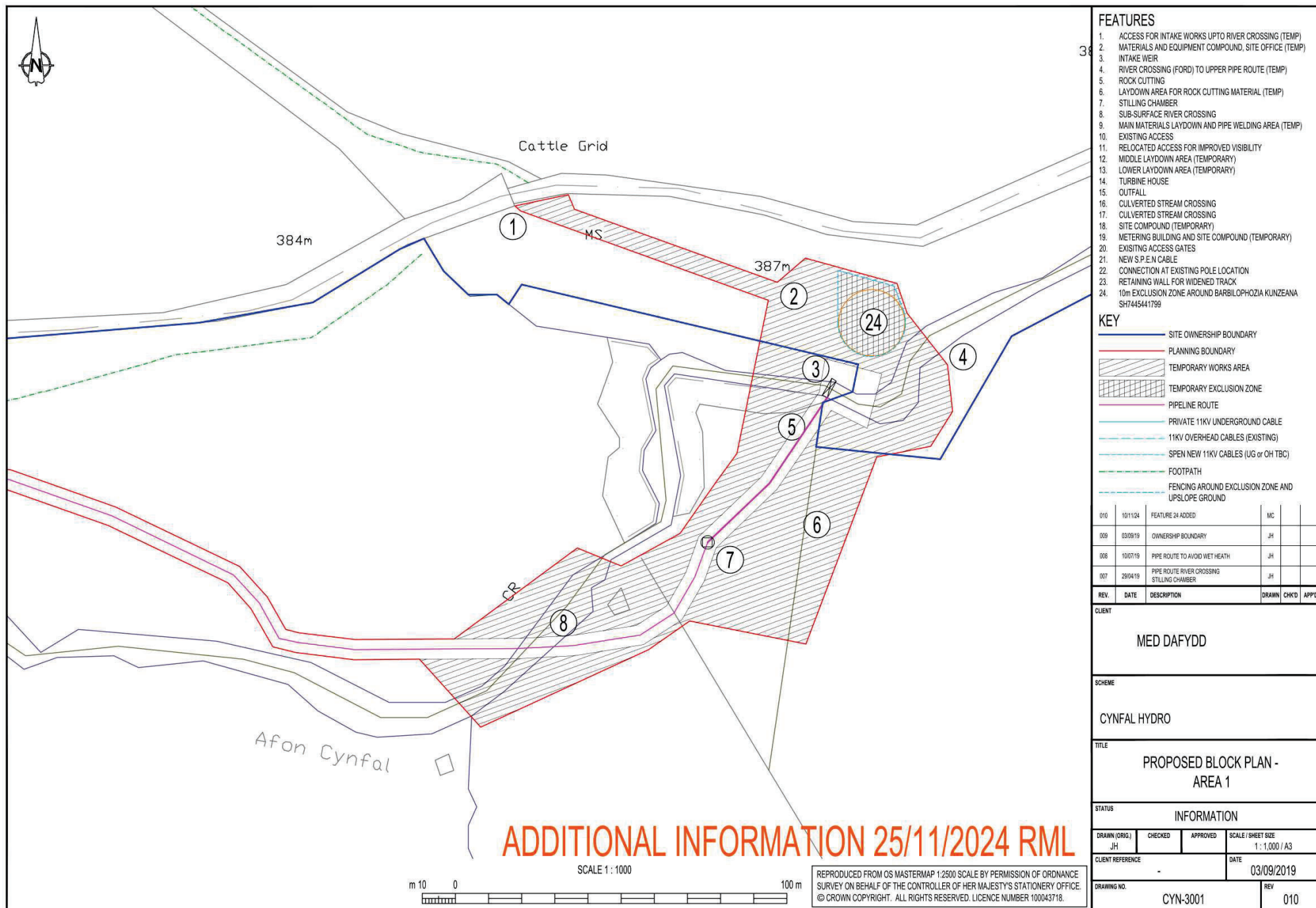
DRAWING NO.	REV
CYN-2001	010

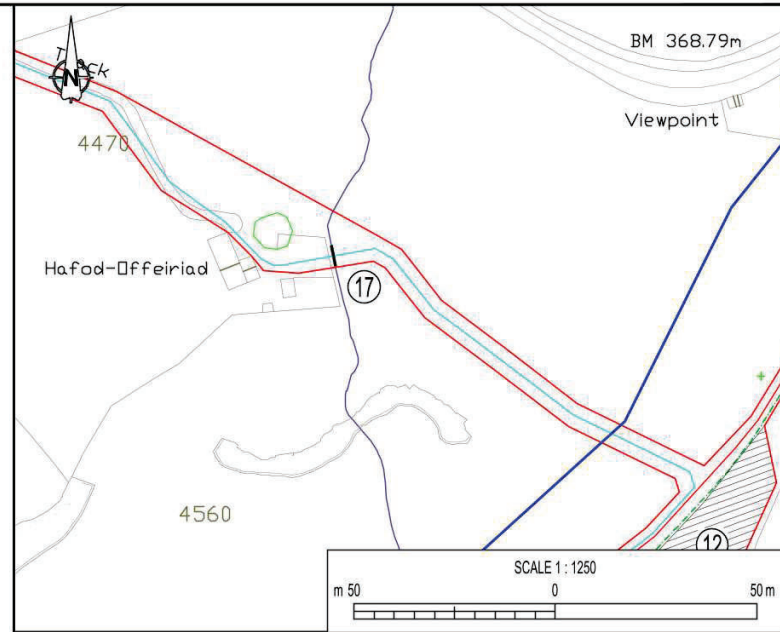
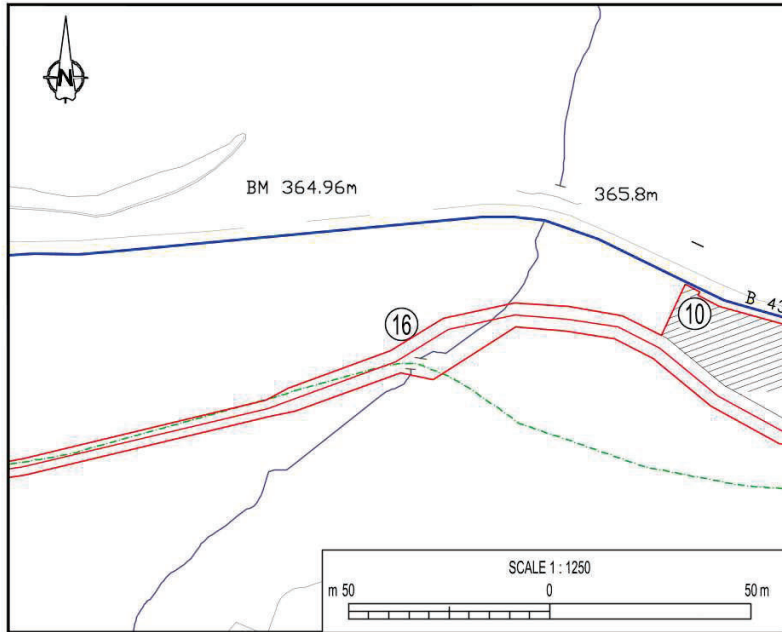
ADDITIONAL INFORMATION 25/11/2024 RML

SCALE 1:5000

REPRODUCED FROM OS MASTERMAP 1:2500 SCALE BY PERMISSION OF ORDNANCE SURVEY ON BEHALF OF THE CONTROLLER OF HER MAJESTY'S STATIONERY OFFICE. © CROWN COPYRIGHT. ALL RIGHTS RESERVED. LICENCE NUMBER 100043718.

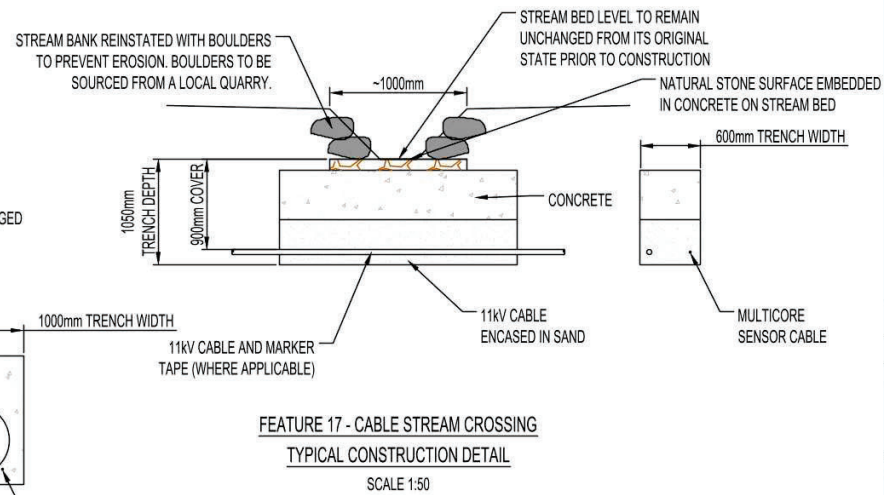
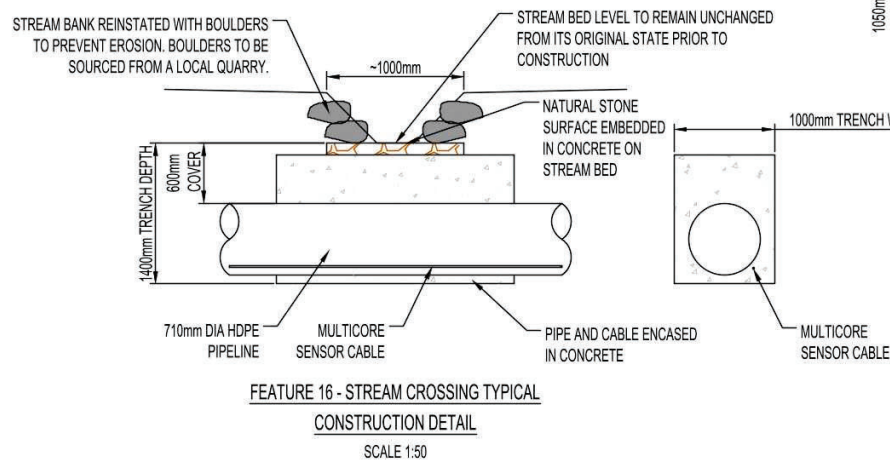

NOTES

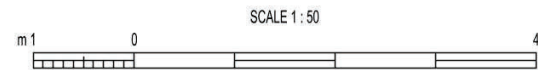
1. ALL DIMENSIONS IN MILLIMETRES AND ALL LEVELS IN METRES ABOVE ORDNANCE DATUM UNLESS SHOWN OTHERWISE
2. FOR THE AVOIDANCE OF DOUBT ALL DIMENSIONS ARE APPROXIMATE AND FINAL BUILDING DIMENSIONS MAY VARY marginally AS CONDITIONS DICTATE AND DEPENDING ON FINAL CONSTRUCTION DESIGN.
3. GWYNEDD COUNCIL AS THE LEAD FLOOD AUTHORITY WILL BE CONSULTED PRIOR TO COMMENCEMENT TO OBTAIN CONSENT FOR THE CONSTRUCTION UNDER THE LAND DRAINAGE ACT 1991
4. ALL WORKS TO BE UNDERTAKEN IN ACCORDANCE WITH THE APPROVED CONSTRUCTION METHOD STATEMENT - SPECIFICALLY SECTION 8.11.
5. ALL WORKS TO BE UNDERTAKEN IN ACCORDANCE WITH THE APPROVED CONSTRUCTION ENVIRONMENT MANAGEMENT PLAN (CEMP)
6. ANY WORKS IN WATERCOURSE SHALL ONLY BE UNDERTAKEN DURING LOW FLOW CONDITIONS.
7. WORKS WITHIN AND ADJACENT TO THE WATERCOURSE WILL BE MONITORED BY AN ENVIRONMENTAL CLERK OF WORKS (ECOW).

KEY

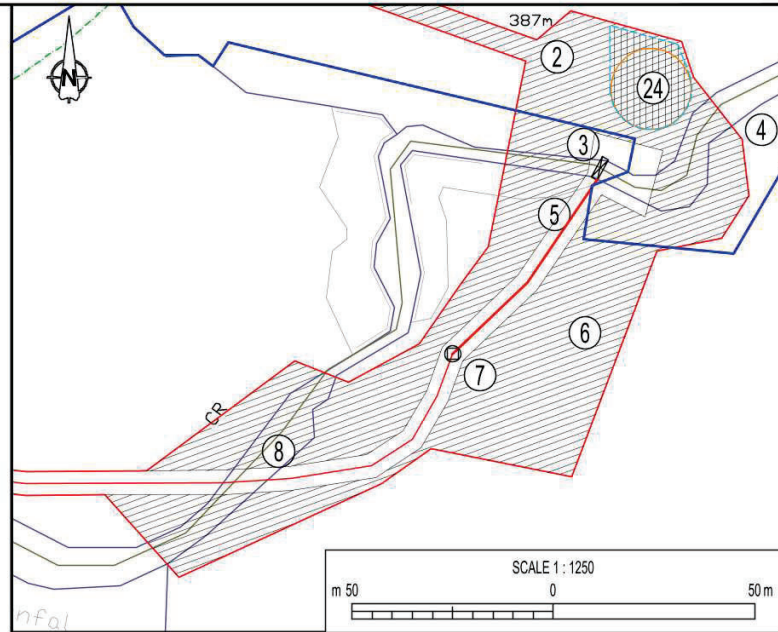
- SITE OWNERSHIP BOUNDARY
- PLANNING BOUNDARY
- TEMPORARY WORKS AREA
- TEMPORARY EXCLUSION ZONE
- PIPELINE ROUTE
- PRIVATE 11KV UNDERGROUND CABLE
- 11KV OVERHEAD CABLES (EXISTING)
- SPEN NEW 11KV CABLES (UG OR OH TBC)
- FOOTPATH

ADDITIONAL INFORMATION 25/11/2024 RML

001	25/11/24	AMENDMENTS TO TEXT. ADDITIONAL NOTES ADDED	MC		
REV.	DATE	DESCRIPTION	DSGND	CHKD	APPD
SCHEME					
CYNFAL HYDRO					
TITLE					
FEATURES 16 & 17 - STREAM CROSSING					
STATUS					
PRELIMINARY					
DRAWN	CHECKED	APPROVED	SCALE / SHEET SIZE		
MCC			AS SHOWN @ A3		
CLIENT REFERENCE		DATE			
		10/11/2024			
DRAWING NO.		REV			
CYN-6009		1			

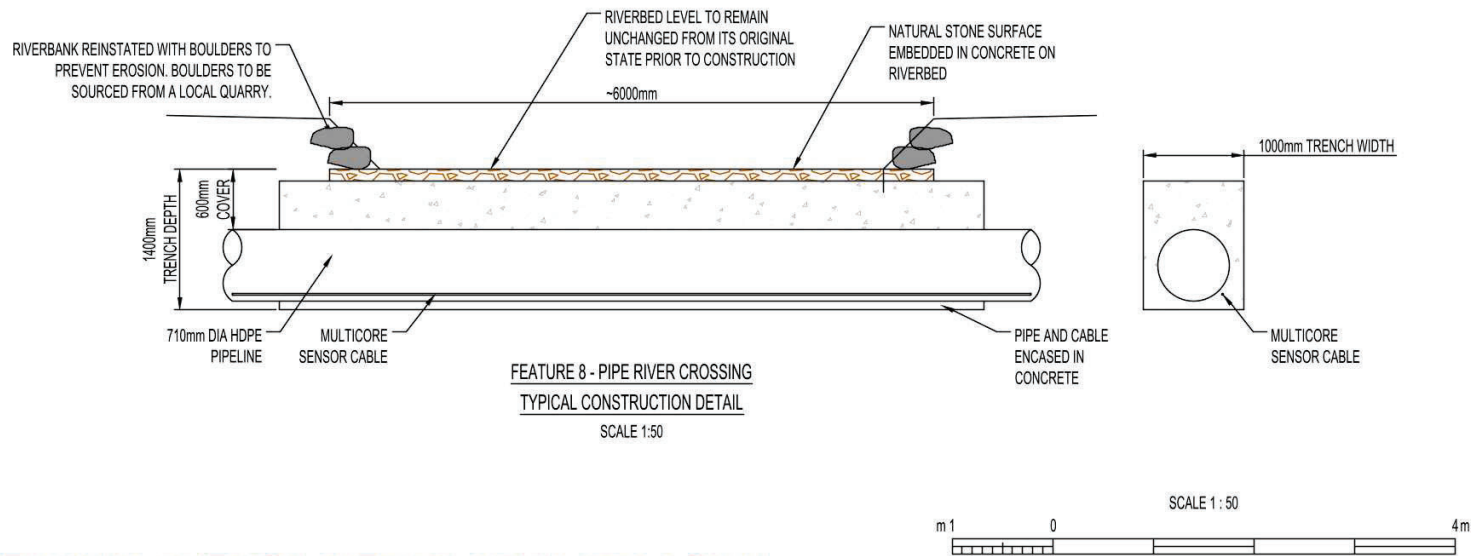
NOTES

1. ALL DIMENSIONS IN MILLIMETRES AND ALL LEVELS IN METRES ABOVE ORDNANCE DATUM UNLESS SHOWN OTHERWISE.
2. FOR THE AVOIDANCE OF DOUBT ALL DIMENSIONS ARE APPROXIMATE AND FINAL BUILDING DIMENSIONS MAY VARY marginally AS CONDITIONS DICTATE AND DEPENDING ON FINAL CONSTRUCTION DESIGN.
3. GWYNEDD COUNCIL AS THE LEAD FLOOD AUTHORITY WILL BE CONSULTED PRIOR TO COMMENCEMENT TO OBTAIN CONSENT FOR THE CONSTRUCTION UNDER THE LAND DRAINAGE ACT 1991
4. ALL WORKS TO BE UNDERTAKEN IN ACCORDANCE WITH THE APPROVED CONSTRUCTION METHOD STATEMENT - SPECIFICALLY SECTION 8.11.
5. ALL WORKS TO BE UNDERTAKEN IN ACCORDANCE WITH THE APPROVED CONSTRUCTION ENVIRONMENT MANAGEMENT PLAN (CEMP)
6. ANY WORKS IN WATERCOURSE SHALL ONLY BE UNDERTAKEN DURING LOW FLOW CONDITIONS.
7. WORKS WITHIN AND ADJACENT TO THE WATERCOURSE WILL BE MONITORED BY AN ENVIRONMENTAL CLERK OF WORKS (ECOW).

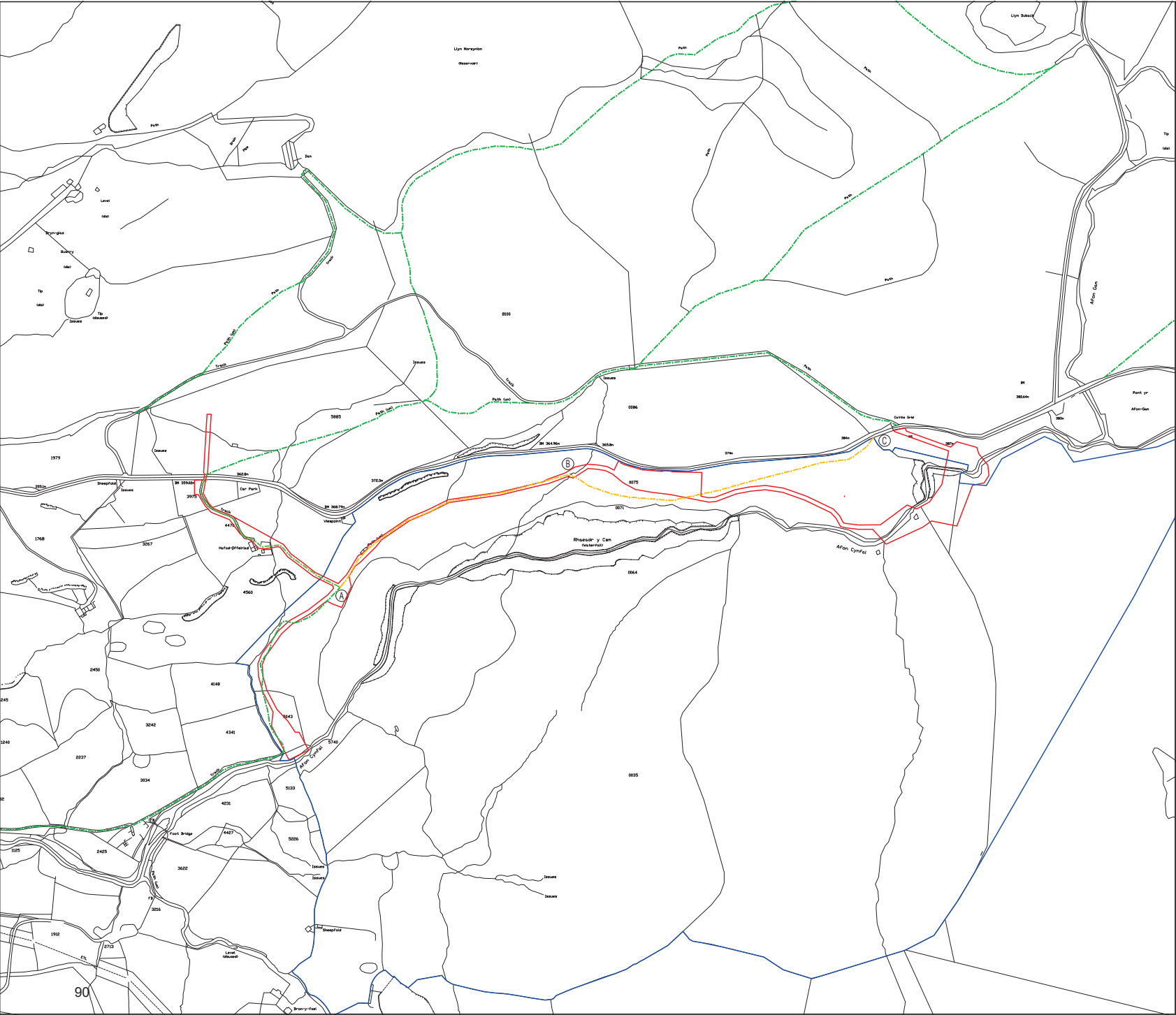
KEY

- SITE OWNERSHIP BOUNDARY
- PLANNING BOUNDARY
- TEMPORARY WORKS AREA
- TEMPORARY EXCLUSION ZONE
- PIPELINE ROUTE
- PRIVATE 11KV UNDERGROUND CABLE
- 11KV OVERHEAD CABLES (EXISTING)
- SPEN NEW 11KV CABLES (UG or OH TBC)
- FOOTPATH

001	25/11/24	AMENDMENTS TO TEXT ADDITIONAL NOTES ADDED		MC			
REV.	DATE	DESCRIPTION			DSGND	CHKD	APPD
SCHEME							
CYNFAL HYDRO							
TITLE							
FEATURE 8 - PIPE RIVER CROSSING							
STATUS							
PRELIMINARY							
DESIGNED		CHECKED		APPROVED		SCALE / SHEET SIZE AS SHOWN @ A3	
CLIENT REFERENCE				DATE			
				10/11/2024			
DRAWING NO.				CYN-6010		REV	1

ADDITIONAL INFORMATION 25/11/2024 RML

- Notes:
1. Temporary footpath diversion route during installation of pipeline between points A and C only.
 2. Works will require temporary closure of Snowdonia Slate Trail between points A and C.
 3. Diversion will utilise alternative public footpaths and a temporary footpath route.
 4. Signage and diversion route maps will be displayed at points A and C.

- References:
1. Location ref: drawings CYN-2001 and CYN-3004

- Key:
- Planning Boundary
 - Ownership Boundary
 - Public Footpath
 - Public Footpath - Temporary closure
 - Temporary Footpath - Diversion

Tyddyn Du, Llanbedr, Gwynedd, LL45 2LR
01341 241 700
enquiries@baileysandpartners.co.uk

Client	MED DAFYDD		
Project	CYNFAL HYDRO		
Title	Puclic Footpath Temporary Diversion		
Date	09 Sept 2019	Dwg No.	CYN-9001
Scale	1:5000@A3	Sheet No.	1 of 1
Drawn By	J Hewlett	Revision	001

Aerial photographs of the site and setting

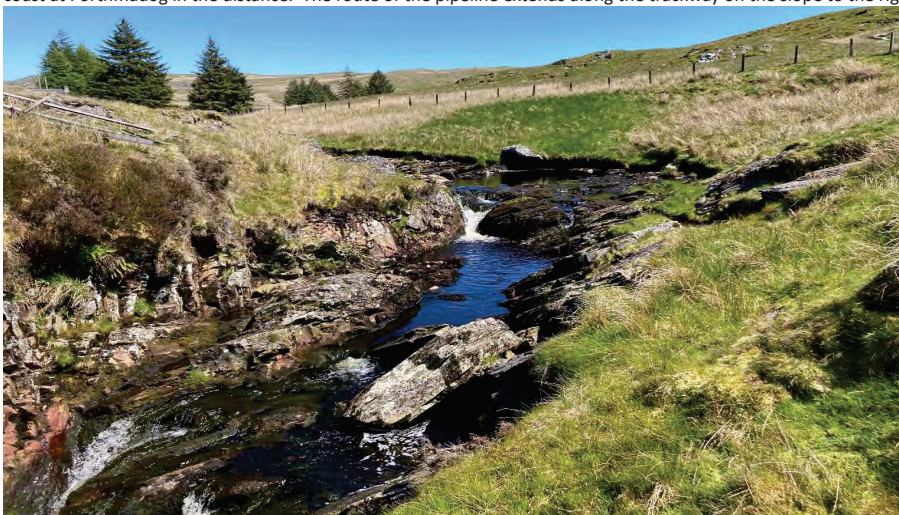
1. The Afon Cynfal upstream of the falls with the proposed weir and abstraction Point (C).
2. The middle section of the scheme showing the falls and the existing trackway down the valley lower section of the scheme.
3. The lower section of the scheme showing the lowest of the falls and the location of the turbine house and outfall.

4. View down Cwm Cynfal from above Rhaeadr y Cwm with the wooded slopes of Hafod-fawr to the far left and the coast at Porthmadog in the distance. The route of the pipeline extends along the trackway on the slope to the right.

5. View east along the Afon Cynfal from above Rhaeadr y Cwm, looking towards Pont yr Afon Gam

6. View of the selected abstraction point C

7. The river passes through a narrow gap between steep rock outcrops. This is abstraction point alternative B and would have required a weir of approximately 3.5m height.

8. Panoramic view of the site of the deep rock cutting to the right and the river crossing left of centre. The red dots indicate the location of pegs marking the pipeline route. Alternative river crossings, as a pipe bridge were considered within this view, roughly in the centre of the view and to the right of centre.

9. Location of abstraction Point A, the lowest of the three. The position can be seen in Photograph 11

10. The location of the proposed temporary river crossing just upstream of Abstraction Point C

11. View west at the proposed river crossing with the pipeline extending along the north riverbank. Abstraction Point 'A' is in the middle distance, to the right of the ruined stone building.

12. View west from where the pipeline follows the riverside before climbing to cross a slightly elevated ridge

13. View west where the pipeline converges with the trackway (Footpath 22). The B4391 and its retaining structure can be seen clearly in the top right of the image. The dark green strip descending right to left across the middle of the image is a small watercourse that the pipeline must cross.

14. view east along the trackway (Footpath 22) through Cwm Cynfal with the waterfall to the right and the B4407 top left.

15 View south east where the pipeline crosses the elevated ridge

16 View east towards the waterfalls and the trackway (Footpath 22). In the foreground the pipeline would begin to descend to the turbine house by the river.

17 View south west into the lower valley with Cwm Farm in the centre of the view

19. The trackway (Footpath 22) west of the ruined building.

20. Typical white water in the waterfalls (April 2023).

18 Views of the small stone building beside the trackway (left from the west, right from the east)

21. The slope down from the trackway to the turbine house and outfall into the Afon Cynfal below the falls.

22 & 23. Two views showing the descent, following the trackway (Footpath 22).

26. Gate to track and Footpath 22 from Cwm Farm to the location of the Turbine House, with the riverbed (left).

24. View up the lower portion of the descent

25. Location of the turbine house beside the river.

27. The Outfall location on the Afon Cynfal.

28. The valley slope and the Hafod-Offeiriad stream (left). The cable connection would climb this route.

30. The ruins of Hafod-Offeiriad from below. The buried cable would ascend the slope to the right of the trees.

29. View from the trackway towards Cwm Farm with the Hafod-Offeiriad stream to the right of the track.

31. The Cable would be buried under a track that passes to the left and up-slope side of the ruins of Hafod-Offeiriad

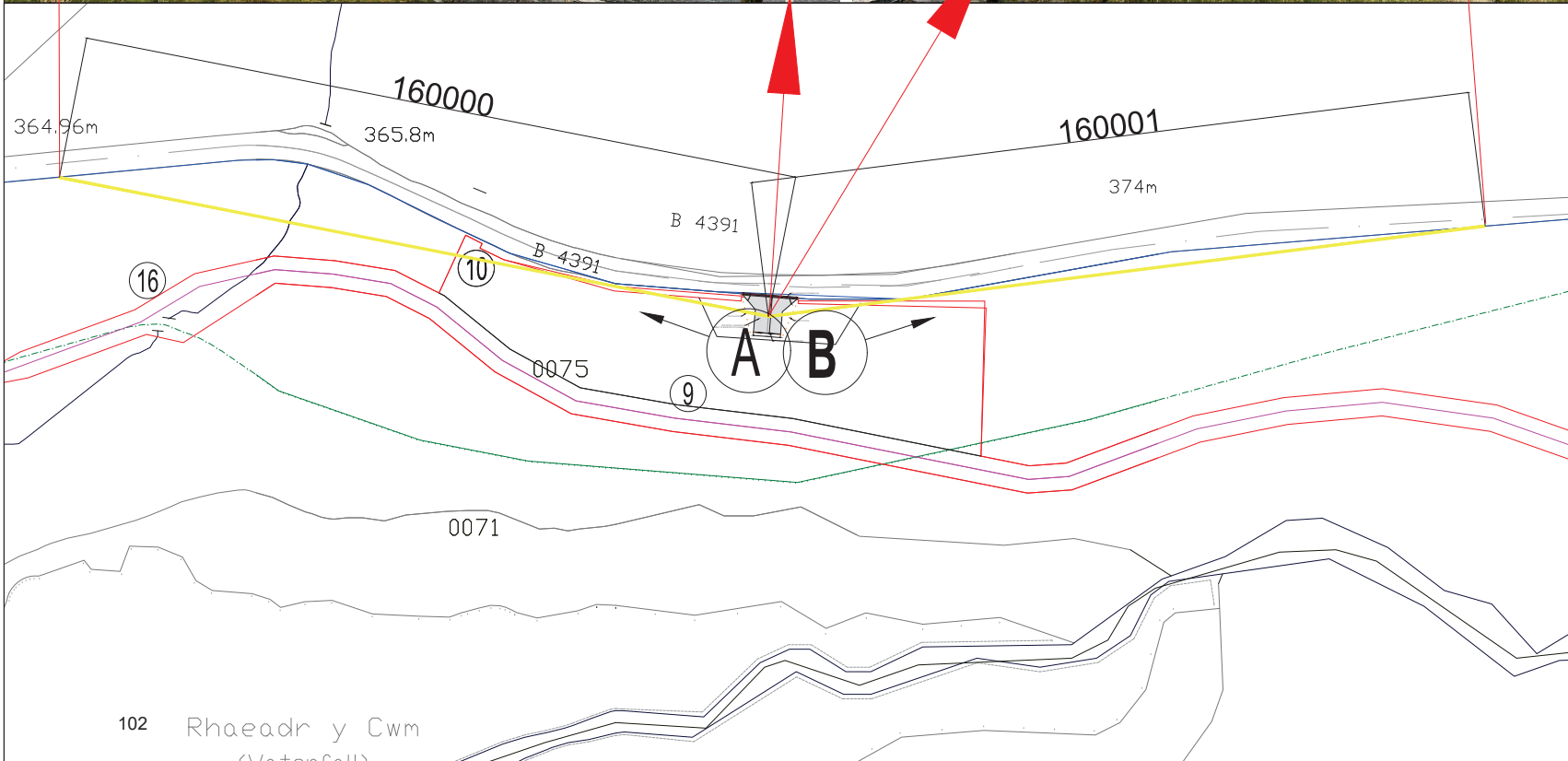
32 & 33 View west across high land to the south of the B4391. The buried cable would cross the view in the middle distance and cross the road to meet the grid connection which is visible as posts on the skyline.

34. The location of the rock cutting looking south with the water intake and weir to be located in the foreground. The coloured ribbons and the red dots show edges of the 5m wide cutting through the crest of the hill. On completion the cutting would be backfilled and the hill soils and vegetation reinstated.

35. The opening in the ground that may be the result of settlement of backfill within a former mine shaft

Notes:

1. Elevations figures (ground levels) correspond to Ordnance Datum.
2. All dimensions in mm unless otherwise stated.
3. Site entrance hard standing in unsealed graded and compacted stone. Gradient <1:20 away from carriageway.
4. Gate to provide 4.8m clear opening.

References:

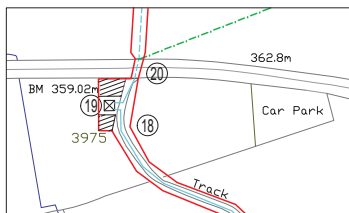
1. Site entrance NGR SH 74029 41777

Key:

- Planning Boundary
- Ownership Boundary
- ... Fence

Client **MED DAFYDD**
Project **CYNFAL HYDRO**
Title **Site Entrance - Main Visibility**

Date **28/02/2024** Dwg No. **CYN-VIS-0001**
Scale **NTS** Sheet No. **1 of 1**
Drawn By **D Elis** Revision **001**

Location Plan

View from carriageway looking South West
(Google Street View 2019)

Notes:

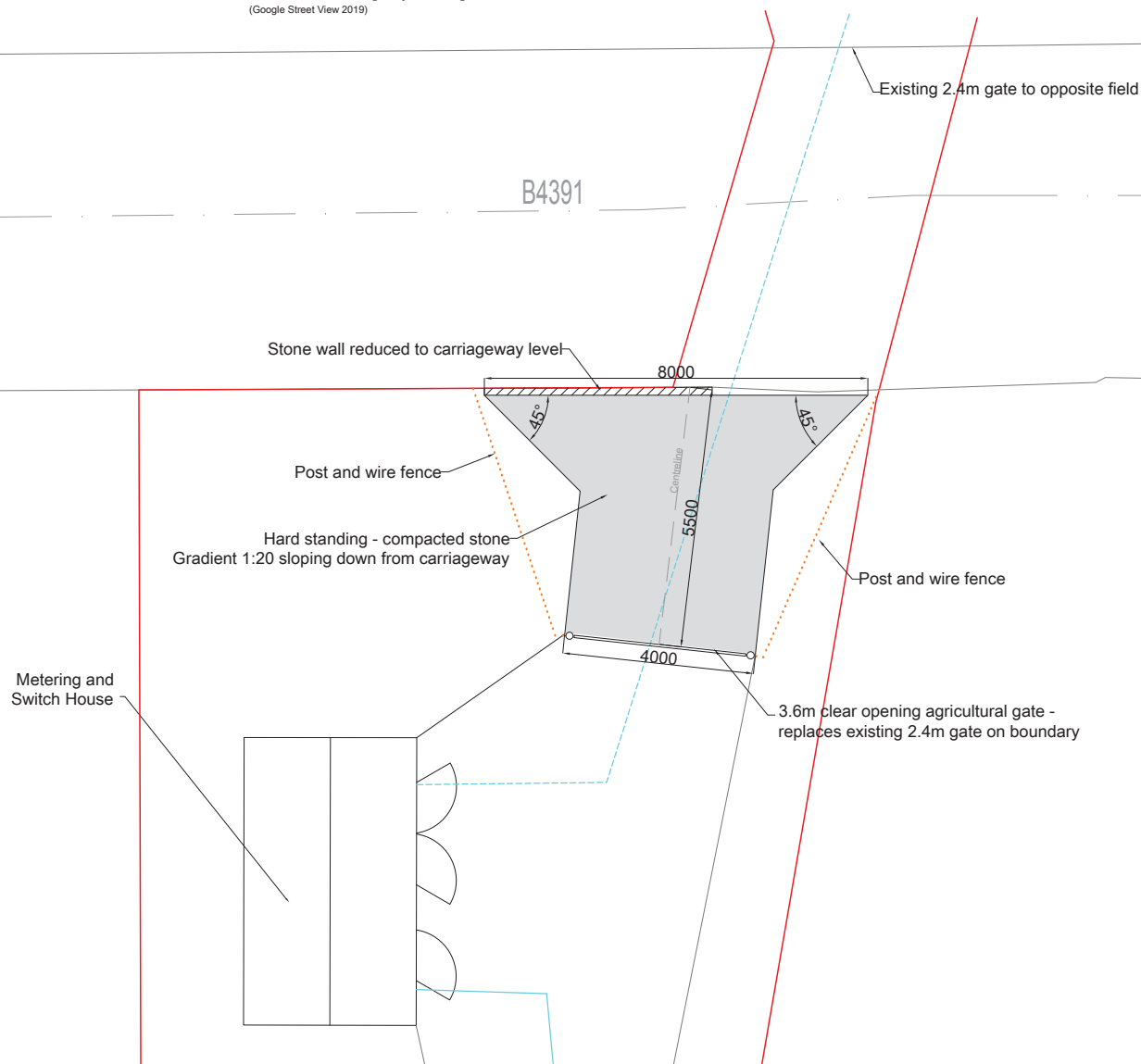
1. Elevations figures (ground levels) correspond to Ordnance Datum.
2. All dimensions in mm unless otherwise stated.
3. Site entrance hard standing in unsealed graded and compacted stone. Gradient <1:20 away from carriageway.
4. Gate to provide 3.6m clear opening.

References:

1. Site entrance NGR SH 73393 41769

Key:

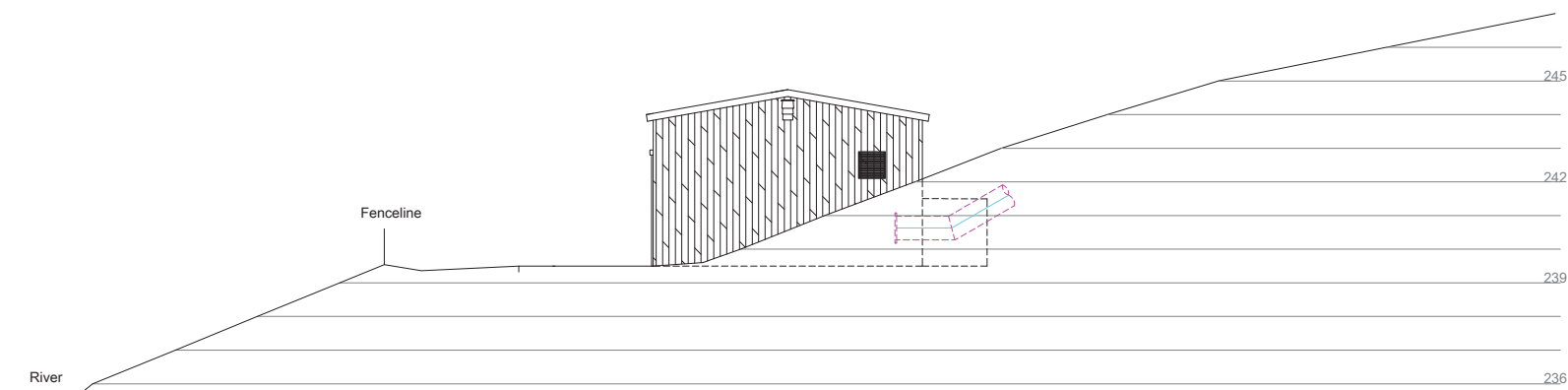
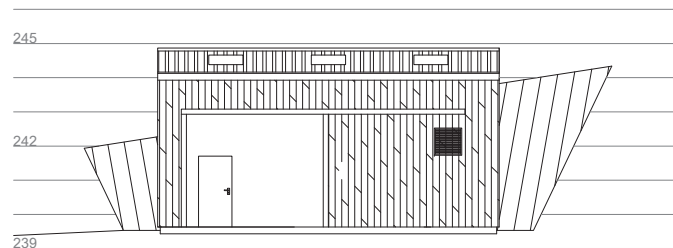
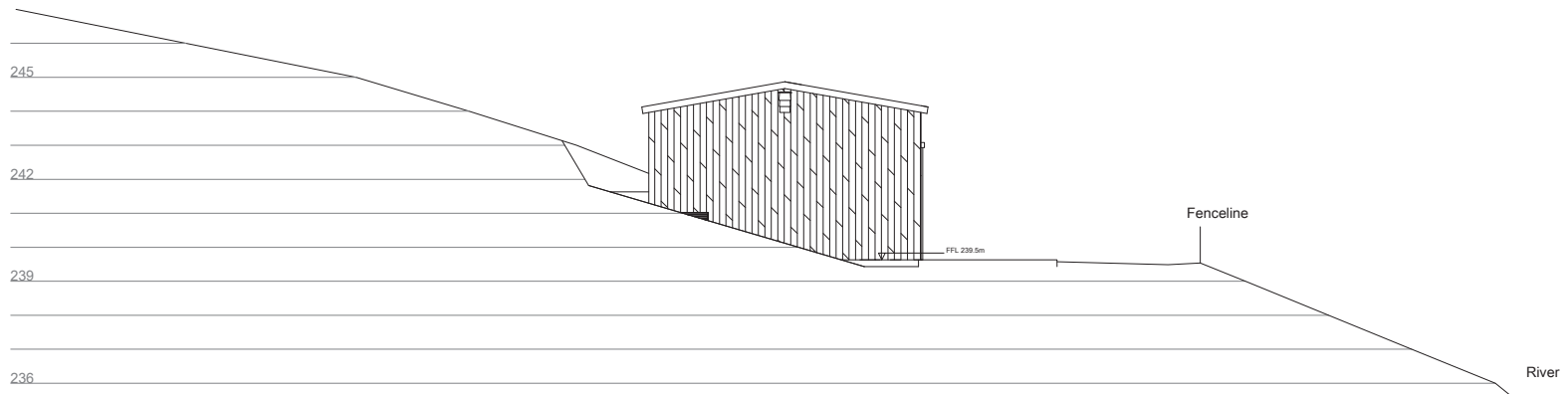
- Planning Boundary
- Ownership Boundary
- Underground cable
- Fence
- Hard standing

Tyddyn Du, Llanbedr, Gwynedd, LL45 2LR
01341 241 700
enquiries@baileysandpartners.co.uk

Client **MED DAFYDD**
Project **CYNFAL HYDRO**
Title **Site Entrance - Metering House**

Date **10 Sept 2019** Dwg No. **CYN-8003**
Scale **1:100@A3** Sheet No. **1 of 1**
Drawn By **J Hewlett** Revision **001**

Notes:

1. Elevations figures in metres(ground levels)correspond to Ordnance Datum.
2. Building construction details provisional.

References:

1. Location ref: drawings CYN-2001 and CYN-3003
2. Turbine Building NGR SH 73523 41405

Key:

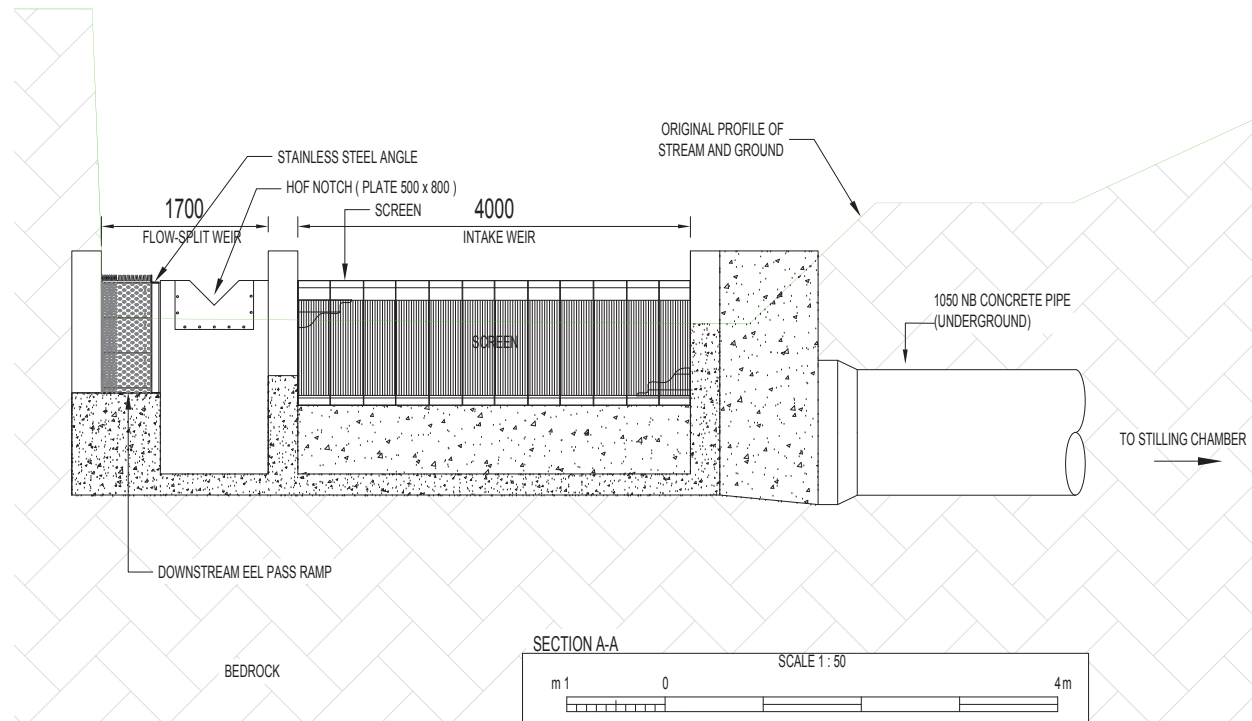
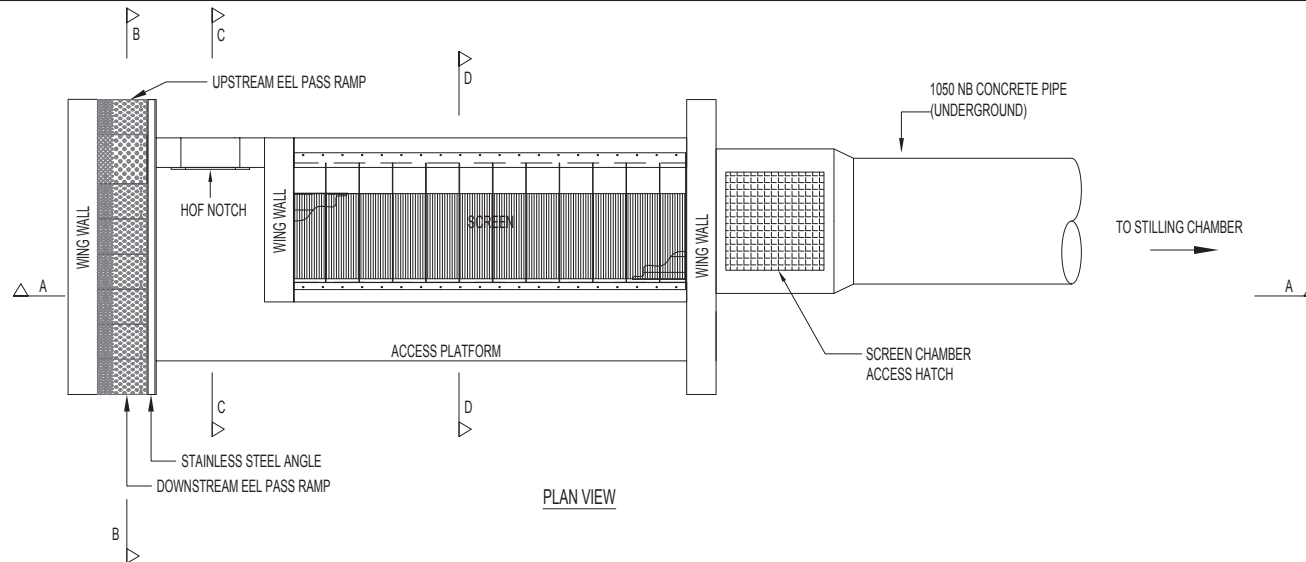
— Elevation Contours

Tyddyn Du, Llanbedr, Gwynedd, LL45 2LR
01341 241 700
enquiries@baileysandpartners.co.uk

Client **MED DAFYDD**
Project **CYNFAL HYDRO**
Title **Turbine House In Situ Elevations**

Date **30 Sept 2019** Dwg No. **CYN-5009**
Scale **1:150@A3** Sheet No. **1 of 1**
Drawn By **J Hewlett** Revision **004**

NOTES

1. ALL DIMENSIONS IN MILLIMETRES AND ALL LEVELS IN METRES ABOVE ORDNANCE DATUM UNLESS SHOWN OTHERWISE.
2. FOR AVOIDANCE OF DOUBT ALL DIMENSIONS ARE APPROXIMATE AND FINAL BUILDING DIMENSIONS MAY VARY marginally AS CONDITIONS DICTATE AND DEPENDING ON FINAL MECHANICAL EQUIPMENT SELECTION.

CONSTRUCTION NOTES:

INTAKE STRUCTURE TO BE CONSTRUCTED OF REINFORCED CONCRETE AND WILL BE CONSTRUCTED BY CREATING SUMP, STILLING CHAMBER STRUCTURE AND THEN BOLTING ON THE PREFABRICATED SCREEN IN PLACE. THE WEIR WILL BE STONED/ SLATE FACED ON THE DOWNSTREAM EXPOSED SURFACE TO MINIMISE VISUAL IMPACT

WATER LEVEL IN SUMP STILLING CHAMBER/ TANK TO BE CONTROLLED VIA LEVEL SENSOR AND AUTOMATED SPEAR VALVE(S) AT TURBINE HOUSE. SUMP STILLING CHAMBER SIZED TO MITIGATE VORTEXING/ AIR ENTRAINMENT IN PENSTOCK. BURIED PENSTOCK OUTLET WITH A MAXIMUM PIPE DIAMETER OF 800MM.

IMPOUNDMENT CONCRETE BASE LEVEL DEPENDENT ON BEDROCK. EXCAVATION TO TAKE PLACE UNTIL FIRM, UNBROKEN GROUND IS AVAILABLE. KEYED TO BEDROCK WITH DOWELS/ROCK ANCHORS AS REQUIRED.

NOT SHOWN ON DRAWING FOR CLARITY:

- SLUICE / GATE VALVES
- ACCESS STEPS TO DOWNSTREAM SIDE OF WEIR FOR MAINTENANCE ARE NOT SHOWN ON DRAWING FOR CLARITY.
- SUMP ACCESS HATCH

003	28-10-19	ACCESS HATCH	JH		
002	04-10-19	REMOTE STILLING CHAMBER	JH		
P00	01-03-17	FIRST ISSUE	VJ	DRD	KJP
REV.	DATE	DESCRIPTION	DSGND	CHKD	APPD

SCHEME

CYNFAL HYDRO

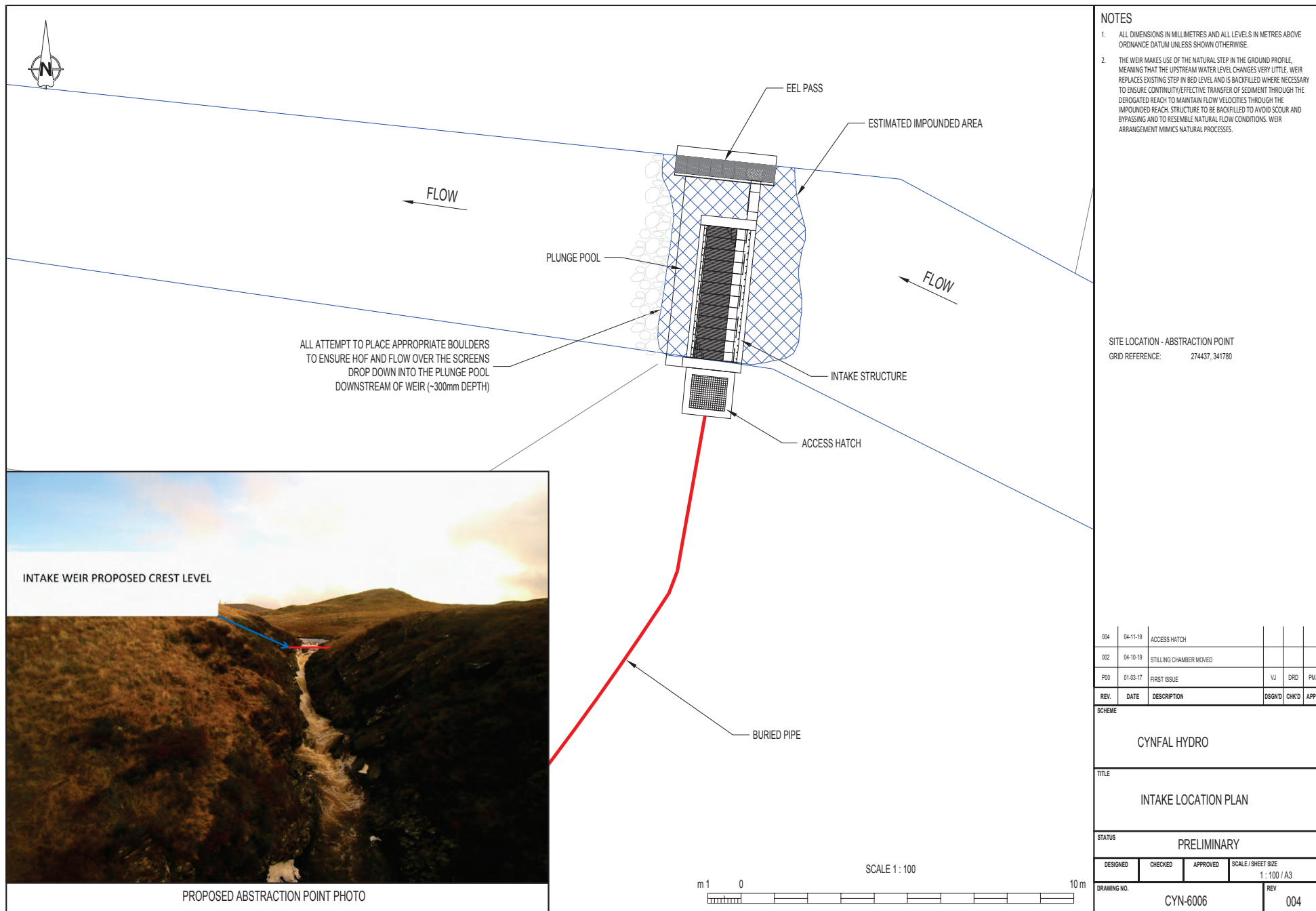
TITLE

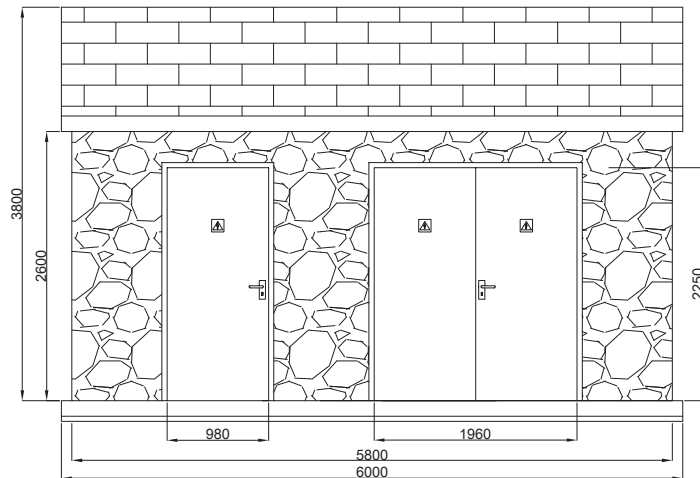
INTAKE PLAN & SECTION A-A

STATUS

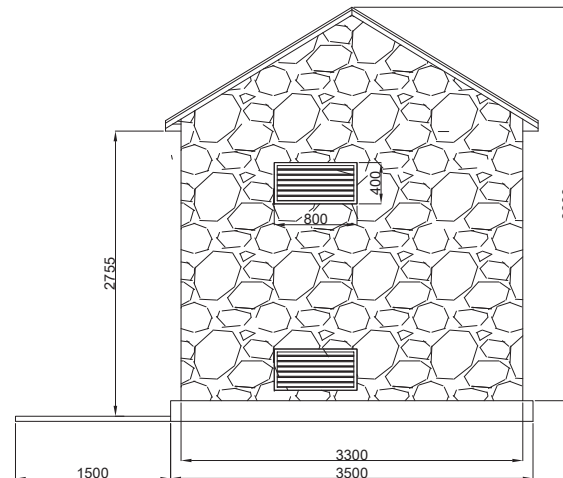
PRELIMINARY

DESIGNED	CHECKED	APPROVED	SCALE / SHEET SIZE
			1:50 / A3
DRAWING NO.	REV		
CYN-6005	003		

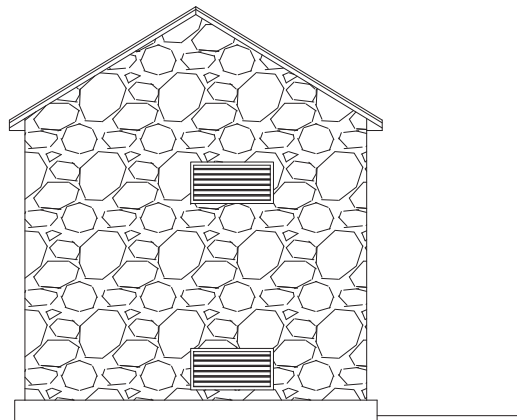

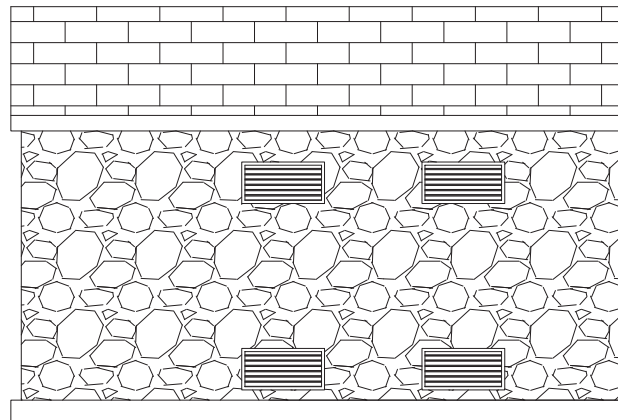
FRONT (EAST) ELEVATION

SIDE (NORTH) ELEVATION

SIDE (SOUTH) ELEVATION

REAR (WEST) ELEVATION

Notes:

1. Elevations figures correspond to Ordnance Datum.
2. All dimensions in mm unless otherwise stated.
3. Building in concrete block construction with local stone external wall cladding. Slate roof.
4. Doors solid timber.
5. Ventilation grills 800x400 min.
6. Layout details and dimensions are provisional and may be subject to variations in line with DNO installation requirements.

References:

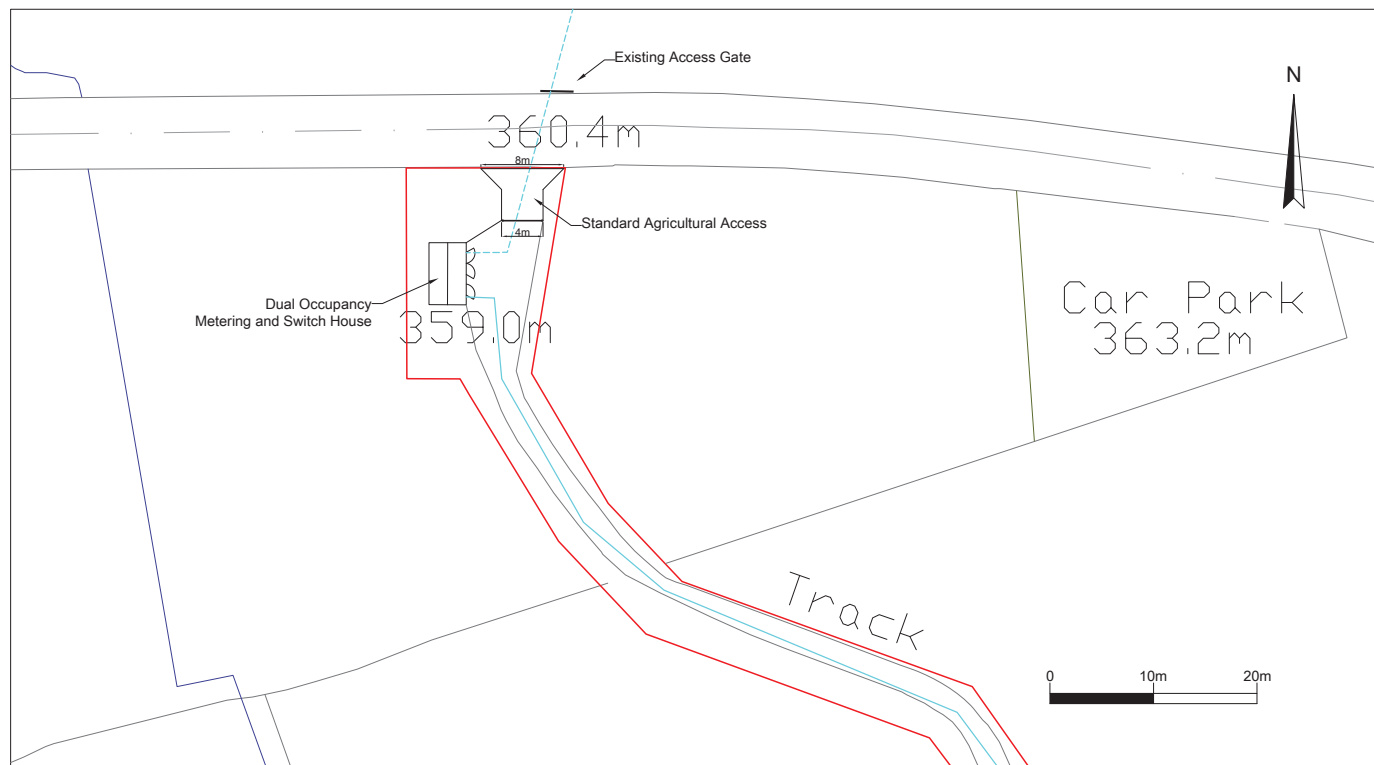
1. Location ref: drawings CYN-2001 and CYN-3004
2. Building NGR SH 73384 41760

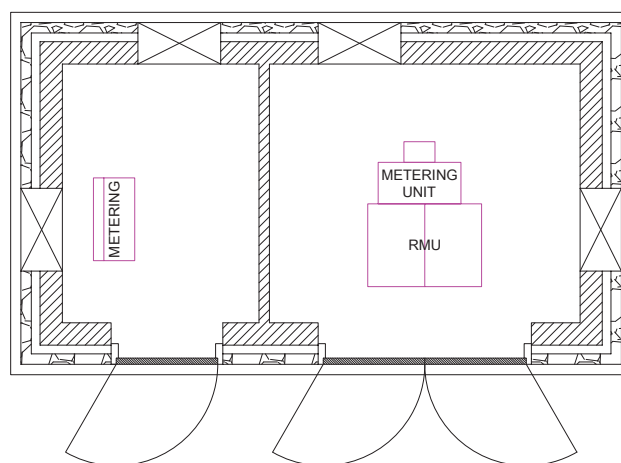
Tyddyn Du, Llanbedr, Gwynedd, LL45 2LR
01341 241 700
enquiries@baileysandpartners.co.uk

Client **MED DAFYDD**
Project **CYNFAL HYDRO**
Title **Metering Building**

Date **05 Sept 2019** Dwg No. **CYN-5003**
Scale **1:50@A3** Sheet No. **1 of 1**
Drawn By **J Hewlett** Revision **003**

LOCATION PLAN - Scale 1:500

INTERNAL LAYOUT PLAN

Notes:

1. Elevations figures (ground levels) correspond to Ordnance Datum.
2. All dimensions in mm unless otherwise stated.
3. Extended hard standing and vehicle turning area in unsealed graded and compacted stone.
4. Layout details and dimensions are provisional and may be subject to variations in line with DNO installation requirements.
5. Access from road utilising existing gateway location (South side of road), upgraded to standard agricultural access. For construction and emergency use only.

References:

1. Location ref: drawings CYN-2001 and CYN-3004
2. Metering Building NGR SH 73384 41760
3. Standard Agricultural Access NGR SH 73394 41771

Key:

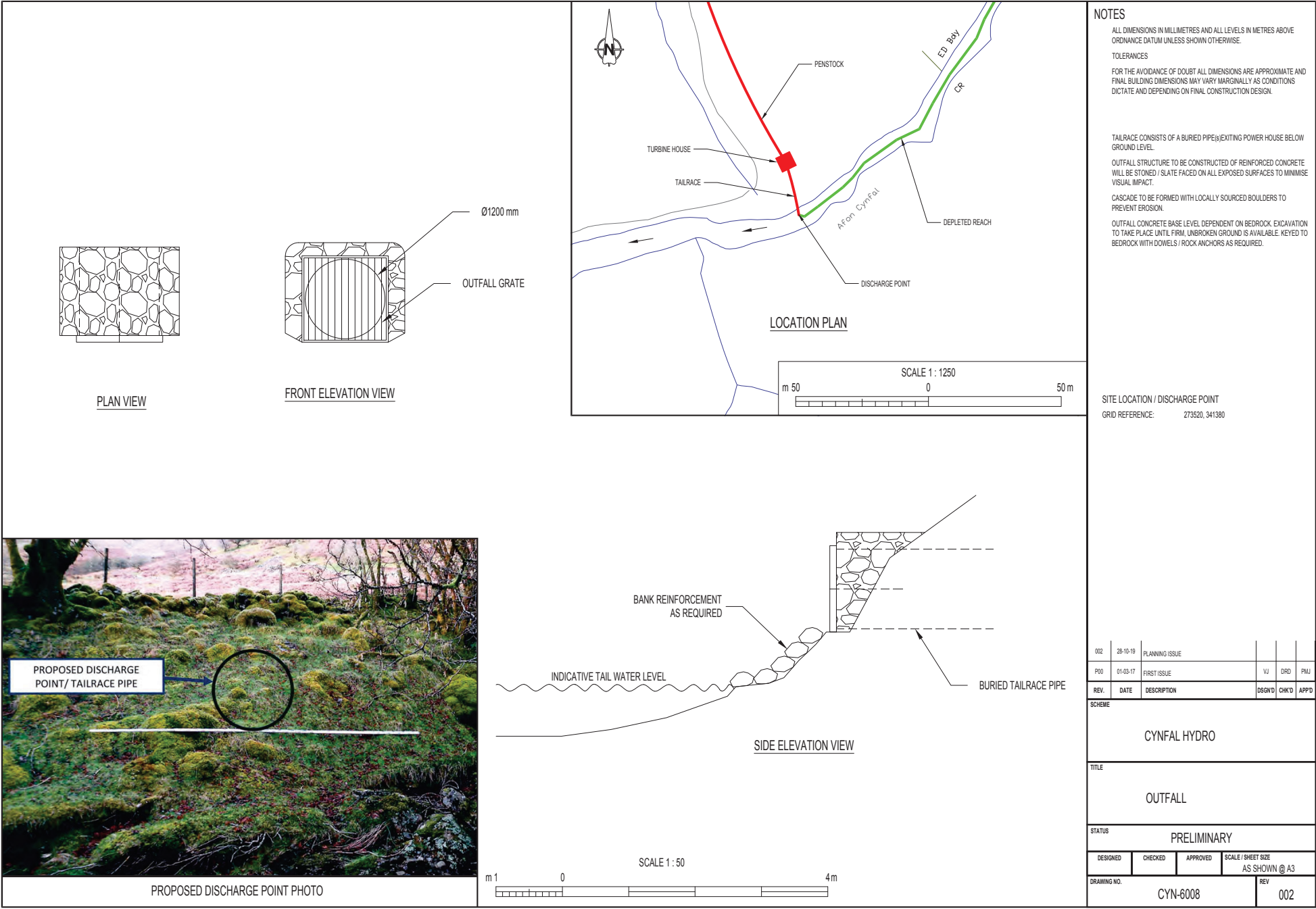
- Planning Boundary
- Private 11kV Underground Cable
- - - SPEN New 11kV Cables (DETAILS TBC)

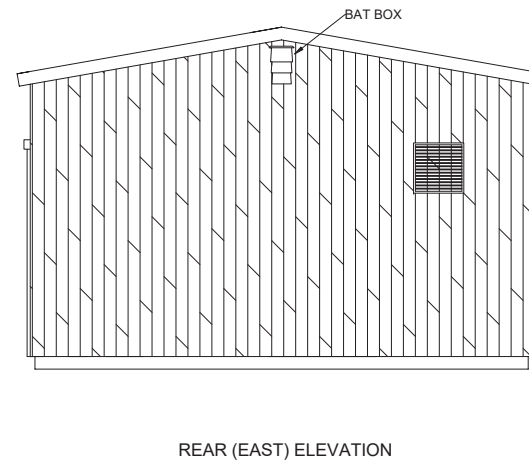
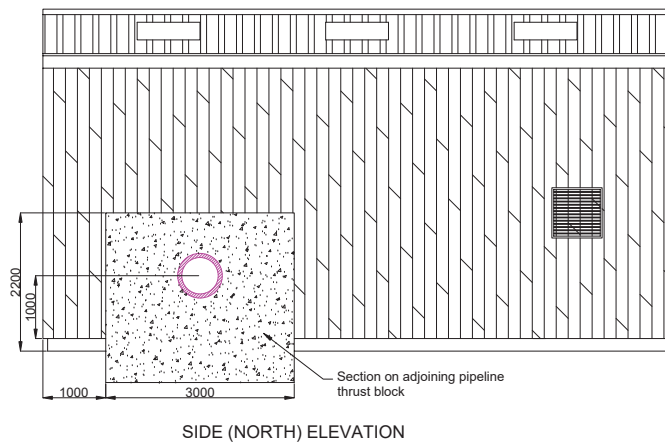
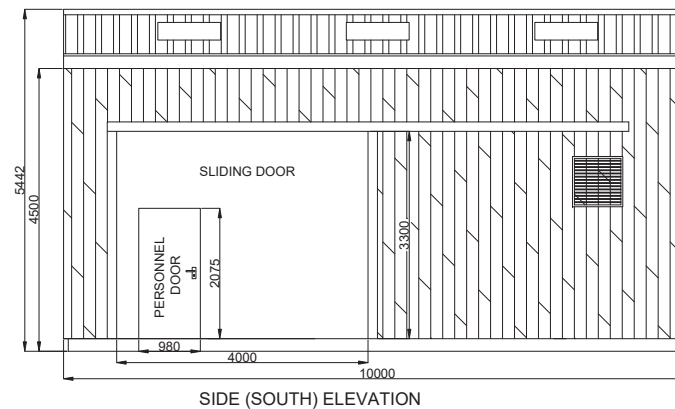
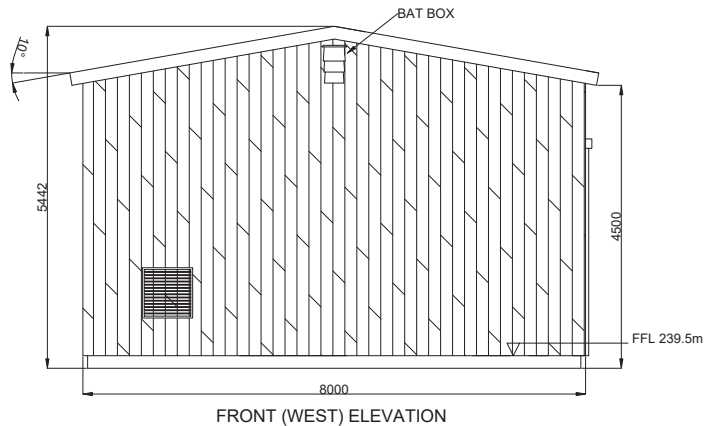

Tyddyn Du, Llanbedr, Gwynedd, LL45 2LR
01341 241 700
enquiries@baileysandpartners.co.uk

Client **MED DAFYDD**
Project **CYNFAL HYDRO**
Title **Metering Building Plans**

Date **09 Sept 2019** Dwg No. **CYN-5002**
Scale **1:50@A3** Sheet No. **1 of 1**
Drawn By **J Hewlett** Revision **004**

Notes:

1. Elevations figures (ground levels) correspond to Ordnance Datum.
2. All dimensions in mm unless otherwise stated.
3. Turbine house building of steel frame construction with concrete block walls, externally clad in larch, box profile roof finished in finished in a colour to be agreed by NRW and SNPA, and incorporating roof lights.
4. Sliding panel door with integral personnel door, powder coated steel with internal sound proofing.
5. All dimensions are provisional and may be subject to variations based on equipment manufacturer/supplier installation requirements.

References:

1. Location ref: drawings CYN-2001 and CYN-3003
2. Building NGR SH 73523 41405

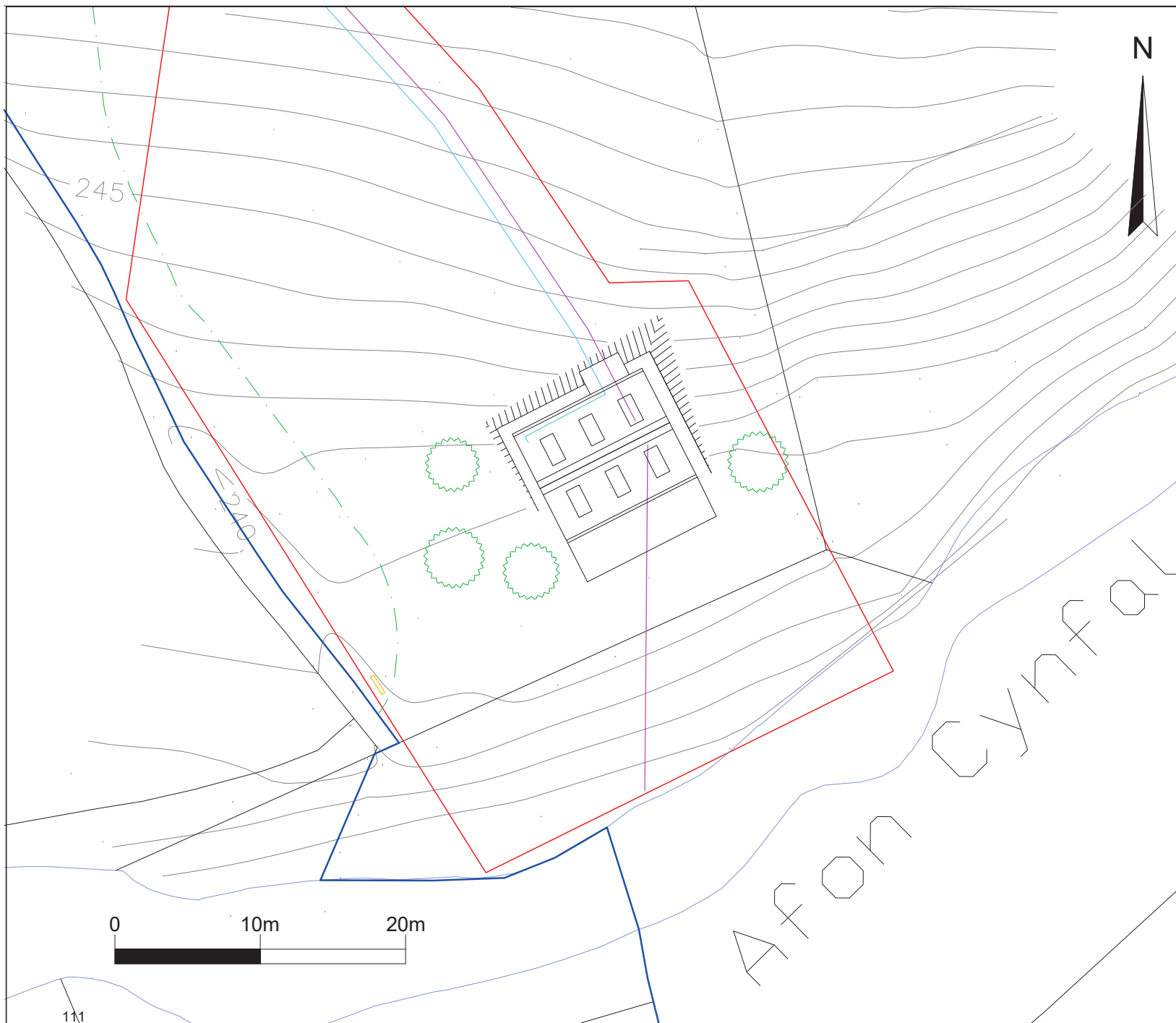
Key:

Tyddyn Du, Llanbedr, Gwynedd, LL45 2LR
01341 241 700
enquiries@baileysandpartners.co.uk

Client **MED DAFYDD**
Project **CYNFAL HYDRO**
Title **Turbine House - Building Elevations**

Date **15 Mar 2024** Dwg No. **CYN-5007**
Scale **1:100@A3** Sheet No. **1 of 1**
Drawn By **J Hewlett** Revision **006**

Notes:

- Elevations figures (ground levels) in metres correspond to Ordnance Datum.

References:

- Location ref: drawings CYN-2001 and CYN-3003
- Building NGR SH 73523 41405

Key:

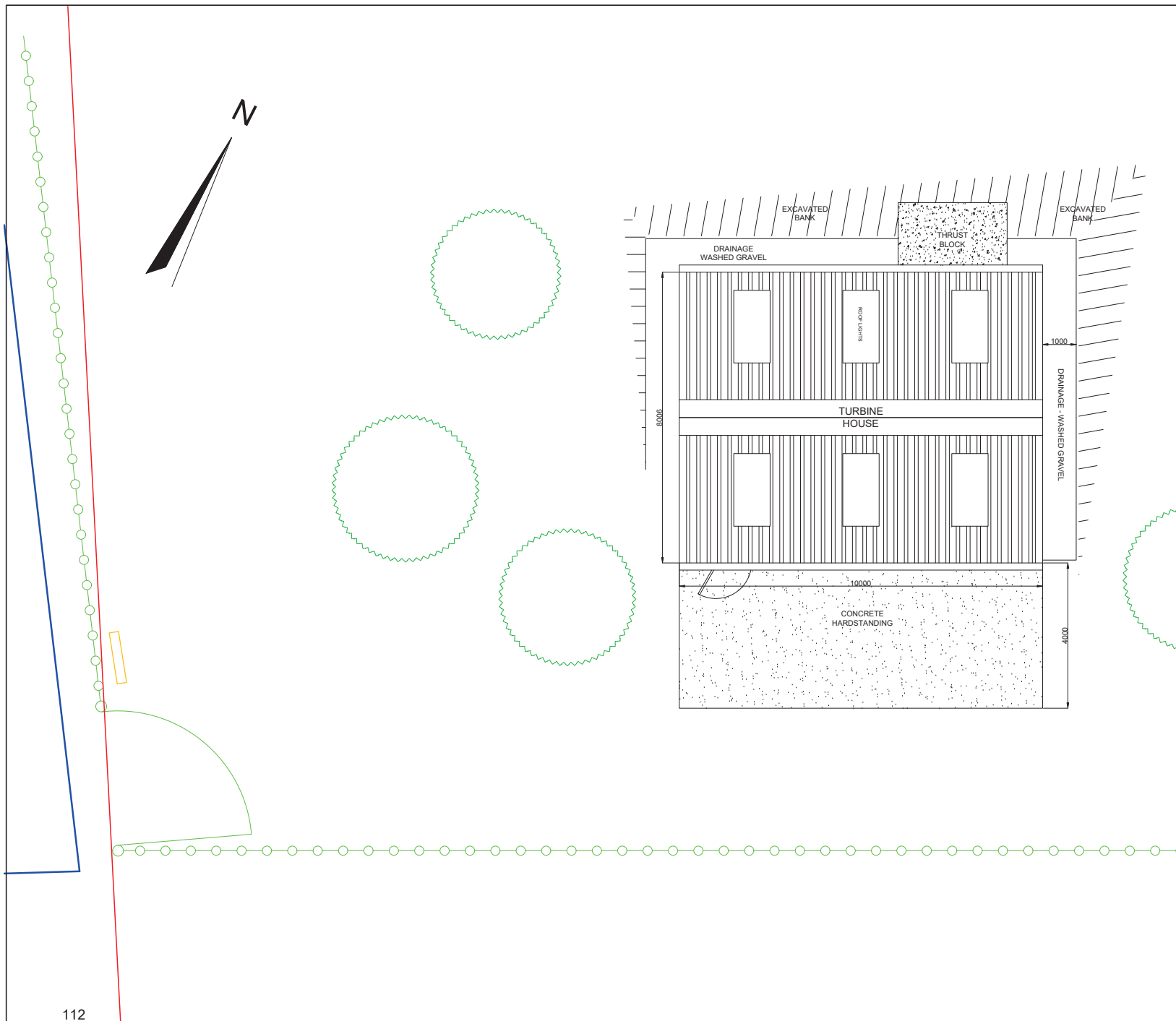
- Planning Boundary
- Ownership Boundary
- Private 11kV Underground Cable
- Buried Pipeline Route
- Footpath
- Screening trees
- Interpretation Panel

Tyddyn Du, Llanbedr, Gwynedd, LL45 2LR
01341 241 700
enquiries@baileysandpartners.co.uk

Client **MED DAFYDD**
Project **CYNFAL HYDRO**
Title **Turbine House - Location Plan**

Date **15 Mar 2024** Dwg No. **CYN-5004**
Scale **1:250@A3** Sheet No. **1 of 1**
Drawn By **J Hewlett** Revision **006**

Notes:

1. Elevations figures (ground levels) in metres correspond to Ordnance Datum.
2. All dimensions in mm unless otherwise stated.
3. Turbine house building of steel frame construction with concrete block walls, externally clad in larch, and box profile roof finished in a colour to be agreed by NRW and SNPA, and incorporating roof lights.
4. Substation located within turbine house building in dedicated room.

References:

1. Location ref: drawings CYN-2001 and CYN-3003
2. Building NGR SH 73523 41405

Key:

- Planning Boundary
- Ownership Boundary
- Fenceline (Existing)
- Screening trees
- Interpretation Panel

Tyddyn Du, Llanbedr, Gwynedd, LL45 2LR
01341 241 700
enquiries@baileysandpartners.co.uk

Client **MED DAFYDD**
Project **CYNFAL HYDRO**
Title **Turbine House - Site Layout**

Date **15 Mar 2024** Dwg No. **CYN-5005**
Scale **1:100@A3** Sheet No. **1 of 1**
Drawn By **J Hewlett** Revision **006**

P L A N N I N G | L A N D S C A P E | E N V I R O N M E N T

CWM CYNFAL HYDRO SCHEME

Environmental Statement NON-TECHNICAL SUMMARY

for

MED DAFYDD

June 2024

3261

CWM CYNFAL HYDRO SCHEME

Environmental Statement

NON-TECHNICAL SUMMARY

This is a Non-Technical Summary (NTS) for the proposed Cwm Cynfal hydrogeneration scheme. An Environmental Statement (ES) has been prepared to report on an Environmental Impact Assessment, in accordance with the Town and Country Planning (Environmental Impact Assessment) (Wales) Regulations 2017, because the proposed Cwm Cynfal hydro scheme is located in a sensitive environment and would have sufficient generating capacity to require one.

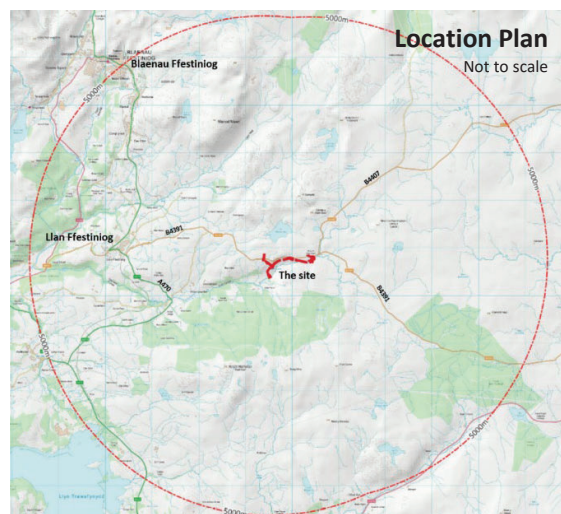
Copies of the full ES and this NTS are available as a free digital download on the planning authorities portal. A paper copy will be available to view at the library in Blaenau Ffestiniog.

Reference to the relevant chapters of the ES are provided in this NTS to allow the reader to find greater detail about the scheme. The ES contains a description the site and the proposals, the likely significant effects on the environment, any measures proposed to avoid, prevent, reduce or offset these effects, and descriptions of alternatives that have been considered. ES Chapters 1, 3 and 5 has more detail on the requirement for, and the process of EIA.

The hydrogeneration scheme

The Afon Cynfal flows through the steeply descending Cwm Cynfal Gorge approximately 3.8km east of Llan Ffestiniog. More detail on the location and setting is set out in the ES Figures 2.1 to 2.6.

The proposed hydroelectric scheme would generate up to 600kW of renewable electricity with a projected output of 2 million KWh per year, for export to the National Grid using water from the Afon Cynfal. The scheme would supply up to 700 homes with electricity and save up to 1,962 tonnes of CO2 emissions each year. The scheme is in line with Welsh Governments target of generating 70% of energy consumption from renewable energy sources by 2030. The applicants are a local family seeking to diversify and improve the viability of their

farm enterprise. An Energy Local Club is proposed for the scheme to enable clean energy generated by the scheme to supply the local community at a reduced rate. Strong local support for the energy club was evident during a drop in event for the proposed scheme held at Llan Ffestiniog. Refer to ES Chapters 2 for a description of the scheme and Chapter 4 for the Policy context.

The hydroelectric proposal requires water to be abstracted at the top of the gorge and carried in a buried pipe to a turbine at the bottom, where the water would be returned to the river. A cable would carry the electricity up the side of the valley to join the national grid network close beside the B4391.

A non-consuming abstraction licence for the hydro scheme has already been granted by NRW following consultation with SNPA to abstract water from the river Cynfal to generate electricity. Abstraction would only occur when there is sufficient water remaining in the river to maintain what NRW regard as an adequate flow, known as the Hands off Flow (HoF). When there is more than the HoF in the river, no more than 70% of the extra flow (over and above HoF) could be abstracted. The maximum volume that could be taken from the river would be 528litres per second. These requirements are described in more detail in the ES Section 2.3, and in the Flow Assessment in Appendix 13.

The Flow Assessment demonstrates how sufficient water would remain in the river to maintain the white-water cascades. On the 1st of April 2016 SNPA issued a letter of approval stating that it considered that under this regime of controlled abstraction, the impact of the depleted flow in the river would not adversely affect the visual impact of the falls to the detriment of the visitor experience.

The site is on remote upland grazing land, and partly within commonland, designated for Open Access, within Snowdonia National Park. A Public Right of Way (PRoW), part of the long-distance Snowdonia Slate Trail, traverses the steep south-facing slope of Cwm Cynfal on a trackway. The locality is a valued amenity viewing point and car park from which visitors can view the Rhaeadr y Cwm.

Statutory designations

The site lies within Snowdonia National Park, within an Area of Natural Beauty and a Dark Skies Core Area, and at least part of it is either located within or close to other designations, including the Migneint-Arenig-Dduallt Special Area of Conservation (SAC), Special Protection Area (SPA), and Site of Special Scientific Interest (SSSI). More detail on designated sites is provided in the ES Chapters 9, 10 and 11. The views of statutory consultees regarding the effects on designated sites are set out in Chapter 6.

Environmental Impact Assessment (EIA)

The EIA Regulations require a systematic assessment to consider environmental receptors effects of the scheme. The scope of the EIA has been agreed with the planning authority and in preparation of this ES the regulations and relevant EIA guidance has been followed. Each environmental topic has been considered by a suitably qualified and experienced specialist using an approved method for gathering environmental data through fieldwork or from published databases, and for assessing the adverse and beneficial effects of the proposed scheme on receptors. Chapter 5 describes the methods and processes required to prepare an EIA and ES.

Previous applications for the project and the Pre-Application Consultation

The proposals have been developed to address concerns raised by the statutory consultees about a previous planning application for the site. The results of consultation at key stages during the development of the hydrogeneration scheme have involved Cadw, Natural Resources Wales (NRW), Gwynedd Council, Snowdonia National Park Authority (SPNA) and non-statutory consultees, interest groups and the public, through correspondence and meetings. A response to an EIA Scoping Opinion was received from the planning authority in 2020. A Pre-App Enquiry response was received by the planning authority in 2023.

In late 2023 a draft set of application documents was published under the Pre-Application Consultation (PAC) process. Comments were received from consultees, and these have been addressed in the latest draft ES. Detail of the consultations are included in the ES Chapter 6 and in the separate Pre-Application Consultation Report.

Alternatives Considered

A hydro-electric power scheme can only be located where there is a sufficient supply of flowing water and an adequate fall in elevation to drive a turbine. These natural attributes occur at Cwm Cynfal. Designing a successful hydro scheme also requires careful consideration of alternatives to maximise the electricity generating potential in the most economical manner, whilst avoiding or minimising adverse effects on the environment. The alternatives that have been considered and the reasons given for them being chosen or rejected are described in the ES Chapter 3. The finely tuned design uses the full potential of the site, by maximising the fall of 140 metres of descent and minimising the length of pipe to 1,220 metres between the intake and turbine.

Construction

Construction access to this linear scheme is restricted due to the steep terrain. Work to build structures and install pipes is expected to take between 8 and 10 months, with activity moving progressively from one end to the other. For reasons of public safety, Footpath no. 22 (Snowdonia/Eryri Slate Trail), will be diverted during construction.

The abstraction weir would be constructed from concrete at the top of the gorge and a buried pipeline would carry water down the north side of the valley to a turbine house and then return it to the river at the bottom of the gorge. The buried electricity cable would carry power from the turbine to a small metering house beside the B4391. From there the cable would join the national grid connection.

To build the intake and weir a temporary coffer dam would be required upstream of the water to divert river water into a temporary pipe around the works. This would allow excavation and construction to be completed in a dry riverbed. The trench for the buried pipeline would be excavated through soil with some lengths cut through rock. Several methods of excavating the rock are being considered and the correct methods would be selected as the rock is revealed to avoid unnecessary noise and vibration.

On completion of each part of the scheme any temporary works would be removed, excavations backfilled, and the original topsoil and turves replaced so that the landscape would be restored. Excavation for the pipeline down the valley would be completed in short lengths so that they could be excavated and restored, wherever possible in the same day. A Construction Environmental Management Plan (CEMP) has been prepared setting out measures to control silt run-off. These measures will be implemented during construction to avoid silt contamination.

Construction matters are addressed in Chapter 2 Section 2.4 and Chapter 3. A Construction Method Statement (CMS) and draft Construction Environmental Management Plan (CEMP) are provided in ES Appendix 16A and 16B.

Geology and Soils

There is concern that construction of the scheme could disturb a mine adit 19m below the pipeline, could damage to the B4391 road above it, and would allow water to pass through historic mine remains and leach copper mine related contaminants from mine spoil. A geotechnical engineer has inspected the site, including the mining features, and his conclusions were that the mine adit has been cut through strong igneous rocks and is stable with no evidence of failure. Backfill soil in a surface depression, which is a suspected mine shaft of less than 1m diameter, has settled. If found to be a

shaft, the feature would be capped at rockhead to allow the pipeline to pass over it. This measure would enhance the safety of walkers using the adjacent footpath, protect the mine heritage and protect a bat roost in the adit, 19 metres below the trackway and possibly connected with the suspect shaft. Details of the bats are provided in ES Chapter 9. Chapter 7 includes details of Geology and Soils and refers to Appendix 4 the Geotechnical Report.

The inspection of the road and retaining structure did not reveal any evidence of instability. The assessment states that the pipeline trench is located a significant distance away from the road and the excavation of the pipeline trench would not affect the stability of the retaining structure or road.

The construction of the pipeline would not increase the risk of mobilising mine related contaminants in existing surface spoil heaps or in the mine and bedrock, because these are already exposed to rainfall. However, capping the mine shaft would reduce water penetrating down to the mine workings through fissures in the rock

Water Environment

The proposed scheme straddles the transition between the approximately 9.5km² of upland catchment of the Afon Cynfal, and the lowland valley making a steep descent in dramatic white-water cascades through a deeply incised gorge.

NRW have concerns about flood risk from the Afon Cynfal and so a Flood Consequences Assessment (FCA) has been completed and is referenced in Chapter 8 Water Environment and included in Appendix 5. The FCA concluded that the site falls partly within the Flood Zone C2, however all key land-based and above ground infrastructure such as the Turbine House and temporary compound areas are located outside of the 0.1% AEP

flood extent. The Turbine House is situated approximately 1.2m above the flood extent and so further mitigation is not considered necessary. Hydraulic modelling of the river channel has demonstrated that the design of the weir will not increase flood risk on properties upstream. The Hydraulic Modelling Technical Note is referenced in Chapter 8 and included in Appendix 17.

The sequence of waterfalls in Cwm Cynfal

NRW also identified a risk of leachate from disturbed mine spoil, and construction phase silt, causing pollution in the Afon Cynfal. The geotechnical study shows that most precipitation reaches the river as surface water because the surface of the local igneous bedrock is not permeable, but surface water can already flow through exposed mine spoil. The other route for water is through the existing voids and fissures created by the mine adits and shafts. Excavation of the pipeline trench could temporarily open new entry points for rainfall to the mine, but these would not be significant compared to existing water inflows into the shaft, or from existing fissures or surface run-off. The proposed capping of the mine shaft would reduce the capacity for water to enter the mine workings. Therefore, the proposed scheme would not increase the amount of existing leachate reaching the river, but capping the mine shaft should reduce water penetrating the mine. This matter is addressed in Appendix 4.

Construction works would require excavation, exposing areas of soil. Measures would be put in place to avoid the soil from being washed into the river. Similarly, the pouring of concrete would be contained to prevent cement washout flowing into the river during construction of the intake weir. The Construction Method Statement (CMS) and Construction Environmental Management Plan (CEMP), available in the ES Appendix 16A and 16B, set out the mitigation measures that would be implemented to minimise the duration of exposure of bare soil, and to prevent soil and cement washout. These measures would include a temporary coffer dam constructed across the river, with river water pumped around the works to ensure silt and cement wash will be contained. Any water that meets wet (unhardened) concrete will be treated as contaminated and removed so that it cannot flow into the river. Cut off drains and silt barriers will be applied to the construction area to contain surface water and separate suspended silt. Excavations will be kept open for the minimum duration and the original stripped turf will be placed over the backfill to protect the loose surface. With these measures the risk of silt pollution would be substantially reduced and is unlikely to result in significant adverse effects on the river.

Ecology and Nature Conservation

The site, lying between the B4391 and the Afon Cynfal, consists of several upland habitats and the scheme is adjacent or within the Migneint-Arenig-Dduallt Special Area of Conservation SAC/SPA/SSSI. The proposed river crossings, temporary access, compound sites, coffer dam and stilling chamber, will be within the boundary of these designated sites. Habitats which are a feature of interest that occur within the boundary of the SAC will not be directly affected. With implementation of proposed mitigation, the scheme will not adversely affect the conservation objectives or the features of interest

of the designated sites (SAC/SPA/SSSI) nor delay or interrupt progress towards achieving these in the long term.

Territories of Peregrine, Hen Harrier or Merlin were not identified within the site or within 500m buffer zone and no effects on the conservation objectives of the qualifying bird species of the SPA are expected. The scheme does not directly affect the habitats upon which these species rely, and as alternative habitat is widespread, no adverse effects upon the conservation objectives for these species are envisaged.

Adverse effects on protected otters and bats because of the construction or operation of the scheme are not predicted to occur. Access for wildlife along the Afon Cynfal would be maintained, and no bat roosts would be destroyed. Pre-construction checks would be undertaken as well as pollution control measures to ensure that the otter and bat population would be maintained at a Favourable Conservation Status. Where the mitigation described in Chapter 12 is adhered to, no significant residual effects upon those identified valuable ecological receptors is envisaged. Refer to Chapter 9 Ecology and Nature Conservation and Appendices 6 to 11.

Landscape and Visual Impact

The National Park landscape is highly valued and is susceptible to change. The findings of a Landscape and Visual Appraisal (LVIA) for the scheme, prepared by a qualified specialist, was submitted as part of a previous planning application and has already been accepted by NRW and SNPA. Following a review to ensure it is still accurate, it has been resubmitted. The LVIA indicated that the landscape in the setting of the scheme is also highly sensitive. Visitors who use the viewpoint and the Slate Trail are highly sensitive visual receptors. Motorists travelling on the B4391 and using the car park are slightly less sensitive.

The LVIA shows that disturbance to the existing grassland/heathland vegetation during construction would be a minor change with a temporary, short term, adverse effect on the landscape limited to a very localised area, but no trees or features of value would be lost. The LVIA also concluded that the 8 to 10 months of construction, there would cause some temporary, short-term, major-moderate adverse effects on views from the viewpoint and from areas accessible to walkers that overlook the scheme. Refer to Chapter 10 and Appendix 12 and 13.

Proposed landscape mitigation would include a temporary site fence around the construction area and vehicular access points to protect trees and other vegetation. The design of structures, such as the weir, would include concrete dyed with naturalistic colours to adjust to the tone and colour of bedrock.

The advice of a stonemason would be sought to integrate stonework into the landscape. Restoration would be completed progressively as the scheme is constructed. The rock excavation through the raised landform would be restored to as natural a state as possible re-using existing soils and turf. New tree planting would be completed in the first planting season following completion.

View west down Cwm Cynfal from above Rhaeadr y Cwm with the wooded slopes of Hafod-fawr to the left and the coast at Porthmadog in the distance.

The long-term effects of change to the landscape would be negligible. The vegetation disturbed during the construction phase would be reinstated in the short term, with the proposed additional tree planting would be a beneficial effect. The proposed visible, permanent structures are sensitively placed in the landscape and are designed in scale and appearance to be in keeping with the surrounding landscape. Visual effects of the completed scheme would only be experienced in their immediate vicinity. The LVIA concludes that once vegetation along the route of the pipeline and cables is reinstated there would be a minor to negligible adverse effect on views from the immediate vicinity.

The sequence of cascades through Cwm Cynfal are a culturally important natural picturesque feature of the landscape. Because the falls are a popular and valued feature of the national park, a Flow Assessment, included in Appendix 13 of the ES, has been prepared to demonstrate that abstracting water for the hydro scheme would not adversely affect the waterfall's natural variability in flow and would allow the waterfall to be experienced as a notable natural feature of the view. This was an important factor for NRW and SNPA and was a consideration in the approval of the abstraction licence.

Cultural Heritage

Cwm Cynfal is a location of considerable historic interest. There are 24 known nationally and regionally important archaeological features located within 50m of the site. These include a grade II listed milestone on the B4391 as well as undesignated heritage assets, namely, historic field boundaries, ruined structures, trackways, former metal mining adits, shafts, and spoil. An archaeological assessment showed that the scheme would impact on 8 features. Recent alterations to the extent of

working areas have avoided a direct physical impact on the listed Aber Migneint Milestone. The route of the proposed pipeline has been altered to avoid breaching the regionally important Pont yr Afon Gam / Rhaeadr y Cwm Prehistoric Hut Circle. Recommendations have subsequently been adopted for the pipe to be routed to the south to avoid this feature. Buried prehistoric remains could lie adjacent to the Prehistoric Hut Circle and so carefully managed construction activity would be required in this area. Refer to Chapter 11 Cultural Heritage and Appendix 14 for the Archaeological Assessment and Appendix 15 for the Heritage Impact Assessment.

Three sections of post-medieval field wall would also be breached, and it has been agreed that these structures would be reinstated on completion of the works. A watching brief is required for approximately 370m of the pipeline route, during the breach of a suspected medieval trackway and a possible prehistoric or medieval hollow-way and for the cable route north of the B4391 due to the potential for buried medieval remains of the suspected medieval Sofl y Mynydd field bank III.

Mitigation and protection measures would be included in construction. These would include demarcation of archaeological features by an archaeologist so that damage can be avoided when works commence. The pipeline follows the Cwm Cynfal trackway close to which are located Cwm Cynfal Mine and a possible quarry scoop and surface shaft extending from the subterranean workings. The copper mine has now been investigated and works to protect it are proposed.

Conclusion

Because the scheme is in a highly valued and sensitive setting care has been taken to ensure that the scheme integrates with the setting with minimal adverse effects on water quality, nature conservation, designated sites, visual qualities of the landscape and the waterfalls, archaeology sites and heritage value of the setting. Habitat reinstatement works will be carefully completed following all temporary construction works, as will the final access improvements works and attention to design and materials workmanship. All works will be controlled and reviewed, in consultation with relevant statutory consultees, with a final Construction Environmental Management Plan (CEMP).

The proposal represents a unique opportunity to provide clean, renewable energy which respects the special qualities of the designated national park. The scheme complements both national and local requirements in achieving decarbonisation and climate-resilience, contributing towards strong ecosystems, and improving the health and well-being of our communities. The Local Energy Club will be beneficial to local communities.

WSP Consultee Inputs

NP5/59/495C

A Record of a Habitat Regulations Assessment

Proposed Hydro-electric Generation Scheme at Land Near Pont yr Afon Gam, Llan Ffestiniog

Summary

Having carried out a Habitat Regulations Assessment (HRA) 'screening' of the project, the Authority can conclude that likely significant effects could not be ruled out (alone) upon the integrity of the Migneint–Arenig–Dduallt Special Area of Conservation (SAC) and Special Protection Area (SPA) and Meirionnydd Oakwoods and Bats Sites SAC.

Consequently, the Authority was required to undertake an appropriate assessment to determine the impact on the integrity of this designated site; a competent authority may only agree to the project if it can ascertain that it will not adversely affect the integrity of the sites.

Following the appropriate assessment, the Authority was able to ascertain, beyond reasonable scientific doubt, that an adverse effect on the integrity of the SACs and SPA could be mitigated. This positive outcome was dependent on the adherence to detailed pollution prevention measures, and reasonable avoidance measures in respect of breeding birds and bats.

Cyfoeth Naturiol Cymru/Natural Resources Wales (CNC/ NRW) has been consulted and account taken of its advice. It is considered that the proposal may affect the SACs and SPA (a Likely Significant effect) and CNC/NRW have identified pollution as a potential impact pathway to features of the designated sites (Migneint-Arenig-Dduallt SAC and SPA), disturbance of territories of qualifying bird species (Migneint-Arenig-Dduallt SPA) and disturbance of lesser horseshoe bat *Rhinolophus hipposideros* potentially associated with the Meirionnydd Oakwoods and Bat Sites SAC. The consultation response advises that this would be sufficiently addressed by adherence to detailed pollution prevention measures and reasonable avoidance measures in respect of breeding birds and bats, and the application may be determined accordingly.

Introduction

Ecological assessment and mitigation reports have been submitted in support of this application. These have been specifically noted as follows:

- Cwm Cynfal Hydro Scheme Environmental Statement (ES) Volume 1. Richards, Moorehead & Laing. June 2024.
- Cwm Cynfal Hydro Electric Scheme Shadow Habitat Regulations Assessment – Screening Report. Richards, Moorhead & Laing. November 2023.
- Cwm Cynfal Hydro Electric Scheme Green Infrastructure Statement. Richards, Moorhead & Laing. April 2024.
- ES Appendix 6 Cwm Cynfal HEP Ecological Surveys. Gritten Ecology. July 2018.
- ES Appendix 7 Ecological Technical Note – Bat Survey. Richards, Moorhead & Laing. November 2023.
- ES Appendix 8 Cwm Cynfal, Gwynedd Breeding Bird Survey Report. Biome Consulting. August 2023.
- ES Appendix 9A Bryophyte survey and assessment of a proposed HEP scheme at Afon Cynfal, Llan Ffestiniog. Ecostudy. November 2013.
- ES Appendix 9B Afon Cynfal HEP: bryophyte survey and assessment. Dr Des Callagham. September 2015.
- ES Appendix 9C Afon Cynfal HEP: bryophyte survey and assessment. Dr Des Callagham. July 2023.

- ES Appendix 9D Cwm Cynfal HEP: response to comments from NRW regarding bryophytes. Dr Des Callaghan. December 2023.
- ES Appendix 16A Construction Method Statement Cwm Cynfal Hydro Scheme. Baileys and Partners. September 2023.
- ES Appendix 16B Cwm Cynfal Hydro Generation Scheme Construction Environmental Management Plan (CEMP). Richards, Moorehead & Laing. December 2023.

Screening

Likely significant effect test

Drawing on the information provided, it is considered that likely significant effects cannot be ruled out for the project alone.

The potential impact pathway for effects on Migneint-Arenig-Dduallt SAC has been identified as pollution affecting the qualifying features of the SAC, in the absence of mitigation.

For Migneint-Arenig-Dduallt SPA, the potential impact pathways for effects have been identified as disturbance during construction (from noise and increased activity if works are undertaken during the bird breeding season) of the qualifying bird species, in the absence of mitigation, and pollution affecting the habitats on which the qualifying features rely, in the absence of mitigation.

The potential impact pathway for effects on Meirionnydd Oakwoods and Bat Sites SAC has been identified as disturbance during construction (in the form of noise and vibration) of lesser horseshoe bat, which due to the proximity of the Site to the SAC may be associated with the SAC bat populations.

As mitigation measures are identified as required by CNC/NRW and the submitted shadow HRA and ES, appropriate assessment is required.

Appropriate Assessment & Integrity Test

The conclusion of the appropriate assessment is presented in the 'Integrity test' below.

The screening assessment has already described how the proposed development could result in pathways via pollution and disturbance during construction that could undermine the conservation objectives of the SACs and SPA, of which the scale and magnitude of the impact is sufficient enough to make this an adverse effect.

In this case, CNC/NRW have indicated that these pathways may not result in an adverse effect if the developer adheres to the following:

Pollution

'...further [to the submitted Construction Method Statement] pollution prevention measures are needed which should be set out in a CEMP to be approved by the Local Planning Authority (LPA), in consultation with NRW, as a condition of any planning permission'.

With suggested wording for a condition:

'Condition: CEMP

- *No development shall commence until a Construction Environmental Management Plan (CEMP) has been submitted to and approved in writing by the LPA. The CEMP should include:*
 - *Construction methods: details of materials, how waste generated will be managed;*
 - *General Site Management: details of the construction programme including timetable; details of site clearance; details of site construction drainage, containments areas,*

appropriately sized buffer zones between storage areas (of spoil, oils, fuels, concrete mixing and washing areas) and any watercourse or surface drain.

- *Species protection: Details of avoidance and mitigation measures (including with respect to bats, otters and Schedule 1 birds), details of bat monitoring, details of ecological compliance audit.*
- *Habitats protection: Details of measures for habitat restoration during the works.*
- *Invasive species: Details of measures to control and eradicate any invasive species on site.*
- *Soil Management: details of topsoil strip, storage and amelioration for re-use.*
- *CEMP Masterplan: details of the extent and phasing of development; location of landscape and environmental resources; design proposals and objectives for integration and mitigation measures.*
- *Control of Nuisances: details of restrictions to be applied during construction including timing, duration and frequency of works; details of measures to minimise noise and vibration activities (informed by blasting strategy if required), for example acoustic barriers; details of dust control measures; measures to control light spill.*
- *Resource Management: details of fuel and chemical storage and containment; details of waste generation and its management;*
- *Traffic Management: details of site deliveries, plant on site, wheel wash facilities,*
- *Pollution Prevention: demonstrate how relevant Guidelines for Pollution Prevention and best practice will be implemented, including details of emergency spill procedures and incident response plan.*
- *Details of the persons and bodies responsible for activities associated with the CEMP and emergency contact details*
- *Environmental clerk of works to ensure construction compliance with approved plans and environmental regulations. The CEMP shall be implemented as approved during the site preparation and construction phases of the development.*

Justification: A CEMP should be submitted to ensure necessary management measures are agreed prior to commencement of development and implemented for the protection of the environment during construction.'

Furthermore, CNC/NRW stipulated that:

'In the preparation of the CEMP, we advise the applicant considers the following points in relation to pollution prevention and to protect sensitive habitats on site:

- *Photos provided in both the geomorphology assessment and the landscape and visual impact assessment show the intake site as being in a secluded gorge with steep sides. Accessing and managing any possible pollution during construction may prove challenging without working in accordance with GPP5. The Meirionnydd area has experienced numerous pollution events related to the construction of hydro schemes, primarily with trenching and the laying of pipes and tracks. The Afon Cynfal has good overall WFD status but is classified as high status for fish and it is therefore important that no pollution from silt or cement should enter the river system. No silt, cement or dirty should be allowed to run-off into any surface water system.*
- *It is possible that the coffer dam of 0.5 m detailed in section 8.7 of the Construction Method Statement will not be high enough to cope with a rainfall event, should it happen. Despite the method statement's clear indication that the intake construction will only be possible in dry weather, summertime weather patterns are too unpredictable to ensure that there won't be any precipitation while work is underway, which would cause river levels to rise rapidly and eventually topple the cofferdam.*
- *Soil stockpiles should not be stored within 10m of the watercourse and should not be located on any steep slopes.*

- *The appointed contractor for the work should provide 24 hour emergency contact details to NRW's Dwyfor and Meirionnydd Senior Environment Officer at timamgylchedddwyforacmeirionnydd@cyfoethnaturiolcymru.gov.uk prior to the commencement of work on site. The contact details would be retained during the construction period and then deleted. The details would be added to a spreadsheet used by duty pollution incident officers and only used if a pollution complaint is received about the site.'*

SPA birds

'We advise that detailed mitigation measures should be clearly set out in the CEMP (see Condition 1 above) and should include further detail regarding the following points:

- *Works should ideally be completed outside the bird nesting season (1 March to 31 August), although it should be noted that the nesting period may extend beyond these dates.*
- *Should an occupied bird nest or a nest in the process of being constructed be encountered during works, clearance must cease in this area and should only re-commence once the birds have fledged, or the nest is abandoned.*
- *If works must be undertaken during the nesting season, surveys to identify any nests which may be impacted will be required prior to any works in habitats with the potential to support nesting birds. This survey should be undertaken by a suitably experienced person. Again, should an occupied nest or nest under construction be found, works must cease in this area until the birds have fledged or the nest has been abandoned.*
- *Habitats adjacent to the site are suitable for breeding Schedule 1 birds/SPA and SSSI qualifying features (notably merlin, hen harrier and peregrine). If works are completed during the breeding season, surveys of all areas where disturbance could occur will be required to ensure any occupied territories (if present) are not impacted.'*

Bats

'We advise that detailed reasonable avoidance measures, along with details of construction methods (including with respect to any blasting) should be clearly set out in the CEMP (see condition 1 above). The CEMP should also include details of bat monitoring to evidence that bats have not been affected.'

To allow a positive outcome, all the mitigation points and advice detailed above must be adhered to and should be secured by condition (as per the suggested wording from CNC/NRW).

Consequently, with the mitigation proposed above, it is considered that the Authority would be able to conclude that an adverse effect on the integrity of Migneint-Arenig-Dduallt SAC and SPA and Meirionnydd Oakwoods and Bat Sites SAC can be avoided and/or mitigated.

- *The applicant's attention is drawn to comments from CNC/NRW relating to SSSIs, abstraction and impoundment licences, fluvial geomorphology, flood risk, protected landscape, land contamination, protected species and fisheries but note that these are provided outside of HRA considerations.*
- *Further recommendations within the ES and associated appendices are made in respect of protecting ecological sites, habitats and species. However, these are outside HRA considerations.*
- *This consultation comment is provided on behalf of the National Park Authority in the capacity of Ecological Consultee and should not be considered as the opinion of any other organisation.*

From: North Planning <>
Sent: 29 October 2025 07:50
To: Cynllunio Planning
Subject: NP5/59/495C - Land Near Pont yr Afon Gam, Llan Ffestiniog (Major) v5 - NRW
Response NRW:07744079

Annwyl Aled

Diolch am ymgynghori â Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) ar eich Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd ar gyfer y datblygiad uchod, a gawsom ar 08/10/2025.

Dylid ystyried ein hymateb fel cynrychiolaeth ffurfiol CNC, fel y corff cadwraeth natur priodol, i'ch asesiad priodol (AP) (NP5/59/495C A Record of a Habitat Regulations Assessment) o dan Reoliad 63 o Reoliadau Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017, fel y'i diwygiwyd.

O ystyried y mesurau lliniaru a fanylir, rydym yn cytuno â'ch casgliad bod y datblygiad yn annhebygol o gael effaith andwyol ar uniondeb y SAC/SPA.

Os oes gennych unrhyw ymholiadau, peidiwch ag oedi cyn cysylltu â mi.

Cofion Cynnes

Dear Aled

Thank you for consulting Natural Resources Wales (NRW) on your Habitats Regulations Assessment for the above development, which we received on 08/10/2025.

Our response should be taken as NRW's formal representation, as the appropriate nature conservation body, to your appropriate assessment (AA) NP5/59/495C A Record of a Habitat Regulations Assessment) under Regulation 63 of the Conservation of Habitats and Species Regulations 2017, as amended.

In consideration of the mitigation measures detailed we agree with your conclusion that the development is unlikely to have an adverse effect upon the integrity of the SAC/SPA.

If you have any queries please do not hesitate to contact me.

Kind regards
Rhys Jones

Tîm Cynllunio Datblygu / Development Planning Team
Cyfoeth Naturiol Cymru / Natural Resources Wales

Ffôn / Tel: 0300 065 4603
www.cyfoethnaturiolcymru.gov.uk / www.naturalresourceswales.gov.uk

Yn falch o arwain y ffordd at ddyfodol gwell i Gymru trwy reoli'r amgylchedd ac adnoddau naturiol yn gynaliadwy / Proud to be leading the way to a better future for Wales by managing the environment and natural resources sustainably.

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg a byddwn yn ymateb yn Gymraeg, heb i hynny arwain at oedi / Correspondence in Welsh is welcomed, and we will respond in Welsh without it leading to a delay.

CYF: Cynllun arfaethedig Hydro trydan Cwm Cynfal

Annwyl Parc Genedlaethol Eryri,

Yn gyntaf, hoffem fanteisio ar y cyfle hwn i ddiolch i Awdurdod Cynllunio Parc Cenedlaethol Eryri (PCE) am eu cefnogaeth barhaus yn ystod taith ein teulu i gael caniatâd cynllunio ar gyfer cynllun hydro trydan ar ein tir yng Nghwm Cynfal, Llan Ffestiniog. Rydym wedi buddsoddi swm sylweddol o amser ac arian personol ac rydym yn wirioneddol angerddol y gall y cynllun arfaethedig integreiddio i'r amgylchedd tra hefyd yn diogelu'r holl nodweddion naturiol ac adeiledig, o'r adeiladu hyd at y cam gweithredu.

Fel y gwyddoch, cafodd ein cais cynllunio diweddaraf yn 2019 ei dynnu'n ôl. Yn seiliedig ar y cyngor arbenigol a oedd ar gael i ni ar y pryd ynghyd â chynghor cyn ymgeisio gan PCE, roeddem yn wirioneddol grediniol ein bod wedi darparu gwybodaeth addas a digonol ar gyfer y cais cynllunio. Fodd bynnag, roeddem yn llwyr werthfawrogi gofynion PCE i ni gynnal asesiad effaith amgylcheddol (AEA) llawn ac felly rydym wedi comisiynu Richards, Moorehead & Laing Ltd (RML) o Rhuthun i ddatblygu AEA cynhwysfawr ar gyfer y cais cynllunio hwn.

Mae'r dogfennau AEA llawn ac atodiadau yn cynnwys swm sylweddol o wybodaeth sy'n ystyried yn drylwyr pob agwedd ar y cynllun trwy arolygon arbenigol ac adroddiadau a wneir gan arbenigwyr yn eu meysydd i'w cynnwys yn ein cais cynllunio diweddaraf. Mae'n galonogol i ni fod yr holl dystiolaeth ffeithiol ychwanegol a gyflwynwyd yn yr AEA yn ailadrodd rhinweddau'r datblygiad ac wedi rhoi'r hyder inni symud ymlaen â'r cynllun.

Ers ein cais blaenorol, rydym wedi gallu cadarnhau hyfywedd clwb Ynni Lleol ar gyfer y cynllun arfaethedig a fydd yn galluogi'r pŵer a gynhyrchir i gael ei ddefnyddio'n lleol am gost is i'r gymuned. Byddai'n wych gweld adnoddau naturiol lleol yn cael eu defnyddio er budd y gymuned leol.

Rydym yn cydnabod bod yr Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb llawn a'r adroddiadau cysylltiedig yn becyn dogfen sylweddol ei faint gyda dros fil o dudalennau o wybodaeth i gefnogi ein cais ac wrth gwrs yn mynd i gymryd llawer o amser i unrhyw un ei adolygu, ei grynhoi a'i gwblhau'n gywir cyn rhoi adborth dilys. Er mwyn cynorthwyo'r broses ymgynghori ymhellach, fe wnaethom gynnal digwyddiad galw heibio lleol yn Neuadd Bentref Llan Ffestiniog ar gyfer y gymuned leol i'n galluogi i egluro'r cynllun ymhellach a photensial y cynllun ynni lleol. Cawsom ein calonogi bod y gefnogaeth leol yn gryf gyda chefnogaeth bellach gan y cynrychiolwyr etholedig a Chyngor Tref Ffestiniog.

O ystyried yr angen presennol am arallgyfeirio yn y sector amaethyddol, bydd y cynllun arfaethedig hwn yn rhoi sicrwydd i genedlaethau'r dyfodol yn ogystal â chaniatáu i ni fel teulu chwarae rhan wrth fynd i'r afael â'r argyfwng hinsawdd presennol drwy gynhyrchu trydan o ffynhonnell adnewyddadwy i'r gymuned leol ei ddefnyddio. Mae'r cynllun arfaethedig hefyd yn cyd-fynd â bwriad Llywodraeth Cymru o ran cyflawni allyriadau sero net er budd cenedlaethau'r dyfodol.

Diolch yn Fawr

Mr. Elis Dafydd
Mr. Moi Dafydd
Mr. Dafydd Elis

16th July 2024

REF: Proposed Cwm Cynfal Hydro Electric Scheme.

Dear Eryri National Park,

Firstly, we would like to take this opportunity to thank Eryri National Park planning authority (ENP) for their ongoing support during our family's journey to obtain planning permission for a hydroelectric scheme on our land at in Cwm Cynfal, Llan Ffestiniog. We have invested a substantial amount of personal time and money and are truly passionate that the proposed scheme can integrate into the environment whilst also safeguarding all natural and built features, from construction through to operational stage.

As you're aware, our most recent planning application in 2019 was subsequently withdrawn. Based on the specialist advice available to us at the time along with pre application advice by ENP, we genuinely believed we had provided suitable and sufficient information for the planning application. However, we fully appreciate ENP's requirement for us to undertake a full environmental impact assessment (EIA) and as such have commissioned Richards, Moorehead & Laing Ltd (RML) of Ruthin to develop a comprehensive EIA for this planning application.

The full EIA documents and appendices include a substantial amount of information which thoroughly consider all aspects of the scheme through specialist surveys and reports undertaken by experts in their fields for inclusion in our latest planning application. It's reassuring for us that all the additional factual evidence presented in the EIA reiterates the merits of the development and has given us the confidence to move forward with the scheme.

Since our previous application, we have been able to confirm the viability of an Energy Local club for the proposed scheme which will enable the generated power to be utilised locally at a reduced cost to the community. It would be great to see local natural resources being utilised to benefit the local community.

We acknowledge the full EIA and associated reports are a substantial sized document pack with over a thousand pages of information to support our application which can imagine is extremely time consuming for anyone to review, digest and accurately conclude prior to providing genuine feedback. To further aid the consultation process, we hosted a local drop in event at Llan Ffestiniog Village Hall for the local community to allow us to further explain the scheme and the potential of the local energy scheme. We were encouraged that local support was strong with further support received from the elected representatives and the Ffestiniog Town Council.

Given the current need for diversification in the agricultural sector, this proposed scheme will provide security for future generations as well as allowing us as a family to play a part in tackling the current climate crisis by generating electricity from a renewable source for the local community to use. The proposed scheme also aligns with the goals of the Welsh Government in achieving net zero emissions for the benefit of future generations.

Diolch yn Fawr

Mr. Elis Dafydd
Mr. Moi Dafydd
Mr. Dafydd Elis

Cymdeithas Eryri
Snowdonia Society

Ymddiriedolaeth Natur
Gogledd Cymru
North Wales
Wildlife Trust

Llythyr ar y cyd oddi wrth Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru a Chymdeithas Eryri

At: Aled Lloyd, Swyddog achos
Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri

a cynllunio@eryri.llyw.cymru
CC Jonathan.Cawley

20 Medi 2024

Annwyl Mr Lloyd

Cais Rhif: NP5/59/495C

Cynnig: Cynllun cynhyrchu trydan dŵr i gynhyrchu hyd at (600kW) yn Afon Cynfal, i gynnwys llwybr pibelli, cored mewnlif, pwll echdynnu, llifddor o dan y ddaear (tua 1.2km), adeilad tyrbîn, adeilad mesuryddion, newidiadau i'r fynedfa bresennol ac ail-adeiladu. - lleoli mynedfa priffordd bresennol, ardaloedd gosod i lawr, compownd adeiladu dros dro, gwyrriad llwybr troed dros dro a chysylltiad pŵer trydan uwchben ac o dan y ddaear i'r grid cenedlaethol (tua 600m) (Ailgyflwyno)

Safle: Tir Ger Pont yr Afon Gam, Llan Ffestiniog

GWORTHWYNEBIAD I'R CAIS

Cyflwyniad a chrynodeb o'r seiliau dros y gwrthwynebiad

Mae Cymdeithas Eryri wedi gweithio ers 1967 i warchod a gwella rhinweddau arbennig Eryri er budd pawb sy'n byw ac yn gweithio yn y Parc Cenedlaethol neu'n ymweld ag o.

Gweledigaeth Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru yw 'byd naturiol ffyniannus, gyda bywyd gwyllt a chynefinoedd naturiol sy'n chwarae rhan werthfawr wrth fynd i'r afael ag argyfyngau hinsawdd a natur a phobl wedi'u grymuso i weithredu dros natur'. Mae'n ymgychu dros warchod bywyd gwyllt ac yn buddsoddi yn y dyfodol

drwy helpu pobl o bob oed i gael mwy o werthfawrogiad a dealltwriaeth o fywyd gwyllt. Mae'n gofalu am 35 o warchodfeydd natur sy'n ymestyn dros 750 hectar.

Yn wyneb yr Argyfwng Hinsawdd a'r angen i gyrraedd 'Sero Net' mae'r ddau fudiad, mewn egwyddor, yn gefnogol iawn i ddatblygiadau ynni adnewyddadwy. Mae hyn yn cynnwys cynlluniau trydan dŵr bach sydd wedi'u dylunio'n dda mewn tirweddau dynodedig gan gynnwys Parc Cenedlaethol Eryri. Rydym yn ymwybodol o nifer o gynlluniau llwyddiannus yn Eryri.

Serch hynny, mae Cwm Cynfal yn lle sydd wedi ysbrydoli storïwyr, artistiaid a beirdd ers dros fileniwm. Wedi ei leoli'n ddwfn mewn ceunant mae o'n un o raeadrau mwyaf mawreddog Eryri sydd, ar hyn o bryd, heb ei ddifetha o gwbl. Anfarwolwyd ei llifeiriant niwlog yn llun dyfrlliw eiconig y peintiwr tirwedd Fictoraidd David Cox ym 1836, a arddangoswyd yn yr Amgueddfa Brydeinig.

Rhaid asesu pob cynnig ynni dŵr yn ôl ei rinweddau ei hun ac yng ngoleuni'r amgylchiadau penodol. Cymerodd y Gymdeithas ddiddordeb agos yn y ceisiadau blaenorol a thebyg ar gyfer cynllun trydan dŵr ar Afon Cynfal a dynnwyd yn ôl yn y pen draw yn 1995 (NP5/59/495), a wrthodwyd yn 2018 (NP5/59/495A) ac a dynnwyd yn ôl yn 2020 (NP5/59/495B).

Fe wnaethom ysgrifennu at yr ymgeisydd ar 23 Tachwedd 2023 mewn ymateb i ymgynghoriad cyn ymgeisio ar y cynnig presennol, i egluro ein pryderon a oedd yn dod i'r amlwg yn seiliedig ar y wybodaeth a oedd ar gael bryd hynny. Mae'r llythyr hwnnw ynghlwm wrth fy e-bost eglurhaol er gwybodaeth.

Rydym bellach wedi ystyried yr holl ddogfennau ategol ar gyfer y cais presennol. Rydym yn bryderus o ddarllen ar y ffurflen gais fod yr ENPA, mewn ymateb i gais am gyngor cyn ymgeisio, wedi nodi ym mis Ebrill 2023:

The principle of the scheme considered acceptable [our emphasis] on the basis of additional information which provides more detail and evidence than the previous application which was 'withdrawn'.

Ar 14 Awst 2024, cadarnhaodd ENPA mewn e-bost:

The Authority provided advice in relation to the proposal which was dated 25th April 2023. The advice was mainly based on the submission of surveys and updated surveys following the withdrawal of the previous application.

Esbonnir sail ein pryder a'r goblygiadau gweithdrefnol posibl yn Atodiad 1 i'r llythyr hwn.

Rydym drwy hyn yn cofrestru gwrthwynebiad ffurfiol y ddau fudiad. Mae ein rhesymau llawn wedi'u nodi yn Atodiadau 2 i 6, wedi'u crynhoi fel a ganlyn:

- Mae effaith weledol tynnu dŵr ar y rhaeadrau wedi'i thanddatgan oherwydd methodoleg asesu annigonol. Hepgorwyd effeithiau acwstig ac effeithiau synhwyraidd eraill o'r ystyriaeth, yn ogystal â chyfleoedd yn y dyfodol i hyrwyddo'r safle ar gyfer hamdden yn unol â pholisi - cyfle a fyddai'n lleihau pe bai'r rhaeadr yn dod yn brofiad synhwyraidd cyffredinol llai trawiadol. Dylai APCE dynnu'n ôl y safbwynt a gyrhaeddodd ar y materion hyn yn 2016 a mynd ati gyda meddwl ffres ac agored (Atodiad 2).
- Roedd bryoffytâu (llysiau'r afu a mwsoglau) a oedd yn bresennol ar hyd y ceunant yn rheswm allweddol dros ddynodiad SoDdGA. Mae cryn ansicrwydd ynghylch a fydd lefel arfaethedig y tynnu dŵr yn niweidio

bryoffytau, felly dylid defnyddio'r Egwyddor Ragofalus, yn unol â'r 'Egwyddorion Cynllunio Allweddol' ar dudalen 17 [Polisi Cynllunio Cymru 12](#), sy'n datgan :

... a thrwy ddilyn yr egwyddor rhagofalus, sicrhewr mesurau cost-ffeithiol i rwystro difrod amgylcheddol.

- Mae hyn yn arbennig o wir yng ngoleuni adroddiad a gyhoeddwyd gan CNC yn gynharach eleni am safleoedd bryoffyt sy'n dirywio ar hyd ceunant Bontddu yn dilyn cynllun trydan dŵr yno (gweler Atodiad 3).
- Yn groes i honiad yr ymgeisydd ar sail tystiolaeth simsan, ni fydd y cynllun yn darparu Buddiannau Net ar gyfer Bioamrywiaeth (NBB). Mae hyn yn unig yn sail dros wrthod (Atodiad 4).
- Nid oes gan APCE ddigon o wybodaeth i fod yn hyderus na fydd y groesfan bibell yn achosi difrod erydu lleol sylweddol a llygredd gwaddod i'r cwrs dŵr a SoDdGA i lawr yr afon, yn groes i nifer o bolisiau cynllun datblygu perthnasol (Atodiad 5).
- Nid yw'r cynnig ar gyfer 'clwb ynni lleol' i ddarparu trydan rhatach i'r gymuned leol wedi'i sicrhau drwy rwyngedigaeth gynllunio neu ddulliau cyfreithiol eraill. Mae'n rhy gymhleth i gael ei sicrhau gan amod cynllunio. Felly nid yw'r cynnig hwn yn ystyriaeth berthnasol ddilys wrth benderfynu ar y cais. Mae'n bosibl bod llawer o ymgynghoreion lleol yn ystod y cam ymgynghori cyn ymgeisio wedi cael eu camarwain (yn anfwriadol yn ddiau), sy'n ei gwneud yn amhriodol rhoi llawer o bwys ar yr ymatebion hynny (Atodiad 6).

Am y rhesymau uchod rydym o'r farn bod y cynnig yn gwrthdaro â nifer o bolisiau perthnasol ym [Mholisi Cynllunio Cymru 12](#), [Cynllun Datblygu Eryri statudol](#) (gan gynnwys yn ei 'haen uchaf' -) a [Chynllun Eryri](#) – Cynllun Rheolaeth y Parc Cenedlaethol.

Rydym yn cydnabod bod ansicrwydd ynghylch difrifoldeb y niwed unigol y byddai'r datblygiad yn ei achosi. Fodd bynnag, rydym o'r farn y gallai rhai o'r effeithiau niweidiol fod yn arwyddocaol am y rhesymau manwl a nodir yn yr atodiadau. Byddai'n anghywir dod i'r casgliad nad yw'r un o'r effeithiau niweidiol yn debygol o fod yn sylweddol.

Er ein bod yn cefnogi'n gryf yr angen i ddatgarboneiddio'r economi, rhaid pwysu a mesur unrhyw fanteision o ran ynni adnewyddadwy yn ofalus yn erbyn y niwed amgylcheddol. Cymharol ychydig o drydan fyddai'r cynllun hwn yn ei gynhyrchu. Byddai ei gapasiti o 600kW - er enghraifft - dim ond tua 8% o ddim ond un o'r tyrbinau 7.2MW yn fferm wynt arfaethedig Y Bryn rhwng Maesteg a Phort Talbot.

Yn unol â hynny, rydym o'r farn bod y manteision o ran ynni adnewyddadwy - er eu bod yn haeddu pwysau sylweddol - yn cael eu gwrthbwysu'n bendant gan y pwysau mawr y dylid ei roi ar y posibilrwydd cryf o niwed sylweddol o ran dibenion parciau cenedlaethol statudol a pholisiau cenedlaethol cyfatebol, gan gynnwys ar SoDdGA. Gofynnwn felly i'r cais gael ei **wrthod**.

Mae'r ddau fudiad yn cytuno â'r llythyrau oddi wrth Plantlife, Buglife a Save our Rivers. At hynny, rydym wedi archwilio adroddiad ymgynghoriad cyn-ymgeisio'r ymgeisydd ddiweddi y llynedd. Er ei bod yn anodd tynnu'r ffigurau o'r adroddiad hwnnw, cymerodd 359 o unigolion neu sefydliadau ran. Nododd 276 nad oeddent

yn cefnogi'r cais. Roedd 181 o'r gwrthwynebwyr yn lleol i Barc Cenedlaethol Eryri, Gwynedd neu Ogledd Cymru. Dim ond 3 nododd eu bod yn cefnogi'r datblygiad.

Yn wyneb pwysigrwydd y cais hwn o ran pwrpas elusennol y ddau fudiad, fe hoffai Rory Francis annerch y Pwyllgor Cynllunio yn bersonol pan gaiff ei ystyried. Dylech drin y llythyr hwn fel fy nghais ffurfiol i siarad, yn unol â [chyfarwyddyd](#) APCE ar annerch y Pwyllgor.

Yr eiddoch yn gywir

Adrian Lloyd Jones
Pennaeth Tirwedd Byw - Ymddiriedolaeth Natur Gogledd Cymru

01248 351541 | 07764 897412

Rory Francis
Cyfarwyddwr - Cymdeithas Eryri
0

A joint letter from the North Wales Wildlife Trust and Cymdeithas Eryri Snowdonia Society

To: Aled Lloyd, case officer
Eryri National Park Authority

By email to: Aled.Lloyd
CC [Jonathan.Cawley](#)

20 September 2024

Dear Mr Lloyd

Application Ref: NP5/59/495C

Proposal: Hydro-electric generation scheme to generate up to (600kW) at Afon Cynfal, to include pipe route, intake weir, extraction pond, below ground

penstock (circa 1.2km), turbine building, metering building, alterations to existing access and re-positioning of an existing highway access, laydown areas, temporary construction compound, temporary footpath diversion and above and below ground electric power connection to national grid (circa 600m) (Re-submission)

Site: Land Near Pont yr Afon Gam, Llan Ffestiniog

OBJECTION TO THE APPLICATION

Introduction and summary of grounds for objection

Cymdeithas Eryri - Snowdonia Society has worked since 1967 to protect and enhance the special qualities of Eryri in the interest of all who live and work in or visit the National Park.

The North Wales Wildlife Trust's vision is of 'a thriving natural world, with wildlife and natural habitats playing a valued role in addressing the climate and nature emergencies and people empowered to take action for nature'. Its campaigns for the protection of wildlife and invests in the future by helping people of all ages to gain a greater appreciation and understanding of wildlife. It cares for 35 nature reserves spanning over 750 hectares.

In view of the Climate Emergency and need to reach 'Net Zero' the both of our organisations are, in principle, strongly supportive of renewable energy developments. This includes small and well-designed hydro-electric schemes in designated landscapes including Eryri National Park. We are aware of several successful schemes in Eryri.

However, Cwm Cynfal is a place that has inspired storytellers, artists and poets for over a millennium. Set deep within the gorge is one of Eryri's most majestic and, at present, completely unspoilt waterfalls. Its mist-shrouded torrent was immortalised in the Victorian landscape painter David Cox's iconic watercolour of 1836, displayed in the British Museum.

Each hydro proposal must be assessed on its own merits and in light of the particular circumstances. The Society took a close interest in the previous and similar applications for a hydro-electric scheme on Afon Cynfal that were eventually withdrawn in 1995 (NP5/59/495), refused in 2018 (NP5/59/495A) and withdrawn in 2020 (NP5/59/495B).

We wrote to the applicant on 23 November 2023 in response to a pre-application consultation on the current proposal, to explain our emerging concerns based on the information available then. That letter is attached to my covering email for information.

We have now considered all the supporting documentation for the current application. We are concerned to read on the application form that, in response to a request for pre-application advice, the ENPA stated in April 2023:

*The **principle of the scheme considered acceptable** [our emphasis] on the basis of additional information which provides more detail and evidence than the previous application which was 'withdrawn'.*

On 14 August 2024 ENPA confirmed in an email that:

The Authority provided advice in relation to the proposal which was dated 25th April 2023. The advice was mainly based on the submission of surveys and updated surveys following the withdrawal of the previous application.

The basis for our concern and the possible procedural ramifications are explained in Annex 1 to this letter.

Both organisations hereby register our formal objection. Our full reasons are set out in Appendices 2 to 6, summarised as follows:

- The visual impact of water abstraction on the waterfalls has been understated due to inadequate assessment methodology. Acoustic and other sensory impacts were omitted from consideration, as has future opportunity to promote the site for recreation in line with policy – an opportunity that would be diminished if the waterfall becomes a less impressive overall sensory experience. ENPA should retract the position it reached on these matters in 2016 and approach them with a fresh and open mind (Annex 2).
- Bryophytes (liverworts and mosses) present along the gorge were a key reason for SSSI designation. There is considerable uncertainty about whether the proposed level of water abstraction will harm bryophytes, so the Precautionary Principle should be engaged, in line with the 'Key Planning Principles' on page 17 of Planning Policy Wales 12 (Feb 2024, [PPW](#)), which states:
... applying the precautionary principle ensures cost effective measures to prevent environmental damage.
- This is particularly so in light of a report issued by NRW earlier this year about declining bryophyte colonies along the Bontddu gorge following a hydro-electric scheme there (see Annex 3).
- Contrary to the applicant's assertion based on flimsy evidence, the scheme will not deliver a Net Benefit for Biodiversity (NBB). This alone is grounds for refusal (Annex 4).
- ENPA has insufficient information to be confident that the pipe crossing will not create significant localised erosion damage and sediment pollution of the water course and downstream SSSI, contrary to several relevant development plan policies (Annex 5).
- The proposal for a 'local energy club' to provide cheaper electricity for the local community is not secured by a planning obligation or other legally binding means. It is too complex to be secured by a planning condition. Hence this proposal is not a valid material consideration in determining the application. Many local consultees at pre-application consultation stage may have been (doubtless inadvertently) misled, rendering it inappropriate to give much weight to those responses (Annex 6).

For the above reasons we consider the proposal conflicts with several relevant policies in [PPW12](#), the statutory Eryri Development Plan (including in its 'top tier' - [Future Wales the National Plan 2040](#)) and [Cynllun Eryri](#) - the National Park Management Plan.

We acknowledge there is uncertainty about the severity of the individual harms that the development would cause. However, we consider that several of the harms may be significant for the detailed reasons set out in the annexes. It would be wrong to conclude that none of the harms are likely to be significant.

Though we strongly support the need to decarbonise the economy, any renewable energy benefits must be carefully weighed against the environmental harms. This scheme would produce relatively little electricity. Its 600kW capacity would be - for example - only about 8% of just one of the 7.2MW turbines at the proposed Y Bryn windfarm between Maesteg and Port Talbot.

Accordingly, we consider that the renewable energy benefits - though meriting significant weight - are decisively outweighed by the great weight that should be placed to the strong possibility of substantial harms in terms of statutory national park purposes and corresponding national policies, including on SSSIs. We therefore request that the application is **refused**.

Both our organisations agree with the representations of Plantlife, Buglife and Save our Rivers. Moreover, we have examined the report of the applicant's pre-application consultation at the end of last year. Though the figures are difficult to extract from that report, 359 individuals or organisations took part. 276 noted that they did not support the application. 181 of those opposed were local to the Eryri National Park, Gwynedd or North Wales. Only 3 noted that they supported the development.

In view of the importance of this application in terms of our purpose, we would like Rory Francis to address the Planning Committee in person when it is considered. Please treat this letter as my formal request to speak, in line with ENPA's [guidance](#) on addressing the Committee.

Yours sincerely

Adrian Lloyd Jones

Head of Living Landscapes - North Wales Wildlife Trust

Rory Francis

Cyfarwyddwr - Cymdeithas Eryri
Director - Snowdonia Society
dk

Annex 1: Pre-application advice from the ENPA that the principle of the scheme is considered acceptable

Information relevant to our concern

The application form states that, in response to a request for pre-application advice, ENPA's advice included that:

***The principle of the scheme** [is] **considered acceptable** [our emphasis] *on the basis of additional information which provides more detail and evidence than the previous application which was 'withdrawn'.**

The form stated that advice was given in April 2023.

On 14 August 2024 ENPA confirmed to us by email that:

*The Authority provided advice in relation to the proposal which was dated 25th April 2023. **The advice was mainly based on the submission of surveys and updated surveys following the withdrawal of the previous application** [our emphasis].*

In April 2023, ENPA would indeed have had a substantial body of environmental information. In addition to other documentation submitted with previous but withdrawn or refused applications, by April 2023 the ENPA had the following important evidence:

Table A

Current application document number	Document	Date of issue or, where known, date when draft was first sent to applicant
E60 & 61	Bryophyte assessment and update	2013 & 2015
C17	Pipe bridge drawing	February 2016 (Updated November 2018)
E38	Flow Study (updated in 2018)	2018
E57	Ecological Surveys	July 2018
E39	Archaeological Assessment	January 2019
N/A	Breeding bird survey	The original survey in 2019
N/A	Bat survey	The original survey in December 2020
E33	Landscape and visual assessment	September 2019

The ENPA's 'Scoping Response' in September 2020 to the applicant's EIA Scoping Assessment stated:

The purpose of this Scoping Opinion is for the Authority to provide the Applicant with an outline of the main issues upon which the Environmental Statement (ES) should focus.

However, in April 2023 ENPA did **not** have the benefit of the following environmental reports & surveys, as they were produced later.

Table B

Current application document number	Document	Date of issue or, where known, earlier date when draft was first sent to applicant - who might have shared it with ENPA at that stage
E72 & E42	Heritage Impact Assessment	July 2023
E66	Environmental Statement (main report)	August 2023
C4 et al	Turbine House layout & other diagrams	December 2023
E59	Breeding bird survey (updated)	Summer 2023
E58	Bat survey (updated)	Updated summer 2023
E62 & E63	Bryophytes – second update & annex	July 2023 & December 2023
E31	Habitats Regulations Screening Assessment	November 2023
E66	Green Infrastructure Statement	April 2024
DDM	Design & Access Statement	April 2024

[Grounds for concerns about ENPA procedure & planning judgement](#)

The applicant's covering letter to ENPA in July 2024 stated:

*As you're aware, our most recent planning application in 2019 was subsequently withdrawn. Based on the specialist advice available to us at the time along with pre application advice by ENP, we genuinely believed we had provided suitable and sufficient information for the planning application. However, we fully appreciate ENP's requirement for us to undertake **a full environmental impact assessment (EIA)** [our emphasis]*

What concerns us is that ENPA stated the principle of the scheme was acceptable as early as April 2023 (not 2024), when it did not have any of the vital information in Table B, particularly the full Environmental Statement.

We appreciate that Section 6.3 of the Wales [Development Management Manual](#) on pre-application advice from the local planning authority to an applicant states:

6.3.21 Any assessment of the proposed development by the case officer should be made without prejudice to the formal determination of any subsequent planning application.

ENPA may have told the applicant in April 2023 that its assessment of the acceptability of the scheme might change in light of further information, correction of errors in earlier information, emerging new national planning policies, planning committee members' changing judgements on the weighting of material considerations (mindful of predetermination) etc, etc.

However, in giving pre-application advice, it is perfectly reasonable for a local planning authority to decline to commit to opining on whether the principle of a proposal is acceptable or not – especially if there is still insufficient information about environmental impacts.

The ENPA telling the applicant that the principle of the scheme was considered acceptable would have raised expectations for planning approval.

We consider that ENPA made an error of judgement in advising the applicant, as they did so without the benefit of vital environmental information, notably:

- The main body of the Environmental Statement
- The Green Infrastructure Statement (which covers measures to achieve Net Benefit for Biodiversity – see our objection in Annex 3)
- The 'Shadow' Habitats Regulations Screening Assessment
- Updated species assessments for bryophytes, birds and bats (i.e. the latest information)
- Design and Access Statement

Particularly surprising in view of the site's SAC and SPA designation, is that ENPA opined before seeing the HRA screening assessment.

Moreover, ENPA knew from opposition to previous applications that this renewed application would be controversial – and that representations would be likely to come from several interested third sector organisations with considerable ecological and other relevant technical expertise who would wish to interrogate the appellant's evidence. Cymdeithas Eryri is left feeling a second-class consultee compared with the applicant's consultants and statutory consultees.

We think there is an appearance of ENPA putting itself under inappropriate pressure to grant permission because it has, in our view prematurely, indicated the development is acceptable in principle despite insufficient information.

Annex 2: Landscape impacts - waterfall and related recreation & tourism policy matters

[Information relevant to objection](#)

The landscape and visual impact of the scheme is at Appendix 12 of the ES (*Landscape and Visual Impact Assessment* (LVIA) - document E33, with illustrations and reference docs in 34 - 37).

Most of the LVIA follows well established methodology and its conclusions seem reasonable to us **other than** regarding the waterfalls, considered here, and the pipeline crossing of the river (Annex 5).

Assessment of effects on the waterfall is included only in summary at LVIA para 8.15:

*For a full evaluation of the effects on the waterfall, see document: 'Flow/photo survey for Rhaeadr y Cwm, Cwm Cynfal - Evaluating the effect of the proposed hydroelectric scheme on the amenity value of Rhaeadr y Cwm, Cwm Cynfal' produced by others. In summary the proposed hydro scheme would have an **insignificant effect** [our emphasis] on the visual amenity of Rhaeadr y Cwm since there is no effect on the shape and characteristic of the waterfall and only a small difference in the intensity of white water occasionally.*

Paragraph 9.3 summarising the long-term landscape effects, and 9.6 summarising visual impact, do not specifically mention the waterfall.

The referenced document 'Evaluating the effect of the proposed hydroelectric scheme on the amenity value of Rhaeadr y Cwm' is Appendix 13 to the ES, dated February 2016 and updated 2018 (Doc E38). This is in fact authored by the current applicants, MED Dafydd after advice from NRW hydrology specialists, not by a qualified landscape architect.

The ES advances no additional evidence to support the conclusions in document E38.

The E38 assessment is cogently written but based only on 8 photos taken from a single roadside viewing point on the B4391, between 400 and 500m distance from the sequence of waterfalls. Each photo shows the waterfalls at a different water flow rate, roughly estimated by a formula linking measured flow on a comparable nearby river with modelled flow on Afon Cynfal.

The report states:

It can be seen from the photos that once there is a reasonable flow in the river, there is only a small change in the amount of white water visible on the waterfall. The amount of white water visible is not proportional to the volume of water. The deep and narrow channel formation means that there is no significant change in the shape and characteristic of the waterfall regardless of the flow.

Elsewhere, the report concludes:

There is a change in the intensity of the white water in the waterfall at low flows, however since the hydro scheme will not operate at low flows, it will not affect the

intensity of white water at these low flows. There is a slight reduction in the amount of white water when the hydro scheme is operating at moderate flows; however this does not have a drastic effect of the overall appearance of the waterfall as the intensity of the white water is not proportional to the flow in the river. At high flows, since there is an abundant amount of white water, the change in intensity of the white water wouldn't be detectable.

More specifically, we would summarise the findings as:

- During low flows, very little if any water would be abstracted, resulting little or no impact on the appearance of white water down the falls.
- During moderate flows, the amount of visible white water slightly decreases, but does not affect *'the overall shape or characteristic of the waterfall'* and there is *'only a small difference in the intensity of white water occasionally'*.
- During high flows (i.e. when the waterfall is in 'spate' after heavy rainfall), there is an *'undetectable'* visual change as the flow increases further. As the maximum abstraction will be 528 l/s, this will have an undetectable visual effect on the waterfall when natural flow rates are high, above say 2,000 l/s.

Grounds of objection

No information is available about the proportion of days each year when flows are 'low', 'moderate' and 'high'. However it seems reasonable to assume there will be a high proportion of days when the flow is 'moderate', i.e. other than during periods of drought or sustained wet weather.

We disagree with the E38 conclusion, based on a comparison of photos 3 and 4, that at moderate flows *'the amount of white water has slightly decreased [due to the quantum abstracted], but it hasn't affected the overall shape or characteristic of the waterfall'*. Likewise we disagree with the statement in the ES summary that *'the Flow Assessment demonstrates how sufficient water would remain in the river to maintain the white-water cascades.'*

Close inspection of the photos shows 'whiter', i.e. more visually impressive water in photo 4 (estimated 474 l/s natural flow) compared with photo 3 (estimated flow 160 l/s – being similar to the flow that would be left in the river after abstraction if natural flow is about 474 l/s.). The photos provide only flimsy evidence, taken far away from the falls. As we point out below, decision-making should assume many more visitors to the site in the future than at present, with many of them arriving on foot, and that they will wish to enjoy a close-to experience of the falls from nearby safe vantage points on Public Access Land. Close up video footage by an independent cameraman should have been commissioned, shot at a range of estimated flow conditions (i.e. using the same correlations as for the photos). Without this, a fully informed judgement of impact cannot be made.

But our objection goes much further. E38 does not address acoustic considerations or the sensory impact of spray & mist in varying light, wind and humidity conditions.

People enjoy waterfalls not only for the sight of turbulent falling water, but also and equally for the impressive range of noise and atmospheric effects. Poetry itself is not a material planning consideration, but great poetry about waterfalls confirms that noise and other physical attributes besides water 'shape' are key to the overall sense of wonder that waterfalls engender, and so are also highly material in this case.

Consider the following lines of poetry:

*Nant y Mynydd groyw loyw
Yn ymdroelli tua'r pant
Rhwyng y brwyn yn sisial ganu
O na bawn i fel y nant*

John Ceiriog Hughes

*With what deep murmurs through time's silent stealth
Doth thy transparent, cool, and wat'ry wealth
Here flowing fall ...*

From 'The Waterfall' by Welsh poet Henry Vaughan

*Always in that valley in Wales I hear the noise
Of waters falling.*

Welsh poet Vernon Phillips Watkins

*A hundred waterfalls, whose voices come
But as the murmuring surge.*

John Keats

*... the solid roar...
Of thunderous waterfalls and torrents hoarse,
Pouring a constant bulk, uncertain where.*

Also Keats

*... which the waterfalls
Illumining, with sound that never fails ...*

Percy Shelley

Through sounds of foaming waterfalls ...

Lord Byron

Once waterfall noise and other sensory effects besides water flow 'shape' are accepted as important aesthetic factors, then another serious flaw in the E38 analysis arises. This is because visitors are able to get much closer to the

waterfalls than the distant road vantage point from where the photos are taken, and indeed closer than anywhere on the route of footpath PRoW 20. Visitors can go anywhere that is safe on the Open Access Land that includes and surrounds the waterfall. There are several places where it is safe to get close to the falls.

It stands to reason that a reduction in flow due to abstraction in the 'moderate flow' scenario of, for example, photo 4 (from 474 to 174 l/s) – a **63% reduction in waterfall flow** – will result in a substantial diminution in pleasing perceptions of noises and sensations arising from spray and humidity changes when experienced at close quarters. The same or even high percentage, up to just short of 70%, will be true across a range of 'moderate' flows'.¹

It is true that few people currently take the initiative to traverse PRoW 20 and even fewer get closer to the waterfalls by descending on safe areas of Open Access Land. Moreover, parking at the roadside viewpoint is (rightly) limited to a handful of cars.

However, an important planning consideration is the potential for more people to enjoy the waterfall at close quarters. Anecdotally, we know that popular social media such as Instagram can lead to a substantial increase in visitors at streamside locations - such as the waterfalls and pools close to the Watkin Path on Yr Wyddfa. The same could happen at Cwm Cynfal, though of course unmanaged access of this type could become problematic. This leads to an important consideration.

ENPA may not have any plans at present to encourage and manage increased visitors to Cwm Cynfal. But that is not the point. ENPA could decide to do so in future, when resources and other priorities permit. That **potential** to do so is a key planning consideration, particularly as it fits with the thrust of policy to manage visitors to Eryri more sustainably in future. In particular:

- Even during periods of only moderate water flow, waterfalls are an important wet weather attraction - as shown by Aber Falls and Dolgoch Falls.
- Waterfalls are an attraction throughout the year, helping to spread visitors to periods outside the main visitor season, in line with policy in *Cynllun Eryri*.
- ENPA need not (and should not) increase parking at or near the B4391 viewpoint. Rather, in line with sustainable transport policy, the aim should be to ensure sufficient parking in Llan Ffestiniog and to waymark and promote a footpath route along attractive rights of way between the village and the waterfalls. The obvious route could incorporate other features of interest and would be a family-friendly ramble of just 2 to 3 miles each way through a

¹ Doc E38 states the 'Hands off Flow' is only 45 l/s. 70% of flow above that level would be abstracted, up to a maximum abstraction of 528 l/s. So, for example, when natural flow would be 800 l/s, the abstraction would be $[800 - 45] \times 0.7 = 528$ l/s. This is 66% of total flow. When natural flow would be even higher, at say 1,000 l/s, the percentage abstraction would still be over half of total natural flow (53%) despite the 528 l/s cap.

landscape that is just as renowned in Welsh literature² as the literary associations that the ENPA has already championed at nearby Yr Ysgwrn. Such a path would fit well with supporting local tourism-related business in small settlements and spreading visitor numbers away from pressured 'honey pot' locations - also in line with *Cynllun Eryri*.

For reasons above, a substantial increase in visitors to the falls should be welcomed and encouraged. Having set out above why the scheme would damage the sensory attractiveness of the waterfalls for an individual visitor, we underline that the harm becomes multiplied in proportion to the number of visitors in future.

Para 6.3.6. of PPW12 states:

*In National Parks, planning authorities should give **great weight** [our emphasis] to the statutory purposes of National Parks, which are to conserve and enhance their natural beauty, wildlife and cultural heritage, and to **promote** [our emphasis] opportunities for public understanding and enjoyment of their special qualities.*

We consider that promoting the public enjoyment of features such as Cwm Cynfal waterfalls exemplifies how ENPA can aspire to fulfil the statutory purposes. Accordingly, substantial harm to the attractiveness of the waterfalls when experienced safely at close quarters by an increasing number of visitors should be given great weight **against** the planning application.

We make two related observations arising from para 1 of document E38, which states:

... Having received a response to our pre-application (Ref: WA0650001021) for a water abstraction licence from Natural Resources Wales (NRW), one of their requirements before we submit a formal application is that we conduct a flow/photo survey to submit to the Snowdonia National Park Authority (SNPA) to confirm an abstraction regime which is acceptable to SNPA, NRW and ourselves.

*After receiving an approval letter from SNPA on 1st April 2016 stating that it considered that under controlled abstraction the impact of the depleted flow **will not adversely affect the visual impact of the falls to the detriment of the visitor experience** [our emphasis], NRW issued an abstraction licence (WA/065/0001/0020) and impoundment licence (WA/065/0001/0021) on 28th September 2017.*

The above extract implies that NRW only issued abstraction and impoundment licences in 2017 following ENPA's 'approval letter' opining no adverse effect on visual amenity to the detriment of the visitor experience. We are astonished that

² A promoted walking route could include listed Cwm Farmhouse and two landmarks explicitly mentioned in the **Mabinogion** - Bryn Cyfergyr (now the site of listed farmhouse Bryn Cyfergyd) and Llyn Morwynion, where Blodeuwedd's maidens drowned.

ENPA took this view, it seems in light of no more than the sparse evidence in E38 and - for our reasons given above - without adequately thinking through the totality of harm to amenity and recreation opportunity. We therefore ask ENPA to disavow the above quoted text highlighted in bold. In consequence, we also ask that no positive weight is given to NRW having issued an abstraction licence.

Annex 3: Bryophytes (mosses and lichens)

[Information relevant to objection](#)

The presence of many 'Atlantic' bryophytes, including rare and declining species, is one of the key features that led to designation of the waterfalls as part of the wider SSSI. Their conservation is therefore of paramount importance. Most of these species are concentrated along the waterfalls and their rocky margins, especially on steep, shady north facing slopes.

'Hydro-electric power schemes are identified as a 'Key Management Issue' in Section 4.12 of the citation notes for the Migneint - Arenig - Dduallt SSSI. These notes state that:

*'Hydro-electric power schemes are identified as a 'Key Management Issue' in Section 4.12 of the citation notes for the Migneint - Arenig - Dduallt SSSI. These notes state that 'Steep rocky gullies containing fast flowing streams are often targeted for potential hydro-electric power schemes. As this habitat is often important for Atlantic and nationally scarce species of moss and liverwort there can be a conflict of interests. By altering the flow and splash pattern of the stream, hydroelectric power schemes may alter the humidity and the delicate micro-climate which could have a negative impact upon these species. **Such proposals should be resisted unless it can be shown that they are of no threat to this special assemblage of mosses and liverworts.'***

The applicant's bryophyte survey was done in 2013 (E60), updated in 2015 (E61) and again in 2023 (E62 & 63 – the latter addressing concerns raised by NRW). These documents repeatedly emphasise the:

- Inaccessibility and therefore difficulty surveying the whole ravine
- Lack of robust research evidence on the impact of hydro-schemes
- Uncertainty about the impact of water abstraction on gorge/waterfall bryophytes for several interacting reasons.

In evidence of this we include the following quotes from E60 – 61. Bold type sections are our emphasis:

*Whilst the pipeline route and non-ravine sections of the river were easily covered, **most of the river channel and adjacent rock faces within the main ravine are inaccessible. Since this is the best part of the site for bryophytes, it is possible that a number of species evaded detection and are missing from the inventory.***

*The bryophyte flora seen along the river channel itself during the present survey was of relatively limited interest, though **much of the channel within the main ravine is inaccessible.***

*However, **large parts of the river channel of the main ravine are inaccessible** and it is possible that species of conservation concern occur in close association*

with the main river hydrology, **where they would be susceptible to the effects of the proposed HEP development.**

*The proposed scheme is unlikely to have any significant impact on any bryophyte features of significant conservation interest within areas that could be accessed during the survey. [but] **Significant lengths of good riverine habitat for bryophytes within the main ravine of Raeadr y Cwm are not accessible for surveying.***

*Demars & Britton (2011) reviewed the literature with regards to the impact of HEP schemes on bryophytes and found nothing of much relevance in the context of small-scale schemes such as the present proposal. Since that publication, nothing further has arisen within the peer-reviewed scientific literature. Evidence within the unpublished literature is very limited and is not considered here because it has not been subject to scientific peer-review. Prediction of effects of small-scale HEP schemes on bryophyte populations is therefore **limited to educated guesswork.** **The situation is complicated by the fact that bryophytes often occupy a dynamic patchwork of habitat patches whose distribution is dictated by many interacting variables.***

*A 2 km length of the Afon Cynfal will have a depleted flow when the proposed HEP scheme is in operation. During the lowest water levels, below Q95, the flow will not be affected and during the highest flows the effect will be negligible. Some possible effects on colonies of bryophytes from reduced flows include: (i) an increase in the frequency, length and severity of desiccation events; and (ii) a reduction in the frequency, length and severity of disturbance events. Such impacts, if they occur, **could cause a reduction in the population of a particular species along the depleted stream length, or even its complete loss. Attempting to predict what may happen to any particular species is clearly very difficult, but in general there will be a higher risk to those that are tied most closely to the river hydrology.***

*Within the depleted length of the Afon Cynfal a nationally important oceanic bryophyte assemblage occurs, concentrated deep within the main ravine. Whilst it is **very difficult to judge**, negative effects on the two main species of conservation interest, *Molendoa warburgii* and *Paraleptodontium recurvifolium*, seem unlikely.*

The 2023 update to the bryophyte assessment (E62) does not amend or withdraw any of the above texts from the 2013 and 2015 documents, and adds:

*There will be no direct impacts from the proposed HEP scheme on the assemblage of oceanic ravine bryophytes because the component species are largely confined to the main ravine, well away from the proposed construction activities. Due to a lack of scientific evidence, **it is not possible to predict with any certainty** what indirect impacts may occur on species from the assemblage due to reduced flows along the depleted reach. **Species most closely tied ecologically to the river hydrology may be at most risk**, for example including *Heterocladium wulfsbergii* and *Rhynchostegium alopecuroides*. Species that are disconnected from the river hydrology and which inhabit seepages on adjacent slopes are unlikely to be affected, for example including *Campylopus setifolius* and *Chionoloma recurvifolium*.*

Assuming ... mitigation measures are incorporated into the scheme, the only possible adverse residual effect concerns the possibility of indirect effects from reduced flows on some of the species that comprise the oceanic ravine bryophyte assemblage. Two of the most important species from this assemblage, *Campylopus setifolius* and *Chionoloma recurvifolium*, will not be affected because they occupy bankside seepages that are hydrologically disconnected from the river.

Residual effects on many of the other species from the assemblage are impossible to predict with any certainty due to a lack of scientific evidence.

Document E63 addresses specific issues raised by NRW.

NRW noted that:

The operational phase involves the abstraction of flow from the Afon Cynfal which would result in a depleted reach for an approximate length of 1.2 km within the river. We consider the SAC feature of interest in this stretch to be the Old Sessile Oakwoods habitat: with an open canopy of birch and the typical Hyperoceanic/Atlantic bryophyte assemblage associated with this habitat.

The applicant's consultant replied that:

In fact, there are no vegetation communities dominated by trees. Some scattered trees occur on the steepest slopes, such as birch and rowan, but these are growing within non-woodland vegetation communities ...

NRW also noted that:

Abstraction of water from the river, resulting in a depleted reach, has the potential to reduce humidity levels which could consequently impact on desiccation-sensitive bryophytes in the vicinity of the river. We consider that further information and/or clarification should be provided to demonstrate whether the Atlantic Woodland bryophytes identified during the surveys ... are actually associated with mist zones and hence whether they could be affected by reduced flows in Cwm Cynfal, or whether they are genuinely only being buffered from desiccation by seepage and the depth of the ravine.

The applicant's consultant replied in detail, concluding:

Given the lack of a woodland canopy, which is often an important aspect of the habitat occupied by these species at other sites, it appears that local topography is particularly important for maintaining a sufficiently humid microclimate for these species in Cwm Cynfal. This is because at the base of the main ravine and in the vicinity of the north-facing rockfaces favoured by the more sensitive species, both solar radiation and air turbulence will be greatly reduced, compared to the free-air macroclimate. Air temperature is a major determinant of humidity, and the cooler air at the base of the ravine will require less water vapour to maintain the same relative humidity. Free moisture available to be absorbed into the air will be provided mostly by the river and direct rainfall. It is therefore my opinion that mist zones do not have any substantial influence at this site on the survival of desiccation-sensitive bryophytes.

Bryophytes are an issue of particular interest to Plantlife, which has also objected to this scheme. They have greater expertise in this field than we do and we understand that their concerns closely mirror ours.

Grounds of objection

The Pre-Application Consultation report (E75) repeatedly (e.g. on pages 36 and 40) states that the evidence submitted by the applicants on bryophytes:

'... concludes no evidence to confirm a negative impact on the bryophytes ...'

We consider this double negative is economical with the truth. The reports cited above (E60 to E62) include texts we have highlighted above to show considerable scientific uncertainty and a conclusion - variously worded and in our words - that there is at least a distinct possibility of the scheme resulting in permanent harm to rare bryophytes in proximity to the waterfalls.

The applicant's consultant recommends monitoring:

Given the bryological significance of the site, if the proposed scheme is given approval a suitable monitoring scheme should be put in place that is able to determine effects on the populations of key bryophyte species. Such a scheme should be agreed with NRW and the first monitoring visit conducted before any works on the scheme proceed.

We welcome the consultant's recommendation that monitoring be done - and we would expect a planning condition or obligation to secure this. Such monitoring could provide valuable evidence for future hydro applications elsewhere. However, if the hydro scheme is constructed and operated, then nothing can be done to remediate any significant harm to bryophytes unless NRW were to commit ahead of permission being granted that they would be prepared to amend the abstraction licence and only permit lower level of abstraction. That could threaten the financial viability of the scheme.

We recognise that the results of post-implementation bryophyte monitoring surveys at other hydro schemes cannot be not directly applied to the unique circumstances at Cwm Cynfal. However, in March 2024 NRW published an evidence report on population trends in hyper-oceanic liverworts in the Bontddu Gorge following a hydro-electric power development there. Bontddu is just 21 miles from Cwm Cynfal. The report's author, Dr Des Callaghan, is the same expert who prepared the reports for the Cwm Cynfal application. He surveyed the Bontddu Gorge before the hydro scheme was built in 2013 and again in 2017 and 2023. His report found a significant change between 2013 and 2023, **with four of the five species having undergone a decline of up to -43%, and a combined all species index showing a decline of -17%**. We consider this report underlines and reinforces the distinct possibility of harm to bryophytes at Cwm Cynfal. The report adds substantial weight to this concern in ENPA's planning decision and strengthens the case for ENPA to follow the Precautionary Principle.

We are dissatisfied with some of NRW's advice on this case. Their first query in E63 indicates a lack of expert focus, as they appear to have misunderstood the type of habitat in which the waterfalls are located. More important, we are astonished that soon after the Bontddu report, they did not contact ENPA again and:

- Outline the environmental similarities and differences between the cases

- Urge ENPA to revisit the advice on bryophytes given when the Bontddu case was determined and whether that advice was, with hindsight, overly-optimistic
- Underline that considerable doubt must now exist about the impacts on bryophytes at Cwm Cynfal
- Advise on what bearing the Precautionary Principle should have in this case.

It is, of course, still open to ENPA to ask for this advice and if necessary to defer determination.

In conclusion, para .4.6.6 of PPW12 was recently strengthened and now states:

*Statutorily designated sites **must** [our emphasis] be protected from damage and deterioration, with their important features conserved and enhanced by appropriate management. The contribution of the designated site to wider resilient ecological networks should be recognised and captured as part of a strategic approach to planning policy **and decision making** [our emphasis, meaning in development management as well as in policy making].*

Para 6.3.6. of PPW12 states:

*In National Parks, planning authorities should give **great weight** [our emphasis] to the statutory purposes of National Parks, which are to conserve and enhance their natural beauty, **wildlife** and cultural heritage, and ...*

In light of the considerable technical uncertainty, the new evidence from Bontddu and the applicability of the Precautionary Principle in this case in line with PPW12, we urge ENPA to place great weight on ensuring no harm to the bryophyte community identified in the SSSI citation.

Annex 4: Net Benefit for Biodiversity

[Information relevant to objection](#)

Welsh Government planning policy requires development to provide a **net** benefit for biodiversity (NBB), i.e. a **better** outcome than if the site were left undeveloped.

The applicant's Green Infrastructure Assessment (GIA: Docs E67 – 71) recognises the recently updated policy set out in a document issued by Welsh Government in October 2023: [Addressing the Nature Emergency through the Planning System: Updated National Planning Policy for Chapter 6 of Planning Policy Wales](#). This requires that all development must achieve NBB, and that design must follow the 'DECCA framework'. See GIA sections 2.6 & 2.7, also para 5.1.3.

GIA section 2.4 mentions the Eryri Local Development Plan, which was adopted before the updated PPW12 policy on NBB was published. However the GIA omits to mention that in February 2021 Welsh Government published what is now the national tier of the statutory development plan for all planning authorities including ENPA, entitled [Future Wales, The National Plan 2040](#) (NP 2040). Policy 9 entitled 'Resilient Ecological Networks and Green Infrastructure' includes the following (bold is our emphasis), which aligns closely with PPW12:

*'... action towards securing the maintenance and **enhancement** of biodiversity (to provide a **net benefit**), the resilience of ecosystems and green infrastructure assets **must** be demonstrated as part of development proposals through innovative, nature-based approaches to site planning and the design of the built environment.'*

Thus the policy requirement for all development - including hydro electric schemes - to secure NBB carries the statutory force of up to date development plan policy for Eryri.

In 2019, Welsh Government's published the [Chief Planning Officer's letter](#) on *Securing Biodiversity Enhancements*. This states:

*'The attributes of ecosystem resilience should be used to assess the current resilience of a site, and this must be maintained **and enhanced** [our emphasis] post development. If this cannot be achieved, permission for the development should be refused.'*

[Grounds of objection](#)

The GIA contains long extracts from relevant policy & guidance, together with a great deal of environmental information published elsewhere about the site and its context. However, analysis and actual evidence that NBB will be achieved is very sparse. Table 2 on pages 20 - 22 and Table 3 on pages 24 - 25 list measures mainly to ensure - as far as possible - no harm to existing features. That falls short of achieving a net benefit.

Para 5.1.4 states the scheme has been designed taking into account the 'Step-wise' approach. However, Table 3 on alignment of the scheme with the Step-wise Approach misunderstands and misapplies Figure 12 on page 17 of updated PPW12 Chapter 6. This says that for designated sites including SSSIs, interaction with the Step-wise approach is to be **avoided**. The point is that any harm from development to the ecological features that gave rise to site designation is unacceptable. So NBB must be achieved only by additional positive measures, without any 'offsetting compensation' for harm to irreplaceable features.

Para 5.1.4 also states that the addition of bat boxes and an eel pass enhance the local biodiversity. And Table 3 mentions a measure claimed to 'compensate' (erroneously, as the Step-wise approach is to be avoided), being the planting of 4 locally indigenous alder trees near to the turbine house (shown on C4 layout plan). However, none of these three modest measures are what they are purported to be:

- Two bat boxes on the turbine house are no more than a precautionary mitigation measure in view of local bat records. They may help to prevent further damage to biodiversity that exists now. But they are not biodiversity 'enhancements' as claimed at 6.1.3, as they do not contribute to any '**net** benefit' that would increase overall ecosystem resilience.
- The eel pass is also no more than a mitigation measure, aimed to conserve any eel stocks that may still be present in the river system. Likewise, they may help to prevent further damage to biodiversity but do not contribute to any 'net benefit' that increases overall ecosystem resilience.
- The four alder trees look like a landscaping measure to help integrate the turbine house into the setting (hence the proposed planting of 'semi-standard' size trees, but note - these often do not grow vigorously because of root/shoot imbalance). In ecological terms, their contribution is marginal and does no more than mitigate for the permanent loss of soil & vegetation arising from construction of the building, its access track and also the track to the weir. These few trees make at most a trivial contribution to overall ecological resilience, unrelated to the ecological features that the waterfall is mainly designated for.

Para 6.1.2 says:

The baseline biodiversity is high and therefore [there is] limited possibility of enhancing the area with green infrastructure.

That second part of that assertion is fundamentally incorrect. The gorge and its margins are a degraded former woodland habitat. NRW explained this in Document E63:

Historic OS maps of the area dating back to 1875–1887 show no evidence of woodland habitat in this area, suggesting it was cleared well over 100 years ago. Woodland has not since re-established because regeneration of trees is largely prevented by sheep grazing.

In SSSI parlance, land within the applicant's ownership bordering the gorge is in 'unfavourable' condition due to the grazing pressure and also, on inaccessible rock faces, because of the start of seeding by invasive Sitka spruce – a process that will accelerate if left unchecked.

The applicant could have agreed to a substantive measure to genuinely enhance biodiversity and arguably result in NBB despite the uncertainty and concern about harm to bryophytes. An obvious measure would be fencing-off of substantive gorge-side areas to encourage natural colonisation of native tree and shrub species – leading eventually to what NRW described in document E63 as:

'... the SAC feature of interest ... the Old Sessile Oakwoods habitat: with an open canopy of birch and the typical Hyperoceanic/Atlantic bryophyte assemblage associated with this habitat'

In terms of wider ecosystem resilience, such an increase in that habitat would serve to extend the remnant Celtic Rainforest woodlands along the Cynfal river system, centred on the nearby [Ceunant Cynfal National Nature Reserve](#).

Any fencing would need to be routed to respect historic landscape features, perhaps by following existing old field boundaries.

However, ENPA must determine the application on the basis of what has actually been proposed, with no positive weight whatsoever attaching to missed opportunities such as that outlined above.

Far from providing **Net** benefit for biodiversity, the scheme will at best 'break even' in terms of net benefit – and only if it turns out there will be no harm to bryophytes or due to the design of pipeline crossing of the river (see Annex 5). More likely, having regard to the outcome at Bontddu there will be at least some harm to bryophytes and other aspects of river ecology - contrary to policy.

Overall and in terms of PPW12, the enhancement of biodiversity to provide a net benefit and increased ecosystem resilience have not been demonstrated as part of development through '*innovative, nature-based approaches to site planning*'.

In line with the Chief Planner's letter, as the current ecological resilience of this designated site would not be enhanced, permission for development should be **refused**.

Annex 5: Environmental risk inherent in design of pipeline river crossing

Information relevant to objection

The previous proposal for the pipe to cross the river via a visually intrusive bridge has been abandoned. The current proposal is to excavate / 'peck' / blast the river bed and bury the pipe under the river bed, explained at 3.4.3 of the ES (E66):

A decision was made to amend the design and to bury the pipe under the river bed rather than using a bridge. It is recognised that the cost of avoiding the pipe bridge is disturbance of the riverbed, but by minimising the duration of disturbance and effective construction stage mitigation adverse effects could be reduced.

The focus of mitigation is the construction phase, with further detail in the Construction Management Statement. However, the information provided does not address the longer-term performance of the pipe crossing, including mitigation of apparently unforeseen consequences with potential for significant environmental damage.

Grounds of objection

We are aware that Save our Rivers' (SoR) objection to the application expresses concern about the post-construction phase impact of the pipe river crossing. We defer to SoR's considerable technical expertise in this matter and do not repeat the detail of their objection.

They conclude that there is significant risk of one or more of the following:

- the pipeline being uncovered via erosion after construction
- the river diverting into the pipeline trench
- the river eroding ground above where the pipe crosses.

We agree with SoR's concern and think the ENPA has insufficient information to be confident that the pipe crossing will not create significant localised erosion damage and sediment pollution of the water course and downstream SSSI, contrary to the several relevant development plan policies.

The Precautionary Principle applies in view of the SSSI status of the site and the potential for visual eyesores.

We are surprised that NRW has not engaged with this matter.

Annex 6: Proposal for an Energy Local Club and the benefits arising

[Information relevant to objection](#)

The applicant's covering letter (E73) states the following (bold is our emphasis):

*Since our previous application, we have been able to confirm the viability of an Energy Local club for the proposed scheme which will enable the generated power to be utilised locally **at a reduced cost to the community**. It would be great to see local natural resources being utilised to benefit the local community. ...*

To further aid the consultation process, we hosted a local drop in event at Llan Ffestiniog Village Hall for the local community to allow us to further explain the scheme and the potential of the local energy scheme. We were encouraged that local support was strong with further support received from the elected representatives and the Ffestiniog Town Council. ...

*Given the current need for diversification in the agricultural sector, this proposed scheme will provide security for future generations as well as allowing us as a family to play a part in tackling the current climate crisis by generating electricity from a renewable source **for the local community to use** ...*

The applicant's reference to 'confirming the viability' stems from application document E73 entitled 'Energy Local Ffestiniog Modelling Report', dated Dec 2023 and prepared by Energy Local. The document explains how 700 or more local households could join an 'Energy Local Club' which would enable them to access a secure source of local energy at reduced cost compared with purchasing energy from commercial suppliers. E73 states:

*Energy Local enables a local group of households to form themselves into a new type of organisation, an Energy Local Club (ELC), with the demand consumers and the generators as members, facilitating local balancing. Everyone in the Club must switch to the same supplier. The supplier provides all the billing and licensed responsibilities. All members need half-hourly metering. Every half hour, this system attributes local generation to members using power as it is generated. By establishing an internal price for locally used power the generator can earn more and customers receive **more affordable power**.*

In a recent press [article](#) where the local MP expresses her support for the scheme, the applicant is quoted as saying:

*The proposed hydro scheme **will** [our emphasis] form part of Energy Local, a community interest company based in North Wales that aims to create fair and more sustainable energy systems for communities across the United Kingdom.*

The ES non-technical summary states:

*The Local Energy Club **will** be beneficial to local communities.*

Welsh Government policy is supportive of such schemes, notably in PPW12 at paragraphs 5.9.24 – 28 entitled 'Local Involvement and Community Benefit'. Indeed we are supportive, in principle. However, para 5.9.28 states:

*The Welsh Government supports commercial developers working together with community based organisations to take forward projects on a shared ownership basis. We also support the principle of securing financial contributions for host communities through voluntary arrangements. **Such arrangements must not impact on the decision-making process and should not be treated as a material consideration, unless it meets the tests set out in Circular 13/97: Planning Obligations.** [our emphasis]*

Grounds of objection

We do not doubt the applicant's sincerity or current intention to implement a scheme such as that explained in E73. However, intentions can and do change for many reasons not material to a planning application - including changing pecuniary interests. This is why, for example, the provision of a proportion of a housing scheme being 'affordable' units does not rest on the applicant simply saying they intend to make this happen. Rather, grant of planning permission is dependent on the signing of a legally robust Planning Obligation document that 'runs with the land' and will secure the relevant planning benefits.

PPW12 para 5.9.28 makes clear that similar arrangements must be in place regarding '*financial contributions for host communities through voluntary arrangements*' such as are promoted by Energy Local.

It would seem impracticable to secure such arrangements by ENPA imposing a planning condition - which is presumably why PPW12 does not mention conditions.

The application documents do not include a draft Planning Obligation document for the ENPA's consideration. It might be possible to produce one, but the applicant has not done so. Accordingly, no planning weight should be ascribed to the applicant's current intention to implement a Local Energy scheme. A local planning authority could find itself in legal jeopardy were it to do so.

We are concerned that, doubtless unintentionally, the applicant has misled many local consultees into thinking that the hydro-scheme will necessarily deliver financial benefit for the members of the local community, and that this may have influenced their expressions of support for the application. This renders it inappropriate to give much weight to those responses.

END OF SUBMISSION

Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri – Pwyllgor Cynllunio a Mynediad

Dyddiad: 21-Ionawr-2026

Rhif Cais: NP5/59/814A

Dyddiad Cofrestru: 11/11/2025

Cymuned: Cyngor Tref Ffestiniog

Cyfeirnod Grid: 272796 342472

Swyddog Achos: Mr. Aled Lloyd

Lleoliad:

Garreg Lwyd, Bont Newydd, Ffestiniog.
LL41 4PT

Ymgeisydd:

Mrs. Ali Crothwaite,
Garreg Lwyd,
Bont Newydd,
Ffestiniog,
Gwynedd. LL41 4PT

Disgrifiad:

Newid defnydd o dŷ annedd C5 i dŷ annedd (C5) a llety i'w osod tymor byr masnachol (C6) Garreg Lwyd, Bont Newydd, Ffestiniog. LL41 4PT

Crynodeb o'r Argymhelliad

I ROI caniatâd yn ddarostyngedig i amodau

- Dechrau o fewn 5 mlynedd
- Yn unol â'r cynlluniau a gyflwynwyd
- Defnyddio arwyddion / hysbysebu Cymraeg (neu ddwyieithog)

Rheswm(au) pam y rhoddwyd gwybod i'r Pwyllgor am y cais Cynllun Dirprwyo

Gwrthwynebiad gan Gyngor Tref Ffestiniog, yn groes i argymhelliad y swyddog

Dynodiadau Tir / Cyfyngiadau

Adeilad traddodiadol o gymeriad
Cefn Gwlad Agored

Disgrifiad o'r Safle

Mae safle'r datblygiad wedi'i leoli yng nghefn gwlad agored ac mae tua 1.8 milltir o bentref Ffestiniog. Mae'n hygyrch trwy ffordd ddienw oddi ar y B4391.

O amgylch y safle mae ardal o harddwch naturiol gydnabyddedig ac mae o fewn 15m i ACA/AGA Migneint -Arenig- Dduallt . Mae hefyd yn agos at barth craidd awyr dywyll.

Datblygiad Arfaethedig

Y cynnig yw Newid defnydd o dŷ annedd C5 i dŷ annedd (C5) a llety rhent tymor byr masnachol (C6).

Ymgynghoriadau

Ymgynghoreion:	Ymatebion:
Cyngor Tref Ffestiniog	Gwrthwynebiad - Mae'r Cynghorwyr wedi trafod hyn ac yn dymuno cyflwyno gwrthwynebiad, ar y sail bod diffyg cyffredinol o dai i bobl leol, a bod gormod o dai gwyliau yn yr ardal.
Aelod Lleol	Dydw i ddim yn cytuno â rhoi'r hawl i'r newid hwn. Mae gormod o dai gwyliau yma eisoes, gan achosi prinder tai i bobl leol.

Ymatebion i Gyhoeddusrwydd:

Mae'r cais wedi cael ei gyhoeddi drwy hysbysiad safle. Ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, nid oes unrhyw sylwadau wedi dod i law.

Polisiâu Cynllunio Perthnasol – Cynllun Datblygu Lleol Eryri (2016 – 2031)

<i>Rhif Polisi</i>	<i>Polisi</i>
SP A	Dibenion y Parc Cenedlaethol a Datblygu Cynaliadwy
DP 1	Egwyddorion Datblygu Cyffredinol
DP 7	Adeiladau Rhestredig a Thraddodiadol
SP G	Tai
CCA 2	Datblygiad Cyffredinol
CCA 16	Rheoli'r Defnydd o Anheddau fel Cartrefi Gwyliau
DP 18	Y Iaith Gymraeg a Gwead Cymdeithasol a Diwylliannol Cymunedau

Canllawiau Cynllunio Atodol:

CCA 2	Ystyriaethau Datblygu Cyffredinol
CCA 16	Rheoli'r Defnydd o Anheddau fel Cartrefi Gwyliau

Polisi Cenedlaethol:

Polisi Cynllunio Cymru, rhifyn 12

1. Cefndir

- 1.1 Roedd yr annedd sy'n destun y cais yn destun cais ar gyfer " *Dymchwel garej, codi estyniad cefn unllawr, trosi storfa ynghlwm yn swyddfa, a gwaith cysylltiedig.* " a gymeradwywyd ym mis Ionawr 2025

2.0 Egwyddor Datblygu

- 2.1 Mae Adran 38 o Ddeddf Prynu Gorfodol Cynllunio 2004 yn ei gwneud yn ofynnol, wrth benderfynu ar gais cynllunio, fod yn unol â'r Cynllun Datblygu oni bai bod ystyriaethau perthnasol yn nodi fel arall. Mae'r Cynllun Datblygu ar gyfer yr ardal yn cynnwys Dyfodol Cymru 2040 a Chynllun Datblygu Lleol Eryri 2016-2031 a fabwysiadwyd ac mae'r polisiâu canlynol yn berthnasol iddynt:

- 2.2 Roedd y cais yn destun cyngor cyn-ymgeisio, lle cynghorodd swyddogion, o ystyried bod nifer yr ail gartrefi yng nghymuned Ffestiniog ar hyn o bryd yn 8.0%, na fydd y newid defnydd hwn yn arwain at golled sylweddol o dai parhaol, ac na fyddai unrhyw oblygiadau o ran darparu cyfraniad neu golled i'r stoc tai fforddiadwy/lleol.

Yng ngoleuni'r uchod ac ar yr amod bod y cynnig yn cydymffurfio â Pholisi Datblygu 1, byddai'r Newid defnydd o C5 i C5 a C6 cyfun yn dderbyniol.

- 2.3 Ystyrir pob cais yn ôl ei rinweddau ei hun ac yn yr achos hwn mae'r swyddog achos yn ystyried bod ystyriaethau cynllunio perthnasol i gefnogi'r newid defnydd sy'n cael ei gynnig.
- 2.4 Mae'r asesiad llawn o'r polisi wedi'i fanylu yn yr adroddiad hwn.

3. Asesiad

3.1 Hanes Cynllunio

- 3.2 Rhoddwyd caniatâd cynllunio amodol cyfeirnod NP5/59/814 ar 15/01/25 ar gyfer dymchwel *garej, codi estyniad cefn unllawr, trosi storfa ynghlwm yn swyddfa, a gwaith cysylltiedig.*
- 3.3 Mae'r cais hwn yn cynnig Newid defnydd o dŷ annedd C5 (a ddefnyddir heblaw fel unig breswylfa neu brif breswylfa) i ddefnydd cymysg o dŷ annedd (C5) a llety rhent tymor byr masnachol (C6).
- 3.4 Mae datganiad a gyflwynwyd i gefnogi'r cais gan yr asiant yn nodi bod yr annedd wedi bod yn ail gartref i'r un teulu ers dros 6 degawd. Mae perchennog newydd y teulu yn ceisio defnyddio'r eiddo ar gyfer rhentu gwyliau tymor byr yn ystod cyfnodau pan nad yw'r teulu'n ymweld er mwyn ychwanegu at gynnal a chadw'r annedd.

- 3.5 Diwygiodd Llywodraeth Cymru Orchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Dosbarthiadau Defnydd) 1987 (yr UCO) i greu dosbarthiadau defnydd newydd ar gyfer 'Tai annedd, a ddefnyddir fel unig breswylfeydd neu brif breswylfeydd' (Dosbarth C3), 'Tai annedd, a ddefnyddir heblaw fel unig breswylfeydd neu brif breswylfeydd' (Dosbarth C5) a 'Gosodiadau Tymor Byr' (Dosbarth C6) yn 2022. Roedd y GPDO hefyd i ganiatáu newidiadau a ganiateir rhwng y dosbarthiadau defnydd newydd, C3, C5 a C6, oni bai bod yr hawliau hynny'n cael eu datgymhwyso wedyn o fewn ardal benodol gan Gyfarwyddyd Erthygl 4 a wnaed gan awdurdod cynllunio lleol ar sail tystiolaeth leol gadarn.
- 3.6 Daeth Cyfarwyddyd Erthygl 4 i rym ar 1 ^{Mehefin} 2025 o fewn Parc Cenedlaethol Eryri. Bwriad y cyfarwyddyd Erthygl 4 yw cyflawni amcanion y CDLIE. Gellir ei grynhoi fel ceisio amddiffyn a chefnogi rhinweddau arbennig y Parc, cefnogi cymunedau lleol cynaliadwy a helpu i gynnal iaith a nodweddion diwylliannol cymunedau'r Parc.
- 3.7 Diben Cyfarwyddyd Erthygl 4 yw rheoli stoc tai Eryri yn well, atal unrhyw ostyngiad pellach yn y stoc tai bresennol sydd ar gael i gymunedau lleol, sicrhau bod amwynderau'r trigolion yn cael eu diogelu ac amddiffyn cymunedau sy'n cynnig cyfleoedd i bobl fyw a gweithio ynddynt. Mae Polisi Cynllunio Cymru (paragraff 4.2.5) yn cefnogi defnyddio cap neu nenfwd ar niferoedd lle mae tystiolaeth o faterion lleol fel nifer yr ail gartrefi a rhentiadau tymor byr. Diben Polisi Strategol G yw darparu cartrefi parhaol i gymunedau lleol. Mae Polisi Strategol A yn ceisio sicrhau datblygiad cynaliadwy wrth warchod a gwella 'Nodweddion Arbennig' y Parc Cenedlaethol; mae'r rhain yn cynnwys ymdeimlad cadarn o gydlyniant cymunedol, perthyn a bywiogrwydd sy'n cyfuno i roi 'ymdeimlad cryf o le'.
- 3.8 Mewn ardaloedd sydd â chanran uchel o ail gartrefi a llety rhent tymor byr, y nod yw atal cynnydd pellach a sefydlogi'r niferoedd drwy beidio â chaniatáu newidiadau pellach i ddefnydd stoc tai presennol o brif gartrefi. Yn seiliedig ar adolygiad o dystiolaeth a data, mae'r pwynt lle mae angen ymyrraeth wedi'i osod ar 15% o gyfanswm y stoc tai. Er mwyn sicrhau cymunedau cytbwys a chynaliadwy yn unol â pholisïau Polisi Strategol G a Pholisi Strategol A, mae rhagdybiaeth yn erbyn darparu ail gartrefi ychwanegol (C5) a llety rhent tymor byr (C6) lle mae'r gyfanswm yn fwy na 15% o gyfanswm y stoc tai.
- 3.9 Mae nifer yr ail gartrefi yng nghymuned Ffestiniog yn isel sef 8%, ac ni fydd y newid defnydd hwn yn arwain at unrhyw golled o dai parhaol (defnydd C3) gan ei fod eisoes mewn defnydd C5, ac ni fyddai unrhyw oblygiadau o ran darparu cyfraniad neu golled i'r stoc tai fforddiadwy/lleol. Dylid cofio hefyd y byddai datblygiad a ganiateir yn ôl i ddefnydd C3 hefyd yn parhau gan sicrhau y gallai'r defnydd ddychwelyd i ddefnydd C3 yn y dyfodol.

- 3.10 Mae swyddogion yn cydnabod gwrthwynebiad Cyngor Tref Ffestiniog a'r aelod lleol. Fodd bynnag, o ystyried yr uchod ac o ystyried bod darpariaeth wedi bod ar dai fforddiadwy newydd yn Llan Ffestiniog, byddai'n afresymol cyfiawnhau gwrthod yn yr achos hwn.
- 3.11 Ystyriwyd polisi DP1 y Cynllun Datblygu Lleol: Egwyddorion Datblygu Cyffredinol gyda'r cais hwn hefyd. Mae Polisi DP1 yn gosod 16 maen prawf, y mae'n rhaid bodloni pob un ohonynt er mwyn i gynnig gael ei ystyried yn unol â'r polisi. Dylid cydnabod y gall llety gwyliau tymor byr ac ail gartrefi effeithio ar amwynder cymunedau. Wedi dweud hynny, cydnabyddir bod yr annedd eisoes yn cael ei defnyddio fel ail gartref. Gall llety gwyliau tymor byr gael effeithiau ar amwynderau sy'n wahanol i stoc tai parhaol (C3) o ystyried natur y defnydd e.e. newid drosodd, symudiadau i ac o eiddo sy'n wahanol i ddefnyddiau C3 ac ar adegau mwy o anghenion parcio. Mae safle'r cais wedi'i leoli mewn cefn gwlad agored gyda digon o le parcio ac felly ni ystyrir y bydd y defnydd cyfunol yn effeithio'n annerbyniol ar amwynderau cyhoeddus.
- 3.12 Mae meini prawf y polisi wedi cael eu hasesu ac nid oes unrhyw wrthdaro wedi'i nodi ag unrhyw un o'r meini prawf a nodwyd. Yn yr un modd, ni fyddai unrhyw niwed i rinweddau arbennig y Parc Cenedlaethol. O ganlyniad, mae swyddogion o'r farn nad yw'r cynnig hwn yn gwrthdaro â'r polisi hwn. Yng ngoleuni'r uchod, mae swyddogion o'r farn y gellir cefnogi'r cais hwn.

Ystyriaethau iaith

- 3.13 Mae Polisi DP 18: Yr Iaith Gymraeg a Ffibr Cymdeithasol a Diwylliannol Cymunedau yn annog pob arwydd gan gyrff cyhoeddus a chwmnïau masnachol a busnes i fod yn ddwyieithog neu yn y Gymraeg yn unig er mwyn amddiffyn a hyrwyddo amwynder diwylliannol nodedig y Parc Cenedlaethol.
- 3.14 O ystyried y bydd y cynnig yn cyflwyno natur fasnachol i ddefnydd y safle, ystyrir ei bod yn rhesymol gosod amod i sicrhau bod gwybodaeth a hysbysebu yn y Gymraeg neu'n ddwyieithog er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth â pholisi DP 18 ac i helpu i ddiogelu gwead cymdeithasol a diwylliannol cymunedau.

4. Casgliad

- 4.1 Ar y cyfan, mae swyddogion o'r farn nad yw'r cynnig hwn i Newid defnydd o dŷ annedd C5 (a ddefnyddir heblaw fel unig breswylfa neu brif breswylfa) i ddefnydd cymysg o dŷ annedd (C5) a llety rhent tymor byr masnachol (C6), yn gwrthdaro â pholisi ac na fyddai'n arwain at unrhyw niwed i gymeriad na chymysgedd tai'r ardal.

ARGYMHELLIAD: RHOI caniatâd yn amodol ar yr amodau canlynol:

1. cychwyn y datblygiad a ganiateir drwy hyn cyn diwedd PUM mlynedd o ddyddiad y penderfyniad hwn.

2. Rhaid cyflawni'r datblygiad a ganiateir drwy hyn yn unol â'r cynlluniau cymeradwy canlynol:

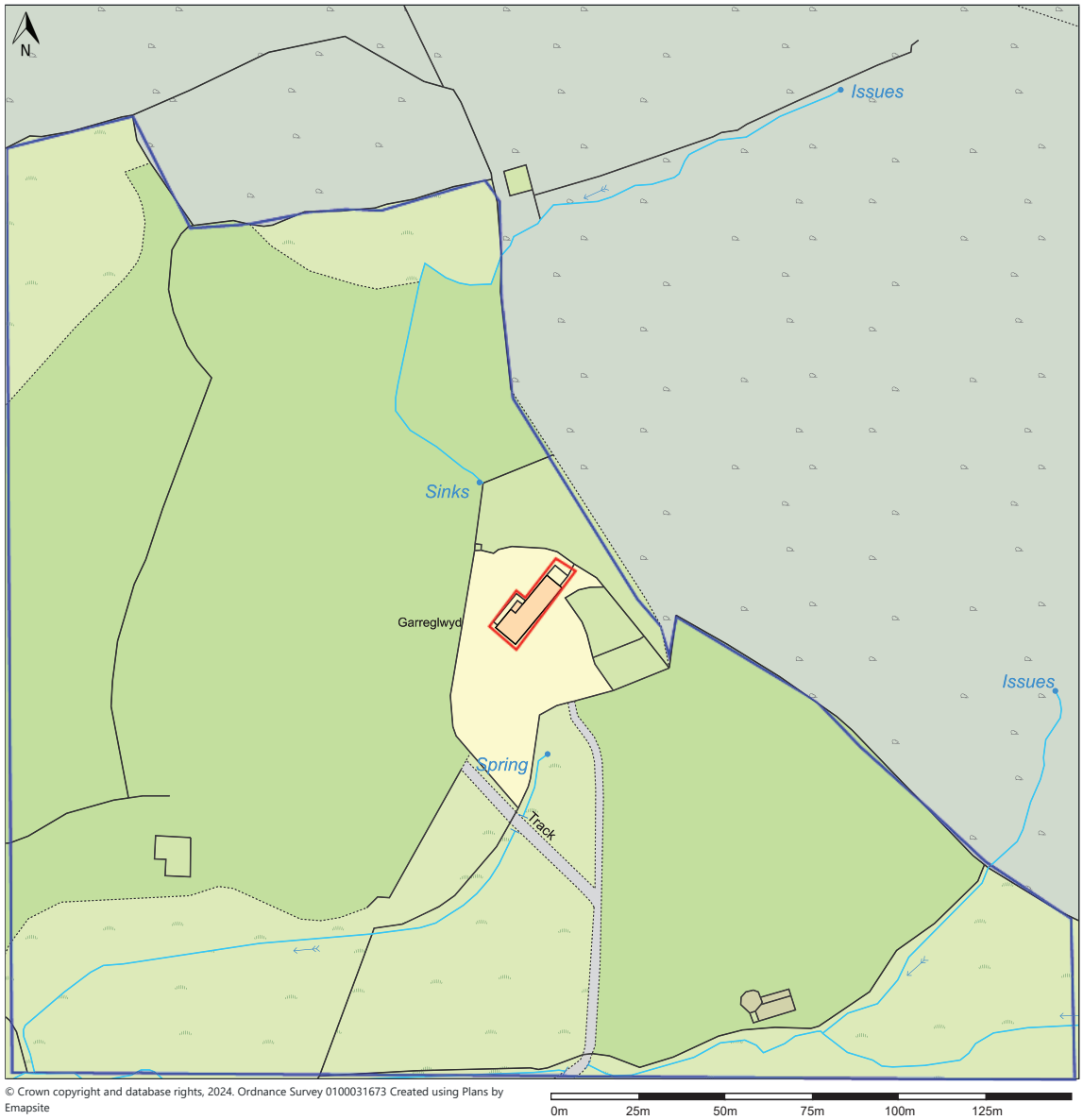
- Cynllun lleoliad,
- Cynllun Llawr Cymeradwy 1
- Cynllun Llawr Cymeradwy 2

3. Rhaid i unrhyw arwyddion neu hysbysebu (gan gynnwys llyfrynau a thudalennau gwe) neu lyfrynau gwybodaeth o fewn y safle, sy'n hysbysu ac yn hyrwyddo'r datblygiad o fewn a thu allan i'r safle, fod yn Gymraeg neu'n ddwyieithog gyda blaenoriaeth i'r iaith Gymraeg.

Rhesymau:

1. Er mwyn cydymffurfio ag Adran 91 (fel y'i diwygiwyd) o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 .
2. Er mwyn diffinio'r caniatâd ac er mwyn osgoi amheuaeth
3. Er mwyn cydymffurfio â pholisi SP A a DP 18 o Gynllun Datblygu Lleol Eryri.

TYDDYN GWYN BACH, ROAD FROM TYDDYN GWYN BACH SOUTHWESTWARDS PASSING TYDDYN GWYN MAWR TO A470(T) AT E

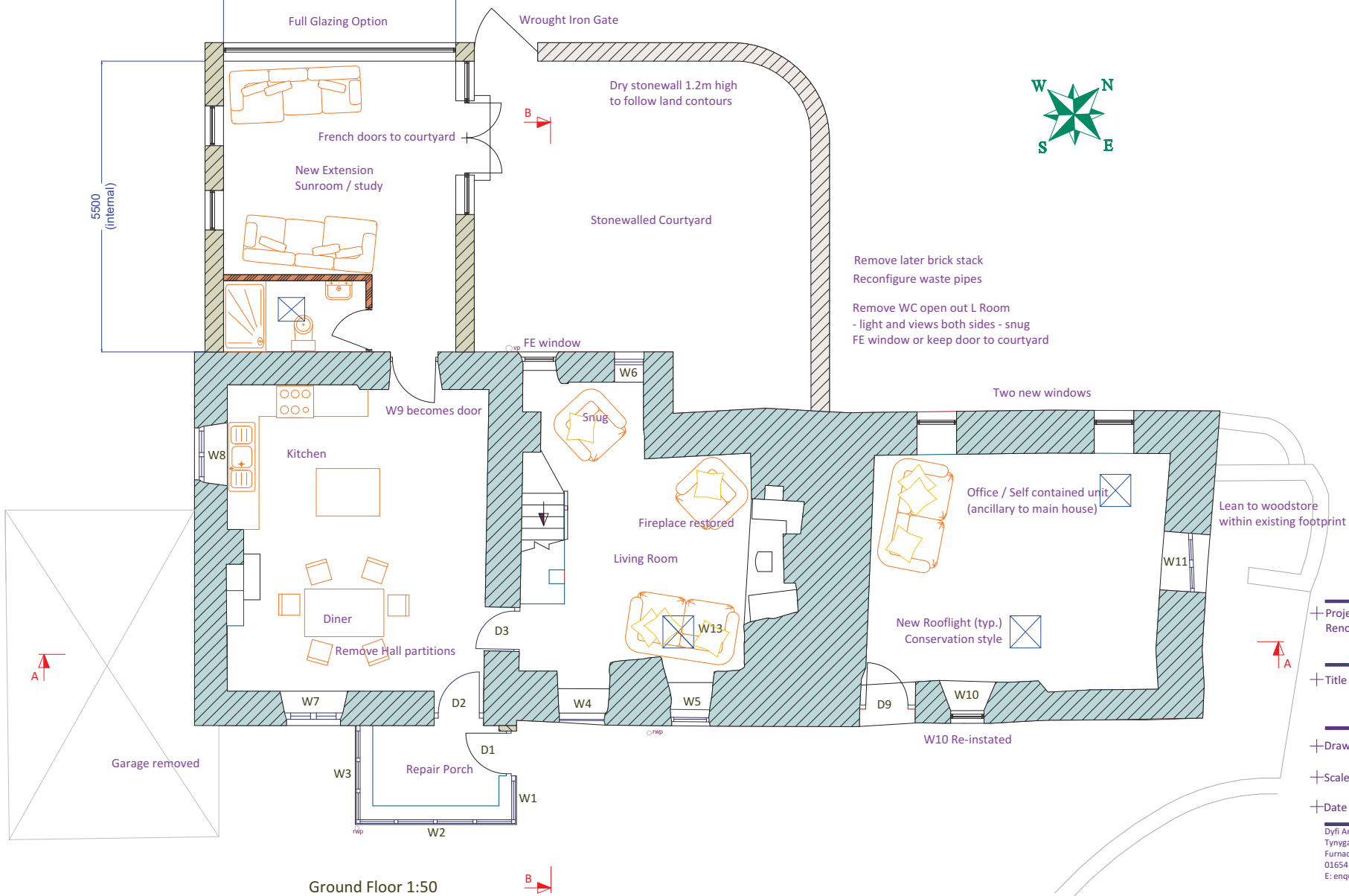

Scale: 1:1250

Paper Size: A3

Notes:

Project : Garreg Lwyd
Renovations & Alterations

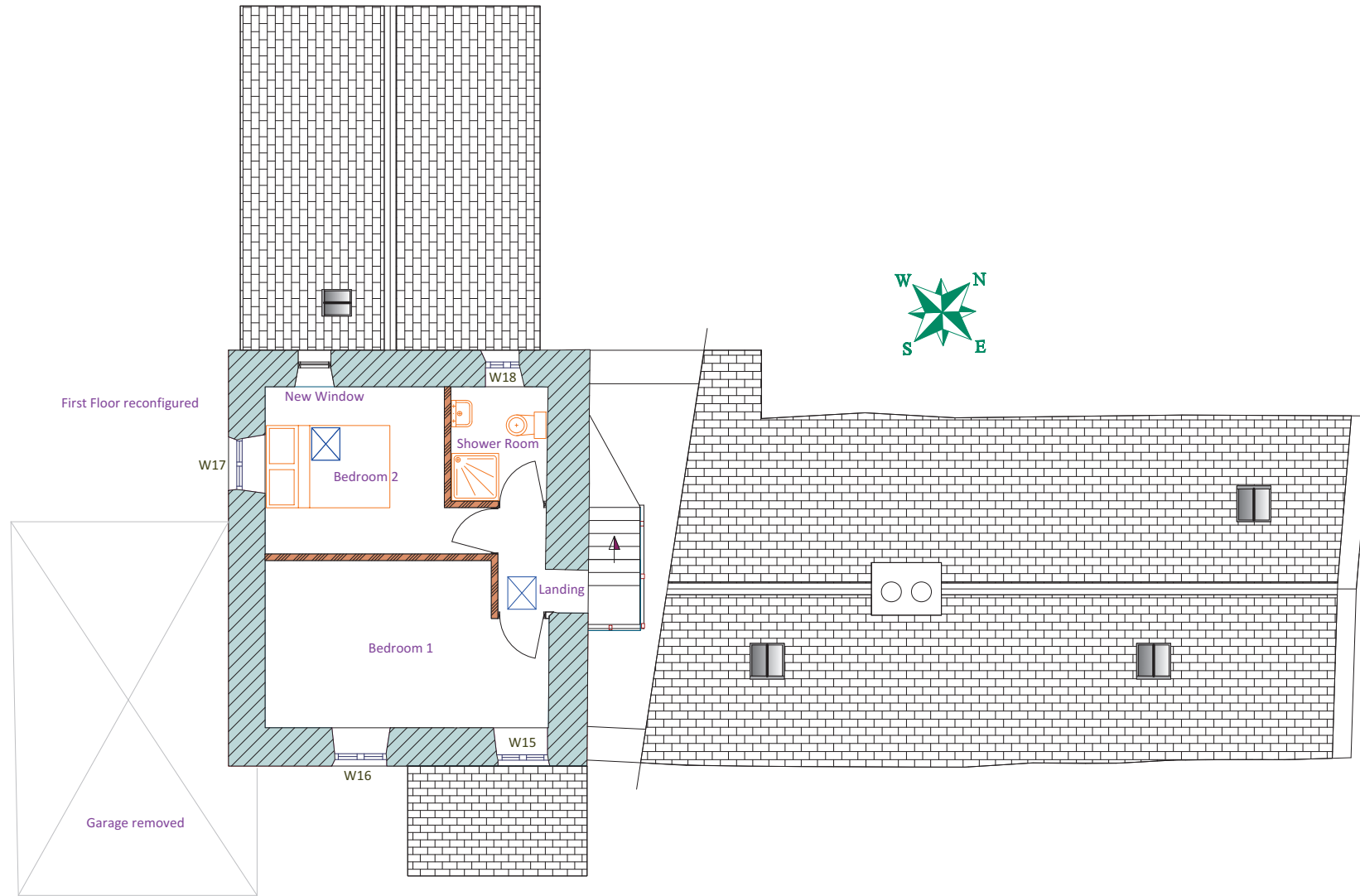
Title : Ground Floor Proposed

Drawing : 9823P rev A

Scale : 1:50 @ A2

Date : October 2024

Dyfi Architecture,
Tynygarth House, Artists Valley,
Furnace, Machynlleth, SY20 8TD
01654 629630
E: enquiries@dyfiarchitecture.co.uk

Project : Garreg Lwyd
Renovations & Alterations

Title : First Floor Proposed

Drawing : 9824P rev A

Scale : 1:50 @ A2

Date : October 2024

Dyfi Architecture,
Tynygarth House, Artists Valley,
Furnace, Machynlleth, SY20 8TD
01654 629630
E: enquiries@dyfiarchitecture.co.uk

EITEM RHIF 5.0

CYFARFOD	Pwyllgor Cynllunio a Mynediad
DYDDIAD	21 Ionawr 2026
TEITL	DIWEDDARIAD AR LWYTH ACHOSION CYDYMFFURFIAETH A PHERFFORMIAD
ADRODDIAD GAN	Uwch Swyddog Cynllunio (Cydymffurfiaeth)
PWRPAS	Rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i Aelodau ynghylch llwyth achosion a pherfformiad Cydymffurfiaeth

1.0 Cefndir

- 1.1 Ym mis Mehefin, nododd yr Aelodau adroddiad yn ymwneud â pherfformiad a swyddogaeth gwasanaeth cydymffurfio'r Awdurdod, gydag asesiad parhaus o berfformiad i'w adrodd yn y Pwyllgor ym mis Ionawr 2026.
- 1.2 Nod yr adroddiad hwn fydd rhoi gwybodaeth i'r Aelodau am y sefyllfa bresennol gyda'r swyddogaeth gydymffurfio a bydd hefyd yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf ynghylch achosion cydymffurfio nodedig a hirhoedlog.

2.0 Sefyllfa Adnoddau Bresennol

- 2.1 Ar ddiwedd mis Awst 2025, dychwelodd swyddog o absenoldeb mamolaeth ac mae'r tîm bellach ar ei gapasiti llawn. Mae gan yr ymgynghorwyr Prospero lond llaw o achosion y maent yn eu datblygu o hyd ond nid oes unrhyw lwyth achosion newydd yn cael ei roi iddynt.
- 2.2 Yn ystod mis Tachwedd a mis Rhagfyr 2025, mae'r adran gydymffurfiaeth wedi cynorthwyo Rheolaeth Datblygu i symud ymlaen â cheisiadau cynllunio a cheisiadau cyn-cyflwyno cais. Mae'r Uwch Swyddog Cynllunio hefyd wedi cynorthwyo gyda dyletswyddau rheoli. Yn amlwg, mae hyn wedi effeithio'n sylweddol ar gapasiti'r timau.

3.0 Ffigurau Achosion Cyfredol ac Apeliadau / Erlyniadau

- 3.1 Ar 3 Tachwedd 2025, roedd **211** o achosion heb eu datrys. Ers mis Mehefin bu cynnydd bach yn nifer yr achosion heb eu datrys a oedd bryd hynny yn 189.
- 3.2 O'r 1af o Fehefin 2025 i'r 30ain o Dachwedd 2025 rydym wedi derbyn cyfanswm o **56** o achosion newydd i'w hymchwilio. Unwaith eto, cynnydd bach o'i gymharu â mis Mehefin pan adroddwyd am 45 o achosion newydd.

- 3.3 O'r 1af o Fehefin 2025 i'r 30ain o Dachwedd 2025 rydym wedi cau **35** o achosion. Drwy gau achos, gall hyn fod oherwydd nad oes torri rheolaeth gynllunio, bod y toriad honedig yn elwa o hawliau datblygu a ganiateir neu fod y toriad honedig wedi'i ddileu neu wedi dod i ben neu fod caniatâd cynllunio ôl-weithredol wedi'i roi. O ystyried y problemau capasiti staffio a'r cynnydd bach mewn achosion i ymchwilio iddynt, nid yw'r sefyllfa'n annisgwyl. Gobeithir y bydd y Gwasanaeth Rheolaeth Datblygu yn cael ei adnoddau'n llawn ym mis Chwefror 2026 a bydd yn caniatáu i'r Gwasanaeth Cydymffurfio ganolbwyntio ar ymchwiliadau a lleihau nifer yr achosion sy'n weddill.
- 3.4 O ran ceisiadau cynllunio ôl-weithredol, o 1 Mehefin 2025 i 30 Tachwedd 2025 fe wnaethom gynhyrchu **15** o geisiadau cynllunio.
- 3.5 O ran camau ffurfiol, o 1 Mehefin 2025 hyd at 30 Tachwedd 2025 rydym wedi cyflwyno **2** Hysbysiad Gorfodi. Mae'r Hysbysiadau Gorfodi hyn yn ymwneud â datblygiad caban heb awdurdod yng Ngwesty Craig y Dderwen, Betws y Coed ac â lleoli cwt bugail heb awdurdod a ddefnyddir fel llety gwyliau hunangynhwysol ar wahân ym Mrynawel, Llwyngwrl.
- 3.6 Gan droi at apeliadau, gellir adrodd bod yr Hysbysiad Gorfodi mewn perthynas â lleoli carafán sefydlog preswyl ym Mhlas Gwynfryn, Llanbedr wedi'i benderfynu gan Benderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru (PEDW) lle maent wedi amrywio gofynion yr Hysbysiad i nodi cyfnod cydymffurfio o chwe mis, yn hytrach na thri mis, a chadarnhau'r Hysbysiad Gorfodi. Mae cydymffurfio â'r Hysbysiad yn ddyledus ar 3ydd Ionawr 2026.
- 3.7 Ar hyn o bryd mae gan yr adran dair apêl barhaus, sydd heb eu penderfynu eto gan Benderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru (PEDW). Mae'r Awdurdod yn dal i aros am benderfyniadau apêl yn erbyn gwasanaethu Hysbysiadau Gorfodi mewn perthynas ag estyniadau ochr heb awdurdod yng Nglygyrog. Ddu, Aberdyfi ac am ddatblygiad porthordy anawdurdodedig yng Ngwesty Craig y Dderwen, Betws y Coed.
- 3.8 Mae'r Awdurdod yn dal i aros am ddyddiad Ymchwiliad Cyhoeddus ar gyfer yr apêl sy'n ymwneud â gwrthodiad rhannol ar gyfer Tystysgrif Datblygu Cyfreithlon yn Tan y Coed Lodge, Ffordd Gors Road, Dyffryn Ardudwy.
- 3.9 Hysbysiad Gorfodi a gyflwynwyd mewn perthynas â thir yn Tyn y Pant, Dyffryn Dylid bod wedi cydymffurfio â chais Ardudwy, a gafodd ei gadarnhau ar apêl am y defnydd anawdurdodedig o'r tir fel safle carafanau teithiol a safle gwersylla pebyll at ddiben darparu llety hamdden ac ar gyfer storio cychod, cerbydau modur a charafanau teithiol at ddibenion storio, erbyn 27 Ionawr 2025.
- 3.10 Ar ddechrau mis Chwefror 2025 cynhaliwyd ymweliad, lle roedd yn amlwg na chydymffurfiwyd â gofynion yr Hysbysiad. Ysgrifennodd yr Awdurdod at y perchennog gan roi mwy o amser iddo gydymffurfio. Cynhaliwyd ymweliadau pellach ym mis Mawrth a mis Medi 2025 lle roedd yn dal yn amlwg nad oedd y camau gofynnol i gydymffurfio wedi'u cymryd. Ar y sail hon, cychwynwyd achos erlyn.

- 3.11 Cynhaliwyd gwrandawriad yn Llys Ynadon Caernarfon ar 29 Hydref 2025. Plediodd y diffynnydd yn euog a chynghorodd y llys y byddent yn cael gwared ar bopeth o'r tir o fewn yr wyth wythnos nesaf. Dedfrydodd yr Ynadon y diffynnydd â dirwy o £1,000, gyda chostau o £677.60 a gordal dioddefwr o £400.
- 3.12 Gan fod y diffynnydd wedi cynghori'r llys y byddent yn cael gwared ar bopeth o fewn yr wyth wythnos nesaf, mae ymweliad â'r tir wedi'i drefnu ar gyfer dechrau mis Ionawr 2026, i sicrhau bod y tir wedi'i glirio. Bydd diweddariad pellach yn cael ei roi i'r Aelodau yn y cyfarfod.

4.0 Dangosyddion Perfformiad Llywodraeth Cymru

- 4.1 Er mwyn cynorthwyo Aelodau i ddeall dangosyddion Llywodraeth Cymru mewn perthynas â mesur perfformiad cydymffurfio, rwyf wedi darparu manylion sydd wedi'u hystyried mewn adroddiadau diweddar blaenorol.
- 4.2 Mae'r dangosydd cyntaf yn pennu nifer y dyddiau y mae'n ei gymryd i 'ymchwilio' i dorri rheolaeth gynllunio honedig. Yna caiff nifer y dyddiau ei gyfartaleddu i ddarparu ffigur canrannol cyffredinol. Mae'r dangosydd hwn yn golygu bod yr Awdurdod wedi ystyried y torri rheolaeth gynllunio honedig ac wedi hysbysu'r achwynydd o ganlyniad yr ymchwiliad. Er enghraifft, rhoddir gwybod i'r achwynydd fod cais cynllunio ôl-weithredol wedi'i dderbyn neu nad yw'n hwylus mynd ar drywydd y torri a ganfuwyd.
- 4.3 Mae'r ail ddangosydd yn pennu nifer y dyddiau i gyflawni 'canlyniad cadarnhaol'. I gyflawni 'canlyniad cadarnhaol', dylai un o'r canlynol fod wedi digwydd:
- Mae negodi anffurfiol yn dileu'r toriad.
 - Cyhoeddir Hysbysiad Gorfodi neu Hysbysiad Ffurfiol arall.
 - Rhoddir caniatâd cynllunio wedi hynny drwy gais neu apêl gorfodi.
 - Cychwynnir erlyniad neu mae camau uniongyrchol yn dileu'r toriad.
- 4.4 Er mwyn meincnodi'r dangosyddion uchod, mae Llywodraeth Cymru wedi darparu system goleuadau traffig. O ran y dangosydd 'a ymchwiliwyd iddo':

ANGEN GWELLA – ymchwilir i lai na 70% o achosion o fewn 84 diwrnod.

TEG – mae rhwng 70% ac 80% o achosion yn cael eu hymchwilio o fewn 84 diwrnod.

DA – Caiff 80% neu fwy o achosion eu hymchwilio o fewn 84 diwrnod.

4.5 O ran y dangosydd 'canlyniad cadarnhaol':

ANGEN GWELLA – dros 200 diwrnod.

TEG – rhwng 101 a 200 diwrnod.

DA – o dan 100 diwrnod

4.6 Mae'r tabl canlynol yn rhoi canlyniad pob chwarter i'r Aelodau ar gyfer y flwyddyn 2025 i 2026:

Ymchwiliwyd	Chwarter 1	Chwarter 2
Nifer yr Achosion a Ymchwiliwyd iddynt mewn 84 diwrnod neu lai	11	10
Nifer yr achosion a ymchwiliwyd iddynt mewn mwy nag 84 diwrnod	5	7
Cyfanswm nifer yr Achosion a Ymchwiliwyd iddynt	16	17
Amser cyfartalog a gymerir i Ymchwilio i Achosion Gorfodi	69% (161 diwrnod)	59% (178 diwrnod)

4.7 Mae'r tabl canlynol yn rhoi canlyniad pob chwarter i'r Aelodau mewn perthynas â'r dangosydd 'canlyniadau cadarnhaol':

	Chwarter 1	Chwarter 2
Amser cyfartalog a gymerir i gymryd Camau Gorfodi Cadarnhaol	310 diwrnod	259 diwrnod

5.0 Dangosydd Ymchwiliedig

5.1 Ar ôl adolygu'r data ar gyfer yr amser cyfartalog a gymerir i ymchwilio i achosion gorfodi o'i gymharu â'r ffigurau ar gyfer yr un cyfnod blaenorol yn 2024 i 2025, mae'n amlwg ar gyfer y ddau gyfnod ein bod wedi gostwng yn ôl i'r meini prawf 'Gwella', gyda nifer cyfartalog y dyddiau yn fwy na'r nod 100 diwrnod.

- 5.2 Un ffactor pam mae'r targed 'a ymchwiliwyd iddo' wedi gostwng yw'n rhannol oherwydd prinder adnoddau oherwydd absenoldeb mamolaeth a darparu cefnogaeth ychwanegol i Reolaeth Datblygu.

6.0 Dangosydd Canlyniad Cadarnhaol

- 6.1 Fel yr eglurais mewn adroddiadau blaenorol, gall y dangosydd hwn amrywio'n sylweddol, yn enwedig lle mae achosion hir heb eu datrys sydd wedi cymryd cryn amser i'w datrys, wedi'u cau.
- 6.2 Yn Chwarter 1 ar gyfer 2024 roedd nifer y dyddiau wedi gostwng i dros 400 diwrnod, sef 412. Felly, ar gyfer yr un cyfnod yn 2025 mae'n bleser gweld bod gwelliant wedi'i gyflawni.
- 6.3 Fodd bynnag, nid yw Chwarter 2 ar gyfer 2025 wedi cyflawni'r un llwyddiant ag ar gyfer yr un cyfnod yn 2024. Er ei bod yn dda bod y ffigur hwn yn gwella ar Chwarter 1 ac wedi gostwng i'r nod 200 i 300 diwrnod.

7.0 Adolygiad i Adrodd am Dorri Rheolaeth Cynllunio Honedig

- 7.1 Ym mis Mehefin, adroddwyd i'r Aelodau fod ffurflen ar-lein wedi'i darparu ar wefan yr Awdurdod i roi gwybod am honiadau o dorri rheolau cynllunio. Ar y pryd, dim ond newydd ddechrau cael ei defnyddio oedd y ffurflen hon, ond roedd swyddogion eisoes yn elwa o'r gostyngiad mewn gwaith gweinyddol.
- 7.2 Un mater sydd wedi codi yw pennu union leoliad y toriad honedig lle nad oes cyfeiriad penodol. Mae gwaith ar y gweill ar hyn o bryd i ddarparu nodwedd o fewn y ffurflen lle gall y person sy'n codi'r pryder nodi'r union leoliad. Dylai hyn gynorthwyo swyddogion gyda'u hymchwiliadau ac arwain at well effeithlonrwydd.

Hyfforddiant Aelodau

- 7.3 Mae digwyddiad hyfforddi cynllunio wedi'i drefnu ar gyfer Aelodau a fydd yn digwydd tua diwedd mis Mawrth neu ddechrau mis Ebrill 2026. Rhagwelir y bydd cydymffurfiaeth yn llywio rhan o'r sesiwn hon.

Adrodd ar Lwyth Achosion Cydymffurfiaeth a Pherfformiad

- 7.4 Mae'r fformat adroddiad presennol wedi bod ar waith ers mis Rhagfyr 2023. Yn wreiddiol, roedd i fod yn adroddiad diweddar blynyddol, ond er budd tryloywder mae'n parhau i gael ei adrodd ddwywaith y flwyddyn.
- 7.5 Bydd adolygiad o fformat yr adroddiad yn dechrau ar ôl mis Ionawr 2026.

8.0 Diweddariad ar Achosion Nodedig

Nannau, Llanfachreth

- 8.1 Ers mis Mehefin 2025 mae'r Awdurdod wedi parhau i archwilio'r posibilrwydd o gyflwyno Hysbysiad Gwaith Brys fel ffordd o amddiffyn yr adeilad rhag dirywiad pellach. Mae'r gwaith hwn wedi cynnwys cyfarfod â CADW i sefydlu'r paramedrau ar gyfer cymryd camau o'r fath. Fel man cychwyn, byddai angen arolwg strwythurol o'r adeilad, ac mae gwaith wedi dechrau i baratoi dogfennau tendr. I ariannu hyn, byddai'r Awdurdod yn ceisio gwneud cais am gyllid grant gan CADW.
- 8.2 Yn y cyfamser, mae'r asiant wedi rhoi gwybod am newid posibl mewn amgylchiadau mewn perthynas â pherchnogaeth Nannau.
- 8.3 Mae'r newid hwn wedi arwain at gyfarfod safle cynhyrchiol a gynhaliwyd ym mis Rhagfyr 2025 gyda thrafodaethau'n canolbwyntio ar waith brys a wnaed i'r to. Yn dibynnu ar y tywydd, roedd atgyweiriadau dros dro i'r to i fod i ddechrau yn ystod yr wythnos yn dechrau 15 Rhagfyr 2025.
- 8.4 Darperir diweddariad llafar i'r Aelodau yn y cyfarfod.

Achosion Eraill

- 8.5 Anogir aelodau i gysylltu â'r Gwasanaeth yn uniongyrchol pe hoffech gael y wybodaeth ddiweddaraf am unrhyw achos penodol.

9.0 Casgliad

- 9.1 Mae gan y tîm cydymffurfio adnoddau llawn bellach lle rydym yn gobeithio y gallwn wella dangosyddion perfformiad Llywodraeth Cymru ar gyfer y ddau chwarter olaf.
- 9.2 Mae cynorthwyo Rheolaeth Datblygu wedi cael effaith negyddol yn amlwg ac wedi achosi oedi gyda rhywfaint o waith cydymffurfio. Wedi dweud hynny, dylai aelodau fod yn sicr bod achosion blaenoriaeth wedi cael y sylw sydd ei angen arnynt. Gyda'r potensial i Reolaeth Datblygu gael adnoddau llawn ym mis Chwefror 2026, rhagwelir y gall y gwasanaeth Cydymffurfio ganolbwyntio ar ymchwiliadau a lleihau nifer yr achosion agored.

10.0 Argymhelliad

- 10.1 Nodi cynnwys yr adroddiad mewn perthynas â chapasiti a pherfformiad a darparu unrhyw arsylwadau a sylwadau ar hyn.

**PWYLLGOR CYNLLUNIO A MYNEDIAD
21 IONAWR 2026**

CYTUNDEBAU ADRAN 106

**AWDURDOD PARC CENEDLAETHOL ERYRI
PWYLLGOR CYNLLUNIO A MYNEDIAD, 21 IONAWR 2026**

CYTUNDEBAU ADRAN 106

Rhif	Rhif y cais	Dyddiad y daeth y cais i law	Lleoliad	Datblygiad	Y Sefyllfa Ddiweddaraf
1.	NP3/15/T173C	01/08/2024	Yr Helfa, Llanberis. LL55 4UW	Newid defnydd annedd i'w osod ar gyfer gwyliau tymor byr (Defnydd Dosbarth C6) yn dy annedd marchnad agored (Defnydd Dosbarth C3).	Cytundeb drafft wedi ei yrru 08/01/2025, disgwyl ymateb gan y cyfreithwyr. Trafodaethau'n cael eu cynnal gyda'r ymgeiswyr. Gohebiaeth olaf 13/11/2025
2.	NP4/31/127	31/05/2024	Tir ger Hendre Ifan, Ysbyty Ifan. LL24 0NT	Codi 2 dy deulawr fforddiadwy.	Aros i gael ei selio.
3.	NP5/55/46G	12/07/2023	Fferm Geufon, Brynchrug, LL36 9RW	Trosi sgubor a stabl yn llety gwyliau tymor byr	Aros i gael ei selio.
4.	NP5/58/363K	09/05/25	Nant Eos, Dyffryn Ardudwy. LL44 2HX	Trosi adeilad allanol yn dŷ marchnad agored a gosod uned trin carthion	Cytundeb drafft wedi ei baratoi
5.	NP5/58/646	17/03/2023	Tir ger Pentre Uchaf, Dyffryn Ardudwy.	Adeiladu byngalo wedi'i addasu'n arbennig ynghyd ac annedd deulawr	Aros i'r cwmni morgais gael eu tynnu oddi ar y teitl Cofrestrfa Tir.
6.	NP5/61/647A	12/03/2024	Ty'n y Gwater, Harlech. LL46 2UW	Dymchwel adeiladau presennol ac adeiladu ty menter gwledig (Ail-gyflwyniad).	Aros i'r cyfreithwyr gadarnhau manylion perchnogaeth y tir.
7.	NP5/65/256B	12/02/2025	Bontddu Hall, Bontddu. LL40 2UF	Dymchwel rhan o'r cyn westy a chodi 5 tŷ marchnad agored newydd (1 tŷ ar wahân a 4 tŷ tref), darparu 4 tŷ fforddiadwy gyda 3 yn cael eu lletya gyda theras wedi'i adeiladu o'r newydd ac 1 o fewn yr hen lety staff ar lawr gwaelod isaf y neuadd, Neuadd Bontddu, Bontddu. (Cais diwygiedig)	Aros i'r cytundeb drafft gael ei gymeradwyo.

Nifer o geisiadau ar restr Pwyllgor 12 Tachwedd 2025 = 6

**CEISIADAU SY’N DESTUN CYTUNDEB ADRAN 106 A SYDD WEDI EU CWBLHAU ERS
PWYLLGOR CYNLLUNIO & MYNEDIAD 12 TACHWEDD 2025**

Rhif y cais	Lleoliad	Datblygiad

**CEISIADAU SY’N DESTUN CYTUNDEB ADRAN 106 SYDD WEDI EU GWRTHOD, TYNNU’N ÔL, NEU WEDI EU
GWAREDU, NEU LLE NAD OES ANGEN CYTUNDEB PELLACH ERS PWYLLGOR CYNLLUNIO & MYNEDIAD
12 TACHWEDD 2025**

Rhif y cais	Lleoliad	Datblygiad

**PWYLLGOR CYNLLUNIO A MYNEDIAD
21 IONAWR 2026**

**CEISIADAU NA PHENDERFYNWYD
ARNYNT ERS 13 WYTHNOS A MWY**

AWDURDOD PARC CENEDLAETHOL ERYRI

PWYLLGOR CYNLLUNIO A MYNEDIAD 21 IONAWR 2026 CEISIADAU NA PHENDERFYNWYD ARNYNT ERS 13 WYTHNOS A MWY

Disgwyl Gwybodaeth Ecolegol / Ymateb

NP2/16/LB194J	08/07/25	Erw Suran, Cwm Ystradllyn, Garndolbenmaen. LL51 9BQ	Amrywio Amodau 02 (Cynlluniau a gymeradwywyd), 14 (Cynefinoedd ystlumod), 15 (Lliniaru) ynghlwm i Ganiatad Cynllunio NP2/16/LB194G dyddiedig 13/02/2024, ac ar gyfer newid defnydd storfa lo i gynefin ystlumod.
NP2/16/LB194K	08/07/25	Erw Suran, Cwm Ystradllyn, Garndolbenmaen. LL51 9BQ	Amrywio Amod 02 (Cynlluniau a gymeradwywyd) ynghlwm i Ganiatâd Adeilad Rhestredig NP2/16/LB194F dyddiedig 13/02/2024.
NP4/26/334D	13/12/24	Moel-yr-lwrch Uchaf, Nebo, Llanrwst. LL26 0TF	Estyniad i adeiladau amaethyddol presennol
NP5/58/141B	27/08/25	Llwyn Ynn Cottage, Talybont. LL43 2AH	Codi garej/gweithdy ar wahân newydd
NP5/58/227E	23/10/24	Tir ger Tan-y-Foel, Dyffryn Ardudwy.	Codi 3 annedd ar wahân (1 fforddiadwy a 2 farchnad agored).
NP5/61/377B	17/04/25	Llechwedd Du Bach, Harlech. LL46 2UU	Tynnu'r to a'r gwydr presennol a chodi to newydd, 400mm yn uwch na'r presennol, ynghyd â gosod tair ffenestr dormer newydd.
NP5/72/254	22/01/24	Tir ger Dol Hir, Frongoch, LL23 7NT	Adeiladu tŷ menter gwledig a gosod uned trîn carthion.
NP5/73/351C	30/06/25	Llyn Mair, Tan-y-Bwlch, Maentwrog. LL41 3AO	Adnewyddu a gosod system seiffon newydd

Disgwyl Manylion gan yr Asiant / Ymgeisydd

NP2/11/46U	18/02/25	Hostel Bryn Gwynant, Nant Gwynant.	Dymchwel rhan o'r certws, dymchwel tŷ staff unllawr modern cyfagos, trosi certws i gyfleuster storio/gweithredol, codi bloc llety newydd, codi cyfleuster storio/gweithredol unllawr, codi chwe ystafell ddosbarth unllawr o bren, storfa bin, maes parcio, ffordd fynediad wedi'i hadfer, creu mynediad i lan y llyn, rheseli canŵio i lan y llyn, estyniad unllawr i'r prif dŷ, ardal dec i'r prif dŷ, adnewyddu'r hostel ieuenctid presennol, tirlunio, gwaith trin gwastraff a gwaith cysylltiedig. (Ail-gais).
NP4/11/337E	15/01/25	Tir ger Hendre Farm, Pentre Du, Betws-y-Coed. LL24 0BN	Rhyddhau Amodau 3 (Manylion yn Ymwneud â System Garthffosiaeth Breifat), 4 (Manylion Llechi), 6 (Sampl Gwaith Cerrig) a 10 (Manylion y Goleuadau Allanol) ynghlwm i Ganiatâd Cynllunio NP4/11/337D dyddiedig 05/01/2024.
NP4/11/398B	05/08/24	Tir ger y Feddygfa, Betws-y-Coed. LL24 0BP	Rhyddhau Amodau 4 (Llechi to) & 5 (Sampl cerrig) ynghlwm i Ganiatad Cynllunio NP4/11/398 dyddiedig 17/01/2022.
NP5/50/LB59F	29/08/25	14 Rhes Glandyfi, Aberdyfi. LL35 0EB	Caniatâd Adeilad Rhestredig i ailosod ffenestri dormer presennol, newidiadau mewnol, tynnu'r strwythur cefn presennol, a'i ddisodli ag estyniadau unllawr a deulawr newydd.
178			

NP5/50/LB59G	29/08/25	14 Rhes Glandyfi Terrace, Aberdyfi, LL35 0EB	Amnewid ffenestri dormer bresennol, tynnu ac ailosod allrigwr deulawr, ac estyniad newydd i'r cefn.
NP5/50/647D	08/05/25	Tir yn ffurfio rhan o ymyl y briffordd presennol a tir ger yr A493 rhwng Aberdyfi a Tywyn.	Creu llwybr troed (Teithio yn Llesol) (Cyfnod 1 yn unig) (Ail-gyflwyniad)
NP5/52/LB65G	14/07/25	Hen Ddol Cottage, Y Friog. LL38 2TJ	Gosod pwmp gwres ffynhonnell aer ar yr edrychiad gorllewinol.
NP5/53/T154N	17/06/24	Adeiladau Banc y National Westminster, 44-46 Stryd Fawr, Y Bala. LL23 7NE	Newid defnydd y llawr gwaelod o ddefnydd A2 (Gwasanaethau ariannol a phroffesiynol) i ddefnydd A1 (Siopau adwerthu a storfeydd), hepgor yr anheddau pâr a ganiatawyd yn flaenorol (2) a hepgor yr estyniad unllawr a ganiatawyd yn flaenorol y tu ôl i'r adeilad presennol.
NP5/56/153D	13/11/24	Dyfi Bike Park, Pantperthog. SY20 9AS	Cais ôl-weithredol i adeiladu caffi/bloc gweinyddol, codi lloches ymgodi, traciau ychwanegol a neidiau cysylltiedig a newidiadau i oriau agor.
NP5/56/153E	12/02/25	Dyfi Bike Park, Pantperthog. SY20 9AS	Ail-osod trac ac estyniad i ffin bresennol y safle
NP5/57/T619	14/07/25	Ceryst, 7 Springfield Street, Dolgellau. LL40 1LY	Dymchwel estyniad unllawr ac adeiladu estyniad deulawr yn ei le.
NP5/58/596B	24/07/25	Station House, Ffordd Yr Orsaf, Dyffryn Ardudwy. LL44 2EU	Newid defnydd cyn ystafell aros rheilffordd o A1 (siopau) i C3 (preswyl) fel estyniad i'r ty gorsaf presennol
NP5/63/281	15/05/24	Gorseddau, Cwmtirmynach, Y Bala. LL23 7EB	Cais rhannol ôl-weithredol am do newydd gydag uchder bondo uwch yn y cefn gan greu llety ychwanegol ar lefel llawr cyntaf, tynnu 2 simnai ac ychwanegu 2 simnai newydd, gosod 4 ffenestr dormer a 4 ffenestr to, addasu/ychwanegu ffenestri a drysau, a thirlunio gan gynnwys creu llawr caled ar gyfer parcio a man troi.
NP5/67/352	07/08/25	Coed y Fedw, Abergynolwyn.	Mynediad cerbydau i briffordd gyhoeddus ac adeiladu trac mynediad at ddibenion coedwigaeth
NP5/68/100G	28/02/24	Creua, Llanfrothen. LL48 6SH	Newid defnydd adeilad a chodi estyniad unllawr i adeilad presennol i'w ddefnyddio mewn cysylltiad â busnes crochenwaith presennol.
NP5/69/354G	14/04/25	Maes-y-Crynwyr, Llwyngwrl. LL37 2JQ	Cais ôl-weithredol i osod fflw ar adeilad allanol (Ail-gyflwyniad)
NP5/73/440	05/09/25	Tir gyferbyn a 1 & 2 Cefn Lllys, Gellilydan. LL41 4ED	Cais amlinellol i godi tŷ ar wahân sengl (tŷ farchnad agored) gyda holl faterion wedi eu cadw'n ôl

Disgwyl Cynlluniau Diwygiedig

NP5/62/LB297B	05/10/22	Capel Gwynfryn, Llanbedr. LL45 2PA	Trosi capel yn dŷ, newidiadau i'r fynedfa bresennol (Adleoli plin), a gosod uned trîn carthion a draenau cysylltiedig
---------------	----------	------------------------------------	---

Disgwyl Sylwadau Olaf Coedwigaeth

NP4/31/124B	13/06/25	Coed Blaen y Coed, Ysbyty Ifan. LL24 0NY	Cais ôl-weithredol ar gyfer adeiladu dau bwynt mynediad dros dro oddi ar y B4407, llwybr mynediad dros dro a ardal llwytho a gwaith cysylltiedig at ddibenion coedwigaeth.
-------------	----------	--	--

Disgwyl Ymateb i Ymgynghoriadadau a'r fanylion a dderbyniwyd yn ddiweddar

NP5/56/LB110B	08/09/25	Neuadd Bentref, Pantperthog. SY20 9AS	Caniatâd Adeilad Rhestredig ar gyfer gwaith i'r to, i gynnwys amnewid coed to, atgyweirio'r nenfwd, newidiadau i'r cromen, a insiwleiddio'r llofft.
NP5/70/123D	28/07/25	Garth Lwyd, Rhosygwaliau. LL23 7PL	Dymchwel garej unllawr presennol ac adeiladu estyniad deulawr, a throsi ysgubor yn sba nofio, cyfleusterau newid ac ystafell ymolchi, a lle storio ar gyfer defnyddwyr anabl. Adeiladu estyniad cyswllt unllawr rhwng y tŷ a'r ysgubor.

Aros am Ymateb yr Ymgeiswyr i Lythyr Cais Adran 106

NP4/12/228C	01/10/24	Ysgol Tal-y-Bont, Tal-y-Bont. LL32 8QF	Dymchwel cyn gaban ystafell ddosbarth ac addasu cyn ysgol a phorthdy prifathro yn ddau annedd a garej/gweithdy dwbl newydd (Ail-gais)
-------------	----------	--	---

Nifer o geisiadau ar y rhestr = 30

Nifer o geisiadau ar y rhestr Pwyllgor 12 Rhagfyr 2025 = 28

**PWYLLGOR CYNLLUNIO A MYNEDIAD
21 IONAWR 2026**

PENDERFYNIADAU DIRPRWYEDIG

AWDURDOD PARC CENEDLAETHOL ERYRI

PWYLLGOR CYNLLUNIO A MYNEDIAD 21 IONAWR 2026

PENDERFYNIADAU DIRPRWYEDIG

Ceisiadau wedi ei caniatáu

	Rhif y Cais	Bwriad	Lleoliad	Dyddiad Penderfyniad	Swyddog Achos
1.	NP2/16/71B	Dymchwel garej ategol presennol i'r ffyrnt a'r ystafell wydr i'r cefn, codi estyniad ffyrnt deulawr, codi ystafell wydr newydd yn y cefn a newidiadau i allandy ar wahân i greu ystafell cawod	Glan Rafon, Garndolbenmaen. LL51 9UX	26/11/25	Mr Richard Thomas
2.	NP3/12/96T	Rhyddhau Amodau Rhif 3 (cynllun adeiladu a rheoli amgylcheddol), 4 (cynllun rheoli goleuadau), 5 (mesurau gwella bioamrywiaeth) & 8 (llechi) ynghlwm i Ganiatad Cynllunio NP3/12/96S dyddiedig 22/07/2025	Planwydd, Rhyd Ddu. LL54 7YS	16/12/25	Mrs. Alys Tatum
3.	NP3/12/LU5F	Tystysgrif Defnydd Cyfreithlon (Defnydd Presennol) i ddefnyddio eiddo fel Dosbarth Defnydd C5 (ail gartref)	Melin Gwyrfaï (Tan Y Llyn), Rhyd Ddu. LL54 6TL	09/12/25	Mr Richard Thomas
4.	NP3/22/80A	Dymchwel estyniad ochr unllawr presennol a chodi estyniad ochr deulawr	Tyrpeg Gelli, Nantlle. LL54 6BT	11/11/25	Mr Richard Thomas
5.	NP4/11/396D	Diwygiad Ansylweddol i Ganiatad Cynllunio NP4/11/396A dyddiedig 18/05/2023	Oakdale, Betws y Coed. LL24 0AR	17/11/25	Mr Richard Thomas
6.	NP4/11/AD26D	Caniatad Hysbyseb i arddangos arwydd sengl dwy ochrog	Hendre Rhys Gethin, Pentre Du, Betws y Coed. LL24 0BN	11/11/25	Mr Richard Thomas
7.	NP4/13/265A	Estyniad unllawr i ochr yr annedd bresennol, gosod giat newydd, llwybr carreg fflag ac estyniad i'r patio presennol	1 Rhos Cottages, Pont Gyfyng, Capel Curig. LL24 0DY	06/11/25	Ms. Sophie Berry
8.	NP4/13/LB98D	Rhyddhau Amod Rhif 3 (samplau lloriau llechi a pren) ynghlwm i Ganiatad Adeilad Rhestredig NP4/13/LB98C dyddiedig 25/07/2025.	Eglwys Santes Julitta, Capel Curig. LL24 0ET	12/11/25	Miss Eva Jones

9.	NP4/13/LU170C	Cais am Dystysgrif Datblygiad Cyfreithlon (Defnydd Presennol) ar gyfer defnyddio tir fel maes parcio a mynediad i gerbydau, a defnydd mewnol o adeilad ar gyfer storio (B8)	Bwthyn Ogwen , Nant Ffrancon. LL57 3LZ	28/11/25	Mr. Rhydian Williams
10.	NP4/15/45A	Newid defnydd o dy (Dosbarth Defnydd C3) i lety gwyliau hunan arlwyio tymor byr (Dosbarth Defnydd C6)	4 Bibby Road, Dolgarrog. LL32 8JZ	21/11/25	Mr Richard Thomas
11.	NP4/16/330A	Cadw pwmp gwres ffynhonnell aer i gefn yr eiddo	6 Maes y Braich, Dolwyddelan. LL25 0YQ	11/11/25	Mr Richard Thomas
12.	NP4/16/LU255	Tystysgrif Defnydd Cyfreithlon (presennol) i'w ddefnyddio fel annedd (Dosbarth Defnydd C3)	Tan y Bwlch Cottage, Dolwyddelan, LL25 0YZ	09/12/25	Mr Richard Thomas
13.	NP4/19/103A	Newid defnydd cae un erw yn barc cwn caeedig, ymestyn llawr caled ar gyfer parcio cerbydau a lleoli pod lloches	Tir yn Tyddyn y Pandy, Hen Ffordd y Felin, Henryrd. LL32 8EZ	18/11/25	Mr Richard Thomas
14.	NP4/19/47T	Codi un pod swyddfa cartref ac un pod adloniadol	Cottage, Gwern Borter Manor, Rowen. LL32 8YL	25/11/25	Mr Richard Thomas
15.	NP4/26/120K	Rhyddhau Amod Rhif 5 (Cynllun Gwella Bioamrywiaeth) ynghlwm i Ganiatâd Cynllunio NP4/26/120G dyddiedig 25/07/2024	Ty'n y Fron, Lon Muriau, Betws-y-Coed. LL24 0HD	18/11/25	Mr Richard Thomas
16.	NP4/30/110E	Dymchwel adeilad amaethyddol presennol a codi adeilad amaethyddol newydd	Tir yn Riverstone, Fairy Glen Road, Penmaenmawr.	12/11/25	Mr Richard Thomas
17.	NP4/30/172	Dymchwel y garej presennol a chodi garej 3 bae newydd wedi ei orchuddio â phren	Pentrefelin, Hen Ffordd y Felin, Dwygyfylchi, LL34 6TE	12/11/25	Mr Richard Thomas
18.	NP4/30/177	Ail-doi a gosod 3 ffenestr to (2 ar y goleddf ffrynt y to a 1 ar goleddf cefn y to)	Heathercliffe, Capelulo, Dwygyfylchi. LL34 6YU	26/11/25	Mr Richard Thomas
19.	NP4/31/88D	Amnewid ffenestri pren/alwminiwm gyda ffenestri uPVC	Neuadd Goffa Ysbyty Ifan, Ysbyty Ifan, LL24 0NS	01/12/25	Mr Richard Thomas
20.	NP4/31/LB64	Caniatad Adeilad Rhestredig i ail-doi dau ochr o do llechi talcennog yn gorchuddio sied warthog ac i osod gwteri hanner crwn haearn bwrw newydd a phibellau glaw crwn	Adeilad Amaethyddol, Pen-y-Bont, Ysbyty Ifan. LL24 0NH	12/12/25	Miss Eva Jones
21.	NP4/32/358A	Cynllun cynhyrchu trydan dwr (44Kw) i gynnwys cored derbyn, llifddor wedi'i gladdu, adeilad tyrbin, all-lif a chysylltiad grid trydan tan ddaearol	Nant Llyn Glan Gors, Coed yr Allt, Llanrwst.	20/10/25	Mr Richard Thomas

22.	NP4/32/LB112C	Amnewid tanc septig o fewn cwrtil Adeilad Rhestredig	Gwydr Uchaf, Llanrwst. LL26 0PN	12/11/25	Miss Eva Jones
23.	NP5/50/10Q	Ffurio maes parcio staff, ardal barcio minibws, strwythurau cynnal, grisiau, llwybr troed, diwygio geomeg y gyffordd, ailraddio ffordd fynediad, ailwynebu ffordd fynediad a maes parcio, rhwystrau, goleuadau, tirlunio a gwaith cysylltiedig	Canolfan Awyr Agored, Bryn Eithin, Aberdyfi. LL35 0RA	26/11/25	Mr David Jones
24.	NP5/50/547A	Gwaith peirianyddol yn cynnwys codi waliau cynnal, ramp ac estyniad sy'n dal lifft.	To Glas, Rhoslan, Aberdyfi. LL35 0NS	04/12/25	Mr David Jones
25.	NP5/50/629E	Newidiadau, estyniadau a chreu llecyn parcio a throi, yn cynnwys adeilad cysylltiedig, cadw a gweithgareddau tirlunio mewn cysylltiad a gosod tymor byr (Defnydd Dosbarth C6)	Bryn Coed, Aberdyfi. LL35 0PU	26/11/25	Mr David Jones
26.	NP5/50/781	Newidiadau ac estyniadau	Hafan Deg, Hopeland Road, Aberdyfi. LL35 0NH	12/12/25	Mr David Jones
27.	NP5/52/LB142B	Codi ty gwydr sy'n gysylltiedig â'r eiddo preswyl	Llwyn Onn, 2 Arthog Terrace, Arthog. LL39 1AQ	09/12/25	Mr David Jones
28.	NP5/52/LB247C	Caniatad Adeilad Rhestredig am newidiadau a newid defnydd y byncws ac adeilad allanol i dy annedd (Dosbarth Defnydd C3)	Y Gribyn, Cader Bunkhouse, Islaw'rdref, Dolgellau. LL40 1TS	21/10/25	Mr David Jones
29.	NP5/52/LB247D	Addasiadau a newid defnydd y byncws, adeilad allanol, a'i gwrtil yn dy annedd (Dosbarth Defnydd C3)	Y Gribyn, Cader Bunkhouse, Islaw'rdref, Dolgellau. LL40 1TS	24/10/25	Mr David Jones
30.	NP5/53/4M	Creu ardal storio, ymestyn ffens bresennol, ffurfio llawr caled a chodi dau loches	Ysgol Godre'r Berwyn, Bala. LL23 7RU	10/11/25	Mr Ben Jones
31.	NP5/54/29G	Rhyddhau Amod Rhif 4 (gwaith carreg) o Ganiatâd Cynllunio NP5/54/29C dyddiedig 02/12/2024	Nant-y-Gwreiddyn, Llanfachreth. LL40 2EB	05/11/25	Mr Ben Jones
32.	NP5/55/78J	Codi adeilad amaethyddol i gadw defnyddiau a pheiriannau yn unig, a gosod ffos cerrig dwr wyneb cysylltiedig	Penowern, Bryncrug. LL36 9NU	27/11/25	Mr David Jones
33.	NP5/55/LB123B	Caniatad Adeilad Rhestredig i ailosod y porth cefn ac i ailosod dwy ffenestr sash bocs pren ac un ffenestr bae uPVC.	Bronhwylfa, Bryncrug, LL36 9RA	10/11/25	Mr David Jones

34.	NP5/55/LU52F	Tystysgrif Defnydd Cyfreithlon (Presennol ar gyfer lleoli 8 carafán teithiol drwy gydol y flwyddyn ac a feddiannir rhwng y cyfnod 1 Mawrth a 31 Hydref mewn unrhyw flwyddyn)	Parc Carafanau & Gwersylla Ty'n Llwyn, Bryncrug. LL36 9RD	10/12/25	Mr David Jones
35.	NP5/55/T21J	Codi ystafell haul derw newydd, ail-alinio strwythur y to ac adfer simnai	Tyn Llwyn Hen, Bryncrug. LL36 9RE	12/12/25	Mr David Jones
36.	NP5/57/230T	Rhyddhau Amod 3 (cynllun i ymdrin a halogiad ar y safle) ynghlwm i Ganiatad Cynllunio NP5/57/230P dyddiedig 20/11/2023	Tir ger Garej Texaco, Ffordd Y Bala, Dolgellau. LL40 2YE	04/12/25	Mr David Jones
37.	NP5/57/867D	Amrywio Amod Rhif 2 (Cynlluniau a gymeradwywyd) o Benderfyniad Apel APP/H9504/A/21/3277282 dyddiedig 17/12/2021 mewn perthynas a cais cynllunio NP5/57/867A (OI-weithredol)	Hen Ysgol Glanwnion, Pont yr Aran, Dolgellau. LL40 1HW	05/12/25	Mr. Gavin Roberts
38.	NP5/57/AD496 H	Caniatâd Hysbyseb ar gyfer arwydd ffasgia (wedi'i oleuo), logo marchnad SPAR (wedi'i oleuo), arwydd totem dwy ochr (wedi'i oleuo), paneli wal a graffeg ffenestri	Eurospar, Ffordd Y Bala, Dolgellau. LL40 2YF	12/12/25	Mr David Jones
39.	NP5/57/LB396B	Caniatâd Adeilad Rhestredig i drosi dau eiddo yn un annedd, gan gynnwys amnewid estyniad cefn presennol hefo estyniad newydd, newidiadau mewnol i ffurfio agoriad cysylltu, ac adfer ffenestri sash pren i'r drychiad cefn	Llety Clyd & Glanwnion Cottage, Y Lawnt, Dolgellau., LL40 1EG	18/11/25	Miss Eva Jones
40.	NP5/57/LB396C	Trosi dau eiddo yn un annedd, amnewid estyniad cefn presennol hefo estyniad newydd, ac adfer ffenestri sash pren i'r drychiad cefn	Llety Clyd & Glanwnion Cottage, Y Lawnt, Dolgellau. LL40 1EG	21/11/25	Miss Eva Jones
41.	NP5/57/LB441D	Amnewid yr ystafell wydr presennol gyda ystafell wydr gwydrod gyda ffrâm goed	Plas Coch, Wtra Plas Coch, Felin Isaf, Dolgellau. LL40 1ES	02/12/25	Mr David Jones
42.	NP5/58/256D	Dymchwel y sied ardd to fflat presennol a codi sied newydd gyda to brîg llechi	12 Glan-y-Werydd, Dyffryn Ardudwy. LL44 2BW	16/12/25	Mr Aled Lloyd
43.	NP5/58/427F	Cadw pwmp gwres ffynhonell aer o flaen yr eiddo	2 Ty'n Llidiart, Dyffryn Ardudwy. LL44 2EF	22/10/25	Mr Aled Lloyd

44.	NP5/58/51B	Cais ôl-weithredol i ddisodli carafan statig bresennol gydag adeilad a fydd yn ategol i'r prif annedd ac yn gyfan gwbl o fewn y cwrtil preswyl presennol.	Pengwern, Ffordd Isaf, Dyffryn Ardudwy. LL44 2ES	24/11/25	Mrs Jane Jones
45.	NP5/58/LB443S	Rhyddhau Amod 6 (Cynllun cadwraeth ystumod) ynghlwm i Ganiatad Cynllunio NP5/58/LB443R dyddiedig 09/10/2025	Taltreuddyn Fawr, Dyffryn Ardudwy. LL44 2RQ	01/12/25	Miss Eva Jones
46.	NP5/58/LB443T	Rhyddhau Amod Rhif 20 (adroddiad archeolegol) ynghlwm i Ganiatad Adeilad Rhestredig NP5/58/LB443D dyddiedig 14/12/2023	Taltreuddyn Fawr, Dyffryn Ardudwy. LL44 2RQ	21/11/25	Miss Eva Jones
47.	NP5/58/LB443U	Rhyddhau Amod Rhif 7 (adroddiad archeolegol) ynghlwm i Ganiatad Cynllunio NP5/58/LB443E dyddiedig 07/12/2023	Taltreuddyn Fawr, Dyffryn Ardudwy. LL44 2RQ	21/11/25	Miss Eva Jones
48.	NP5/58/LB95C	Rhyddhau Amod 5 (Manylion o wasanaethau) ynghlwm i Ganiatad Adeilad Rhestredig NP5/58/LB95B dyddiedig 16/04/2025	Cors y Gedol, Dyffryn Ardudwy. LL44 2RJ	17/11/25	Miss Eva Jones
49.	NP5/59/LB475K	Rhyddhau Rhan o Amod Rhif 7 (methodoleg ar gyfer adleoli'r groes) ynghlwm i Ganiatad Adeilad Rhestredig NP5/59/LB475F dyddiedig 02/02/2024	Ty'r Wern (cyn Eglwys St. Michael's), Llan Ffestiniog.	05/11/25	Miss Eva Jones
50.	NP5/59/LB475L	Rhyddhau Rhan o Amod Rhif 7 (methodoleg ar gyfer adleoli'r giât, methodlleg ar gyfer diogelu nodweddion yn ystod gwaith adeiladu, a sampl o lechi ar gyfer llawr yr awditoriwm) ynghlwm i Ganiatad Adeilad Rhestredig NP5/59/LB475F dyddiedig 02/02/2024	Ty'r Wern (cyn Eglwys St. Michael's), Llan Ffestiniog.	11/12/25	Miss Eva Jones
51.	NP5/61/100S	Disodli'r lloches bresennol gyda thoiled 'eco' ar y 10fed ti	Clwb Golff Brenhinol Dewi Sant, Harlech. LL46 2UB	02/12/25	Mr Aled Lloyd
52.	NP5/61/518B	Rhyddhau Amod Rhif 5 (cynllun draenio dwr aflan) ynghlwm i Ganiatad Cynllunio NP5/61/518A dyddiedig 26/10/2020	Tir ger Isallt, Harlech. LL46 2UD	08/12/25	Mr Aled Lloyd
53.	NP5/61/560F	Rhyddhau Amod Rhif 15 (cynllun carthffosiaeth aflan) ynghlwm i Ganiatad Cynllunio NP5/61/560D dyddiedig 18/12/2020	Tir rhwng Trem Arfor & Hiraethog, Stryd Fawr, Harlech. LL46 2YE	05/11/25	Mr Aled Lloyd
54.	NP5/61/669C	Rhyddhau Amod Rhif 4 (gwaith carreg) ynghlwm i Ganiatad Cynllunio NP5/61/669 dyddiedig 12/08/2025	Erinfa, Stryd Fawr, Harlech. LL46 2YT	04/11/25	Mr Aled Lloyd

55.	NP5/61/LUT312B	Cais am Dystysgrif Defnydd Cyfreithlon (Presennol) i ddefnyddio ty preswyl fel (Dosbarth Defnydd C5) ail gartref (Dosbarth Defnydd C6) tenantiaethau tymor byr (Ailddefnydd)	Gwelfor, Tryfar Terrace, Harlech. LL46 2YR	21/11/25	Mr Aled Lloyd
56.	NP5/61/T300	Codi ystafell haul yn y cefn	Caereinion, Ffordd Pen Llech, Harlech. LL46 2YL	01/12/25	Mr Aled Lloyd
57.	NP5/65/259C	Gosod 3 pod glampio, gosod gwaith trin carthion a ffurfio ardal parcio gysylltiedig fel rhan o brosiect arallgyfeirio fferm (Ail-gyflwyniad)	Tir ger Cesailgwm Mawr, Bontddu. LL40 2TU	04/11/25	Mr Aled Lloyd
58.	NP5/65/36C	Amnewid draws garej gyda drws domestig UPVC allanol newydd o faint safonol a byrddau mewnlenwi llarwydden llydan	Capel Soar, Taicynhaef, Bontddu. LL40 2TU	21/11/25	Mr Ben Jones
59.	NP5/66/153C	Codi sied gardd	Llanfair Uchaf, Llanfair. LL46 2RY	01/12/25	Mr Aled Lloyd
60.	NP5/66/15H	Newid defnydd tir o amaethyddol i lecyn parcio ychwanegol yn gysylltiedig a'r Parc Fferm Plant	Cae Cethin, Llanfair. LL46 2SA	26/11/25	Mr Aled Lloyd
61.	NP5/66/53A	Codi lloches i ymwelwyr	Chwarel Hen, Llanfair. LL46 2SA	07/11/25	Mr Aled Lloyd
62.	NP5/68/240	Newid defnydd o dy annedd a ddefnyddir fel unig breswylfa neu brif breswylfa (Dosbarth Defnydd C3) i dy annedd a ddefnyddir heblaw fel unig breswylfa neu brif breswylfa ac a feddiannwyd am 183 diwrnod neu lai (Dosbarth Defnydd C5)	Ogof Llechwyn, Rhyd. LL48 6DX	22/10/25	Mr Aled Lloyd
63.	NP5/68/T118C	Gosod cladin llechi i dalcen yr adeilad ac ailadeiladu y corn simdde gan gynnwys cladin llechi	Caffi Croesor, Croesor. LL48 6SS	16/12/25	Mr Aled Lloyd
64.	NP5/69/340B	Codi balconi	Pen y Bryn, Llwyngwrl, LL37 2JL	04/11/25	Mr David Jones
65.	NP5/69/415A	Rhyddhau Amodau Rhif 4 (rhaglen o waith archaeolegol) a 5 (adroddiad manwl ar y gwaith archaeolegol) ynghlwm i Ganiatad Cynllunio NP5/69/415 dyddiedig 16/06/2023	Coed Mawr, Llwyngwrl, LL37 2QH	20/10/25	Mr David Jones
66.	NP5/71/451A	Gosod paneli solar ar to presennol	Maes Carafanau Bryn Gwyn, Llanuwchllyn, LL23 7SU	24/11/25	Mr Ben Jones

67.	NP5/71/477G	Gosod inswleiddio wal allanol gyda rendr a chladin pren	Gwersyll Yr Urdd, Glanllyn, Llanuwchllyn. LL23 7ST	05/11/25	Mr Ben Jones
68.	NP5/72/250J	System atal cerbydau (Rhwyrstr traffig)	Cronfa Ddwr Llyn Celyn, Frongoch.	17/11/25	Ms. Sophie Berry
69.	NP5/72/62C	Amnewid ffenestri & drysau coed a metal presennol gyda ffenestri a drysau UPVC	Canolfan Cymunedol Y Parc, Parc. LL23 7YW	19/12/25	Mr Ben Jones
70.	NP5/73/1Z	Dymchwel sied tanwydd concrid presennol, codi modurdy, codi canllaw gwydr, ymestyn balconi, a newid ffenestr i ddrysau patio	9 Coed Camlyn, Maentwrog. LL41 4LB	22/10/25	Mr Ben Jones
71.	NP5/73/LB317K	Rhyddhau Amod Rhif 4 (palmant allanol) ynghlwm i Ganiatâd Adeilad Rhestredig NP5/73/LB317H dyddiedig 05/09/2024	Porth Gwyn, Tan Y Bwlch, Maentwrog, LL41 3YU	10/11/25	Mr Aled Lloyd
72.	NP5/73/LB317L	Rhyddhau Amod Rhif 5 (palmant allanol) ynghlwm i Ganiatâd Cynllunio NP5/73/LB317J dyddiedig 19/09/2024	Porth Gwyn, Tan Y Bwlch, Maentwrog, LL41 3YU	10/11/25	Mr Aled Lloyd
73.	NP5/78/122A	Codi estyniad cefn unllawr to fflat i gefn yr eiddo	Feidiog, Stryd yr Orsaf, Trawsfynydd. LL41 4TE	04/12/25	Mr Ben Jones
74.	NP5/78/421A	Trosi ac ymestyn garej bresennol yn annedd (Meddiannaeth Fforddiadwy a Lleol) ynghyd â gosod 2 ffenestr to newydd	Tir gyferbyn a Teras Ty Llwyd, Trawsfynydd. LL41 4TH	12/11/25	Mrs. Iona Roberts
75.	NP5/78/578A	Diwygiad Ansylweddol i Ganiatâd Cynllunio NP5/78/578 dyddiedig 28/02/2024 i ail-leoli caban offer	Tir ger y B4391, Trawsfynydd.	05/11/25	Mr Ben Jones
76.	NP5/79/334C	Hysbysiad o flaen llaw o dan Ran 24 o Orchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) 1995 i osod seilwaith tanddaearol (dwythellau, blwch a cheblau) ar safle mast telathrebu presennol	Tir ger Craig y Barcud, Tywyn. LL36 9HR	04/12/25	Mr David Jones

Ceisiadau wedi ei gwrthod

	Rhif y Cais	Bwriad	Lleoliad	Rheswm Gwrthod	Swyddog Achos
1.	NP2/16/451C	Adeiladu un ty (dosbarth defnydd C3)	Tir ger Pen y Bryn, Penmorfa. LL49 9SB	09/12/25 Oherwydd nad yw'r ymgeisydd yn dangos unrhyw allu neu'n amharod i ymrwymo i Gytundeb Adran 106 o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref (1990) a fyddai'n sicrhau fforddiadwyedd ac yn cyfyngu ar feddiannaeth yr annedd, mae'r cais hwn yn gwrthdaro â pholisïau SP C, SP G a DP 30 Cynllun Datblygu Lleol Eryri (2016 – 2031) a Chanllawiau Cynllunio Atodol 4 a 5.	Mr Richard Thomas
2.	NP4/12/3B	Tynnu wal gerrig ar ochr y ffordd a gostwng y tir i greu lle parcio ceir oddi ar y stryd	River View, Rowen. LL32 8YU	18/11/25 Oherwydd y byddai'r bae parcio arfaethedig, pe bai'n cael ei gymeradwyo, yn niweidio cydlynad gweledol cymeriad y stryd drwy gael gwared ar nodwedd wal garreg draddodiadol. Ystyrir bod y cais hwn yn gwrthdaro â pholisi SPA, SPFf, DP1 a DP6 Cynllun Datblygu Lleol Eryri. Oherwydd nad yw'r bae parcio arfaethedig yn cyrraedd y safonau gofynnol ar gyfer symudiadau cerbydau diogel sy'n ofynnol gan Adran 184 o Ddeddf Priffyrdd 1980, byddai'r cais hwn, pe bai'n cael ei gymeradwyo, yn creu perygl posibl i ddefnyddwyr eraill y ffordd ac felly mae'n groes i bolisi DP1 Cynllun Datblygu Lleol Eryri.	Mr Richard Thomas
3.	NP5/60/L29E	Trosi cyn ysgol gynradd yn lety gwyliau a newidiadau allanol cysylltiedig. (Ail-gyflwyniad)	Ysgol Gynradd Ganllwyd, Ganllwyd. LL40 2TG	05/11/25 Oherwydd bod y cynnig ar gyfer llety gwyliau yn gwrthdaro ag egwyddorion craidd Cynllun Datblygu Lleol Eryri 2016-2031 o ddarparu cyfleoedd tai i ddiwallu anghenion y gymuned leol	Mr Aled Lloyd

				yn ogystal â Pholisi Strategol A, C a G o Gynllun Datblygu Lleol Eryri 2016-2031 gan nad yw'r cynnig yn ymwneud â thai marchnad agored ar raddfa fach a thai fforddiadwy ar gyfer anghenion lleol, nid yw'n darparu datblygiad cyflogaeth i gefnogi'r economi wledig ac nid yw'n gwella cyfleusterau cymunedol presennol nac yn darparu cyfleusterau newydd i wasanaethu trigolion lleol. Oherwydd bod y cynnig ar gyfer llety gwyliau yn gwrthdaro â meini prawf (vii) o Bolisi Datblygu 1 o Gynllun Datblygu Lleol Eryri 2016-2031 sy'n nodi y dylai mynediad priodol sy'n bodloni safon priffyrdd fodoli neu y gellir ei ddarparu heb niwed i gymeriad yr ardal na'r amwynder cyfagos. Nid yw'r llun a gyflwynwyd rhif PL 05e yn cyd-fynd â manyleb DMRB lle bydd y cynnig yn arwain at amodau sy'n niweidiol i ddiogelwch a llif rhydd traffig ar y gefnffordd gyfagos. Oherwydd diffyg gwybodaeth mewn perthynas â draeniad budr i alluogi'r Awdurdod i ddiystyru unrhyw effaith andwyol ar gyfanrwydd yr ACA gerllaw fel sy'n ofynnol o dan Reoliad 63 o Reoliadau Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017. Felly, ystyrir bod y cynnig yn gwrthdaro â Pholisi Strategol D o Gynllun Datblygu Lleol Eryri 2016-2031 a fabwysiadwyd. Nid oes Datganiad Seilwaith Gwyrdd wedi'i gynnwys gyda'r cynnig. Felly, mae'r cynnig yn gwrthdaro â Pholisi Strategol D o Gynllun Datblygu Lleol Eryri a fabwysiadwyd a pharagraff 6.2.5 o Bolisi Cynllunio Cymru (Argraffiad 12, Chwefror 2024) sy'n ei gwneud yn ofynnol cyflwyno Datganiad Seilwaith Gwyrdd gyda phob cais.	
--	--	--	--	--	--

Penderfyniad ar yr Apêl

gan C MacFarlane BSc (Anrh) MSc MRTPI

Arolygydd a benodwyd gan Weinidogion Cymru

Dyddiad y penderfyniad: 18/11/2025

Cyfeirnod yr apêl: CAS-03920-F4H3B8

Cyfeiriad y safle: Parc Gwyliau Sunbeach, Llwyngwril, LL37 2QQ

- Gwneir yr apêl o dan adran 78 Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 yn erbyn gwrthod rhoi caniatâd cynllunio.
- Gwneir yr apêl gan Sunbourne Limited yn erbyn y penderfyniad gan Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri.
- Gwrthodwyd y cais, Cyf NP5/69/56M, dyddiedig 21 Tachwedd 2022, drwy hysbysiad dyddiedig 22 Mai 2024.
- Y datblygiad a gynigir yw estyniad i'r safle carafannau gwyliau i ddarparu (a) prif fynedfa newydd i'r safle gyda ffordd fynediad fewnol a man amwynder; ailddosbarthu carafannau gwyliau sydd eisoes wedi cael caniatâd, ac ailddatblygu o fewn y safle carafannau gwyliau presennol i ddarparu (b) 24 o garafannau gwyliau statig/cabanau gyda thirlunio; (c) 12 carafán gwyliau statig/cabanau yn lle tŷ annedd; a (d) 3 carafán gwyliau sefydlog yn lle siop yr hen safle. Gellir gosod hyd at 455 o garafannau gwyliau ar y safle carafannau gwyliau.
- Cynhaliwyd gwrandawriad ar 22 Hydref 2025.
- Gwnaed ymweliad â'r safle ar 23 Hydref 2025.

Penderfyniad

1. Gwrthodir yr apêl.

Mater Gweithdrefnol

2. Rwyf wedi mabwysiadu'r disgrifiad o'r datblygiad a ddefnyddiwyd yn hysbysiad o benderfyniad yr Awdurdod gan ei fod yn disgrifio'r cynnig yn gywir.

Prif Faterion

3. Y prif faterion yw effaith y datblygiad a gynigir ar:
 - (i) Gymeriad ac edrychiad yr ardal gyfagos;
 - (ii) Ecoleg a bioamrywiaeth;
 - (iii) Diogelwch ar y ffyrdd;
 - (iv) Amodau byw trigolion Tyddyn Ithel; a
 - (v) Buddiannau archaeolegol.

Rhesymau

Cymeriad ac edrychiad

4. Mae safle'r apêl yn llain fach o fewn ardal adeiledig y parc gwyliau, a darn o dir mwy o faint ar wahân sydd wedi'i leoli rhwng priffordd yr A493 a rheilffordd. Mae'r safle wedi'i leoli o fewn cefn gwlad agored fel y'i nodir gan Gynllun Datblygu Lleol Eryri 2016-2031 (CDLI) ac o fewn ardal bontio rhwng tir sy'n codi i'r de-ddwyrain a'r arfordir is i'r gogledd-orllewin. Mae'r safle a'i gyffiniau o fewn Parc Cenedlaethol dynodedig Eryri.
5. Mae elfen fwy o faint safle'r apêl, sy'n ganolbwynt i bryderon yr Awdurdod, yn cynnwys tair llain o dir – sef llain ogleddol a llain ddeheuol sy'n goediog iawn ac yn cynnwys nifer fach o adeiladau a lloriau caled, yn ogystal â'r prif ffyrdd mynediad a'r ffyrdd mynediad eilaidd i'r safle; a'r llain ganol, sy'n cynnwys cae heb orchudd coed, a ddefnyddir ar hyn o bryd yn gae cerdded cŵn i'w ddefnyddio gan ymwelwyr y parc gwyliau.
6. Mae'r ardal gyfagos yn wledig ei natur yn ei hanfod, wedi'i nodweddu gan gaeau a phatrwm datblygu gwasgaredig o eiddo unigol neu glystyrau o eiddo, ac mae pentref Llwyngwrl ymhellach i'r gogledd-ddwyrain. Ar wahân i safle'r apêl, ceir gorchudd coed mewn grwpiau ysbeidiol, yn bennaf, sy'n dilyn rhai terfynau caeau. Ynghyd â'r topograffi sy'n codi, a golygfeydd ysgubol allan i'r môr, mae'r dirwedd yn ddramatig, yn agored ac yn wledig.
7. Mae'r parc gwyliau presennol yn cyferbynnu'n llwyr â'i leoliad naturiol mewn ardal o ddatblygiadau gwasgaredig, gyda'i resi dwys o garafannau lliw golau yn meddiannu darn sylweddol o dir, ac er bod ardaloedd coediog safle'r apêl yn darparu sgrinio effeithiol mewn rhai golygfeydd, mae'r parc i'w weld yn amlwg o fannau gwahanol ar y rhwydwaith priffyrdd a llwybrau troed cyfagos.
8. Mae Polisi Cynllunio Cymru (PCC) yn cyfeirio at y ddyletswydd statudol i ystyried dibenion Parciau Cenedlaethol, ac yn nodi y dylid rhoi pwys mawr ar y rhain, sy'n cynnwys gwarchod a gwella eu harddwch naturiol. Dylid rhoi pwys mawr hefyd yn y broses gynllunio ar rinweddau arbennig ardaloedd dynodedig o'r fath, sydd, fel y clywais yn y gwrandawriad, yn cynnwys harddwch naturiol y dirwedd. Ailadroddir hyn ym Mholisi Strategol A y CDLI, sy'n ceisio sicrhau bod datblygiadau newydd yn hyrwyddo pwrpasau a dyletswyddau'r Parc Cenedlaethol, gan warchod a gwella rhinweddau arbennig y parc, a bydd cynigion sy'n peryglu'r pwrpasau hyn yn cael eu gwrthod.
9. Mae'r gofyniad cynhwysfawr hwn wedi'i adlewyrchu ym Mholisi Datblygu 1 sydd, wrth geisio gwarchod a gwella'r rhinweddau arbennig, yn ei gwneud yn ofynnol i ddatblygiadau fod yn gydnaws â chynhwysedd a chymeriad y safle a'r ardal. Mae Polisi Datblygu 6 y CDLI hefyd yn cynnwys y gofyniad cyffredinol i gynigion ystyried diogelu a gwella'r dirwedd.
10. Yn fwy penodol o ran cynnig yr apêl, mae Polisi Datblygu 22 y CDLI yn darparu meini prawf ar gyfer datblygu safleoedd cabanau a charafannau, gan gynnwys cefnogaeth ar gyfer ailddatblygu safleoedd presennol os oes gwelliant cyffredinol i'r safle a'i osodiad yn y tirlun, ac yn eithriadol, gellir ymestyn ardaloedd safleoedd statig a chabanau ond heb gynyddu llecynnau, lle byddai hyn yn cyflawni gwelliant amgylcheddol cyffredinol clir i'r safle a'i osodiad yn y tirlun. Mae'n glir yng ngeiriad y polisi a'r testun ategol mai nod sylfaenol Polisi Datblygu 22 yw osgoi niwed i gymeriad ac edrychiad y Parc Cenedlaethol.
11. I gefnogi'r fframwaith polisi hwn, mae Canllawiau Cynllunio Atodol 13 'Asesiad Sensitifrwydd a Chapasiti y Dirwedd' (mis Hydref 2016) a fabwysiadwyd gan yr Awdurdod, er nad yw'n bolisi cynllunio, yn darparu canllawiau defnyddiol o ran datblygiadau a allai gael effaith niweidiol ar gymeriad y dirwedd. Mae'n cydnabod bod

Ardal Cymeriad Tirwedd 20, y mae safle'r apêl wedi'i leoli ynddi, yn 'uchel iawn' o ran sensitifrwydd i ddatblygiadau carafannau statig, ac fel arfer, nid oes capasiti ar gyfer datblygiadau o'r fath.

12. Ni fyddai'r cynnig yn cynyddu cyfanswm y llecynnau o fewn y parc gwyliau presennol, ac mae llain ogleddol a llain ddeheuol safle'r apêl wedi'u lleoli o fewn ffiniau cymeradwyr'r parc. Fodd bynnag, gan nad oes caniatâd ar gyfer lleoli unedau gwyliau o fewn y lleiniau hyn, byddai'r cynnig, i bob pwrpas, yn arwain at ardal fwy o faint sy'n cynnwys carafannau sefydlog na'r hyn sy'n bodoli ar hyn o bryd. Beth bynnag, ni waeth pa elfennau o'r cynnig a gaiff eu hystyried yn elfennau sy'n bodoli neu'n estyniad, y gofyniad polisi terfynol y mae'n rhaid ei fodloni ym Mholisi Datblygu 22 yw bod yn rhaid cael gwelliant cyffredinol i'r safle a'i osodiad yn y tirlun er mwyn i ddatblygiad gael ei ystyried yn dderbyniol.
13. I'r perwyl hwn, mae'r apelydd wedi cynnig cyfres o welliannau ar draws safle'r parc gwyliau presennol. Fodd bynnag, byddai rhai o'r mesurau, sef gwaith i'r nentydd, y bibell ollwng, ailwynebu, gorsaf bwmpio, uwchraddio sylfeini, draeniau tir, gwely cyrs, cyflenwad trydan a chynnal a chadw cyffredinol, er eu bod yn gwella adeiladwaith a seilwaith y safle, heb lawer o berthnasedd, neu unrhyw berthnasedd, â gwella ymddangosiad y safle o fewn y dirwedd. Nodaf hefyd bryderon yr Awdurdod y byddai'r gwelliannau a awgrymir i'r parc cychod yn ddarostyngedig i sicrhau caniatâd ar wahân, ac nid oes llawer o sicrwydd y byddai hyn yn cael ei gyflawni. Fel y cyfryw, ni roddaf lawer o bwys i'r gwelliannau hyn o ran cyflawni gofynion Polisi Datblygu 22.
14. Mae'r ad-drefnu arfaethedig ar gyfer rhan ogleddol y parc presennol yn ffocws allweddol i'r gwelliannau ledled y safle, gan weld gostyngiad yn nwysedd y carafannau sefydlog, clustogfa fwy o faint rhwng y carafannau a'r rheilffordd gyfagos, a gwaith plannu o amgylch y terfyn ac o fewn y rhan hon. O ystyried ymddangosiad llwm yr ardal hon o fewn y dirwedd ar hyn o bryd, cytunaf y byddai'r mesurau hyn, ynghyd â'r bwriad i gyflwyno carafannau o liw a gorffeniad tawelach, yn arwain at rywfaint o welliant wrth feddalu edrychiad y rhan ogleddol.
15. Fodd bynnag, oherwydd natur agored yr ardal gyfagos, a'r golygfeydd o'r parc gwyliau y gellir eu gweld o'r rhwydwaith priffyrdd cyfagos, o Lwybr Arfordir Cymru ac o'r llinell reilffordd, byddai'r rhan hon yn parhau i fod yn amlwg iawn o fewn y dirwedd. Hefyd, darperir manylion cyfyngedig yn unig ynghylch y tirlunio arfaethedig, ac ynghyd â chyfyngiadau posibl megis agosrwydd y rheilffordd a'r amgylchedd arfordirol, golyga hyn na allaf fod yn hyderus ynghylch effeithiolrwydd y gwaith plannu ychwanegol. Felly, ar sail y dystiolaeth sydd ger fy mron, rwyf o'r farn na fyddai llawer o welliant i'r safle o ganlyniad i ad-drefnu a thirlunio'r rhan ogleddol.
16. Am yr un rhesymau, byddai'r gwaith plannu ychwanegol arfaethedig ledled gweddill y parc presennol, a disodli goleuadau allanol lefel uchel â bolardiau goleuo lefel isel, er y byddai'n hidlo golygfeydd ac yn lleihau amlygrwydd y safle yn y nos, i ryw raddau, wrth leihau gollyngiad golau, yn gwneud cyfraniad cymedrol at wella edrychiad y parc gwyliau yn y dirwedd.
17. Gan droi at y gwaith datblygu a gynigir o fewn safle'r apêl, er bod yr ardal hon yn cynnwys rhai adeiladau ar hyn o bryd, mae'r rhain yn gymharol fach o ran eu nifer, a byddai cyflwyno carafannau sefydlog, mannau parcio cerbydau, ffyrdd a llwybrau mewnlol, a'r ffordd fynediad newydd, o fewn cae sydd heb ei ddatblygu ar hyn o bryd, yn cynyddu maint y datblygiad adeiledig o fewn safle'r apêl yn sylweddol. Mae'r Asesiad Effaith Coedyddiaeth yn nodi y byddai ardal sylweddol o goed yn cael ei gwaredu o fewn y lleiniau gogleddol a deheuol i alluogi'r datblygiad hwn. Byddai agosrwydd y carafannau sefydlog at y man amwynder arfaethedig, a chyflwyno llwybrau ffurfiol, hefyd yn debygol o gynyddu'r defnydd o'r ardal hon, a fyddai, ynghyd â chynnydd mewn symudiadau

cerddwyr a cherbydau o'r carafannau, yn dwysáu gweithgarwch yn sylweddol o fewn safle'r apêl. Y canlyniad cyffredinol fyddai ymwithiad ffurf adeiledig a threfoli i gefn gwlad agored, gan arwain at erydu cymeriad y safle, sy'n naturiol, yn goediog ac yn annatblygedig i raddau helaeth, ac ni fyddai defnyddio lliwiau a deunyddiau tawelach ar du allan y carafannau yn gwneud llawer i liniaru hyn.

18. Elfen allweddol o'r cynllun yw'r gwaith tirlunio a fwriedir er mwyn sgrinio golygfeydd o'r datblygiad. Er y byddai llawer o'r llystyfiant presennol o amgylch terfynau'r safle yn cael ei gadw a'i ategu, a chynigir gwaith plannu newydd ar hyd y terfyn â'r A493, nid oes digon o fanylion ynghylch y tirlunio arfaethedig i fod yn hyderus y bydd hyn yn darparu'r lefel o sgrinio a ragwelir, yn enwedig o ystyried y cyfyngiadau oherwydd agosrwydd y rheilffordd a'r carafannau statig arfaethedig, a dyfnder cymharol gul y gwaith plannu a ddangosir o amgylch y llain ddeheuol a therfyn yr ardal amwynder. Nodaf bryderon yr Awdurdod ynghylch effaith newidiadau posibl i lefel y tir o ran cadw'r coed presennol, ac ni ddarperir llawer o fanylion am hyn, ychwaith. Rwyf wedi ystyried a ellid gosod amodau cynllunio i fynd i'r afael â manylion tirlunio a lefelau'r tir. Fodd bynnag, o ystyried arwyddocâd posibl y ddwy elfen hyn o ran derbynioldeb y cynllun, nid wyf o'r farn ei bod yn briodol gadael materion o'r fath i'w hasesu'n ddiweddarach.
19. Byddai lefel is y tir yn sgrinio golygfeydd o'r cynnig yn rhannol wrth basio'r safle, ond o ystyried y pryderon a nodaf, ni fyddai hyn yn ddigonol i atal y cynnig rhag cael ei weld o bellter gerllaw gan bobl sy'n agosáu at y safle ac yn pasio'r safle i'r ddau gyfeiriad ar y ffordd a'r rheilffordd. Er y gallai golygfeydd o'r fath fod yn wibiol, byddent yn cael eu gweld yng nghyd-destun ardal wledig ddeniadol gyda datblygiadau ysbeidiol ar hyd y coridorau trafnidiaeth hyn, a byddent yn ymddangos yn anghydnaws yn y lleoliad hwn. Byddai golygfeydd o bellter hirach, o Lwybr Arfordir Cymru, hefyd yn bosibl a byddai cerddwyr yn eu gweld am gyfnod hirach. Er y byddai'r datblygiad yn meddiannu ardal lai o faint mewn golygfeydd o'r fath oherwydd y pellteroedd dan sylw, serch hynny, byddai'n cael ei weld fel estyniad o'r parc gwyliau presennol ac yn amharu ymhellach ar y dirwedd o ansawdd uchel sydd o'i gwmpas.
20. Wrth asesu'r cynllun yn ei gyfanrwydd, nid wyf o'r farn y byddai'r gwelliannau bach a fyddai'n cael eu darparu o ran y dirwedd yn ddigonol i orbwyso'r niwed a fyddai'n cael ei achosi, ac o'r herwydd, ni cheir gwelliant cyffredinol i'r safle a'i osodiad yn y tirlun, fel sy'n ofynnol gan Bolisi Datblygu 22 y CDLI. Felly, mae'n dilyn nad oes angen i mi ystyried a oes rhaid dangos amgylchiadau eithriadol, gan nad yw'r gofyniad polisi sylfaenol wedi'i fodloni.
21. Yn seiliedig ar yr holl ystyriaethau uchod, deuaif i'r casgliad na fyddai'r cynnig yn hyrwyddo dibenion y Parc Cenedlaethol, ac y byddai'n niweidiol i'w rinweddau arbennig ac yn andwyol iawn i gymeriad ac edrychiad yr ardal. O ganlyniad, byddai'r cynnig yn methu cydymffurfio â Pholisi Strategol A, a Pholisïau Datblygu 1, 6 a 22 y CDLI.

Ecoleg a bioamrywiaeth

22. Mae Polisi Strategol D y CDLI yn ceisio amddiffyn bioamrywiaeth y Parc Cenedlaethol, ac os ystyrir bod datblygiad yn dderbyniol, mae'n ceisio sicrhau bod yr amgylchedd naturiol yn cael ei warchod a'i wella. Mae hefyd yn datgan na ddylai cynigion effeithio'n andwyol ar adnoddau bioamrywiaeth ehangach y Parc Cenedlaethol. Adlewyrchir hyn ym Mholisi Datblygu 1, sy'n nodi, er mwyn gwarchod a gwella rhinweddau arbennig a phwrpasau'r Parc Cenedlaethol, caniateir datblygiadau'n unig ble na fyddant yn cael effaith andwyol annerbyniol ar amrywiaeth nodweddiadol Eryri, yn enwedig cynefinoedd a rhywogaethau a warchodir.
23. Yn ogystal, mae PCC Cymru yn ei gwneud yn ofynnol dilyn dull fesul cam i ddangos y bydd datblygiad yn darparu manteision net i fioamrywiaeth, wrth osgoi effeithiau

amgylcheddol andwyol yn y lle cyntaf, yna eu lleihau a'u lliniaru, ac fel ateb olaf, eu digolledu. Rhaid sicrhau gwelliant sy'n ychwanegol i'r hyn sydd ei angen i liniaru neu ddigolledu ar gyfer unrhyw effaith negyddol.

24. Er nad yw Cyfoeth Naturiol Cymru yn gwrthwynebu effaith y cynnig ar y boblogaeth ystlumod, o ystyried bod arolwg yr apelydd o'r coed presennol yn seiliedig ar asesiad o lefel y ddaear, a bod yr arolwg ystlumod cychwynnol yn canolbwyntio ar yr adeiladau presennol ac wedi mynd y tu hwnt i oedran dilysrwydd yn seiliedig ar ganllawiau arferion gorau, nid wyf o'r farn bod y dystiolaeth a ddarparwyd yn ddigonol i asesu effaith y cynnig ar y rhywogaeth hon a warchodir. Ychwaith, ni fyddai cadw'r 4 coeden a nodwyd yn rhai â photensial ar gyfer clwydo yn osgoi effeithiau a allai ddeillio o aflonyddwch neu waredu llystyfiant cyfagos, yn enwedig o amgylch ardal ddeheuol y safle, a allai arwain at ddarnio'r cynefin chwilota am fwyd a chymudo.
25. Nodaf gyfeiriadau'r apelydd at sicrhau'r drwydded briodol os digwydd bod ystlumod yn bresennol, ac y gellir gosod amod ar gyfer darparu diweddariadau i'r arolwg a mesurau lliniaru. Fodd bynnag, o ystyried y wybodaeth annigonol sydd ger fy mron, ni allaf fod yn siŵr y byddai unrhyw drwydded angenrheidiol yn cael ei sicrhau, ac yn unol â'r canllawiau yn Nodyn Cyngor Technegol 5 'Cadwraeth Natur a Chynllunio', mae'n hanfodol bod unrhyw effeithiau ar rywogaethau a warchodir yn cael eu sefydlu cyn rhoi caniatâd cynllunio. Felly, nid wyf o'r farn bod defnyddio amod yn briodol yn yr achos hwn gan y gallai gwaith arolygu pellach arwain at ganfyddiadau a gofynion lliniaru gwahanol y mae'n bosibl na ellid eu cyflawni o fewn y cynllun fel y'i caniateir.
26. O ran moch daear, mae'r Adroddiad Arolwg Moch Daear a gyflwynwyd gyda'r apêl yn cadarnhau gweithgarwch ar y safle yn ogystal â 2 frochfa segur. O ystyried y potensial i frochfeydd ddod yn weithredol, yn ogystal ag agosrwydd y coed sydd i'w cwmpo o amgylch brochfa segur 1, nid wyf yn fodlon bod dibynnu ar amodau i osgoi effeithiau andwyol a nodi mesurau lliniaru yn ddigonol i sicrhau bod y cynnig yn dderbyniol.
27. Yn ogystal â'm pryderon ynghylch effeithiau posibl ar rywogaethau a warchodir, byddai ardal sylweddol o goed yn cael ei gwaredu ac nid oes llawer o dystiolaeth bod dewisiadau amgen rhesymol eraill o ran cynllun a dyluniad wedi'u hystyried, a fyddai'n arwain at golli llai o'r cynefin hwn y mae PCC yn ei gydnabod yn un o bwys mawr i fioamrywiaeth a mynd i'r afael â'r newid yn yr hinsawdd. Er y byddai'r cynnig yn darparu gwaith plannu newydd o fewn safle'r apêl a'r parc gwyliau, yn ogystal â blychau ystlumod/adar, gaeafle ymlusgiaid, gwestai pryfed a thiwbiau nythu gwenyn, nid oes llawer i ddangos bod y gofyniad i osgoi neu leihau effeithiau andwyol ar fioamrywiaeth yn y lle cyntaf, fel y nodir gan y dull fesul cam, wedi llywio'r cynnig.
28. Rwy'n cydnabod y byddai'r gwaith plannu arfaethedig ar hyd y terfyn â'r briffordd yn darparu cysylltedd rhwng yr ardaloedd coediog yng ngogledd a de safle'r apêl, a byddai cyfle i blannu rhywogaethau mwy buddiol i fioamrywiaeth. Fodd bynnag, ac er y diffyg gwrthwynebiad gan swyddog coed yr Awdurdod, oherwydd diffyg manylion ger fy mron o ran y gwaith tirlunio arfaethedig, nid yw manteision o'r fath wedi'u cadarnhau'n ddigonol i fod yn hyderus y byddant yn digwydd i'r graddau a ragwelir. O ystyried dibyniaeth sylweddol y cynnig ar y gwaith plannu ychwanegol i sicrhau y caiff manteision net eu cyflawni, nid wyf o'r farn bod defnyddio amod i ddarparu manylion o'r fath yn ddiweddarach yn ddigonol yn yr achos hwn.
29. I gloi, deuaf i'r casgliad y byddai'r cynnig yn arwain at effeithiau andwyol ar rywogaethau a warchodir, ac nid yw wedi dangos y byddai manteision net i fioamrywiaeth yn cael eu cyflawni. Felly, byddai'n niweidiol i fuddiannau ecolegol a bioamrywiaeth ac ni fyddai'n cydymffurfio â Pholisi Strategol D a Pholisi Datblygu 1 y CDLI, yn ogystal â bod yn groes i ddull PCC.

Diogelwch ar y ffyrdd

30. Byddai'r datblygiad a gynigir yn arwain at ddisodli ardal o lawr caled bresennol â charafannau sefydlog arni yn llain ddeheuol y safle. Er bod yr Awdurdod wedi codi pryderon ynghylch colli'r llawr caled fel man aros oddi ar yr A493 i'r sawl sy'n defnyddio'r gwasanaeth bws, gwelais yn ystod fy ymweliad nad oes unrhyw farciau neu arwyddion sy'n nodi'r fan hon, nac unrhyw fan yn y cyffiniau uniongyrchol, fel safle bws dynodedig. Adlewyrchir hyn yn sylwadau partïon â buddiant bod y gwasanaeth bws yn aros wrth y fynedfa bresennol i'r parc gwyliau.
31. O ystyried nad oes llawer i ddangos bod safle bws ffurfiol yn gweithredu o'r ardal â llawr caled, ac y byddai'r cynnig yn darparu llwybrau cerdded mewnol i'r prif fynedfeydd a'r mynedfeydd eilaidd, gan ganiatáu i ymwelwyr gael mynediad diogel a chyfleus i leoliadau aros posibl heb orfod cerdded ar hyd y briffordd nac aros arni, rwy'n fodlon na fyddai'r cynnig yn tanseilio diogelwch ar y ffyrdd na mynediad at drafnidiaeth gyhoeddus. Gellid gosod amod cynllunio i sicrhau manylion sy'n gofyn am gymeradwyaeth ar gyfer mynediad i'r safle bws a'r defnydd ohono.
32. Rwy'n cydnabod yr anghysondebau yn y lluniadau o ran y fynedfa eilaidd i'r de o'r safle. Fodd bynnag, mae'r apelydd wedi cadarnhau, mewn cyflwyniadau ysgrifenedig ac yn y gwrandawriad, mai'r bwriad yw cadw'r fynedfa hon ar agor i'w defnyddio gan y gwasanaethau brys a cherbydau cynnal a chadw'r rheilffordd. Rwyf o'r farn y byddai gosod amod yn egluro defnydd y fynedfa eilaidd, yn ogystal ag amod wedi'i eirio'n addas sy'n gofyn am gynlluniau diwygiedig ar gyfer y fynedfa eilaidd, yn sicrhau cysondeb ac eglurder heb danseilio'r sail y mae'r cynnig wedi'i gyflwyno arni.
33. Rwyf wedi ystyried sylwadau gan bartïon â buddiant ynghylch agosrwydd y brif fynedfa arfaethedig i'r dramwyfa ar gyfer Tyddyn lthel. O'r hyn a welais, mae gwelededd yn gyfyngedig i'r ddau gyfeiriad i yrwyr sy'n gadael Tyddyn lthel, sy'n golygu bod angen i gerbydau ymwithio allan i'r A493, sy'n briffordd a ddefnyddir yn helaeth lle mae cerbydau'n teithio'n agos at y terfyn cyflymder cenedlaethol, er mwyn gweld traffig sy'n dod tuag atynt.
34. Er y byddai lleoliad y fynedfa arfaethedig yn arwain at symudiad cerbydau ar gyfer y parc gwyliau a Thyddyn lthel yn digwydd yn agosach at ei gilydd nag ar hyn o bryd, o ystyried cyflymder cymharol araf y cerbydau sy'n ymgymryd â symudiadau o'r fath, a'r nifer isel o symudiadau a fyddai'n deillio o'r dramwyfa sy'n gwasanaethu un annedd, y defnydd achlysurol o gerbydau fferm, a'r defnydd fel man aros ar gyfer y gwasanaeth bws anaml, nid wyf o'r farn y byddai'r risg o wrthdrawiad yn cynyddu'n sylweddol i'r fath raddau fel y byddai niwed i ddiogelwch ar y ffyrdd.
35. Wrth ddod i'r casgliad hwn, rwy'n ymwybodol na fyddai'r cynnig yn cynyddu nifer yr unedau gwyliau y tu hwnt i'r hyn a ganiateir eisoes, ac nad yw'r Awdurdod Prifffyrdd yn codi unrhyw bryderon ynghylch lleoliad a dyluniad y fynedfa arfaethedig. Nodaf y sylwadau gan bartïon â buddiant ynghylch digonolrwydd Datganiad Trafnidiaeth yr apelydd. Fodd bynnag, o ystyried yr amgylchiadau rwyf eisoes wedi'u hamlinellu, rwyf o'r farn bod y datganiad hwn yn ddigonol i asesu effaith y cynnig ac nad yw absenoldeb asesiad pellach yn tanseilio'n sylweddol y casgliadau a gynhwysir ynddo.
36. Gellid defnyddio amod ar gyfer cytuno ar fesurau i fynd i'r afael â thraffig adeiladu a threfniadau dros dro ar y ffyrdd. Er y gallai'r man â llawr caled fod yn ddefnyddiol i drigolion lleol fel man aros anffurfiol i yrwyr cerbydau dosbarthu a cherbydau eraill, gallai'r apelydd geisio atal gweithgareddau o'r fath rhag digwydd ar unrhyw adeg, felly ni roddaf lawer o bwys i'r mater hwn.

37. Rwyf o'r farn y byddai'r datblygiad arfaethedig yn dderbyniol o ran diogelwch ar y ffyrdd ac y byddai'n cydymffurfio â Pholisi Strategol L y CDLI, sy'n cefnogi datblygiad lle mae mynediad cyfleus trwy drafnidiaeth gyhoeddus, a Pholisi Datblygu 1 y CDLI, sy'n caniatáu datblygiad lle nad yw'r goblygiadau traffig yn creu problemau ar y ffyrdd neu broblemau diogelwch ar y rhwydwaith ffyrdd lleol.

Amodau byw

38. Byddai'r cynnig yn golygu y byddai carafannau statig, a'r fynedfa newydd i gerbydau, wedi'u lleoli'n agosach at Dyddyn Ithel o gymharu â'r gosodiad presennol. O ganlyniad, ceir potensial am fwy o aflonyddwch i ddeiliaid Tyddyn Ithel oherwydd sŵn o symudiadau cerbydau a cherddwyr, yn ogystal â golau'n gollwng o oleuadau o amgylch y fynedfa ac o oleuadau cerbydau wrth iddynt fynd i mewn ac allan o'r parc gwyliau. Gallai cyflwyno carafannau yn agos at y man amwynder arfaethedig, yn ogystal â llwybrau ffurfiol, wella cyfleustra ac atyniad yr ardal hon ar gyfer defnydd hamdden gan ymwelwyr, a thrwy hynny arwain at fwy o weithgarwch y tu hwnt i'r hyn sy'n digwydd ar hyn o bryd yn ei ddefnydd fel cae cerdded cŵn.
39. Fodd bynnag, yn seiliedig ar gadw'r un nifer o unedau, a'r gostyngiad cymharol fyr yn y pellter gwahanu sy'n deillio o'r fynedfa arfaethedig, nid wyf o'r farn y byddai unrhyw gynnydd sylweddol mewn sŵn o gerbydau'n mynd i mewn ac allan o'r safle. Yn ogystal, ni fyddai unrhyw sŵn ychwanegol mor niweidiol o symudiadau cerbydau a cherddwyr o fewn safle'r apêl, ac o'r man amwynder, fel y byddai'n arwain at amgylchedd byw annerbyniol, o ystyried y pellter gwahanu rhwng y safle a Thyddyn Ithel.
40. Am yr un rheswm, ac ar ôl ystyried cyfeiriadedd yr annedd a'i ffenestri, yn ogystal â'r effaith hidlo a geir oherwydd y waliau terfyn a llystyfiant presennol, byddai unrhyw olau sy'n dod i mewn o oleuadau cerbydau yn fach. Gellid rheoli goleuadau allanol trwy ddefnyddio amod i fynnu cymeradwyaeth ar gyfer manylion, a byddai gosod polion baneri ac arwyddion yn ddarostyngedig i sicrhau caniatâd ar wahân.
41. Byddai elfennau o'r cynnig yn weladwy o fannau gwahanol o fewn gardd ac ardal allanol Tyddyn Ithel, a byddai'r effeithiau a nodwyd gennyf yn gynharach wrth ystyried cymeriad ac edrychiad yr ardal yn cael eu hadlewyrchu yn y golygfeydd preifat hyn. Fodd bynnag, o ystyried y pellter gwahanu a lefel uwch y tir ar yr eiddo, ni fyddai'r newid i amwynder gweledol y trigolion yn ddigonol i'w ystyried yn ormesol neu'n ormodol, fel y byddai'n niweidio amodau byw. Byddai golygon cerbydau sy'n gadael y parc gwyliau yn cyfeirio tuag at adeiladau allanol, ac ni fyddent yn arwain at oredrych dros ystafelloedd cyfanheddol, felly ni fyddent yn niweidiol i breifatrwydd.
42. I gloi, ni fyddai'r datblygiad arfaethedig yn arwain at niwed sylweddol i amodau byw trigolion Tyddyn Ithel, a byddai'n cydymffurfio â Pholisi Datblygu 1 y CDLI sydd, ymhlith pethau eraill, yn caniatáu datblygiadau sy'n gydnaws ag amwynder preswyl cyfagos, ac nad ydynt yn achosi niwed sylweddol i hyn oherwydd sŵn a llygredd golau.

Archaeoleg

43. Mae'r Arolwg Geoffisegol a gyflwynwyd gyda'r apêl yn nodi amrywiaeth o anomaledau sy'n dynodi gweithgarwch archaeolegol posibl, gan gynnwys olion a allai fod yn gysylltiedig â gweryll carcharorion rhyfel yn ystod y Rhyfel Byd Cyntaf, a nodweddion cynharach posibl o fewn safle'r apêl. Er bod canlyniadau'r arolwg yn amhendiant, nodaf fod Heneb o'r farn, o ystyried y byddai tarfu cymharol ysgafn a lleol yn unig ar y tir, y gellid rheoli unrhyw effeithiau andwyol o'r datblygiad wrth osod amodau sy'n gofyn am gynllun monitro a chofnodi.
44. Yn absenoldeb unrhyw dystiolaeth i'r gwrthwyneb, nid oes llawer i'm harwain i gasgliad gwahanol, ac rwyf o'r farn y byddai'r cynnig yn dderbyniol o ran ei effaith ar fuddiannau

archaeolegol, yn ddarostyngedig i ddefnyddio amodau cynllunio. Felly, byddai'r cynnig yn cydymffurfio â Pholisi Strategol Ff y CDLI, sydd â'r nod o gadw a gwella asedau treftadaeth a threftadaeth ddiwylliannol y Parc Cenedlaethol, a Pholisi Datblygu 8, sy'n atal effeithiau andwyol ar safleoedd o ddiddordeb archaeolegol.

Materion Eraill

45. Er y gallai fod manteision economaidd i'r cynnig o ran gwella'r llety a gynigir yn y parc gwyliau a chyfrannu at hyfywedd parhaus y busnes, nid oes tystiolaeth sylweddol ger fy mron, yn hyn o beth, ac felly ni roddaf lawer o bwys i'r ystyriaeth hon o blaid rhoi caniatâd.
46. Mae gan y cynnig y potensial i arwain at effeithiau sylweddol ar Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA) Pen Llŷn a'r Sarnau ac Ardal Gwarchodaeth Arbennig (AGA) Gogledd Bae Ceredigion. Nid wyf wedi mynd ati i gynnal asesiad ynghylch unrhyw effeithiau sylweddol tebygol ar nodweddion cymwys yr ACA a'r AGA, gan fy mod yn gwrthod yr apêl ar seiliau eraill. Hyd yn oed pe bai'r cynnig yn dderbyniol yn hyn o beth, byddai'n ddisgwyliad arferol ar gyfer datblygiad, ac felly'n ffactor niwtral yn y cydbwysedd cynllunio.
47. Wrth wneud fy mhenderfyniad, rwyf wedi ystyried y ddyletswydd i wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Cymru, yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy, o dan adran 3 Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 (Deddf LICD). Rwyf wedi ystyried y ffyrdd o weithio a nodir yn adran 5 Deddf LICD ac ystyriaf fod y penderfyniad hwn yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy trwy ei gyfraniad tuag at un neu fwy o amcanion llesiant Gweinidogion Cymru, fel sy'n ofynnol gan adran 8 Deddf LICD.

Casgliad

48. Byddai'r datblygiad arfaethedig yn dderbyniol o ran diogelwch ar y ffyrdd, amodau byw trigolion Tyddyn lthel, a buddiannau archaeolegol. Fodd bynnag, mae'r niwed parhaol ac arwyddocaol a nodaf o ran cymeriad ac edrychiad yr ardal, ac i ecoleg a bioamrywiaeth, yn ffactorau cymhellol sy'n gorbwyso derbynioldeb y cynnig mewn agweddau eraill, yn ogystal ag unrhyw fuddion economaidd.
49. Am y rhesymau a roddir uchod, gwrthodir yr apêl.

Claire MacFarlane

AROLYGYDD

Penderfyniadau ar yr Apeliadau

gan J P Tudor BA (Anrh), Cyfreithiwr (nad yw'n ymarfer)

Arolygydd a benodwyd gan Weinidogion Cymru

Dyddiad y penderfyniad: 18/12/2025

Cyfeiriad y safle: Llanfendigaid, Rhoslefain, Tywyn, Gwynedd LL36 9LS

Gwnaed ymweliad â'r safle: 23 Hydref 2025

APÊL A – Cyfeirnod yr apêl: CAS-03947-M5S3X5F

- Gwneir yr apêl o dan adran 100 Deddf Yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023 (fel y'i diwygiwyd) yn erbyn rhoi cydsyniad adeilad rhestredig yn ddarostyngedig i amodau.
- Gwneir yr apêl gan Mr Gareth Roberts (Ystad Llanfendigaid) yn erbyn y penderfyniad gan Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri.
- Cymeradwywyd y cais, Cyf: NP5/69/LB157H, dyddiedig 26 Ionawr 2024, ar 10 Mehefin 2024, a rhoddwyd cydsyniad adeilad rhestredig yn ddarostyngedig i amodau.
- Y gwaith a ganiateir yw trosi golchdy a gweithdy i ffurfio 2 uned wyliau a gosod ffenestri to.
- Yr amod sy'n destun anghydfod yw Rhif 3, sy'n datgan: *'Er gwaethaf y cynlluniau a gymeradwyir drwy hyn, mae'r caniatâd drwy hyn yn eithrio'r ffens bolion bresennol a ddangosir ar luniad PL02 H.'*
- Mae'r rheswm dros yr amod fel a ganlyn: *'Er mwyn diffinio cwmpas y caniatâd hwn gan y byddai cyflwyno ffens bolion yn niweidiol i gymeriad ac edrychiad yr adeilad rhestredig a byddai'n groes i bolisiau SP A, SP Ff, DP1, DP 6 a DP7 Cynllun Datblygu Lleol Eryri 2016-2031.'*

APÊL B - Cyfeirnod yr apêl: CAS-03978-D2Y6Q2F

- Gwneir yr apêl o dan adran 78 Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 yn erbyn rhoi caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig i amodau.
- Gwneir yr apêl gan Mr Gareth Roberts (Ystad Llanfendigaid) yn erbyn y penderfyniad gan Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri.
- Cymeradwywyd y cais, Cyf: NP5/69/L113P, dyddiedig 20 Hydref 2022, ar 19 Mehefin 2024, a rhoddwyd caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig i amodau.
- Y datblygiad a ganiateir yw trosi golchdy a gweithdy i ffurfio 2 uned wyliau a gosod ffenestri to ar y to blaen a'r to cefn.
- Yr amod sy'n destun anghydfod yw Rhif 5, sy'n datgan: *'Er y cynlluniau a gymeradwyir drwy hyn, mae'r caniatâd drwy hyn yn eithrio'r ffens bolion bresennol a ddangosir ar luniad PL02 H.'*
- Mae'r rheswm a roddir dros yr amod fel a ganlyn: *'Er mwyn diffinio cwmpas y caniatâd hwn gan y byddai cyflwyno ffens bolion yn niweidiol i gymeriad ac edrychiad yr adeilad rhestredig a byddai'n mynd yn groes i dramgwyddo [sic] polisiau SP A, SP Ff, DP1, DP 6 a DP7 Cynllun Datblygu Lleol Eryri 2016-2031.'*

Penderfyniadau

Apêl A

1. Caniateir yr apêl a chaiff y cydsyniad adeilad rhestredig Cyf: NP5/69/LB157H ar gyfer trosi golchdy a gweithdy i ffurfio 2 uned wyliau a gosod ffenestri to yn Llanfendigaid, Rhoslefain LL36 9LS a roddwyd ar 10 Mehefin 2024 gan Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri ei amrywio wrth ddileu amod 3.

Apêl B

2. Caniateir yr apêl a chaiff y caniatâd cynllunio Cyf: NP5/69/LB113P ar gyfer trosi golchdy a gweithdy i ffurfio 2 uned wyliau a gosod ffenestri to ar y to blaen a'r to cefn yn Llanfendigaid, Rhoslefain LL36 9LS a roddwyd ar 10 Mehefin 2024 gan Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri ei amrywio wrth ddileu amod 5.

Ceisiadau am gostau

3. Mae ceisiadau am gostau mewn perthynas â'r ddwy apêl wedi'u gwneud gan yr apelydd, Mr Gareth Roberts, yn erbyn Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri ('yr APC') a gan yr APC yn erbyn yr apelydd. Mae'r ceisiadau hyn yn destun Penderfyniadau ar wahân.

Cefndir a Materion Rhagarweiniol

4. Mae'r apeliadau yn ymwneud â dileu'r un amod, er wedi'i rifo'n wahanol, o'r cydsyniad adeilad rhestredig a'r caniatâd cynllunio. Yn y bôn, yn y ddwy apêl, yr un yw'r materion a godwyd gan y partiön ynghylch cwmpas y cydsyniad a'r caniatâd ac effeithiau'r ffens bolion ar adeilad rhestredig. Felly, rwy'n ystyried Apêl A ac Apêl B gyda'i gilydd.
5. Mae anghydfod rhwng yr APC a'r apelydd ynghylch a oedd y ffens bolion wedi'i chynnwys yn y cais cynllunio a'r cais am gydsyniad adeilad rhestredig. Mae'r ddau barti'n cyfeirio at wahanol gynlluniau, dogfennau a negeseuon e-bost yn ystod y broses ymgeisio i gefnogi eu safbwyntiau priodol.
6. Mae'r APC yn datgan nad yw'r disgrifiad o'r datblygiad/gwaith arfaethedig yn cyfeirio at geisio caniatâd ôl-weithredol ar gyfer y ffens bolion. Fodd bynnag, er y'u defnyddir yn rheolaidd, ni fyddai ymadroddion fel 'caniatâd ôl-weithredol' neu 'gadw' yn briodol mewn disgrifiad o ddatblygiad, o ystyried bod 'datblygiad', fel y'i diffinnir yn adran 55 Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990, yn golygu 'cyflawni' gwaith adeiladu neu weithrediadau eraill, neu wneud newid sylweddol yn y defnydd. Ar ben hynny, nid yw'n anarferol i ddisgrifiad ganolbwyntio ar brif bwnc y datblygiad/gwaith, sef, yn yr achos hwn, trosi'r golchdy a'r gweithdy i ffurfio dwy uned wyliau a gosod rhai ffenestri to, heb restru, o reidrwydd, pob agwedd ar waith cysylltiedig, a allai fod yn rhan o gynlluniau ategol. Yn ogystal, fel y nodwyd gan yr apelydd, ni chyfeirir at y man parcio yn y disgrifiad, er ei fod wedi'i farcio ar gynllun lleoliad diwygiedig a chymeradwy ac yn ddarostyngedig i amod yn y caniatâd cynllunio.
7. Mae'r APC hefyd yn datgan bod y paragraff cyntaf ar dudalen 4 yr Asesiad o'r Effaith ar Dreftadaeth ('AED') (mis Ionawr 2024), a gyflwynwyd gyda'r cais am gydsyniad adeilad rhestredig, yn '*cadarnhau*' nad oedd unrhyw ffens wedi'i chynnig. Mae'r geiriad yn cyfeirio at bryderon ynghylch creu 'cwrtilau newydd' o amgylch y bythynnod arfaethedig ac nad oes unrhyw gynnig i wneud hynny ar gyfer adeilad y cais, ond mae'n mynd ymlaen i ddatgan: '*Mae ffensys a mecanwaith ar gyfer gwahanu blaen y bythynnod wedi bod yn nodwedd o'r teras ers cyn rhestru Neuadd Llanfendigaid yn 2006. Mae paraffernalia domestig i'w gweld mewn ffotograffau ar ffeiliau Eryri ers 1996 a delweddau Google, gan gynnwys biniau sbwriel domestig pan oeddent mewn meddiannaeth amser llawn.*' Yna, cyfeirir at ffens ar dudalen 7, lle disgrifir y ffens fel un fach ac yn 94cm o uchder, ac

asesir ei heffaith, a ddaw i'r casgliad, *'ni fydd rhoi caniatâd i drosi'r golchdy a'r gweithdy gyda ffensys cysylltiedig yn fythynnod cyfagos yn cael unrhyw effaith andwyol ar gymeriad a lleoliad yr adeilad rhestredig.'* Felly, nid wyf yn cytuno bod y paragraff unigol a ddyfynnir gan yr APC yn eithrio'r ffensys yn benodol pan gaiff ei ystyried yn ei gyd-destun ac y darllenir yr AED yn ei gyfanrwydd, o ystyried ei fod wedi hynny'n cyfeirio at ac yn asesu'r ffensys perthnasol fel rhan o'r cynllun.

8. Rwyf hefyd wedi ystyried yr ohebiaeth a ddyfynnwyd gan yr APC (Atodiad 4 ei Ddatganiad Achos). Mewn e-bost dyddiedig 10 Ionawr 2024, mae'r APC yn nodi y gallai codi ffens bolion o flaen y bythynnod achosi problemau o ran ystyriaethau treftadaeth, ac mae'n awgrymu y gellid ei gwaredu neu ei rheoleiddio fel rhan o'r cyflwyniad a'i hystyried fel rhan o'r AED. Ymddengys bod hynny wedi digwydd oherwydd cyflwynwyd cynlluniau diwygiedig sy'n cynnwys y blaen o fewn llinell goch y terfyn ac sy'n dangos y ffens bresennol o flaen Stable Cottage a Dove Cottage, nad yw'n ymddangos bod fersiynau blaenorol o'r cynlluniau gweddau wedi'i dangos yn glir. Nodaf y neges e-bost gan asiant yr apelydd dyddiedig 14 Mai 2024 yn datgan *'ni chynigir unrhyw ffens'* ond mae'n mynd ymlaen i gyfeirio at y ffensys polion *'ar y naill ochr a'r llall i adeilad y cais'*. Gan fod y ffensys polion eisoes yn eu lle, byddai'n ymddangos yn afresymol eu disgrifio fel unrhyw beth heblaw'r hyn sy'n bodoli ar y cynllun gwedd diwygiedig perthnasol. Ers hynny, mae asiant yr apelydd wedi nodi mai bwriad y geiriad yn yr e-bost oedd cyfleu bod y ffensys yn bodoli ac o flaen adeiladau nad oeddent yn cael eu trosi. Nodaf hefyd fod hynny yng nghyd-destun nifer o negeseuon e-bost rhwng y partion a chyflwyno cynlluniau diwygiedig yn ystod proses ymgeisio gymharol hir.
9. Yn ogystal â'r AED, mae'r apelydd yn dyfynnu Datganiad Mynediad (mis Ionawr 2024) a oedd yn rhan o'r ceisiadau, sy'n cyfeirio at y cynigion gan gynnwys rhywfaint o ffensys i'r bythynnod presennol.
10. Ar y naill law, mae'n ymddangos bod yr APC yn awgrymu bod y dogfennau ategol a'r cynllun gwedd yn *'cadarnhau'* nad oedd bwriad i'r ffens bolion fod yn rhan o'r ceisiadau, ond ar y llaw arall, mae'n awgrymu bod y cynigion yn ddigon aneglur fel bod yr amod dadleuol yn angenrheidiol er mwyn *'diffinio cwmpas y datblygiad'*. Yn y pen draw, rwyf o'r farn bod hwnnw'n safbwynt braidd yn groes ac anghredadwy.
11. Mae'r APC yn cynnig ei farn, gan nad oedd y ffens bolion yn rhan o'r cydsyniad adeilad rhestredig na'r caniatâd cynllunio, fod caniatâd ar ei chyfer *'y tu hwnt i gwmpas yr apêl'*. Mae'n dyfynnu *Finney v Welsh Ministers & Ors [2019] EWCA Civ 1868* i gefnogi ei safbwynt. Fodd bynnag, roedd yr achos hwnnw'n ymwneud yn benodol â cheisiadau adran 73, gan sefydlu na ellir defnyddio'r broses adran 73 i gael caniatâd a fyddai'n gofyn am amrywiad i ran 'weithredol' y caniatâd cynllunio, a fyddai'n cynnwys disgrifiad o'r datblygiad y rhoddwyd y caniatâd ar ei gyfer. Mae apeliadau o'r fath yn dilyn gwrthod cais i awdurdod cynllunio lleol ddileu neu amrywio amod. Nid dyna'r math o apêl sydd ger fy mron, sef apêl a wneir yn uniongyrchol yn erbyn amodau a osodwyd yn y caniatâd a lle mae adran 79(1) y Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref yn darparu pŵer eang sy'n caniatáu i'r Arolygydd ystyried y cais cynllunio cyfan, fel pe bai wedi'i wneud iddynt yn y lle cyntaf, a all gynnwys diwygio disgrifiad o ddatblygiad os ystyrir bod angen gwneud hynny. O ganlyniad, nid yw egwyddorion *Finney* yn berthnasol yma. Er hynny, ni fyddai dileu'r amodau dan sylw yn golygu bod angen unrhyw newid i'r disgrifiad o'r datblygiad/gwaith nac yn wir y cynlluniau cymeradwy.
12. Beth bynnag, er y gallai fod rhywfaint o gamddealltwriaeth a dryswch rhwng y prif bartïon ynghylch a oedd y ffensys presennol yn rhan o'r ceisiadau ai peidio, fy rôl i yw ystyried yr apeliadau sydd ger fy mron ac a fyddai dileu'r amod perthnasol, mewn perthynas â'r ddwy apêl, yn arwain at niwed.

13. Yn ei ddatganiad apêl, holodd yr apelydd a ddylid ystyried adeiladau'r apêl fel rhai 'o fewn cwrtîl adeilad rhestredig', er bod yr apelydd wedi cyflwyno cais am gydsyniad adeilad rhestredig mewn perthynas â'r adeiladau hyn. Fodd bynnag, nodaf fod yr apelydd wedi derbyn asesiad Cadw wedi hynny, y dylid eu hystyried fel adeiladau 'o fewn cwrtîl adeilad rhestredig'. Felly, er fy mod wedi ystyried y mater, nid welaf unrhyw reswm i anghytuno â safbwynt Cadw, fel y'i derbyniwyd gan yr apelydd. Gan fod pob parti bellach yn cytuno ar y pwynt hwnnw, ni fyddai unrhyw bwrpas ei ystyried ymhellach yma.

Prif Fater

14. Y prif fater, felly, yw a yw'r amod sy'n destun anghydfod, mewn perthynas â'r ddwy apêl, yn rhesymol ac yn angenrheidiol er mwyn gwarchod diddordeb pensaernïol a hanesyddol arbennig Neuadd Llanfendigaid, sef adeilad rhestredig Gradd II*, gan gynnwys ei lleoliad.

Rhesymau

15. Mae safle'r apêl yn rhan o deras o bedwar adeilad, sy'n cynnwys golchdy a gweithdy diangen, Dove Cottage i'r dwyrain a man o flaen Stable Cottage i'r gorllewin, gyda man parcio a mynediad yn y cefn. Mae'r rhes hon o dai allan yn gysylltiedig â Neuadd Llanfendigaid, a ddynodwyd yn 2005 fel adeilad rhestredig Gradd II*. Nid ydynt wedi'u rhestru'n unigol nac ar y cyd, ac ni chyfeirir atynt yn benodol yn y disgrifiad ar y rhestr ar gyfer Llanfendigaid. Fodd bynnag, gan fod y dystiolaeth yn awgrymu eu bod: (i) yn rhan o'r tir ac wedi bod felly ers cyn 1 Gorffennaf 1948, a (ii) o fewn cwrtîl yr adeilad, ac yn ategol iddo, ar y dyddiad y cafodd yr adeilad ei gynnwys gyntaf ar y rhestr, neu ar 1 Ionawr 1969, pa un bynnag oedd ddiweddaraf, fel y cyfeirir o dan adran 76(5) Deddf Yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023, cânt eu trin fel rhan o'r adeilad rhestredig ac mae ganddynt yr un lefel o warchodaeth. Disgrifir adeiladau o'r fath yn aml fel adeiladau 'o fewn cwrtîl adeilad rhestredig'. Fel yr esboniwyd uchod, mae'r apelydd bellach yn derbyn y daw adeiladau'r apêl o fewn y diffiniad hwnnw.
16. Mae'n ofynnol i mi yn ôl statud roi ystyriaeth arbennig i ddymunoldeb cadw'r adeilad rhestredig, ei leoliad neu unrhyw nodweddion o ddiddordeb pensaernïol neu hanesyddol arbennig sydd ganddo. Fel y sefydlwyd gan gyfraith achosion, rhaid rhoi pwysigrwydd a phwys sylweddol i niwed a nodir i ddiddordeb pensaernïol a hanesyddol arbennig yr adeilad rhestredig, o ystyried y rhagdybiaeth statudol bod cadwraeth yn ddymunol.

Arwyddocâd

17. Ymddengys bod arwyddocâd Neuadd Llanfendigaid, sy'n adeilad rhestredig Gradd II*, yn deillio'n bennaf o'i statws fel tŷ bonedd cain, mewn cyflwr da, yn dyddio o ganol y ddeunawfed ganrif, sy'n cadw cymeriad cyfoes da, gan gynnwys rhai ffitiadau mewnol. Yn ogystal, ceir diddordeb hanesyddol yng nghysylltiad hir yr adeilad â dau o brif deuluoedd Meirionnydd. Yn hanesyddol, roedd y teras o 4 adeilad, sy'n cynnwys golchdy a gweithdy, gyda dau fwthyn a addaswyd eisoes y naill ochr a'r llall iddynt, wedi'i leoli ychydig y tu ôl i Neuadd Llanfendigaid, wedi darparu stablau a llety staff, a chyfeirir hefyd at ysgubor, a wasanaethai'r prif adeilad rhestredig. Felly, er nad yw hanes manwl y teras yn glir, mae'n rhesymol ystyried bod ei werth hanesyddol yn deillio'n bennaf o'i gysylltiad â Neuadd Llanfendigaid fel un o'r tai allan a oedd yn ei gwasanaethu o fewn yr ystâd 16 erw.

Effeithiau ar Arwyddocâd

18. Mae'r APC wedi mynegi nifer o bryderon gan gynnwys bod y ffens bresennol, sy'n destun yr amod dan sylw, yn niweidiol i gymeriad ac edrychiad agored y man o flaen y bythynnod. Ar ben hynny, dywed fod yr amgaefeydd yn creu gwrthdaro â swyddogaeth hanesyddol y man hwn y mae'n ystyried y byddai wedi darparu'r gallu symud heb

gyfyngiad rhwng y tai allan a'r prif dŷ rhestredig, Neuadd Llanfendigaid. Mae'n awgrymu y byddai'r ffensys yn erydu dealltwriaeth o natur ategol yr adeiladau o ran eu perthynas â'r tŷ rhestredig a'u swyddogaeth hanesyddol gilyddol, ac yn creu ymddangosiad anniben mewn gofod sydd, yn hanesyddol, wedi aros yn agored a heb ei rannu.

19. Mewn cyferbyniad, mae Cadw, sef yr ymgynghorai arbenigol perthnasol ar asedau hanesyddol dynodedig, yn cynghori nad yw'r ffensys yn achosi niwed i gymeriad neu arwyddocâd yr adeilad rhestredig. Mae'n ystyried bod y ffensys yn nodwedd isel ac anymwthiol y gellir ei symud yn hawdd, ac mae'n cytuno ag asesiad tebyg yn AED yr apelydd.
20. Mae'r APC yn dweud ei fod wedi gwrthwynebu cynlluniau eraill a oedd yn cynnwys isrannu ac amgáu mannau agored hanesyddol swyddogaethol, a bod ei safbwynt wedi'i gefnogi ar apêl. Er y gall hynny fod yn wir, fel y bydd yr APC yn ymwybodol, dylid ystyried pob cynnig yn ôl ei rinweddau unigol ac yn ei gyd-destun penodol, sef y dull rwyf wedi'i ddilyn wrth benderfynu ar yr apeliadau hyn.
21. Ymddengys bod y ffensys presennol wedi'u codi rywbyrd yn ystod neu ar ôl 2022, er bod yr apelydd wedi darparu ffotograffau o ffensys blaenorol o amgylch Stable Cottage sy'n dyddio o 2012 ac eitemau amrywiol o baraffernalia domestig, gan gynnwys byrddau picnic a meinciau a rhai strwythurau ffensio pren byr yn y man o flaen yr adeiladau ar ddyddiadau cynharach.
22. Gan eu bod eisoes yn eu lle, cefais y fantais o weld y ffensys ar fy ymweliad â'r safle. Maent ar lefel isel, dim ond 0.94m o uchder yn ôl y cynlluniau a gyflwynwyd. Yn hanesyddol, mae'n debygol y bu'r man hwn o flaen y rhes yn agored, gyda phobl a cheffylau neu geffylau a throliau yn mynd ar ei hyd, o ystyried ei swyddogaeth hanesyddol fel stablau/llety staff ar gyfer y prif dŷ a'r awgrym ei fod wedi cysylltu â hen ffordd i'r gogledd-orllewin. Er hynny, nid wyf yn ystyried y byddai'r ffensys isel yn debygol o gael effaith andwyol sylweddol ar werthfawrogiad o'r rhes fel un â chysylltiad hanesyddol â'r prif dŷ rhestredig. Ar ben hynny, maent wedi'u cyfyngu i flaen y ddau fwthyn presennol ar y naill ben a'r llall i'r rhes, gyda'r man o flaen y ddau adeilad canolog wedi'i gadw'n agored.
23. Mae dau o'r rhes o adeiladau eisoes yn anheddau, a rhoddwyd cydsyniad i drosi'r ddwy uned ganolog sy'n weddill yn llety gwyliau. Felly, mae'n anochel y byddai rhywfaint o baraffernalia domestig yn casglu ym mlaen y rhes. Yn wir, mae'n ymddangos y cafwyd eitemau amrywiol fel biniau, meinciau, byrddau picnic a rhai ffensys yn y man hwn yn y gorffennol diweddar mewn cysylltiad â defnydd y bythynnod presennol, sef Stable Cottage a Dove Cottage. Er bod y ffensys polion yn diffinio mannau ar wahân o flaen y ddau fwthyn hynny, o ystyried dyluniad ac uchder isel y ffensys a defnydd preswyl a ganiateir yr adeiladau, nid wyf o'r farn y byddent yn niweidio cymeriad nac edrychiad y teras yn sylweddol, nac yn peryglu dealltwriaeth o'r rhes fel set o hen dai allan sy'n hanesyddol ategol i'r prif dŷ rhestredig.
24. Ar ben hynny, er bod y teras yn agos at y prif dŷ, mae wedi'i leoli wrth ochr ffordd a'r tu ôl i'r prif dŷ ac wedi'i wahanu oddi wrth ei ardd gan wal gerrig isel, gyda rheiliau a llystyfiant drosti sy'n ychwanegu at yr effaith sgrinio. Yn y cyd-destun hwnnw, mae'n annhebygol y byddai'r ffens bolion i'w gweld yn y rhan fwyaf o olygfeydd o'r prif adeilad rhestredig neu tuag ato. O ystyried y ffactorau hynny, nid wyf o'r farn y byddai'r ffens yn niweidio diddordeb pensaernïol a hanesyddol arbennig yr adeilad rhestredig Gradd II* na'i leoliad yn sylweddol. Sylwaf fod barn debyg gan Cadw.
25. Ar y cyfan, felly, nid wyf o'r farn bod yr amod sy'n destun anghydfod, mewn perthynas â'r ddwy apêl, yn rhesymol nac yn angenrheidiol ar gyfer diogelu diddordeb pensaernïol a hanesyddol arbennig Neuadd Llanfendigaid, sef adeilad rhestredig Gradd II*, gan

gynnwys ei leoliad. Felly, mae'n dilyn nad yw'r amod yn bodloni pob un o'r 'chwe phrawf' a nodir yng Nghylchlythyr Llywodraeth Cymru 016/2014 'Defnyddio Amodau Cynllunio i Reoli Datblygu'. O ystyried fy nghanfyddiadau, ni fyddai dileu'r amod o'r cydsyniad a'r caniatâd yn mynd yn groes i bolisiâu Cynllun Datblygu Lleol Eryri 2016-2031 a ddyfynnir yn y rheswm a roddir dros osod yr amod, sydd â'r nod, ymhlith pethau eraill, o warchod yr amgylchedd hanesyddol, gan gynnwys adeiladau rhestredig, eu lleoliadau, adeiladau traddodiadol a chymeriad lleol.

Materion Eraill

26. Awgrymodd Cadw, er cyfaddawd, y posibilrwydd o amod amgen yn ei gwneud yn ofynnol i'r ffensys gael eu gwaredu pe bai'r defnydd fel llety gwyliau yn dod i ben yn y dyfodol. Fodd bynnag, o ystyried fy mod wedi canfod na fyddai'r ffensys yn achosi niwed sylweddol, ni fyddai'n angenrheidiol nac yn rhesymol gosod amod o'r fath.
27. Mae'r apelydd yn dweud y byddai'r ffensys yn gwella hyfywedd yr unedau a roddir ar osod, sy'n darparu incwm i helpu i gynnal yr adeilad rhestredig, wrth greu mannau mwy diogel i blant ac anifeiliaid anwes ac atal ceir rhag cael eu parcio a'u symud o flaen yr adeiladau. Fodd bynnag, er y gallai fod ryw faint o ddefnydd ymarferol i'r ffensys yn hynny o beth, rwyf o'r farn y byddai'r effaith gyffredinol yn ymylol ar hyfywedd yr unedau o ran eu rhoi ar osod, yn enwedig o ystyried y ddarpariaeth yn y cefn ar gyfer parcio. Felly, rhoddaf bwys cyfyngedig yn unig i'r agweddau hynny.

Casgliadau

Apêl A ac Apêl B

28. Am y rhesymau a roddir uchod, ac ar ôl ystyried yr holl faterion eraill a godwyd, deufaf i'r casgliad y dylid caniatáu'r apeliadau.
29. Wrth wneud fy mhenderfyniadau, rwyf wedi ystyried gofynion adran 3 ac adran 5 Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 ('y Ddeddf'). Ystyriaf fod y penderfyniadau hyn yn unol ag egwyddor datblygu cynaliadwy'r Ddeddf trwy eu cyfraniad tuag at un neu fwy o amcanion llesiant Gweinidogion Cymru fel sy'n ofynnol gan adran 8 y Ddeddf.

JP Tudor

AROLYGYDD

Penderfyniadau ar Gostau

gan J P Tudor BA (Anrh), Cyfreithiwr (nad yw'n ymarfer)

Arolygydd a benodwyd gan Weinidogion Cymru

Dyddiad y penderfyniad: 18/12/2025

Cyfeiriad y safle: Llanfendigaid, Rhoslefain, Tywyn, Gwynedd LL36 9LS

Gwnaed ymweliad â'r safle: 23 Hydref 2025

Cais A am gostau mewn perthynas ag Apêl Cyf: CAS-03947-M5S3X5F

- Gwneir y cais o dan Adran 181 Deddf Yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023 (fel y'i diwygiwyd).
- Gwneir y cais gan Mr Gareth Roberts am ddyfarniad llawn o gostau yn erbyn Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri.
- Roedd yr apêl yn erbyn rhoi cydsyniad adeilad rhestredig yn ddarostyngedig i amodau ar gyfer trosti golchdy a gweithdy i ffurfio 2 uned wyliau a gosod ffenestri to.

Cais B am gostau mewn perthynas ag Apêl Cyf: CAS-03978-D2Y6Q2F

- Gwneir y cais o dan Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990, adrannau 78, 322C ac Atodlen 6.
- Gwneir y cais gan Mr Gareth Roberts am ddyfarniad llawn o gostau yn erbyn Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri.
- Roedd yr apêl yn erbyn rhoi caniatâd cynllunio yn ddarostyngedig i amodau ar gyfer trosti golchdy a gweithdy i ffurfio 2 uned wyliau a gosod ffenestri to ar y to blaen a'r to cefn.

Penderfyniadau

Cais A am gostau

1. Gwrthodir y cais am ddyfarnu costau.

Cais B am gostau

2. Gwrthodir y cais am ddyfarnu costau.

Materion Gweithdrefnol

3. Gwnaed y cyflwyniadau ar ran yr ymgeisydd a'r ymatebion gan Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri ('yr APC') yn ysgrifenedig.
4. Mae'r APC hefyd wedi gwneud ceisiadau am gostau yn erbyn yr ymgeisydd, sydd i bob diben yn wrth-hawliad ac sy'n cael sylw mewn Penderfyniadau ar wahân.

5. Yr un yw'r materion a godwyd yn y ddau gais, yn y bôn. Felly, byddaf yn ystyried ceisiadau A a B am Gostau gyda'i gilydd.

Rhesymau

6. Mae Llawlyfr Rheoli Datblygu Llywodraeth Cymru – Adran Atodiad 12: 'Dyfarnu Costau' ('yr Atodiad') yn cynghori, fel rheol, y disgwylir i bob parti ysgwyddo eu costau eu hunain, ac ni waeth beth fo canlyniad apêl, gellir dyfarnu costau dim ond yn erbyn parti sydd wedi ymddwyn yn afresymol a bod hynny wedi arwain at dreuliau diangen neu wastraffus yn y broses apelio i'r parti sy'n gwneud y cais am gostau (Paragraff 1.2). Darperir enghreifftiau o fathau o ymddygiad afresymol a all arwain at ddyfarnu costau ar seiliau gweithdrefnol neu sylweddol yn yr Atodiad, fel canllaw cyffredinol.
7. Mae'r ymgeisydd yn honni gwallau sylweddol a gweithdrefnol yn yr asesiad o'r cais am gydsyniad adeilad rhestredig a'r cais cynllunio.
8. Yn gyntaf, mae'r ymgeisydd yn datgan y bu dryswch ar ran yr APC ynghylch dynodiad Neuadd Llanfendigaid. Cyfeirir at Adroddiadau'r Swyddogion ('yr adroddiadau') sydd mewn rhai mannau'n cyfeirio at Neuadd Llanfendigaid fel adeilad rhestredig Gradd II yn hytrach nag adeilad rhestredig Gradd II*, sef y dynodiad cywir. Mewn ymateb, er bod yr APC yn cydnabod bod gwall y mae'n ei ddisgrifio fel 'camgymeriad teipio', ym mhrif gorff yr adroddiadau, mae'n dweud bod y rhestriad Gradd II* wedi'i nodi'n gywir yn yr adrannau 'Dynodiadau' ac 'Ymgynghorydd Treftadaeth' a bod y cynigion wedi'u hystyried ar y sail honno. Y gwir amdani yw y deallir bod Neuadd Llanfendigaid yn adeilad rhestredig, er y gallai'r dynodiad manwl gywir fod wedi'i gamdeipio ar rai achlysuron, ac mae'n glir y cafodd y ceisiadau eu hystyried ar y sail honno. Felly, rwyf o'r farn bod hwn yn wall bach heb unrhyw ganlyniadau arwyddocaol.
9. Yn ail, ac yn gysylltiedig â'r pwynt cyntaf, mae'r ymgeisydd yn awgrymu bod yr APC wedi camddeall statws adeiladau'r apêl wrth gyfeirio atynt hefyd fel adeiladau rhestredig yn yr adroddiadau. Mae'r ymgeisydd yn nodi yn y ceisiadau am gostau bod adeilad yr apêl yn 'adeilad traddodiadol' ar restr leol ond nad yw'n adeilad rhestredig. Fodd bynnag, gwnaeth yr ymgeisydd gais am Gydsyniad Adeilad Rhestredig ar gyfer y gwaith, ac mae'r Asesiad o'r Effaith ar Dreftadaeth a gyflwynwyd (mis Ionawr 2024) yn cydnabod bod adeiladau'r cais o fewn cwrtil adeilad rhestredig Gradd II*. Felly, yn ei hanfod, roedd yr APC yn gywir yn ei asesiad, ac wedi nodi statws yr adeiladau priodol yn glir yn ei gyflwyniadau apêl. Ar ben hynny, yn y prif apeliadau, er iddo herio'r mater i ddechrau, derbyniodd yr ymgeisydd farn Cadw wedi hynny, sef y dylid ystyried yr adeiladau fel adeiladau 'o fewn cwrtil adeilad rhestredig', sy'n golygu bod ganddynt yr un warchodaeth yn y bôn â'r prif adeilad rhestredig, a chânt eu hystyried yn rhan ohono. O ganlyniad, ni welaf unrhyw rinwedd yn yr honiad hwn.
10. Yn drydydd, mae'r ymgeisydd yn awgrymu nad oedd yr APC wedi rhoi ystyriaeth ddigonol i fanteision y ffensys o ran darparu ardaloedd diogel i gŵn a phlant a fyddai'n gwella hyfywedd y llety gwyliau, a thrwy hynny'n darparu incwm ar gyfer cynnal a chadw'r adeilad rhestredig. Yn yr un modd, mae'r ymgeisydd yn mynnu na roddwyd unrhyw bwys i fodolaeth ffensys blaenorol y tu allan i Stable Cottage, yr honnir y buont yn eu lle ers 10 mlynedd. Fodd bynnag, o ystyried bod yr APC yn dadlau nad oedd yn ystyried bod y ffensys yn rhan o'r ceisiadau, nid yw'n syndod nad oedd wedi rhoi pwys i'r agweddau hynny, ac roedd yr adroddiadau'n nodi bod cyfreithlondeb y ffensys y tu hwnt i'w cwrmpas. Ar ben hynny, mae'r APC wedi darparu sylwadau pellach yn ei gyflwyniadau apêl i gefnogi ei safbwynt. Nodaf hefyd ei bod yn ymddangos bod yr ymgeisydd wedi nodi yn ei gyflwyniadau apêl fod y ffensys blaenorol mewn lleoliad gwahanol, a fyddai'n cyfyngu ar eu perthnasedd uniongyrchol i ryw raddau. Felly, o ystyried bod y materion hyn yn ymwneud ag arfer dyfarniadau ac asesiadau cynllunio, nid wyf o'r farn eu bod yn gyfystyr ag ymddygiad afresymol ar ran yr APC.

11. Yn bedwerydd, mae'r ymgeisydd yn cyfeirio at amrywiol faterion y maent yn eu disgrifio fel gwallau gweithdrefnol, gan gynnwys cyfeiriadau gwahanol rhwng y fersiwn Gymraeg a'r fersiwn Saesneg o'r hysbysiad o benderfyniad, cyfeiriad at gynllun lleoliad o dan amod 2 y cydsyniad adeilad rhestredig, a gyflwynwyd, mewn gwirionedd, fel rhan o'r cais cynllunio yn unig, ac absenoldeb cynllun diwygiedig o wefan yr APC ar gyfer y cais adeilad rhestredig. Fodd bynnag, mae'n ymddangos i mi eu bod yn faterion dibwys, a chytunaf â'r APC bod y cynllun lleoliad diwedddaredig yn berthnasol i'r ddau gais, ac o ystyried dadl yr ymgeisydd yn y prif apeliadau bod y ffensys yn rhan o'r ceisiadau, mae'n rhesymegol cyfeirio at y cynllun hwnnw yn yr amodau sydd ynghlwm wrth y cydsyniad a'r caniatâd.
12. Yn bumed, mae'r ymgeisydd yn awgrymu, mewn trafodaethau ynghylch y ffensys presennol, lle nododd yr APC yr opsiwn i gynnwys y ffensys yn y cais, dylai fod wedi egluro y byddai'r elfen hon yn cael ei gwrthod. Fodd bynnag, mae'r ohebiaeth e-bost berthnasol rhwng y partïon yn dangos bod yr APC yn nodi opsiynau posibl oherwydd roedd yn ystyried y gallai'r ffensys fod yn broblemus o ran ystyriaethau treftadaeth. Un o'r opsiynau hynny oedd dileu'r ffensys o'r cais, a'r opsiwn arall oedd nodi'n glir eu bod wedi'u cynnwys, fel y gellid eu hasesu wedyn fel rhan o'r cais. Fodd bynnag, ni fyddai wedi bod yn briodol i'r APC ragfarnu canlyniad yr asesiad dilynol hwnnw. Felly, er fy nghanfyddiadau yn y prif apeliadau ynghylch y ffensys, nid welaf unrhyw beth anghywir neu afresymol yn null yr APC, yn hynny o beth.
13. Yn chweched, mae'r ymgeisydd yn dadlau bod y 'rhesymau dros wrthod' yn rhy eang a heb fod yn ddigon penodol o ran nodi niwed sylweddol. Fodd bynnag, er bod yr adroddiadau'n cyfeirio at gais am eglurhad ynghylch y ffens bolion ac ymdrechion i fynd i'r afael â'r mater, maent yn dangos na ystyriwyd bod y ffens bolion yn briodol, ar sail sylwadau gan gynghorydd Treftadaeth yr APC. Ar ben hynny, rhaid cofio, pan mae'r ymgeisydd yn cyfeirio at 'resymau dros wrthod', y rhoddwyd cydsyniad i'r ddau gais, er bod anghytundeb ynghylch a oedd y ffensys wedi'u cynnwys ai peidio, a ystyriwyd yn y prif apeliadau. Yn ei gyflwyniadau apêl, ehangodd yr APC ar ei resymau dros ystyried bod y ffensys yn annerbyniol a oedd yn cefnogi ei achos yn ddigonol, er i mi lunio barn wahanol yn y pen draw.
14. Ar ôl ystyried cyflwyniadau'r ymgeisydd, ymatebion yr APC a sylwadau dilynol yr ymgeisydd, nid wyf wedi fy argyhoeddi bod ymddygiad afresymol ar ran yr APC wedi'i ddangos, nac ychwaith fod ei weithredoedd wedi arwain at dreuliau diangen neu wastraffus. Yn hytrach, ymddengys bod yr apeliadau wedi deillio o anghydfodau ynghylch materion cynllunio a threftadaeth dilys a rhai camddealltwriaethau ymddangosol ac anffodus rhwng y partïon ynghylch amrywiol faterion, gan gynnwys union gynnwys y cynigion.

Casgliad

15. Felly, deuaif i'r casgliad na ddangoswyd ymddygiad afresymol a arweiniodd at dreuliau diangen neu wastraffus, fel y disgrifir yn yr Atodiad. O ganlyniad, gwrthodir y ceisiadau am ddyfarnu costau.

JP Tudor

AROLYGYDD

Penderfyniad ar yr Apêl

gan L. Hughson-Smith LLB MSc MRTPI

Arolygydd a benodwyd gan Weinidogion Cymru

Dyddiad y penderfyniad: 31/12/2025

Cyfeirnod yr apêl: CAS-04220-L0R7R3

Cyfeiriad y safle: Gwalia, High Street, Harlech, Gwynedd, LL46 2YB

- Gwneir yr apêl o dan adran 78 Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 yn erbyn gwrthod rhoi caniatâd cynllunio.
- Gwneir yr apêl gan Mrs. Kath Sylvester yn erbyn y penderfyniad gan Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri.
- Gwrthodwyd y cais Cyf NP5/61/335F, dyddiedig 15 Tachwedd 2024, drwy hysbysiad dyddiedig 8 Ionawr 2025.
- Mae'r datblygiad arfaethedig yn cynnwys newid defnydd y llawr gwaelod o ddefnydd cymysg preswyl C3 a bwyty A3, i ddefnydd preswyl C3.
- Cynhaliwyd ymweliad â'r safle ar 2 Medi 2025.

Penderfyniad

1. Gwrthodir yr apêl.

Cais am Gostau

2. Mae cais am gostau wedi cael ei wneud gan Mrs. Kath Sylvester yn erbyn Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri. Mae'r cais hwn yn destun penderfyniad ar wahân.

Materion Gweithdrefnol

3. Mae'r Awdurdod wedi cyfeirio at y posibilrwydd o newidiadau yn y dyfodol i flaen siop eiddo yr apêl; fodd bynnag, nid yw hyn yn rhan o'r cynnig y gwneir cais amdano. Mae fy asesiad wedi'i seilio ar y cynlluniau a'r dogfennau a gyflwynwyd.
4. Nid oes unrhyw anghydfod rhwng y partion bod y defnydd ar y llawr gwaelod yn ddefnydd cymysg o fwyty (A3) a phreswyl (C3), ac nid oes gennyf unrhyw reswm i anghytuno. Felly, mae'r cyfeiriad yn rheswm 2 dros wrthod at newid defnydd eiddo manwerthu yn anghywir. Er mwyn osgoi amheuaeth, rwyf wedi penderfynu ar yr apêl ar sail y polisi cynllunio perthnasol a ddyfynnwyd yn y rheswm dros wrthod.

Y Prif Faterion

5. Mae'r rhain yn cynnwys:
 - a yw colli defnydd cyflogaeth wedi ei gyfiawnhau o ystyried y cynllun datblygu; ac
 - effaith y datblygiad arfaethedig ar fywiogrwydd a hyfywedd ardal manwerthu Harlech.

Rhesymau

Colli defnydd cyflogaeth

6. Mae'r apêl yn ceisio caniatâd i drosi llawr gwaelod eiddo'r apêl o'i ddefnydd cymysg presennol o fwyty A3 a phreswyl C3 i ddefnydd cyfan gwbl breswyl, a fydd yn arwain at golli'r arwynebedd llawr masnachol presennol.
7. Mae Polisi H Cynllun Datblygu Lleol Eryri (CDLI) yn nodi meini prawf sydd â'r nod o greu a chadw economi wledig gynaliadwy, gan gynnwys caniatáu cynigion ar gyfer ailddefnyddio adeiladau cyflogaeth presennol at ddibenion eraill lle, ymhlith pethau eraill, nid yw cadw cyflogaeth neu'r busnes bellach yn hyfyw ac na ellir ei ailddefnyddio at ddibenion cyflogaeth tebyg neu amgen, a bod y potensial cyflogaeth wedi cael ei hysbysebu ar y farchnad ers blwyddyn o leiaf.
8. Mae'r apelydd yn nodi bod adeilad yr apêl, er ei fod wedi cael ei farchnata o bryd i'w gilydd dros yr wyth mlynedd diwethaf, wedi cael ei roi yn ôl ar y farchnad ym mis Ebrill 2023. Ategir hyn gan e-bost yr Awdurdod at yr asiant tai ar 9 Mai 2023. Mae manylion gwerthu wedi cael eu darparu, a chadarnhawyd bod 3 archwiliad wedi digwydd.
9. Fodd bynnag, er gwaethaf haeniad yr apelydd bod yr eiddo wedi cael ei 'hysbysebu mewn mannau amlwg', mae'r dystiolaeth sydd ger fy mron yn cynnwys manylion sylweddol cyfyngedig ynghylch parhad, graddau neu effeithiolrwydd y marchnata. Nid oes unrhyw adroddiad marchnata, tystiolaeth gyfyngedig i nodi a oedd yr eiddo wedi'i arddangos yng nghanen yr asiant tai yn lleol i'r safle, neu i gadarnhau a oedd unrhyw farchnata masnachol wedi cael ei dargedu. Mae'r apelydd yn nodi bod llwyfannau ar-lein wedi cael eu defnyddio, fel gwefan yr asiant tai a Rightmove, ond nid oes unrhyw dystiolaeth o hyn, fel sgrin-lun o'r hysbyseb, wedi cael ei gyflwyno. Er fy mod wedi arsylwi bwrdd gwerthu yn ystod fy ymweliad â'r safle, oherwydd lleoliad cornel yr eiddo, dim ond o rai cyfeiriadau yr oedd yn weladwy. Hefyd, gwybodaeth gyfyngedig sydd i ddangos bod y pris gofyn yn realistig neu'n debyg i adeiladau masnachol defnydd cymysg tebyg yn yr ardal.
10. Nodaf y bwriadau mewn perthynas â'r cais cynllunio a dynnwyd yn ôl yn ddiweddarach cyf: NP5/61/335A ac yn cydnabod bod yr apelydd wedi sicrhau caniatâd ar gyfer defnydd amgen drwy gais cynllunio cyf: NP5/61/335E sy'n caniatáu isrannu'r llawr gwaelod i ddarparu gofod manwerthu pwrpasol. Er gwaethaf hyn, nid yw'r ddwy set o fanylion gwerthu a gyflwynwyd, er eu bod yn cyfeirio at natur defnydd cymysg yr eiddo, yn disgrifio'n glir yr elfennau preswyl a masnachol priodol, nid yw'r cynlluniau llawr yn darparu unrhyw arwydd o'r arwynebedd llawr masnachol/manwerthu, ac mae'r ffotograffau'n darlunio defnydd mwy preswyl. Yn fy marn i, mae'n anodd gweld o'r deunydd gwerthu botensial cyflogaeth yr adeilad.
11. O ystyried hyn, ni allaf fod yn sicr bod trefniant defnydd cymysg y llawr gwaelod wedi effeithio ar ei apêl ar y farchnad, yn hytrach nag oherwydd bod y deunydd marchnata yn aneglur. Caiff hyn ei atgyfnerthu gan y dystiolaeth a gyflwynwyd sy'n awgrymu bod y terfyniadau busnes blaenorol yn sgil salwch ac effeithiau Covid-19, yn hytrach nag unrhyw fethiannau cynhenid y safle eu hunain neu'r model busnes.
12. Nid yw Polisi H y CDLI yn rhagnodi gofynion tystiolaeth penodol ar gyfer y marchnata. Fodd bynnag, o ystyried ei bwrpas i gynnal economi wledig gynaliadwy, dylai'r dystiolaeth farchnata fod yn ddigon cadarn i ddangos ymdrechion effeithiol a dilyn i brofi galw masnachol i lywio asesiad ynghylch a fyddai colli'r uned yn niweidio amcan y polisi. Ar sail y dystiolaeth ger fy mron, nid wyf yn fodlon bod hyn wedi cael ei ddangos.
13. Mewn amgylchiadau o'r fath, nid yw gwacter hirfaith yr adeilad yn unig yn arwydd nad yw'r defnydd masnachol presennol bellach yn hyfyw ac na ellir ei ailddefnyddio at ddibenion cyflogaeth tebyg neu amgen. Felly, ar sail y dystiolaeth sydd ger fy mron, deuaif i'r

casgliad y byddai'r cynnig yn arwain at golli defnydd cyflogaeth heb gyfiawnhad yn groes i bolisi H y CDLI.

Bywiogrwydd a hyfywedd ardal manwerthu Harlech

14. Mae'r apelydd yn haeru nad yw Polisi 24 y CDLI yn berthnasol ac mae'n dyfynnu'r apêl flaenorol yn gysylltiedig â'r safle (CAS-01731-F6B4H6) i gefnogi hyn. Fodd bynnag, nid yw'r rhesymeg yn yr apêl flaenorol yn nodi bod Polisi 24 yn amherthnasol ac mae'n amlwg bod yr Arolygydd wedi ystyried bywiogrwydd yr ardal manwerthu defnydd cymysg a'i hamddiffyn o dan y CDLI yn ei resymu.
15. Yn wir, mae Harlech wedi cael ei dynodi'n ardal fanwerthu o dan Bolisi 24 y CDLI ac fe'i cydnabyddir yn y CDLI yn un sydd â chraidd manwerthu llai, mwy twristaidd. Mae'r testun ategol i Bolisi 24 yn esbonio bod unedau manwerthu canol trefi wedi cael eu colli i ddefnyddiau eraill a gall hyn niweidio bywiogrwydd a hyfywedd yr ardaloedd manwerthu, ac mae geiriad y polisi yn gwrthsefyll yn benodol y newid defnydd o adeiladau manwerthu A1 ar y llawr gwaelod i lety preswyl mewn ardaloedd manwerthu. Er fy mod yn cydnabod nad yw'r rhan hon o'r polisi yn berthnasol yn uniongyrchol i'r cynnig, nid yw hyn yn golygu bod y polisi'n amherthnasol. Mae Polisi 24 hefyd yn caniatáu i unedau manwerthu newid i ddefnyddiau A2 ac A3 mewn rhai amgylchiadau, gan nodi y gall defnyddiau o'r fath gyfrannu'n gadarnhaol at yr ardal fanwerthu.
16. O ystyried bod adeilad yr apêl yn gorwedd o fewn ardal fanwerthu ac ar hyn o bryd mae ganddo ddefnydd A3 ar y llawr gwaelod, rwy'n ystyried bod nod cyffredinol Polisi 24 i gryfhau a diogelu bywiogrwydd a hyfywedd trefi yn berthnasol i gynnig a fyddai'n dileu defnydd masnachol gweithredol o ardal fanwerthu ddynodedig. Mae'r dull hwn yn gyson â Pholisi Cynllunio Cymru (Argraffiad 12) sy'n cydnabod, er y dylai defnyddiau manwerthu (A1) fod yn sail i ganolfannau manwerthu a masnachol, mai dim ond un o'r ffactorau sy'n cyfrannu at eu bywiogrwydd ydyw, ac y gall y defnydd o fwyd a diod fod o fudd i ganolfannau manwerthu.
17. Mae'r partïon yn dadlau ynghylch bywioldeb a bywiogrwydd Harlech. Rwy'n derbyn nad yw siop gyfleustra newydd ac adleoli fferyllfa yn dystiolaeth gymhellol bod y dref yn fywiog. Fodd bynnag, nid wyf ychwaith wedi f'argyhoeddi gan honiadau'r apelydd bod y dref yn dirywio. Yn ystod fy ymweliad â'r safle, sylwais fod Harlech yn cadw nodweddion amgylchedd manwerthu cymysg gweithredol. Er fy mod yn cydnabod bod fy ymweliad yn cynrychioli ciplun mewn amser, roedd yn ystod tywydd gwlyb yn gynnar ym mis Medi, y tu allan i dymor brig yr haf nodweddiado; serch hynny, gwelais lefel resymol o ymwelwyr a gweithgarwch, er bod gan y dref rai unedau gwag.
18. Mae eiddo'r apêl wedi'i leoli ar ymyl yr ardal fanwerthu, gan ffurfio rhan o deras o unedau masnachol, ac ymddengys bod y rhan fwyaf ohonynt wedi'u meddiannu. Mae ei tu blaen llydan a'i leoliad cornel gyferbyn â maes parcio mawr yn golygu ei fod yn amlwg yn y rhan hon o'r dref. Mewn cyd-destun o'r fath, mae defnyddiau llawr gwaelod gweithredol yn gwneud cyfraniad ystyrlon at fywiogrwydd a hyfywedd parhaus yr ardal.
19. Fel y nodwyd mewn perthynas â Pholisi H y CDLI uchod, nid yw colli'r defnydd masnachol A3 presennol wedi cael ei gyfiawnhau, felly, ni allaf fod yn fodlon na ellid ailsefydlu defnydd masnachol yn yr adeilad, a byddai defnydd o'r fath yn helpu i ddiogelu bywiogrwydd a hyfywedd yr ardal fanwerthu. Felly, deufaf i'r casgliad y byddai'r datblygiad arfaethedig yn methu diogelu bywiogrwydd a hyfywedd ardal manwerthu Harlech ac yn gwrthdaro â nodau cyffredinol Polisi 24.

Materion Eraill

20. Roedd adeilad yr apêl yn eiddo preswyl yn wreiddiol, mae o fewn y ffin datblygu tai ac yn agos at rai eiddo preswyl sy'n adlewyrchu lleoliad y safle ar gyrion canol y dref. Fodd

bynag, nid yw ei leoliad o fewn yr anheddiad a'i ddefnydd hanesyddol yn unig yn cyfiawnhau colli uned fasnachol nac yn goresgyn y gwrthdaro rydw i wedi'i nodi â pholisi cynllunio.

21. Nodaf bryderon yr apelydd ynglŷn â'r ffordd y mae'r Awdurdod wedi trin y cais cynllunio a cheisiadau blaenorol sy'n ymwneud â safle'r apêl. Nid yw'r materion hyn, fodd bynnag, yn berthnasol i rinweddau cynllunio cynnig yr apêl.

Casgliad

22. Am y rhesymau a roddir uchod, ac o ystyried yr holl faterion a godwyd, deuaf i'r casgliad y dylid gwrthod yr apêl.
23. Wrth ddod i'm penderfyniad, rwyf wedi ystyried gofynion adrannau 3 a 5 Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Rwy'n ystyried bod y penderfyniad hwn yn unol ag egwyddor datblygu cynaliadwy'r Ddeddf drwy ei chyfraniad tuag at un neu fwy o amcanion llesiant Gweinidogion Cymru.

L Hughson-Smith

AROLYGYDD

Penderfyniad ar Gostau

gan L. Hughson-Smith LLB MSc MRTPI

Arolygydd a benodwyd gan Weinidogion Cymru

Dyddiad y penderfyniad: 31/12/2025

Cais am gostau mewn perthynas ag apêl Cyf: CAS-04220-L0R7R3

Cyfeiriad y safle: Gwalia, High Street, Harlech, Gwynedd, LL46 2YB

- Gwneir y cais o dan Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990, adrannau 78, 322C ac Atodlen 6.
- Gwneir y cais gan Mrs. Kath Sylvester am ddyfarniad llawn costau yn erbyn Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri.
- Roedd yr apêl yn erbyn gwrthod caniatâd cynllunio ar gyfer newid defnydd llawr gwaelod o ddefnydd cymysg preswyl C3 a bwyty A3, i ddefnydd preswyl C3.
- Cynhaliwyd ymweliad â'r safle ar 2 Medi 2025.

Penderfyniad

1. Gwrthodir y cais am ddyfarnu costau.

Rhesymau

2. Mae Adran 12 Atodiad 'Dyfarnu Costau' y Llawlyfr Rheoli Datblygu yn cynghori, ni waeth beth yw canlyniad apêl, dim ond yn erbyn parti sydd wedi ymddwyn yn afresymol y gellir dyfarnu costau, a thrwy hynny beri i'r parti sy'n gwneud cais am gostau orfod talu cost ddiangen neu wastraffus yn y broses apelio.
3. Rwy'n ymwybodol o'r e-bost, dyddiedig 9 Mai 2023, gan y swyddog cynllunio i'r asiant tai a'r ohebiaeth ddilydol gyda'r ymgeisydd, ond mae hyn yn ymwneud â materion sydd ar wahân ac y tu allan i gwmpas yr apêl, ac felly, nid ydynt i mi eu hystyried.
4. Am y rhesymau a nodir yn y prif benderfyniad, deuthum i'r casgliad bod Polisi 24 a Pholisi H Cynllun Datblygu Lleol Eryri yn berthnasol, ac felly nid oedd yn afresymol i'r Awdurdod ddefnyddio'r polisiau hyn yn ei asesiad.
5. Nid wyf wedi gweld y cyngor cyn ymgeisio a geisiwyd yn 2020, a nodaf y cyngor anffurfiol a roddwyd gan yr Awdurdod yn 2012 y mae'r apelydd yn nodi eu bod wedi dibynnu arno wrth brynu'r safle apêl, ac wedi hynny, cyflwyno ceisiadau cynllunio. Fodd bynnag, roedd y cyngor yn gryno, yn brin o fanylion ac nid oedd yn gyfystyr ag asesiad polisi llawn, gan nodi na chyfeiriwyd at unrhyw bolisi penodol. Hefyd, er y gallai polisiau cynllunio lleol fod wedi aros yr un fath, mae polisi cynllunio cenedlaethol gan gynnwys ei ymagwedd at ganol trefi, wedi esblygu'n sylweddol. Beth bynnag am hynny, nid yw cyngor cyn ymgeisio a roddir gan yr ACLI yn rhwymol.
6. Derbyniaf fod Adroddiad y Swyddog yn gryno ac yn cynnwys anghywirdebau a therminoleg anghywir. Fodd bynnag, nid yw diffygion Adroddiad y Swyddog i'r fath

raddau fel eu bod yn nodi bod yr Awdurdod wedi camddeall y cynnig, neu eu bod wedi camgymhwyso'r polisïau perthnasol. Yn fy marn i, mae Adroddiad y Swyddog a chyflwyniad yr apêl yn darparu ymresymiad digonol dros y penderfyniad. Yn yr un modd, er na wnaeth yr Awdurdod ymateb yn uniongyrchol i bob pwynt a godwyd yng nghyflwyniad yr ymgeisydd, nid oes unrhyw rwymedigaeth arnynt i wneud hynny, ac rwy'n fodlon bod yr holl ystyriaethau materol wedi cael eu hystyried.

7. Mae'r ymgeisydd hefyd yn dadlau y dylanwadwyd ar y penderfyniad gan safbwyntiau goddrychol neu bersonol. Fodd bynnag, mae penderfyniadau cynllunio sy'n ymwneud ag effaith datblygiad ar fywiogrwydd a bywiogrwydd trefi a cholli defnydd cyflogaeth, er gwaethaf polisïau perthnasol y CDLI sy'n nodi'r sail ar gyfer asesu, yn cynnwys elfen o farn broffesiynol, ond nid yw hyn yn cyfateb i ragfarn. Nid oes unrhyw dystiolaeth sylweddol sy'n f'argyhoeddi o annhegwch neu ragbenderfyniad yn yr achos hwn.
8. Nid wyf wedi gweld unrhyw dystiolaeth gymhellol bod y ffordd yr ymdriniodd yr Awdurdod â'r cais cynllunio blaenorol cyf:NP5/61/335E ar safle'r apêl, gan gynnwys y disgrifiad o'r datblygiad fel y nodwyd gan yr Awdurdod, wedi cael unrhyw effaith sylweddol ar benderfyniad y cynnig presennol. Hefyd, er nad oedd newidiadau i du blaen y siop yn rhan o'r cynigion, nid oedd y cyfeiriad at y posibilrwydd o newidiadau o'r fath yn y Adroddiad y Swyddog yn rhan o'r rhesymau dros wrthod, ac felly nid oedd yn benderfynodol yn amlwg.
9. Nid oedd yr oedi wrth gyhoeddi'r hysbysiad penderfynu yn sylweddol ac nid oes unrhyw dystiolaeth bod hyn wedi achosi costau diangen neu wastraffus i'r apelydd yn y broses apelio.
10. Am y rhesymau a roddir uchod, deuaif i'r casgliad nad oes ymddygiad afresymol yn arwain at gost ddiangen neu wastraffus, fel y disgrifir yn yr Atodiad, wedi cael ei ddangos, ac felly dylid gwrthod y cais am ddyfarnu costau

L. Hughson-Smith

AROLYGYDD